

RODICA DUMITRACHE

DIANA ELISABETA JOIȚA

Lumina Învierii

*Lucrările simpozionului "Lumina Învierii"
Grădinița Nr. 191, Sector 3, București*

**Editura Atelier Didactic
București, 2022**

ISBN 978-606-8923-67-3

Lumina Învierii. Lucrările simpozionului „Lumina Învierii”/ Grădinița Nr. 191, Sector 3, București

Casa Corpului Didactic a Municipiului București
Editura Atelier Didactic

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

DUMITRACHE, Rodica, JOIȚA, Diana Elisabeta

Lumina Învierii. Lucrările simpozionului "Lumina Învierii"/
Coordonatori Rodica Dumitrache, Diana Elisabeta Joița/ Grădinița Nr.
191, Sector 3, București . - București : Atelier didactic, 2022

Conține bibliografie

- I. DUMITRACHE RODICA
- II. JOIȚA DIANA ELISABETA

ISBN 978-606-8923-67-3

37

ISBN 978-606-8923-67-3

Casa Corpului Didactic a Municipiului București
Editura Atelier Didactic

Director: **Nicoleta Briciu**

Coordonator editură: **Laura Rudeanu**

București, Splaiul Independenței nr. 315 A, Sector 6

Tel: 021/313.49.01; Fax: 021/313.49.27

www.ccd-bucuresti.org

COORDONATORI:

DIN PARTEA INSPECTORATULUI ȘCOLAR AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI:

1. Inspector școlar General: Prof. Vlad Florentin Drinceanu
2. Inspector școlar pentru management instituțional, sector 3: Prof. Luciana Trăistaru
3. Inspector școlar pentru învățământ primar, sector 3: Prof. Iulia Georgiana Iordache
4. Inspector școlar pentru învățământ preșcolar, sector 3: Prof. Liliana Carmen Popa
5. Inspector școlar managementul resurselor umane, sector 3: Prof. Ion Nicolae Diță

DIN PARTEA GRĂDINIȚEI NR.191, SECTOR 3, BUCUREȘTI:

1. Director: Prof. Rodica Dumitrache
2. Profesor învățământ preșcolar: Diana Elisabeta Joița
3. Profesor învățământ preșcolar: Nicoleta Rodica Bucur
4. Profesor învățământ preșcolar: Nicoleta Albișoru

OBICEIURI ȘI TRADIȚII OLTENEȘTI DE PAȘTE

**Profesor învățământ preșcolar: ALBIȘORU NICOLETA,
Grădinița Nr. 191, Sector 3, București,**

Sărbătoarea Paștelui este marcată în Oltenia de obiceiuri străvechi ce țin de curățenie și de bucatele care se prepară în casă. "Curățenia de Paști" este strâns legată de ideea de primenire și de revenire la viață. Astfel, orice gospodină trebuie, ca în timp util, să aibă casa lună pentru primirea musafirilor pe parcursul a trei zile de sărbătoare. Această cerință, adânc înrădăcinată în tradiția noastră, are menirea de a face din fiecare dintre noi, cel puțin o dată în an, un om curat în fața lui Dumnezeu și a propriei conștiințe. Conform obiceiului, femeile nu au voi să doarmă în Joia Mare, pentru că vor dormi tot timpul anului.

Preparatele care în general nu lipsesc de pe masa oricărui creștin în ziua de Paști sunt ouăle roșii, drobul de miel, pasca și cozonacul. Ouăle se vopsesc în Joia Mare, considerându-se un păcat mare orice lucru făcut în casă vineri, când la Biserică se cântă Prohodul.

În unele zone din Oltenia, bărbații sunt cei care încondeiază ouăle, iar acestea sunt dăruite la masa de Paști. De asemenea, în dimineața de Paști, după ce oamenii se întorc acasă cu lumânarea aprinsă, nu au voie să intre în casă până nu culeg din grădină iarbă verde pe care o așează pe scările casei și pășesc pe ea înainte de a intra.

Oltenii respectă tradiția și în ziua de Paști îmbracă haine noi în semn de respect pentru această sărbătoare.

Obiceiuri de Joi Mari

Joia Mare este cunoscută în cultura populară ca ziua în care se înroșesc ouăle. Pentru că se spune că ouăle înroșite în această zi nu se strică tot timpul anului. Pe lângă ouă roșii, românii contemporani mai vopsesc ouăle și în galben, verde sau albastru. Unele gospodine pun pe ou o frunză, apoi îl leagă într-un ciorap subțire și îl fierb, ca să iasă "cu model". Mai demult, ouăle se vopseau cu coji de ceapă, cu sunătoare, cu coajă de crin roșu sau cu flori de tei; luciul li se dădea ștergându-le, după ce s-au fiert, cu slănină sau cu untură.

Se păstrează și câteva legende referitoare la înroșirea ouălor de Paști. Una dintre ele spune că sub crucea pe care a fost răstignit Hristos, Maria Magdalena a pus un coș cu ouă și ele s-au înroșit de la sângele ce cădea din rănile Domnului. Altă legendă spune că Maria Magdalena le-a spus că Hristos a înviat. Iar ei au răspuns că atunci va învia Hristos, când se vor înroși ouăle din coșul ei. Și pe dată, ouăle s-au făcut roșii. Ouăle colorate în alte culori (galben, verde, albastru) vestesc bucuria primăverii, iar cele colorate în negru simbolizează chinul și durerea pe care le-a suferit Hristos pe cruce.

Tot în Joia Mare, dimineața, oamenii merg la biserică să se spovedească și să se împărtășească. Tot acum se duce la biserică pâine, care va fi sfințită de preot, stropită cu vin și împărțită în noaptea de Înviere. Se spune că din Joia Mare nu se mai trag clopotele bisericilor, ci doar se bate toaca.

Joia Mare se mai numește Joi Mari, Joia Patimilor, Joia Neagră sau Joimărița. Conform legendei, Joimărița a fost la origini, o zeitate a morții, care supraveghea focurile din Joia Mare, dar ulterior a devenit un personaj justițiar, care-i pedepsește pe cei leneși. Până în această zi, gospodinele trebuie să termine torsul și țesutul de frica Joimăriței. Personajul este întruchipat, simbolic, de o femeie urâtă și puternică, deghizată într-o vrăjitoare rea, care poartă cu ea o serie de instrumente: o găleată cu jăratic, un clește, un ciocan, un cuțit, un vâtrai, un sac cu cenușă etc. Ea le arde degetele și mâinile fetelor leneșe, le pârlește părul și unghiile și dă foc fuioarelor de lână găsite netoarse.

Focuri pe morminte și strigatul morților la Salcia, în județul Dolj

În Oltenia obiceiurile străvechi se mai păstrează și astăzi. În Joia Mare se face ultima pomenire a morților din Postul Mare. Și astăzi oamenii fac în zori, în curți sau la morminte focuri, pentru morți, din boz sau nuiele.

La Salcia, în Dolj, de Joia Mare, femeile fac focuri pe morminte și îi strigă pe cei plecați din această viață, ca să găsească drumul spre lumină. Obiceiul acesta se păstrează și în alte locuri din țară, dar la Salcia ritualul este impresionant. Femeile din sat, cu câte un snop de boji în brațe, străbat ulițele până pe culmea dealului la cimitir. Acolo, fiecare mormânt este plâns, iar la crucea acestuia se aprinde focul care învăluie cimitirul cu mirosul apăsător de tămâie. Ritualul este impresionant, de peste tot se aud bocetele femeilor care-și plâng morții. Spre dimineață femeile se îndreaptă spre casă unde împart colaci pentru pomenirea morților.

Udatul fetelor, în a doua zi de Paști

În a doua zi de Paști, în Oltenia și nu numai, feciorii stropesc cu apă sau parfum fetele pe care vor să le ducă în fața altarului. Tradiția udatului spune că în a doua zi de Paști fetele trebuie stropite pentru a le merge bine și a fi frumoase și fertile tot anul. În semn de recompensă pentru feciorii, fetele trebuie să îi cinstească cu băutură și daruri, iar celor mai mici li se oferă ouă roșii și bănuți.

În zilele noastre, bărbații obișnuiesc să ude doamnele și domnișoare cu parfum, dar nu întotdeauna a fost așa. În trecut, stropitul se făcea cu apă proaspătă din fântână, iar povestea acestui obicei este cu mult mai frumoasă.

Se spune că, într-o zi, o fată creștină mergea la târg să vândă ouă. Pe drum s-a întâlnit cu o fată păgână, care dorea să le cumpere și au început să povestească. Din vorbă în vorbă, fata creștină i-a explicat celelalte despre credința în Dumnezeu, despre binele creștin și a îndemnat-o să se creștineze.

Răspunsul celei păgâne a fost că se creștinează numai dacă îi dovedește existența lui Dumnezeu, care să coloreze ouăle în roșu: „Atunci voi crede, când ouăle albe pe care mi le-ai vândut se vor face roșii”. Minunea s-a împlinit și cele două fete au leșinat de emoție. Niște trecători le-au văzut și le-au stropit cu apă. De la această legendă ar fi rămas obiceiul de udat, de Paști.

OBICEIURI ȘI TRADIȚII DE PAȘTE

**Profesor învățământ preșcolar: ANCA MARIA-BIANCA,
Grădinița Nr. 216, Sector 3, București,**

În tradiția ortodoxă, începutul sărbătorii e marcat odată cu postul de șapte săptămâni. O semnificație foarte importantă o are Joia Mare din Săptămâna Patimilor. Din această zi, țărani încetează lucrul la câmp și se concentrează asupra casei și curții, pentru ca totul să fie curat și îngrijit. Tot în Joia Mare, femeile încep să pregătească pasca și să vopsească ouăle.

Potrivit tradiției, la miezul nopții între zilele de sâmbătă și duminică, oamenii se trezesc din somn în bătaia clopotelor. Se spală cu apă curată, își pun straine noi, iau câte o lumânare și pornesc către biserică unde preotul, cu Sfânta Evanghelie și crucea în mână, urmat de alaiul de credincioși, iese cu lumânarea aprinsă și înconjoară biserica de trei ori. Când preotul rostește „Christos a înviat!” toți cei prezenți la acest serviciu religios spun: „Adevărat a înviat!”, răspunsul fiind recunoașterea tainei Învierii. Cu lumânarea aprinsă, fiecare se întoarce acasă și face o cruce mică pe peretele dinspre răsărit, afumându-l cu lumânarea, pe care o va păstra tot restul anului și o poate aprinde la neceaz sau în caz de furtună. Oamenilor le este permis să mănânce bucatele (pasca/pâinea, ouăle roșii, carnea de miel, sarea și vinul) abia după ce acestea se sfințesc și după ce fiecare persoană participă la Liturghie.

Tradiții de Paște în unele zone din România

În **Banat**, la micul dejun din prima zi de Paști, se practică tradiția tămâierii bucatelor.

Apoi, fiecare mesean primește o linguriță de paști (vin+pâine sfințite). În meniul acestei mese festive se include ciolanul de porc fiert, ouă albe și mâncăruri tradiționale, după acestea se continua masa cu friptură de miel.

În **Bucovina**, fetele se duc în noaptea de Înviere în clopotniță și spală limba clopotului cu apă neînceptută. Cu această apă se spala pe față în zorii zilei de Paști, ca să fie frumoase tot anul și așa cum aleargă oamenii la Înviere când se trag clopotele la biserică, așa să alerge și feciorii la ele. Flăcăii trebuie să se ducă cu flori la casele unde locuiesc fetele care le sunt cele mai dragi, iar ele, pentru a își arăta consimțământul la sentimentele lor, trebuie să le ofere un ou roșu.

În **Moldova**, în dimineața următoare după noaptea Învierii se pune un ou roșu și unul alb într-un bol cu apă ce trebuie să conțină monezi, copiii trebuie să și clătească fata cu apă și să și atingă obrajii cu oualele pentru a avea un an plin de bogății. O altă tradiție de pe malurile Prutului cere ca oul de Paști să fie mâncat, iar cojile să fie aruncate neapărat pe drum.

Credințe și Superstiții de Paște

- La Înviere este bine să te îmbraci cu o haină nouă, îmbrăcămintea nouă, la fel ca și apa, are un rol purificator.
- În ziua de Paști nu este bine să dormi, pentru că în restul anului vei fi somnoros, vei avea ghinion, viermii vor mânca semănăturile, recolta va fi distrusă și te va prinde ploaia ori de câte ori vei vrea să lucrezi câmpul.
- Lumânarea de la Înviere trebuie păstrată în casă și aprinsă în caz de boală, calamități naturale, supărări.
- În dimineața Paștelui e bine să privești prima dată într-o cofa cu apă neînceptută. Se spune că vei avea vederea buna în restul anului.
- Se spune că e bine să te speli pe față cu apa neînceptută dintr-o cană nouă, în care ai pus un ou roșu, unul alb, un bănuț de argint și un fir de iarbă verde, semne ale sănătății, prosperității și sporului în toate.
- În ziua de Paști nu se mănâncă oul cu sare, se spune că transpiri tot anul.
- Pasca, crucea de pe ea sau anafura sunt considerate de leac, de aceea se păstrează bucăți din ele peste an.
- Cocoșul sfințit de Paști se credea a fi o sursă de belșug, sănătate și dragoste. În vechime oamenii aduceau cocoși la slujba de Înviere, pe motiv că acelaia căruia îi va cânta primul cocoșul în acea noapte va avea noroc tot anul. Apoi cocoșii erau dați de pomană săracilor.
- La masa de Paști e bine să mănânci mai întâi un ou, se crede că acesta aduce sănătate trupului pe parcursul anului, apoi pește și pasăre, pentru a fi sprinten precum peștele și ușor ca pasărea.
- Cu cine ciocnești ouăle vopsite în ziua de Paști, te vei întâlni în lumea cealaltă.
- Dacă păstrezi un ou roșu 40 de zile după Paști și nu se strică, vei avea noroc tot anul.
- De Paști se așează o bucățică de fier sub prag, ca o protecție pentru casă.
- Dacă prima persoană care îți intră în casă este bărbat, vei avea noroc tot anul.
- De Paști, există credința că cerurile se deschid, permițând sufletelor celor morți să se întoarcă acasă, pentru a-și proteja rudele dragi.
- Se spune că cei ce mor în duminică de Paști sunt scutiți de Judecata divină, sufletele lor ajungând direct în rai.
- Copii născuți de Paști sunt binecuvântați, având o viață luminată și presărată cu noroc toată viața.

Bibliografie

1. „Învățătură de credință creștină ortodoxă”, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Romane, București, 2000,p.128
2. Maria și Nicoale Zahacinschi, Ouăle de Paști la români, Editura Sport-Turism, București, 1992.

3. Simion Florea Marian, Sărbătorile la români, vol.II, Editura Fundației Culturale Române, București, 1994.

PAȘTELE LA ROMÂNI

Profesor învățământ preșcolar: GEORGIANA NICOLETA ANDREICA
Grădinița cu p.p. Ion Creangă Alexandria, Teleorman

Sărbătoarea Paștelui este pentru români, alături de Crăciun, cea mai importantă din an, pentru care fiecare familie se pregătește cu mult timp înainte prin postul ținut cu atâta evlavie.

În biserica ortodoxă, oamenii se pregătesc pentru întâmpinarea sărbătorilor de Paști prin "postul Paștelui", numit și "Postul Cel Mare", post care durează 48 de zile. În mod oficial, postul începe după "Duminica iertării", în ziua de luni a săptămânii a 7-a de dinaintea sărbătorii de Paști.

Ultima săptămână din Postul Paștelui se numește "Săptămâna Patimilor" și începe în duminica Floriilor, duminica în care se comemorează intrarea lui Iisus în Ierusalim. "Săptămâna Patimilor" comemorează prinderea lui Iisus, crucificarea și moartea Lui. În această ultimă săptămână, multe biserici țin slujbe în fiecare seară, slujbe numite "Denie". De luni până joi se comemorează ultima masă, prinderea și închiderea lui Iisus. Ziua de joi se numește "Joia Mare". Vineri, numită "Vinerea Mare", se comemorează crucificarea și moartea lui Iisus pe cruce. În această zi se ține "post negru", adică nu se mănâncă nimic. Deși această sărbătoare reprezintă pentru toți românii învierea Domnului Iisus Hristos, ea se sărbătorește oarecum diferit în regiunile României. Astfel...

În **Bucovina**, fetele se duc în noaptea de Înviere în clopotniță și spală limba clopotului cu apă neîncepută. Cu această apă se spală pe față în zorii zilei de Paști, ca să fie frumoase tot anul și, așa cum aleargă oamenii la Înviere când se trag clopotele la biserică, așa să alerge și feciorii la ele. Flăcăii trebuie să se ducă cu flori la casele unde locuiesc fetele care le sunt cele mai dragi, iar ele, pentru a-și arăta consimțământul la sentimentele lor, trebuie să le ofere un ou roșu.

În zona **Câmpulung Moldovenesc**, datina se deosebește prin complexitatea simbolurilor, a credinței în puterea miraculoasă a rugăciunii de binecuvântare a bucatelor. În zorii zilei de duminică, credincioșii ies în curtea bisericii, se așază în formă de cerc, purtând lumânările aprinse în mână, în așteptarea preotului care să sfințească și să binecuvânteze bucatele din coșul pascal. În fața fiecărui gospodar este pregătit un astfel de coș, după orânduiala strămoșilor. În coșul acoperit cu un șervet țesut cu model specific zonei sunt așezate, pe o farfurie, simbolurile bucuriei pentru tot anul: semințe de mac (ce vor fi aruncate în râu pentru a alunga seceta), sare (ce va fi păstrată pentru a aduce belsug), zahăr (folosit de câte ori vitele vor fi bolnave), făină (pentru ca rodul grâului să fie bogat), ceapă și usturoi (cu rol de protecție împotriva insectelor). Deasupra acestei farfurii se așază pasca, șunca, brânza, ouăle roșii, dar și ouăle încondeiate, bani, flori, pește afumat, sfeclă roșie cu hrean și prăjituri. După sfințirea acestui coș pascal, ritualul de Paști se continuă în familie.

La **Călărași**, la slujba de Înviere, credincioșii aduc în coșul pascal, pentru binecuvântare, ouă roșii, cozonac și cocoși albi. Cocoșii sunt crescuți anume pentru împlinirea acestei tradiții. Ei vestesc miezul nopții: datina din străbuni spune că, atunci când cocoșii cântă, Hristos a înviat! Cel mai norocos este gospodarul al cărui cocoș cântă primul. Este un semn că, în anul respectiv, în casa lui va fi belșug. După slujbă, cocoșii sunt daruiți oamenilor săraci.

O foarte frumoasă datină se păstrează în **Maramureș**, zona **Lăpușului**. Dimineața în primei zi de Paști, copiii (până la vârsta de 9 ani) merg la prieteni și la vecini să le anunțe Învierea Domnului. Gazda dăruiește fiecărui urător un ou roșu. La plecare, copiii mulțumesc pentru dar și urează gospodarilor "Sărbători fericite!". La această sărbătoare, pragul casei trebuie trecut mai întâi de un băiat, pentru ca în acea gospodărie să nu fie discordie tot restul anului.

În **Banat**, la micul dejun din prima zi de Paști, se practică tradiția tămâierii bucatelor. Apoi, fiecare mesean primește o linguriță de Paști (vin și pâine sfințite). În meniul acestei mese festive se include ciolanul de porc fiert, ouă albe și mâncăruri tradiționale, după acestea se continuă masa cu friptură de miel.

În **Țara Moților**, în noaptea de Paști se ia toaca de la biserică, se duce în cimitir și este păzită de feciori. Iar dacă nu au păzit-o bine și a fost furată, sunt pedepsiți ca a doua zi să dea un ospăț, adică mâncăruri și băuturi din care se înfruptă atât "hoții", cât și "păgubașii". Dacă aceia care au încercat să fure toaca nu au reușit, atunci ei vor fi cei care vor plăti ospățul.

În **Țara Bârsei**, în jurul Brașovului, se face o petrecere care adună întregă comunitate – obiceiul Junii Brașovului. Grupurile de tineri, organizate asemeni cetelor de călușari sau de colindători, cu vataf și casier, strâng ouă de la tinerele fete, după care se merge către Pietrele lui Solomon, la picnic, unde vor avea loc întreceri. Cea mai cunoscută și îndrăgită dintre ele este aruncarea buzduganului.

În **Moldova**, în dimineața următoare după noaptea Învierii se pune un ou roșu și unul alb într-un bol cu apă ce trebuie să conțină monezi, copiii trebuie să-și clătească fața cu apa și să-și atingă obraji cu ouăle pentru a avea un an plin de bogății.

TRADIȚII, OBICEIURI ȘI SUPERSTIȚII PASCALE

**Profesor învățământ preșcolar: ARMATU MARGARETA,
Grădinița 232, Sector 3, București**

Scopul acestei perioade binecuvântate în actul de mântuire al omenirii și al aducerii omului la cinstea la care a fost întâi creat de Dumnezeu

Paștele este considerat „sărbătoarea sărbătorilor”, cea care aduce omenirii prin miracolul Învierii Domnului speranța mântuirii și a vieții veșnice. Aceasta este promisiunea făcută de Dumnezeu credincioșilor săi prin fiul Iisus care, în doar o săptămână, numită săptămâna Patimilor, a fost judecat, răstignit pe cruce, a murit, a fost așezat în mormântul său și a înviat din morți după trei zile, așa cum a prezis. Părintele Arsene Boca ilustrează cu un fin simț și mai multă pricepere semnificația acestui moment măreț, într-o predică din 1949: „Căci Iisus o (moartea) biruise în viață; iar cu moartea Sa, cea de bună voie, a biruit-o și pentru toți oamenii, de la începutul până la sfârșitul lumii”.

Ce presupune Marele Post dinaintea Paștelui?

Pregătirea spirituală pentru sărbătoarea Paștelui începe odată cu postul ce o precede, Marele Post. Această denumire face referire atât la o serie de acte de daruire lui Dumnezeu pe care credincioșii trebuie să le respecte, la durata sa îndelungată ce numără șapte săptămâni și mai ales la semnificația lui în pregătirea pentru primirea Învierii Domnului. Pe vremuri, această perioadă de post coincidea cu intensificare activităților casnice din domeniul industriei textile: se torcea, se țesea și se cosea de zor.

La mijlocul postului, în ziua de Miezul Paresimilor, femeile trebuiau să calculeze cantitatea de cânepă toarsă până în acel moment, să estimeze și să planifice restul din aceasta, astfel încât să încheie întreaga activitate cu bine până în Joia Mare. Tot în această zi, ce cade

mereu într-o miercuri, gospodinele numărau ouăle strânse ce urmau a fi vopsite în vederea sărbătorii pascale. Cu toate că, în zilele noastre, aceste obiceiuri par a fi devenit perimate și puține sunt acele gospodării ce le mai păstrează intacte și le perpetuează, frumusețea lor, modul în care reușeau să aducă echilibru și stabilitate vieții oamenilor din acele timpuri ar trebui păstrate incontestabil ca un reper în propria viață actuală.

Obiceiuri religioase și lumești din Săptămâna Patimilor

Ultima săptămână a postului este denumită Săptămâna Mare.

Acest interval de timp reprezintă trecerea către sărbătoarea Învierii Domnului. În fiecare zi din această săptămână, se țin slujbe speciale la biserică, intitulate Denii, iar preoții îndeamnă credincioșii mai mult decât în oricare alte clipe la iertare și la împăcarea noastră cu toți cei care considerăm că ne-au greșit într-un fel sau altul.

Tot în aceste zile, mai precis de luni până miercuri, trebuie terminată curățenia casei: se scoate totul la aerisit, se spală, se calcă, se mătură și se dă cu aspiratorul, se fac reparațiile necesare în locuință. Miercuri este ultima zi în care bărbații se pot ocupa de muncile la câmp sau de orice activități bărbătești pe care le întreprind în activitatea lor de zi cu zi. După acest zi, urmează ca aceștia să își ajute femeile la treburile gospodărești pentru pregătirea Paștelui. Asta, pentru a ne primeni atât și casa, pe lângă primenirea sufletului, cu scopul de a întâmpina sărbătoarea Învierii Domnului cu toată bună cuviința și bucuria.

Joia Mare din Săptămâna Patimilor

Joia Mare este o zi cu simbolistică puternică și aparte. Tradiția spune că femeile au îndatorirea să meargă la biserică în această zi unde împart colaci de post, vin, fructe și miere, iar bărbații au sarcina de a curăța curțile și a aprinde focuri în curtea casei sau la cimitir pentru a curăța și a se preocupa și de sufletele celor adormiți. Se curăță și se împodobesc mormintele. Se face coptura, pasca, cozonacul, pâinea și colacii, care vor fi duse spre a fi sfințite la Biserică, în noaptea Învierii.

În multe case, s-a obișnuit vreme îndelungată să se creadă că aceste focuri au puterea ca, prin intermediul unei zeități a morții, Joimărița, să arunce blestem asupra femeilor leneșe dacă sunt prinse dormind în această noapte în care toți creștinii nu ar trebui să doarmă. Este doar o tradiție superstițioasă, fără un fundament dogmatic, însă se poate vedea evlavia poporului român și aplecarea lui spre virtuți, spre priveghere și spre muncă. Lumea satului românesc este cu adevărat un univers aparte.

La amiaza acestei zile, se vopsesc ouăle. Joia Mare este totodată ziua în care, credincioșii care au postit și au fost spovediți, se împărtășesc și asistă la slujba de seară, cea care prezintă Denia celor 12 Evanghelii. În timpul acestei slujbe, se spune că fetele tinere obișnuiau să poarte cu ele o sfoară din care făceau câte un nod odată cu citirea fiecărei Evanghelii, sfoară pe care o strecurau apoi noaptea sub pernă ca și își viseze alesul.

Vinerea Mare din Săptămâna Patimilor

Vinerea Mare, cunoscută și sub denumirea de Vinerea Patimilor, Vinerea Neagră sau Vinerea Seacă este ziua care amintește de jertfa lui Iisus care a murit pe cruce pentru mântuirea omului. În această zi, credincioșii țin post negru, iar în cazul în care acesta nu este cu putință, trebuie evitate oricum preparatele din urzici care evoca momentul în care trupul gol și răstignit al Mântuitorului a fost bătut cu aceste frunze înțepătoare. În aceeași ordine de idei, trebuie să ne ferim și de condimentarea mâncărurilor cu oțet, care a fost turnat în dispreț pe buzele însetate ale lui Hristos.

La slujba de seară, cei prezenți trec pe sub masa pe care se află Sfântul Epitaf sau Sfântul Aer, o icoană pictată pe pânză, reprezentând punerea în mormânt a Domnului. Tot în cadrul acestei slujbe, preoții scot afară Sfântul Epitaf și, împreună cu toți creștinii prezenți, dau ocolul bisericii de trei ori ca o aducere aminte a celor trei zile petrecute de Hristos în mormânt.

Sâmbăta Mare din Săptămâna Patimilor

Sâmbăta Mare este ultima zi din pregătirea Paștelui când gospodinele coc pasca și cozonacul, iar bărbații taie mielul a cărui carne va fi folosită apoi pentru gătitul drobului, fripturii, ciorbei, ruladei sau plăcintei umplute. Se obișnuiește ca oasele și resturile adunate de la tăierea mielului să fie îngropate la rădăcina unui măr sau a unui păr roditor pentru ca sănătatea familiei să fie protejată pe parcursul întregului an și pentru a nu se arunca nimic din mielul jertfit. Înainte de a pleca spre biserică, femeile pregătesc un coș cu mâncăruri, pe care îl vor lua cu ele ca să fie sfințit de preot. În unele zone ale României, familiile obișnuiau în vechime să aducă alături de coșul cu alimente și un cocoș viu, crescut special pentru acest eveniment. După sfințirea acestuia, se dădea de pomană celor săraci.

Tradiții, obiceiuri și superstiții din noaptea Învierii

Se spune că nu trebuie să dormim cu niciun chip în toată răstimpul dinspre Sâmbăta Mare spre duminică, dimineață, odată cu terminarea slujbei de la biserică. În această noapte, tradiția religioasă mărturisește că se deschid cerurile, iar Dumnezeu poate vedea doar în sufletul celor treji, a căror cele mai arzătoare dorințe va căuta să le îndeplinească neîndoelnic.

Odată ajunși la biserică, asistăm la slujba cea mai importantă a creștinătății. La miezul nopții, preoții cântă troparul pascal „Hristos a înviat”, credincioșii răspund într-un glas „Adevărat a înviat”, se face ocolul bisericii și se răspândește către toți cei prezenți lumina sfântă adusă de la Ierusalim.

Bibliografie:

Ziarul Unirea

OBICEIURI DE PAȘTI ÎN MUNTENIA

**Prof. înv. preșcolar : BĂLAȘA LIDIA
Școala Gimnazială Nr. 81, Sector 3 București**

Cea mai mare sărbătoare a creștinilor, Învierea Domnului, este prilejul, pentru romani, de a trăi clipe de bucurie sfântă, dar și de sărbători în cadrul comunității.

Pastele, cum denumesc românii sărbătoarea Învierii, își are etimologia în cuvântul ebraic pesah, trecere. Pastele evreilor marca trecerea poporului ales prin Marea Rosie, din robia Egiptului, în pământul făgăduinței, Canaan. Pastele creștinilor este, în primul rând, sărbătoarea Învierii Domnului, după al cărui model vor învia toți creștinii.

Dar înainte de a face o discuție aprofundată asupra sărbătorii Paștelui, trebuie să spunem că ea nu este una izolată. Antrenează un întreg ciclu de sărbători și evenimente, care fac să se individualizeze, clar, în calendarul romanilor, momentul pascal. Acesta cuprinde mai multe sărbători, de la intrarea în Postul Mare până la Pogorarea Duhului Sfânt (Rusaliile), adică perioadele numite, în termeni bisericești, a Triodului și a Penticostarului.

Lasata Secului reprezintă o sărbătoare ce semnifică ultima zi, când se mai poate manca "de dulce", înainte de a începe unul din cele patru mari posturi rânduite în Biserica Ortodoxă (Postul Nasterii Domnului, Postul Sfințelor Paști, Postul Sfinților Apostoli Petru și Pavel și Postul Adormirii Maicii Domului).

Postul cel Mare sau Postul Sfințelor Paști, este singurul care are două Lasata Secului, unul pentru carne (Duminică Infricosatei Judecării), celălalt pentru lactate, ouă și pește (Duminică Izgonirii lui Adam din Rai).

În lumea satului, Lasata Secului de Paști pastrează acte rituale specifice unui început de An Agrar celebrat la echinocliul de primăvară.

Lasata Secului este momentul de cumpănă dintre vechiul și noul An Agrar "un scenariu ritual de îmbătrânire și înnoire a timpului, în care ritualurile și datinile pregătesc evenimentul

si-l consfintesc – adica sunt impartite simetric intr-un ciclu de sarbatori care au loc de-a lungul a doua saptamani, o parte dintre ele fiind celebrate inaintea Lasatului Secului in "Saptamana Nebunilor", altele dupa, in saptamana "Caii lui Santoader".

Lasata Secului reprezinta o sarbatoare ce semnifica ultima zi, cand se mai poate manca "de dulce", inainte de a incepe unul din cele patru mari posturi randuite in Biserica Ortodoxa (Postul Nasterii Domnului, Postul Sfintelor Pasti, Postul Sfintilor Apostoli Petru si Pavel si Postul Adormirii Maicii Domului).

Obiceiuri ce premerg Lasata Secului de Pasti

Revelionul Lasatei Secului este considerat punctul central al ritualurilor desfasurate de-a lungul a doua saptamani, are loc in sambata sau duminica dinaintea de Lasata Secului de carne (deci inaintea Saptamanii albe) o sarbatoare asemanatoare cu Revelionul care, in functie de zonele geografice, poarta denumiri diferite precum: La Zapostit (Lasatul Secului), Priveghiul cel Mare (priveghi - termen care defineste orice petrecere nocturna), Alimori (nume dat rotii de foc, cu alta semnificatie speciala), Hodaite (nuia cu doua crengi intre care se pun paie, panuse de porumb, fan si se da foc), Opait (denumirea vine de las arhaicul instrument de iluminat) dar in esenta traditia este similara.

Sarbatoarea se desfasura o noapte intreaga, sub cerul liber si era un prilej colectiv de veselie a intregii comunitati satesti, la care toti trebuiau sa ia parte. Ca in toate marile evenimente colective din viata satului si acum se aprind pe dealuri focuri rituale (fiecare aducand lemne, paie sau coceni de porumb) in jurul carora se strang, cu mic, cu mare si petrec pana dimineata, se canta, se chiuie, se joaca, se fac "strigaturi peste sat" asemanatoare cu cele de la Anul Nou sau din sambata Pastelui. Scopul lor era identic – prin comunicare faptelor urate facute de diferiti membrii ai comunitatii satesti, ei erau iertati si purificati. In Maramures, "strigatul peste sat" se incheia cu versurile: „cele bune sa se-adune, cele rele sa se spele”. Daca cineva lipsea de la ceremonia obstei, era intrebata in ziua urmatoare: „din ce cauza n-a fost aseara la priveghi, ca Dumnezeu stie, mai trai-vom pana la alt an?”.

Punctul culminant al serbarii era incinerarea in camp liber a unei papusi facute din paie. Dupa unii cercetatori aceasta presupune ca in vremuri ancestrale, la ceremoniile innoirii timpului existau jertfe umane. Pe de alta parte, obiceiul Papusii din paie - existent aproape la toate popoarele si practicat si acum (a se vedea traditiile secerisului) sugereaza ca de fapt ar fi o practica de stimulare magica a fertilitatii pamantului.

Saptamana Nebunilor coincide "Saptamana branzei", denumita si "Saptamana alba", in care, pentru a se putea pregati treptat intrarea in Postul Mare, dupa ospetele din "Caslegii de Iarna" (perioada intre Craciun si Lasatul Secului, cand se fac petreceri, nunti, oamenii se distreaza, se mananca de toate – de fapt se fac abuzuri), se elimina din alimentatie carnea si "elisa" (slanina) si sunt admise branzeturi, lactate si oua.

Numele de "Saptamana Nebunilor" are doua semnificatii. Pe de o parte, in unele zone ale tarii ca Banat, Muntenia, Transilvania – era perioada ingaduita sa se casatoreasca, cei care n-au reusit sa faca asta in timpul petrecerilor – deci a Caslegilor. Cea de-a doua - Saptamana Nebunilor este legata de crearea imaginii de imbatranire, moarte si renastere a timpului calendaristic – identic acum la Anul Nou Agrar, cu cel al Anului Nou calendaristic.

In Joia Furnicilor situata in Saptamana Alba, femeile aduceau ofrande acestor insecte, facand o turta din faina sau malai, pe care o ungeau cu unt sau branza si o puneau pe un musuroi, crezand astfel ca acestea nu vor face pagube in timpul verii.

Legarea granelor este o datina celebrata de Lasata Secului, pentru ca pasarile si toate daunatoarele sa nu distruga recolta. Traditia este ca peste zi sa nu se puna de loc mana pe cereale si nici sa se dea din acestea de mancare la pasari si animale, deoarece superstitia este ca atunci recolta va fi distrusa pe camp de pasari si daunatori. Seara insa, se iau graunte diferite in gura, se iese in curte si stand cu ochii inchisi se scuipa la oratanile curtii, apoi se spune: "cum nu vad eu acuma nimic, asa sa nu vada nici pasarile holda mea".

Baterea alvitei (halvitei) reprezinta un alt obicei de Lasata Secului, de fapt o ceremonie practicata in sudul tarii. Este tot un prilej de mare veselie colectiva, o petrecere tinereasca organizata mai ales de catre adolescenti. Alvita legata cu o sfoara, este plimbata prin fata tinerilor care organizati pe echipe de cate doi, cu mainile legate la spate, incearca s-o prinda cu gura, lucru extrem de dificil, cel mai ades reusind doar sa se murdareasca pe fata si pe haine.

Vergelul sau refenele sunt petreceri din comunitatea satului, care au loc in duminica Lasatei Secului. Este de fapt ultimul prilej de distractie colectiva, inainte de a se intra in perioada Postului Pastilor. Sarbatoarea are loc dupa asfintitul soarelui si este legata prin tematica de ceremonialul Mascatilor, dar se reduce doar la un schimb de strigaturi satirice, chiar rautacioase – refenele - intre fetele batrane si "tomnaticii" ce au ramas necasatoriti.

Obiceiuri de dupa Lasata Secului de Pasti

In Saptamana Caii lui Santoader, a doua parte a ciclului, viata intra in normal: spatiul este purificat cu ajutorul Santoaderilor si focurilor rituale: roata de foc, Hodaitele etc.

Cu acest prilej se fac urari de sanatate si rod bogat, oamenii se impaca. etc. Aceste zile, cu obiceiuri, acte rituale si practici magice, poarta diferite denumiri: Marteia Santoaderului, Vinerea Santoaderului, Joia Iepelor, Sambata Santoaderului.

Se spune despre Santoaderi ca sunt o herghelie divina, formata din opt feciori frumosi, imbracati in costume populare de sarbatoare, cu copite in opinci si cozi de cal in cioareci, condusa de Santoaderul cel Mare sau Santoaderul cel Schiop. Despre Caii lui Santoader se credea ca intra prin casele cu sezatori si iau fetele la joc, zboara cu ele, le lovesc cu copitele etc. De aceea, fetele nu parasesc locuinta in Saptamana Caii lui Santoader, nu meag la sezatoare.

Sarbatoarea cucilor este o datina de primavara cu rol de purificare. Cucii sunt de fapt flacai ce poarta fuste, mascati cu o gluga special alcatuita, din panza de canepa, cu aplicatii din lana, broderii, hartie colorata, fulgi, pene si doua coarne inalte, legate intre ele ca o scara. Ei au un clopot in spate si un bat in mana iar in dimineata de Lasata Secului, sau a doua zi, alergau dupa copii si femei, uneori chiar ii tranteau. Dupa amiaza purtau o nuia de care era legata o opinca, cu care atingeau pe trecatori. Spre seara mergeau pe la casele oamenilor si incingeau hore. Superstitiile legate de ei sunt multe, cea mai importanta este: "Daca omul sau oricine nu primeste vreo lovitura de la cuci in aceasta zi, se zice ca acela nu va fi sanatos peste an".

Lunea curata, prima zi dupa Lasatul Secului, era consacrata prepararii borsului, aliment nelipsit din Postul Pastelui. Metoda prepararii nu era intamplatoare ci se faceau "vraji, descantece, gesturi si formule magice care garantau fermentarea, puritatea si calitatea tamaduitoare de boli, la trecerea de la iarna la primavara (Bucovina, Moldova, Transilvania).

Marteia vaselor denumea ziua in care vasele folosite pentru mancarea "de dulce" se spalau cu lesie pentru a fi purificate in vederea mancarii de post, se procura "piatra vanata" (pentru stropirea vitei de vie impotriva manei) , se strangea zapada netopita, pentru a se face apa folosita in rituri magice de infrumusetare, sau pentru a se stropi ritual podelele cand se maturau, se faceau farmece si vraji.

Miercurea stramba era o sarbatoare tinuta, mai ales in Oltenia, pentru sanatatea oamenilor, mai ales pentru prevenirea paraliziiilor.

Joia iepelor era celebrata prin diferite interdictii de munca, pentru a asigura sanatatea animalelor, mai ales a cailor. O intalnim in sate din Oltenia, Muntenia si Moldova .

Vinerea Santoaderului, vinerea de dupa Lasatul Secului de Paste ii este dedicata unuia dintre Caii lui Santoader si este asteptata cu interes de fetele nemaritate si de tinerele neveste. Inainte de rasaritul soarelui, fetele scot radacina omanului, iarba cu intrebuantari in medicina populara, in vraji si in descantece.

Din relatarile prof. Ion Ghinoiu aflam: "Planta cunoscuta si sub numele de Iarba Mare era invocata in ziua de vineri, dupa Lasatul Secului de Pasti, sa dea frumusetate si par bogat fetelor si nevestelor. Dimineata, inainte de rasaritul soarelui, fetele cautau si scoteau din pamant

radacina Homanului, cinsteau cu sare si paine pamantul in care a crescut si-l invocau pe Santoaderul cel Mare: "Toadere, Santoadere,/ Da cosita fetelor/ Cat e coada iepelor!".

Sambata Santoaderului se spune ca apartine celui mai puternic si afurisit dintre Caii lui Santoader. Este ziua cand se spala parul cu apa amintita, se tunde parul de pe fruntea vacilor (invocand acelasi descantec de mai sus, pentru a creste parul fetelor) - ele nu au voie sa iasa din casa fara a fi spalate” deoarece le mananca caii parul”, este ziua cand fetele (trecurate de 14 ani) isi despart parul cu carare la mijloc, semn ca pot sa fie introduse de flacai in hora satului. Se fac mancaruri speciale (boabe de grau sau porumb fierte si indulcite cu miere) se fac colaci din faina de grau – denumiti Brandusei, care se dau de pomana. Se face coliva de sufletul mortilor, denumita Coliva lui Santoader si se duce la biserica si cimitir. Credinta este ca daca o parte este pastrata si mancata peste an, te apara de friguri.

Insuratitul si infartatitul

La data cand era sarbatorit Santoaderul se separau nu numai varstele, ci, de cele mai multe ori, si sexele. In satele din Muntii Apuseni, fetele de la 14 ani in sus, se spalau in seara de Santoader pe cap cu lesie din parlangina, iarba cu miros placut, pe care o purtau nevestele si fetele in san. Spalarea si aranjarea parului marcau trecerea rituala a unui important prag: implinirea varstei de 14 ani si intrarea lor in categoria fetelor de maritat. Din acel moment, fetele erau considerate apte pentru casatorie”.

Printr-un ritual complex, numit "prinsul Suratelor" in Muscel, Arges, Dambovita, "infratitul si insuratitul" in unele zone ale Olteniei, insotirea" in Tara Hategului, "prinsul verilor si varutelor" in sudul Transilvaniei, se realiza despartirea copilariei de tinerete. Gestul ritualic reprezinta un legamant juvenil legat pana la moarte, pe alte criterii decat cele de rudenie (prietenie, sex, afinitate sufleteasca), la Santoader dar si la alte sarbatori, precum Mosii de Vara, Matcalau, Rapotinu Testelor.

Incuratul cailor reprezinta un obicei efectuat in sudul tarii, de fapt se alergau caii cu rol ritual si practic. Ritual – simboliza alungarea spiritelor malefice ale iernii. Practic – pe de o parte sa se vada vrednicia ingrijitorilor cailor, pe de alta parte calitatea rasei calului. In Bucuresti, pe vremuri aceasta traditie se efectua la Bucur Obor, in Colentina si in Cotroceni – actualul cartier Militari.

Bibliografie:

1. B. Craciun, Sfintele Pasti in datini si obiceiuri, Ed. Portile Orientului, Iasi, 1994
2. I. Ghinoiu, Sarbatori si obiceiuri romanesti, Ed. Elion, Buc., 2003,
3. I. Nicolau, Credinte si superstitii romanesti, Ed. Humanitas, Buc., 2000
4. D A. Vasiliu, Obiceiuri, credinte si datini de Pasti, Buc., 1940
5. S. Fl. Marian, Sarbatorile la romani, vol. 1, Ed. Grai si suflet - Cult. nat., Buc., 2001

„ ÎNCONDEIEREA OUĂLOR LA MAGHIARII DIN ȚARA BÂRSEI”

**Profesor învățământ preșcolar: BÂRSAN SIDONIA-IOANA,
Grădinița Nr. 216, Sector 3, București**

Paștele este cea mai importantă sărbătoare creștină și dincolo de semnificația religioasă, există o mulțime de obiceiuri precreștine, cum ar fi încondeiatul ouălor, care este tradiție străveche, moștenită din generație în generație. Ea este o formă de artă populară, care îmbină simbolurile religioase cu filosofia despre viață și moarte, sau chiar activități din viața de zi cu zi a oamenilor. Chiar dacă procesul decorării ouălor necesită multă răbdare și atenție, dacă se ține cont de anumite sfaturi și reguli, se pot crea mici opere de artă.

Ouăle încondeiate nu sunt doar frumoase, ci ilustrează și specificul zonei geografice. Acest obicei face parte, de asemenea, dintr-o ramură a artei populare ceangăiești din Săptele Sate (Săcele, jud. Brașov). Încondeierea a fost inițial introdusă de doamne și domnișoare, care înaintea Paștelui își desenau visele și ideile pe ouăle încondeiate, pentru a aduce bucurii în rândul celor dragi. Încondeierea ouălor era practică exclusiv de femei, cu o săptămână înainte de Paști, de obicei în „joia verde” și „vinerea seacă”, în credința că acestea nu se strică.

Conform relatărilor din secolul al XIX-lea, fetele ceangăiești strângeau și încondeiau 20-30 de ouă roșii, să nu fie luate prin surprindere mai târziu. Ceangăicele tinere străbăteau prăvăliile din Șapte Sate și Brașov, cumpărând vopsea și ceară pentru încondeiat, urmând să decoreze ouăle cu diferite motive florale, arabescuri, ale căror simboluri reprezentau aspirațiile lor tănuite. Cu un coșuleț frumos împodobit, plin cu ouă încondeiate, fetele recent confirmate, în semn de recunoștință pentru învățătura primită, mergeau într-o vizită omagială la preot și dascăl. În Lunea Paștelui, fetele dăruiau alesului inimii, aflat în vizită, cele mai frumoase ouă vopsite, iar feciorii, la rândul lor, ofereau fetelor furci de tors și prâslene ornamentate. Flăcăii deduceau din culoarea și decorul ouălelor dragostea și loialitatea fetelor. Se spunea că ouăle care se decolorează și se estompeză cu timpul au fost pictate cu lacrimi și dor, deci fata care le-a încondeiat iubește flăcăul din inimă. Ca urmare, nunta era adesea grăbită de decolorarea ouălelor roșii.

Ouăle încondeiate ale maghiarilor se caracterizează prin simplitate și bun gust. Predominante sunt ouăle monocrome, culorile fondului cele mai răspândite fiind roșul. Motivele ornamentale sunt caracterizate de varietate regională, cu specificațiile locale. Peisajul pitoresc și industrializarea Ardealului au avut o influență asupra formării simțului artistic popular. Industria în plină dezvoltare, paleta largă a obiectelor de artizanat produse de femei inspiră ornarea ouălor. În Ardeal, chiar și ouăle poartă marcajul gustului sofisticat al secuilor și ceangăilor.

Ornamentarea ouălelor cuprinde elemente decorative variate, de la simboluri geometrice, vegetale, până la motive religioase. De exemplu, linia dreaptă verticală înseamnă viața, iar cea dreaptă orizontală înseamnă moartea. Așa cum linia dublă dreaptă semnifică eternitatea, dubla spirală semnifică legătura dintre viață și moarte, iar punctele de pe ou semnifică fertilitatea. În trecut, gospodinele colorau ouăle prin fierberea cu diverse frunze, flori, tulpini sau coaja plantelor de la care își luau coloritul. Acum se folosește vopsea de ouă, fiind mult mai accesibilă și mai simplă de utilizat.

Tehnica „picturii” pe ouă nu este o simplă decorare. Ea reunește numeroase motive și simboluri, care variază în funcție de zonă. Încondeierea ouălor se realizează cu ajutorul unui instrument special, numit *condei*, din lemn, care are în vârf un tub lung și foarte subțire, metalic, pentru a permite filtrarea cerii. Tehnica de încondeiat ouă specifică maghiarilor presupune vopsirea ouălor numai în culoarea roșie. Pentru vopsit sau încondeiat, ouăle trebuie să fie frumoase, cu coaja lucioasă, curate. Încondeierea începe prin trasarea liniilor desenului de bază, cu chișița înmuiată în ceară topită. Ceara trasată are menirea de a proteja culoarea de sub ea. Urmează apoi cufundarea oului în culoarea galbenă. După uscare urmează o nouă trasare de modele și o altă cufundare, de data aceasta în culoarea roșie. După câteva cufundări și după îndepărtarea cerii cu o cârpă încălzită, se obține oul încondeiat. Pentru a avea luciu, oul se unge cu slănină, ulei sau lac.

Motivele decorative sunt numeroase și fiecare motiv se prezintă în mai multe variante, care se diferențiază în funcție de localitate. Ele pot varia chiar și în același sat, putând fi făcute diferit, inclusiv din mâna aceleiași persoane care încondeiază.

Dintre cele mai utilizate motive decorative sunt: broasca, frunza de stejar, creanga de brad, grebla, creanga înflorită, mătîșori, frunza de stejar cu ghindă, lăleaua, lopata, spicul de grâu, garioara, cârligul ciobanului, potcoava etc. Dintre cele mai răspândite motive este cel al motivului drumului rătăcit. În Bazinul Carpatic cunoaștem mai multe variante și denumiri: drum rătăcit, cărare rătăcită, labirint, drum pietros, drum încălțit, drum fără sfârșit, drumul țiganilor, calea lactee. Pe baza tezaurului de motive descoperite în mormintele de la Pazyryk și Kelemes (sec. VII-VI î.e.n), motivul este considerat de origine scitiană.

Chiar și ouăle suflate pot fi încondeiate. Ouăle se găuresc pe ambele capete, apoi conținutul se golește prin suflare. Se spală bine interiorul, așa încât să nu rămână urme. Ouăle perforate se realizează prin desenarea motivelor alese pe ouăle suflate, după care se forează în mai multe locuri cu un burghiu, și se realizează cu tehnica de decupaj. Albirea finală a ouălor este dată de înmuierea în acid hipocloros, iar la final urmează lăcuirea lor.

Putem afirma că arta încondeierii ouălor a fost practică din cele mai vechi vremuri de locuitorii din Țara Bârsei indiferent de originea lor etnică: români, sași, maghiari. Dar, indiferent de obiceiurile și tradițiile specifice unei zone sau alteia a țării, un lucru rămâne cert: toți creștinii prăznuiesc această mare sărbătoare a Învierii Domnului. Cu toții suntem chemați în mod simbolic la propria „reînviere”, iar obiceiurile religioase au misiunea de a ne ajuta să desăvârșim acest proces.

Bibliografie:

1. Malonyay Dezső: „A magyar nép művészete”, Budapest, 1909.
2. Dr. Györffy István: „Hímes tojások”. Magyar Néprajzi Múzeum, Budapest, 1925
3. Asociația Pro Terra Barcensis, „Ouăle încondeiate din cele Șapte Sate Săcelene”, Ed. Barca, 2019
4. <https://zdocs.ro/doc/arta-ncondeierii-oualor-4gpd3m3qzd17>
5. <https://www.hetfalu.ro/lapok/be01.html>
6. <https://lapasprinbrasov.ro/obiceiul-incondeierii-oualor-de-pasti-la-ceangai/>
7. <https://intihna.ro/articol/do-it-yourself/oua-incondeiate-si-alte-traditii-de-paste-de-prin-ardeal>

Exemple de motive decorative din zona celor Șapte Sate:

TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE PAȘTI LA ROMÂNI

**Profesor învățământ preșcolar: BERECHET AURELIA RALUCA,
Grădinița “Floare de Colț” Sector 3, București,**

Paștele este cea mai veche și cea mai importantă sărbătoare creștină, fiind celebrat încă din epoca apostolică. Sfântul Apostol Pavel a fost primul care a vorbit despre Sărbătoarea Pesah, a evreilor, lui Iisus Hristos și i-a îndemnat pe creștini să-l omagieze pe Mântuitor. Numele de Paști a fost rostit de primii creștini la comemorarea anuală a Cinei de Taină. Farmecul deosebit este dat atât de semnificația religioasă cât și de tradiții: oul pictat sau încondeiat, iepurașul, masa cu mâncăruri tradiționale, cozonac, pască, miel, slujba de sâmbata seara cu luarea luminii. În seara de Înviere, conform tradiției, toată lumea merge la biserică pentru a participa la slujbă și pentru a lua lumină.

De Sfintele Paști, în satele și comunele din nordul Sucevei se pregătesc diferite dulciuri, în mod special “Babele”, prăjitura făcută din cozonac, ce se toarnă în forme speciale. Umplutura se pregătește din nucă, rahat și stafide. “Babele” sunt duse la slujba de Înviere. După terminarea acesteia, credincioșii merg la cimitir, cu lumânările aprinse, pentru a duce lumină celor dragi, plecați la viața veșnică. Tradiția din noaptea de Sfintele Paști este continuată prin participarea la slujba de la ora 4 dimineața.

În Bucovina, fetele se duc în noaptea de Înviere în clopotniță și spală limba clopotului cu apă neînceptută. Cu această apă se spală pe față în zorii zilei de Paști, ca să fie frumoase tot

anul și așa cum aleargă oamenii la Înviere când se trag clopotele la biserică, așa să alerge și feciorii la ele. În zona Câmpulung Moldovenesc, datina se deosebește prin complexitatea simbolurilor, a credinței în puterea miraculoasă a rugăciunii de binecuvântare a bucatelor. În zorii zilei de duminică, credincioșii ies în curtea bisericii, se asază în formă de cerc, purtând lumânările aprinse în mână, în așteptarea preotului care să sfințească și să binecuvânteze bucatele din coșul pascal.

În părțile Sibiului, există obiceiul ca de Paști să fie împodobit un pom (un arbust) asemănător cu cel de Crăciun. Singura deosebire constă în faptul ca în locul globurilor se agață ouă vopsite (golite de conținutul lor). Pomul poate fi așezat într-o vază frumoasă și farmecul sărbătorii sporește cu o podoabă de acest fel.

La Călărași, la slujba de Înviere, credincioșii aduc în coșul pascal, pentru binecuvântare, ouă roșii, cozonac și cocoși albi.

În Banat, la micul dejun din prima zi de Paști, se practică tradiția tămâierii bucatelor. Apoi, fiecare mesean primește o linguriță de paști (vin și pâine sfințite). În meniul acestei mese festive se include ciolanul de porc fiert, ouă albe și mâncăruri tradiționale, după acestea se continuă masa, cu friptură de miel.

Tradiția vopsirii ouălor în roșu este des întâlnită. Ouăle simbolizează mormântul purtător de viață al Domnului nostru Iisus Hristos, care s-a deschis la Învierea Sa din morți. De aceea, când sparg ouăle prin ciocnire, dar și când se întâlnesc unii cu alții, creștinii își spun: "Hristos a înviat!, Adevărat a înviat!". Aceste formule se folosesc numai patruzeci de zile, până la Înălțarea Domnului. Culoarea roșie a ouălor simbolizează sângele lui Iisus care s-a scurs pe cruce pentru mântuirea lumii.

Pasca se coace de către gospodinele creștine numai o dată pe an, de Sfintele Paști. Ea are o formă rotundă pentru că se crede că scutecele lui Hristos au fost rotunde. Având la mijloc o cruce, pasca este împodobită, pe margini cu aluat împletit. În momentul în care se pune în cuptor, femeile de la țară fac semnul crucii. Despre originea pâinii există o legendă care spune că, în timp ce predica împreună cu apostolii, Iisus a fost găzduit la un om foarte primitiv care le-a pus în traistă, la plecare, pâine pentru drum fără știrea lor. Întrebându-l pe Hristos când va fi Paștele, Mântuitorul le-a spus că atunci când vor găsi pâine în traistă. Căutând, apostolii au găsit în traistă ce le pusese acel om. De atunci, fac femeile pasca. După tradiție, în familiile creștine se mănâncă în zilele de Paști carne de miel. Mielul îl simbolizează pe Mântuitorul nostru Iisus Hristos, care S-a jertfit pentru păcatele lumii și a murit pe cruce ca un miel nevinovat. Învierea lui Iisus este pentru noi creștinii o certitudine, un adevăr de credință și totodată, un adevăr istoric, un adevăr suprarational devenit o realitate. Este o minune a lui Dumnezeu demonstrată istoric, un miracol înscris cu martori în filele istoriei, pentru eternitate.

BIBLIOGRAFIE

- Kiseleff, Beatrice, -1998, „Paștele, obiceiuri, legende și mâncăruri tradiționale” - Editura Elis, București, 56p.
- Crăciun, Boris, -1998, “Sfintele Paști - Fascinanta sărbătoare a creștinilor mici și mari”, Editura Porțile Orientului, București, 160p.
- Szabo, Lucian Vasile - 2009, „Tradiții și credințe de Paști” , Editura Bastion, Colecția Amalgam, 90p.
- Ghinoiu, Ion -2008, „Mica enciclopedie de tradiții românești -Sărbători. Obiceiuri. Credințe. Mitologie” - Editura Agora, Colecția Memoria Omenirii, 359p.

SARBĂTOAREA PAȘTELUI-ORIGINI ȘI CONVENIENȚE

**Prof. învățământ primar: BÂRLIGĂ CRISTINA ELENA,
Școala Gimnazială F.G.Lorca, Sector 3, București,**

Sărbătoarea de Paște are multiple semnificații, actualmente ea este percepută și petrecută diferit în lume, pentru cei mai mulți important este că familia se reunește în jurul mesei pline cu bunătăți, iar pentru alții momentul cel mai așteptat este slujba de înviere care în multe locuri ține până la ora 4 dimineața. O parte dintre oameni nu ”gustă” nebunia din magazine și nici nu agreează mesajele standard care încep cu ”Fie ca lumina sărbătorii..”. Paștele are însă o istorie lungă, cu obiceiuri păgâne, festivaluri vechi de primăvară, dispute religioase, tradiții diverse și multe elemente comerciale adăugate în ultimii 250 de ani.

La fel ca și Crăciunul, Paștele are rădăcini în marile sărbători ale antichității, practic în festivalurile de primăvară din vechime. Elemente din timpuri străvechi au fost adăugate și au ajuns să fie incluse în sărbătoarea pe care o știm azi. Apoi, în ultimele secole s-au adăugat componentele moderne: iepurașul, cadourile și lucrurile care au dus la comercializarea excesivă a sărbătorii. Atât Paștele, cât și Crăciunul sunt legate de momente cheie din an, sunt legate strict de un anotimp (primăvara, respectiv iarna) și de un moment astronomic important (echinocțiul de primăvară, respectiv solstițiul de iarnă).

Cuvântul Paște/Paști provine în limba română din forma bizantino-latină Pastihae a cuvântului de origine ebraică Pasah („a trecut”), probabil moștenit de evrei de la egipteni. Evreii numesc Pesah sărbătoarea libertății în amintirea evenimentelor relatate în Biblie ale trecerii prin Marea Roșie și a eliberării lor din robia Egiptului sub conducerea lui Moise. Pe aceeași etimologie a apărut Pâques (în franceză) sau Pascua (în italiană). În engleză Easter are o etimologie incertă, dar un scenariu larg acceptat este că ar proveni de la Eostre sau Eostrae, o zeiță anglo-saxonă a primăverii și a fertilității. Mențiunea a fost făcută de călugărul Venerabilul Bede în secolul VIII, dar este contestată de unii istorici.

În perioada precreștină venirea primăverii era sărbătorită cu fast, mâncare și băutură mai ales în nordul Europei unde natura revenea la viață, vremea se încălzea și zilele deveneau mai lungi decât nopțile.

Multe dintre tradițiile sărbătorii sunt mult mai vechi și pot fi atribuite așa-zișilor păgâni. Dacă vorbim de rădăcini păgâne ale Paștelui, putem enumera mitul reînvierii prezent la zeități sumeriene, egiptene sau romane, prezența mielului la ritualuri de sacrificii ale israeliților sau tradiția schimbului de ouă (oul fiind simbol al fertilității).

În multe locuri din Europa existau sărbători precreștine de primăvară, carnaval sau procesiuni menite să alunge spiritele rele și să ”sperie” definitiv iarna. În unele sate încă se mai țin carnaval în care oameni mascați în monștri merg la colindat primăvara și primesc dulciuri, carne sau vin, obicei care se crede că derivă din faptul că familiile se ajutau cu alimente în perioadele cu foarte multe lipsuri.

Totuși tradițiile moderne ale Paștelui nu provin direct de la popoarele precreștine, nici nu putem spune că e un fenomen complet modern. În primele trei - patru secole de creștinism religia a preluat o parte dintre tradițiile așa-zișilor barbari îmbinând-o cu elemente moderne.

Păgâni erau numiți cei care se închinau zeilor sau idolilor sau cei care erau de altă religie decât cea creștină. Păgâni le spuneau creștinii și celor care nu au nicio religie, care nu credeau în Dumnezeu sau care nu au primit botezul.

Cele mai vechi dovezi privind sărbătorirea Paștelui sunt din secolul II, dar se bănuiește că Învierea lui Isus a fost comemorată încă din primul secol al erei noastre. În primele secole ale creștinismului s-au purtat multe discuții și au fost multe schimbări la liturgia pascală. O dovadă istorică a folosirii lumânării pascale, simbol al luminii care ”împrăștie” întunericul, datează din

anul 384, iar până în secolul 10 lumânarea a ajuns să fie folosită pe scară largă la liturgiile pascale. (enciclopedia Britannica).

Din secolul al XII-lea, la finalul postului se țineau mese cu ouă, carne, brânză și dulciuri care erau binecuvântate înainte de a fi mâncate cu această ocazie specială.

Diversele tradiții bisericești diferă mult între ortodocși, catolici și protestanți, la cea din ultimă ramură a creștinismului lipsind opulența și complexitatea slujbelor.

Dovezi scrise despre ouă de Paște vopsite sau decorate există din secolul XIII, iar ideea de a le decora a venit de la faptul că biserica interzicea consumul ouălor în săptămâna dinaintea sărbătorii, însă cum găinile făceau ouă și în acele zile, a fost nevoie ca ele să fie decorate pentru a fi identificate ca ouă din Săptămâna Mare. Ouăle sunt vopsite în roșu pentru a simboliza sângele Mântuitorului, dar în general oul este simbol al învierii, fiindcă iese viață din coaja sa, la fel cum Isus s-a ridicat din mormânt. Acele ouă din Săptămâna Mare erau oferite copiilor, iar tradiția ouălor de ciocolată a apărut mai târziu, în secolul XIX în Franța și Elveția, dar erau tari și amare în primii ani, gustul lor devenind mult mai bun doar după ce au apărut tehnicile moderne de fabricare a ciocolatei. Un moment de trecere către ouăle cadou a fost în Anglia Victoriană (a doua parte a sec XIX) când copiii primeau ouă din carton ”îmbrăcate” în saten și umplute cu mici cadouri.

La noi în majoritatea regiunilor ouăle de Paște sunt vopsite doar în roșu, dar, spre exemplu, în Ardeal, Bucovina sau Oltenia, mulți le vopsesc în variate culori, ca să nu mai vorbim de faimoasele ouă încondeiate cu ceară sau decorate cu mărgelute.

Încă din Evul Mediu ouăle erau fierte în coji de ceapă roșie, decorate cu ceară de albine și unse apoi cu grăsime, pentru a deveni lucioase.

În Germania secolului XVII a apărut tradiția ”iepurășului de Paște” care aducea ouă cadou copiilor. Iepurele a fost din cele mai vechi timpuri asociat cu festivalurile de primăvară fiind un simbol al fertilității datorită faptului că se înmulțește extrem de rapid. La noi, tradiția iepurășului care aduce cadouri de Paște s-a impus după Revoluție. Interesant este că și alte animale sunt asociate cu Paștele și adusul ouălor - cadou: în Elveția este cucul, în Westfalia este vulpea.

Povestea Luminii Sfinte datează, cel mai probabil, din timpul învierii lui Iisus Hristos. În fiecare an, Patriarhul grec ortodox de la **Ierusalim** intră în Biserica Mormântului Sfânt din Ierusalim unde se roagă la Dumnezeu. Apoi, un foc se aprinde „în mod miraculos” cu ajutorul Sfântului Duh. Imediat după apariția ei, flacăra este distribuită peste tot în lume, eveniment foarte mediatizat de presă în fiecare an. **Lumina** ajunge inclusiv în România.

Bibliografie:

- Historia
- Descoperă. Ro
- Wikipedia.ro

TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE PAȘTI

**Profesor învățământ preșcolar: BOZON ALINA CARMEN,
Grădinița Nr. 269, Sector 5, București**

Cuvântul Paști este de origine evreiască și vine de la cuvântul Pesah = trecere. El a fost moștenit de evrei de la egipteni. Termenul de Paști a trecut în vocabularul creștin pentru că evenimentele istorice care sunt comemorate în sărbătoarea noastră, adică patimile, moartea și Învierea Domnului au coincis cu Paștile evreilor din anul 33.

Paștile sau Învierea Domnului este cea mai mare și îmbucurătoare dintre toate sărbătorile de peste an, întâi pentru că în această zi Hristos a înviat din morți, și în al doilea rând

pentru că ea cade întotdeauna la începutul primăverii, anotimpul cel mai frumos și mai plăcut, când natura reînvie. Ciclul Sărbătorilor de Paști începe cu Lăsatul Secului, urmat de 40 de zile de post. Odată cu sărbătorile de Paști începe perioada de bucurie care durează 50 de zile și se sfârșește cu sărbătoarea de Rusalii. În legătură cu originea cuvântului german Ostern (Paști), au existat și mai există și astăzi diferite interpretări.

Ciclul Pascal include o perioadă de douăsprezece zile, Duminica Floriilor – Duminica Tomei, în care sunt concentrate cele douăsprezece luni ale anului. În primele șase zile anul îmbătrânește, se degradează treptat („Săptămâna Patimilor”), pentru ca odată cu Învierea lui Iisus Hristos toate și tot să intre sub cele mai bune auspicii, sub zodia recosmicizării timpului primordial („Săptămâna Luminată”).

Duminica Floriilor este cunoscută și sub numele de Florii. Duminica Vlăstarilor, Staulele Florilor sau Staurile Floriilor. Prin însăși denumirea ei amintește de Floralia (Florilia), festivitate închinată zeiței Flora, „Mama primăverii”. Există credință că ramurile de la Florii aduc rodire și belșug oriunde ar fi așezate – în grădini, pe ogoare, în livezi, în staule, cotețe, stupi etc. Crengile de răchită sau de salcie aduse de la biserică se păstrează la icoane ori sub streșinile caselor și se aprind când trebuie alungați norii aducători de grindină. Tinerele fete culeg diferite flori și rămurele de măr înflorit pentru a fi ferite de rele și iubite de feciori.

Zilele din „Săptămâna Patimilor” prilejuiesc variate interdicții, unele fiind raportate aproape exclusiv la suferințele Mântuitorului. Tot acum se săvârșesc numeorase treburi gospodărești (zugrăvirea caselor și a staulelor, curățenie în curți și livezi) în scopuri profilactice și purificatoare, dar și cu evidente aderențe la străvechiul cult al morților (aprinderea focurilor pentru ca sufletele celor adormiți să nu sufere de frig sau să nu se rățăcească pe cale).

În Joia mare se păstrează, încă obiceiul încondeierii ouălor. În prezent majoritatea zonelor etnografice nu reprezintă spații de referință în acest sens, însă conservă procedee arhaice de realizare și motive ornamentale.

Ouăle simbolizează mormântul lui Iisus Hristos, care s-a deschis la învierea Sa din morți. De aceea, când sparg ouăle prin ciocnire, dar și când se salută, creștinii își spun: „Hristos a înviat!, Adevărat a înviat!”. Culoarea roșie a ouălelor simbolizează sângele lui Iisus care s-a scurs pe cruce pentru mântuirea lumii. Există credința că cei care ciocnesc se întâlnesc pe lumea cealaltă. Ouăle, simbolizează și reîntinerirea, primăvara.

În Egiptul antic, oul era simbolul vieții și reprezenta, totodată, sicriul ori camera mortuară. În tradiția populară de la noi, ouăle de Paști sunt purtătoare de puteri miraculoase: vindecă boli, protejează animalele din gospodărie și te apără de rele.

Bibliografie : Locuitorii satelor Agârbiciu și Veștem.

TRADIȚII DE PAȘTE LA ROMÂNI

**Profesor învățământ preșcolar: BUCUR RODICA NICOLETA,
Grădinița Nr. 191, Sector 3, București,**

Ca orice sărbătoare importantă pentru români, Paștele este marcat, în fiecare an, de numeroase tradiții și obiceiuri care îl însoțesc. Cultura noastră a fost mereu bogată în tradiții, așa că nu trebuie să ne mire faptul că ele se deosebesc de la regiune la regiune, fiecare zonă a țării având obiceiuri specifice. Cu toate acestea, există tradiții la care ținem cu toții, indiferent de zona în care ne găsim.

Spre exemplu, în toată țara se obișnuiește să întâmpinăm o sărbătoare așa mare cum e Paștele printr-o curățenie generală a casei. Aceasta nu are doar un rol practic, ci și un rol

simbolic, mai ales în contextul în care mulți români țin postul Paștelui: curățirea, fizică și spirituală, înainte de sărbătoarea Învierii și pregătirea pentru a primi “lumina” în case și în suflet.

Vopsirea ouălor, cel mai adesea în culoarea roșie, este o tradiție pe care o respectă cu sfințenie toți creștinii. Nu există masă de Paște pe care să nu fie prezent coșul cu ouă roșii, din care să se servească familia și prietenii, ciocnind și rostind tradiționalul “Hristos a Înviat!”. În unele zone ale țării, există chiar obiceiul ca ouăle să fie încondeiate cu măiestrie, în modele deosebit de frumoase, printr-o adevărată artă transmisă din generație în generație. Tradiția spune că cei care ciocnesc un ou în ziua de Paște se vor întâlni și în viața de apoi.

Noaptea de Înviere este de asemenea foarte importantă pentru toți românii. În acea noapte, părinți, copiii și bunici merg împreună la biserică și așteaptă momentul de la miezul nopții, când preotul anunță Învierea Domnului și începe să împartă lumină. Conform credințelor populare, este important ca pe drumul parcurs până la întoarcerea acasă, lumânarea să rămână aprinsă, pentru că acest lucru va aduce binele în casă. Tot tradiția este cea care spune că lumânarea din noaptea de Înviere trebuie păstrată în casă pentru că, dacă acea casă se confruntă cu greutăți de-a lungul anului, lumânarea poate fi din nou aprinsă, iar lumina ei poate alunga greutățile.

Dimineața de Paște este însoțită de ciocnitul ouălor și de mâncatul “paștilor”, mici bucățele de pâine sfințită, aduse de la biserică după slujba de Înviere. În unele regiuni, în dimineața de Paște există și obiceiul ca într-un vas să se pună apă rece, proaspătă, iar în ea să se scufunde un ou roșu. Se spune că cei care se spală în acea dimineață pe față cu apa astfel pregătită și care-și ating pielea de oul scufundat, vor rămâne rumeni în obraji tot timpul anului, la fel ca oul roșu de Paște.

O tradiție mai puțin marcată religios, dar la fel de plăcută pentru toți este aceea de “a te înnoi” de Paște. De obicei, “să te înnoiești” se referă la a purta ceva nou, îmbrăcăminte sau încălțăminte, însă în ultimii ani tradiția s-a extins la tot felul de alte obiecte pe care oamenii și le doresc sau de care au nevoie. Uneori, aceste obiecte pot fi chiar cadourile aduse de Iepurașul de Paște, și aceasta fiind o tradiție destul de recentă, dar fără îndoială apreciată și așteptată cu entuziasm de către toți copiii.

DEZVOLTAREA SENTIMENTELOR RELIGIOASE LA COPII

**Profesor învățământ preșcolar: BURULEAN LUMINIȚA,
Grădinița nr 35, Sector 5, București**

Educația religioasă constituie o latură aparte a educației care presupune o mare responsabilitate deoarece se lucrează cu sufletele copiilor.

Astfel, educația moral-religioasă trebuie începută încă din familie. Părinții trebuie să supravegheze și să corecteze dobândirea primelor componente religioase. Contează însă calitatea acestor componente pe care se va clădi viitorul edificiu.

Educația religioasă se continuă apoi, potrivit nivelului de înțelegere al copilului în grădiniță, în școală, pentru a se forma în sufletul acestuia impresii, deprinderi de conduită și sentimente cu ajutorul cărora să devină o adevărată persoană deschisă comunicării cu Dumnezeu și cu semenii.

Educația religioasă contribuie în mare măsură la educația moral-civică a copilului. Acordăm o atenție deosebită dezvoltării morale știind faptul că de calitatea deprinderilor formate în copilărie, depinde calitatea viitorului adult.

În desfășurarea educației morale a copilului, importantă este afectivitatea lui, componentă ce stă la baza trezirii emoțiilor și educării sentimentelor morale, a formării conduitei morale a viitorului adult.

Putem afirma că, pe lângă rolul fundamental al educatoarei în formarea calităților morale și creștine la preșcolari se adaugă rolul familiei și rolul preotului-slujitor al credinței și sfințeniei, împreună ducând la cultivarea atitudinii morale și a credinței copiilor.

Copiii pot fi învățați diferite poezii, rugăciuni și povestiri religioase. Însă, conținutul trebuie astfel ales încât să se respecte particularitățile de vârstă ale copiilor, deoarece învățătura creștină cuprinde și adevăruri de credință mai greu de înțeles. De asemenea conținutul selectat trebuie corelat cu noțiunile pe care le asimilează din alte arii curriculare: științe, arte, educație pentru societate, limbă și comunicare.

Valorile morale ca: bunătate, răbdare, compasiune, toleranță, respect, cinste, generozitate, iertare, optimism, încredere, bucuria în fața „minunilor” vieții sunt desprinse ca mesaje din fiecare categorie de activitate preșcolară, dar, poate educația religioasă este cea care le scoate în evidență mai pregnant. Suportul dobândirii acestor valori morale va constitui baza formării unei atitudini corespunzătoare față de societate, față de învățătura creștină și nu în ultimul rând, a dezvoltării omului ca individ.

Educația morală nu poate fi redusă doar la cunoaștere. Mulți oameni cunosc regulile și normele morale, dar nu le respectă, trebuie să avem în vedere și latura afectivă a educației morale, să apelăm și la sentimentele copiilor, la stările lor emoționale.

În activitățile desfășurate cu copiii de vârstă preșcolară trebuie pornit de la concret și anume de la faptele bune ale copiilor sau mai puțin bune, de la faptele adulților, explicând totodată efectele negative ale încălcării regulilor și beneficiile faptelor bune, a exemplelor pozitive.

Pentru a dezvolta latura morală a preșcolarilor, am urmărit în cadrul parteneriatului cu biserica „Lăsați copiii să vină la Mine!” să ducem la îndeplinire câteva obiective specifice educației religioase la preșcolari:

- să indentifice principalele calități ale unui bun creștin;
- să recunoască în faptele sfinților modele de comportament creștin;
- să cunoască și să folosească adecvat limbajul din sfera valorilor religioase;
- să respecte reguli de comportament moral-creștin în familie și la grădiniță;
- să-și formeze desprinderea de a se ruga;
- să manifeste înțelegere și respect față de cei de alte credințe și convingeri.

Parteneriatul a avut grup-țintă preșcolarii de grupa mijlocie și s-a desfășurat pe durata unui an școlar.

Pentru realizarea obiectivelor copiii au participat la diverse acțiuni propuse:

- observare: „La biserică”
- lecturi după imagini: „Astăzi s-a născut Hristos!” , „Sfintele Paști”;
- audierea cântecelor cu conținut religios: colinde;
- audierea unor lecturi, povestiri religioase: „Povestea Sf. Nicolae”; „Un copil milostiv și un om drept”; „Povestea lui Moș Crăciun”;
- confecționarea de podoabe specifice diferitelor sărbători creștine: „Pregătire de Crăciun”, „Ornamente pentru Paști”, „Cizmulița lui Moș Nicolae”;
- vizite la biserică cu participarea la slujbe religioase, excursii la mănăstire.

Putem spune că educația religioasă ajută omul să se definească, prin toate activitățile cu conținut religios am urmărit formarea la preșcolari a calităților unui bun creștin.

Bibliografie:

- „Înger, îngerășul meu!”-Educație religioasă de Irina Pleoceanu, Editura Corint, București, 2003;

- „Istoriele duhovnicești pentru copii”, Editura Biserica Ortodoxă, Alexandria, 2002;
- „Îndrumător - Educație religioasă” vol.1 și vol.2, prof. Ani Răducu, diac. N.D.Odăianu, diac. V.Badescu, pr. S.Filip, Editura Grafika Print, București, 1999;

OBICEIURI DE PAȘTI

**Profesor învățământ preșcolar: CALOTĂ DANIELA,
Grădinița nr.191, Sector 3, București**

Paștele este una dintre cele mai importante sărbători creștine și reprezintă Învierea Domnului Iisus Hristos (a treia zi după răstignirea pe cruce).

În ajunul Sărbătorilor de Paște, oamenii se pregătesc îndelung pentru a fi demni de ele. În Săptămâna Mare, mai precis de Joia Mare, gospodinele vopsească și încondeiază ouă. Deși se numesc „ouă roșii”, ele pot avea diferite culori. Se recomandă chiar, pentru estetica ansamblului, să se vopsească diferit, cu condiția ca cel puțin o tremie să fie roșii.

Obiceiul de a roși ouăle de Paște este foarte vechi. Biserica creștină a adoptat pretutindeni oul ca simbol al Mântuitorului, care ieșind din mormânt, s-a întors la viață, ca și puiul care iese din găoacea oului.

Prin Biserică, vechiul obicei de a-și dăruia unul altuia ouă de Paște la începutul primăverii, când natura reînvie, s-a extins tot mai mult.

TRADIȚII ȘI OBICEIURI PASCALE ÎN DIFERITE REGIUNI DIN ROMÂNIA

**Profesor învățământ preșcolar: CĂLDĂRARU LAURA ELENA,
Grădinița nr.69, Sector 3, București**

Sărbătoarea Sfințelor Paști, prin sacrificiul lui Iisus Hristos, este cea mai mărită și solemnă dintre sărbătorile anului, care aduce omenirii speranța mântuirii și a vieții veșnice. În România, această sărbătoare este însoțită de numeroase tradiții și obiceiuri, multe dintre acestea fiind moștenite din generație în generație.

În tradiția ortodoxă, începutul sărbătorii e marcat odată cu postul de șapte săptămâni. O semnificație foarte importantă o are Joia Mare din Săptămâna Patimilor. Din această zi, țărani încetează lucrul la câmp și se concentrează asupra casei și curții, pentru ca totul să fie curat. Tot în Joia Mare, femeile încep să pregătească pasca și să vopsească ouăle. Pasca, preparată uneori și sâmbăta dimineața, este dusă spre sfințire la biserică la slujba de Înviere, alături de coșul cu bucatele preparate pentru sărbătoare.

În noaptea de Înviere, la miezul nopții între zilele de sâmbătă și duminică, credincioșii obișnuiesc să meargă la biserică, să ia lumină și să cânte Învierea Domnului. Oamenii aduc acasă "lumina", lumânarea aprinsă direct de la lumânarea din Altar, cei mai mulți dintre aceștia păstrează lumânarea de la Paște și o aprind peste an, în cazul unor mari necazuri, boli sau în situația unor fenomene meteo extreme.

A doua zi dimineața, credincioșii, mănâncă Anafură sau Sfintele Paști sau Sfânta Pască. La masa de Paște se servește ciorbă, friptură sau drob din carne de miel, simbolul Mântuitorului Iisus, care a fost sacrificat pentru a salva omenirea.

Obiceiuri de Paște în diferite regiuni din România:

În funcție de regiune, ca la orice mare eveniment creștinesc există tradiții și obiceiuri specifice, cum ar fi:

În Zona Transilvaniei, probabil cel mai de notorietate obicei, este cunoscut sub numele de "STROPIT". Preluat de la maghiari, potrivit obiceiului, băieții merg în familiile în care există o fată sau mai multe, pe care le stropesc cu parfum, "ca să nu se veștejească".

"Stropitul" este păstrat și astăzi, reprezentând un bun prilej pentru revederea cu prietenii, implicit pentru distracție.

În Țara Moșilor, în noaptea de Paști se ia toaca de la biserică, se duce în cimitir și este păzită de feciori. Iar dacă nu au păzit-o bine, și a fost furată, sunt pedepsiți că a doua zi să dea un ospăț, adică mâncăruri și băuturi din care se înfruptă atât "hoții", cât și "păgubașii". Dacă aceia care au încercat să fure toaca nu au reușit, atunci ei vor fi cei care vor plăti ospățul.

În Țara Bârsei, în jurul Brașovului, se face o petrecere care adună întreaga comunitate, obiceiul "JUNII BRAȘOVULUI". Grupurile de tineri, organizate asemeni cetelor de călușari sau de colindători, cu vătaf și casier, strâng ouă de la tinerele fete, după care se merge către Pietrele lui Solomon, la picnic, unde vor avea loc întreceri. Cea mai cunoscută și îndrăgită dintre ele este aruncarea buzduganului.

În Banat, la micul dejun din prima zi de Paști, se practică tradiția tămâierii bucatelor. Apoi, fiecare mesean primește o linguriță de paști (vin și pâine sfințite). În meniul acestei mese festive se include ciolanul de porc fiert, ouă albe și mâncăruri tradiționale, după acestea se continuă masa cu friptură de miel.

În Bucovina, fetele se duc în noaptea de Înviere în clopotniță și spală limba clopotului cu apă neîncepută. Cu această apă se spală pe față în zorii zilei de Paști, ca să fie frumoase tot anul și așa cum aleargă oamenii la Înviere când se trag clopotele la biserică, așa să alerge și feciorii la ele. Flăcăii trebuie să se ducă cu flori la casele unde locuiesc fetele care le sunt cele mai dragi, iar ele, pentru a își arăta consimțământul la sentimentele lor, trebuie să le ofere un ou roșu.

În Moldova, în dimineața următoare după noaptea Învierii se pune un ouă roșu și unul alb într-un bol cu apă ce trebuie să conțină monezi, copiii trebuie să-și clătească fața cu apă și să își atingă obraji cu ouălele pentru a avea un an plin de bogății. O altă tradiție de pe malurile Prutului cere ca oul de Paști să fie mâncat, iar cojile să fie aruncate neapărat pe drum.

În zona Valea Arieșului există obiceiul „ROSTOGOLITUL OUĂLELOR” care sunt lăsate să cadă spre o gaură din pământ.

În zona Lăpușului din Maramureș, în duminica Paștelui copiii merg la prieteni și la vecini unde pragul casei trebuie trecut mai întâi de un băiat, pentru ca în acea gospodărie să nu fie discordie tot restul anului, iar fiecare gazdă dăruiește câte un ou roșu.

În zona județului Călărași, coșul Pascal pentru sfințit conține, pe lângă bucate, și un cocoș alb, existând tradiția ca atunci când cocoșul cântă să însemne că Hristos a Înviat, iar cel mai norocos este acela al cărui cocoș cântă primul. După slujbă există obiceiul ca toți cocoșii să fie dăruți oamenilor cu nevoi.

BIBLIOGRAFIE:

- DOCUMENTAR: "Obiceiuri, tradiții și superstiții românești de Paște. Credințe și Superstiții de Paște", Ziarul Unirea, 2022;
- DOCUMENTAR: "Tradiții și obiceiuri românești de Paște", Radio România Cultural, 2021.

LUMINA ÎNVIERII

**Profesor învățământ preșcolar: CĂPRARU ELENA MIHAELA,
Profesor învățământ preșcolar: HOBLEA MIHAELA,
Grădinița nr. 187, Sector 3, București**

România este o țară creștin-ortodoxă și suntem cel mai vechi neam creștin din această parte a Europei. Poporul nostru a fost încreștinat de primul Apostol Andrei al fiului lui Dumnezeu – Isus Hristos.

Încă din copilărie omul trebuie format în spiritul credinței, iubirii, binelui, adevărului și dreptății, iar acest demers se poate realiza și la grădiniță alături de cadrele didactice după ce este primit un feed-back pozitiv din partea părinților. Influența religiei asupra copiilor și asupra adulților este benefică și ajută la formarea unor comportamente pozitive, la respectarea unor norme de conduită și transformarea lor în valori ale vieții. Religia ne face mai buni, mai toleranți, mai apropiați și mai dornici de a-i ajuta pe ceilalți și nu are niciun efect dăunător.

Copilul prin intermediul educației religioase începe să cunoască îndatoririle pe care le are față de el însuși, față de ceilalți și față de tot ce-l înconjoară. Copiii sunt foarte receptivi la tot ce este adresat sferei sentimentelor și prin intermediul religiei se pune accent pe latura afectivă și se face apel la sensibilitatea lor.

Încheierea unor parteneriate cu biserica din apropierea grădiniței și derularea unor proiecte poate avea ca obiective:

- Formarea unor virtuți creștine și cultivarea unui comportament moral-religios;
- Cultivarea sentimentului de dragoste față de Dumnezeu;
- Cunoașterea unor sărbători creștine de mare însemnătate cum sunt Crăciunul, Paștele, Sfântul Nicolae, Boboteaza, etc;
- Tradiții și obiceiuri de sărbătorile religioase;

În grădiniță pot fi derulate activități umanitare în care copiii învață să doneze jucării altor copii nevoiași, pot merge în vizită la biserica din apropiere unde se pot împărtăși, mai ales în săptămânile din apropierea Sărbătorii de Paște.

Sărbătoarea Paștelui este o mare sărbătoare religioasă ce poate fi transpusă cu ușurință copiilor, dar materialul didactic selectat și informațiile ce vor fi aduse la cunoștința lor trebuie să fie specifice pentru nivelul lor de înțelegere și adecvate vârstei lor. Explicațiile oferite copiilor despre această sărbătoare trebuie să fie însoțite de imagini relevante și texte pentru copii. În cadrul unei săptămâni din apropierea Paștelui se poate derula un proiect tematic sau o temă săptămânală independentă cu titlul "Lumina Învierii", sau "Paștele prin ochi de copil".

În această săptămână se pot desfășura activități didactice pe domenii experiențiale și în cadrul jocurilor și activităților liber-alese, unde preșcolarii vor putea asculta lecturi și povestiri din cărți precum: "Suflet de copil". Din această carte, copii pot învăța despre bunătate, generozitate, fapte bune, sentimente ce pot fi ridicate la nivel de virtute prin intermediul unor povestiri precum: "Bogăția unui copil sărac", "Comoara din suflet", "Prietenul necunoscut", "Răsplătirea răului cu bine", "Copilul și sufletul", etc dar și despre "Viața și minunile lui Isus" din "Mica biblie pentru copii".

Preșcolarii pot picta și învăța despre tehnica de încondeiere a ouălor, care sunt ustensilele necesare acestei tehnici de încondeiere, pot confecționa coșulețe – suport pentru ouă din diferite materiale din natură, pot colora, desena, picta și decupa iepurașul de Paști care conform tradiției și obiceiurilor românești aduce copiilor dulciuri – ouă de ciocolată. În cadrul activităților de cunoașterea mediului pot fi desfășurate activități de observare, lecturi după imagini și convorbiri sau jocuri didactice din care copiii să primească cunoștințe noi despre această sărbătoare a "Luminii Învierii Domnului în ziua de Paște". Pot fi realizate fișe în care copiii pot colora lumina lumânărilor, pot rezolva labirinturi care duc spre biserica, pot desfășura jocuri precum: "Caută elemente specifice Paștelui", "Caută-i perechea oului", "Cui ofer un ou roșu", convorbiri și discuții despre obiceiul ciocnirii ouălor, etc.

Toate aceste activități și multe altele care se pot realiza prin creativitatea de care dau dovadă și desfășurate cu profesionalism de către cadrul didactic și respectând calendarul de activități, ajută la formarea moral-creștină a copiilor. Pentru o bună desfășurare a acestor activități și o pregătire metodică profesionistă putem cere sprijinul preotului paroh cu care colaborăm și care de asemenea poate organiza și desfășura activități fie la biserică, fie la grădiniță alături și de părinți. Beneficiind de sprijinul unui preot, acesta ne poate pune la dispoziție diferite materiale și cărți despre modul cum trebuie să respectăm tradițiile noastre creștine și poate purta discuții cu copiii și familiile acestora despre importanța sărbătorilor religioase și sădirea în sufletele copiilor a tradițiilor și obiceiurilor poporului creștin român.

BUCURIA PAȘTELUI LA ȚARĂ

**Profesor învățământ preșcolar: CARADA MIHAELA,
Grădinița nr. 209, Sector 6, București**

Cele mai frumoase amintiri și tradiții din copilăria mea sunt legate de Paște, sărbătoarea sărbătorilor în curtea bunicilor din satul Tomulești, Jud. Giurgiu. Aceste obiceiuri și tradiții pe care fiecare dintre noi le-am primit moștenire de la bunici, sunt zestrea neamului nostru, iar datoria noastră morală este aceea de a le transmite mai departe copiilor noștri. Bunicii mei alături de bătrânii satului au fost oameni frumoși, „ca sfinții icoanelor” cu părul alb, cu fața brăzdată de vreme și de munca câmpului, cu chipul blând, dar plin de înțelepciune. Erau foarte credincioși, țineau Postul cu sfințenie, își curățau trupul și sufletul prin post. Încă din prima zi de post își curățau vasele folosite pentru mâncarea „de dulce”, pregătindu-le astfel pentru mâncarea „de post”. Tot postul nu mâncau carne, ouă, lapte sau brânză, adică mâncare de proveniență animală.

Săptămâna dinaintea Paștelui, cunoscută și ca Săptămâna Mare, este plină de semnificații. Din cele mai vechi timpuri religia s-a împletit cu tradiția și obiceiurile, pe care omul le-a respectat și le-a transmis ulterior prin viu grai din generație în generație, astfel înțelepciunea și experiența celor mai vechi strămoși ajunge la noi sub forma obiceiurilor din viața celor de la țară.

Înainte de Paște cu o săptămână, se serbătorește Duminica Floriilor, fiind considerată și începutul Săptămânii Patimilor. Această săptămână se numește Săptămâna Patimilor deoarece este săptămâna în care trebuie să se facă curățenie în fiecare gospodărie, se văruiască casele, se spală covoarele și mobilierul, oamenii termină de arat și de semănat ogoarele.

Duminica Floriilor este precedată de sâmbăta lui Lazar, zi în care Biserica pomenește minunea învierii din morți a lui Lazăr săvârșită de către Domnul Iisus Hristos. Primirea triumfală ce i s-a făcut Domnului Iisus Hristos, care a intrat în Ierusalim ca Împărat smerit, împlinind o proorocie din Vechiul Testament, a fost determinată de această minune premergătoare.

De Florii, cum sunt denumite în popor, se face dezlegare la pește, se fac pomeniri, se sapă mormintele și se decorează porțile și casele cu ramuri de salcie, pe care credincioșii le aduc de la biserică și le pun la icoane ca să le apere casa și animalele de rele.

În vremuri de demult, Duminica Floriilor se mai numea și Duminica Grațierilor, pentru că în cinstea ei, împărații romani acordau grațieri celor care erau întemnițați. Ramurile de salcie amintesc de ramurile de palmier și de măslin cu care a fost întâmpinat Mântuitorul. Joia mare se mai numea și Joimărița, în tradiția populară se spune că este zeița morții sau cina cea de taină la care Hristos a prefigurat jertfa sa, prin frângerea pâinii și prin oferirea vinului ce simbolizează sângele ucenicilor săi. În Joia Mare se vopsesc ouălele, oamenii merg la biserică pentru a se spovedi și împărtăși, iar seara se duc la Denie cu flori și trec de 3 ori pe sub masă.

În Vinerea Mare se ține post negru iar această zi se încheie cu Prohodul Domnului iar la sfârșitul slujbei se înconjoară biserica cu Sfântul Aer, pe sub care trec credincioșii. Sfântul Epitaf este o icoană pictată pe pânză, numită și Sfântul Aer pentru că este purtată de către patru preoți prin aer, mai sus, în aer, așa cum de altfel și moartea Domnului Iisus Hristos a fost între cer și pământ.

În zonă există un alt obicei, acela ca de Paște, fiecare om al satului să se îmbrace cu veșminte noi, cel mai mult se bucurau copiii.

În această zi se pregătesc mâncărurile tradiționale de Paște: drob, friptura și borșul de miel. La miezul nopții se ia Lumină de la biserică apoi se revine acasă pentru a se ciocni ouă. Primul care ciocnește este cel mai vârstnic bărbat care ciocnește cu toți cei prezenți la masă.

Atunci când ciocnesc ouăle, cel care ține oul deasupra spune "Hristos a înviat!", iar cel care ține oul dedesubt răspunde cu "Adevărat a înviat!".

La masa de Paște se reunește familia, prima dată se ciocnesc ouălele sfințite la biserică apoi se manancă din mâncărurile tradiționale pregătite de gospodinele familiilor. Bătrânii ies apoi la porțile caselor și povestesc ca în zi de sărbătoare.

Prima săptămână după Paști este numită Săptămâna Luminată. Se spune că cine moare în acest interval, și mai ales în ziua de Paști, merge în rai și i se iartă toate păcatele. Cei care se nasc în această zi, sunt oameni norocoși pentru toată viața. Duminica imediat următoare Învierii se numește Duminica Tomii, fiind cunoscută în popor ca Paștele mic.

Chiar dacă tendința zilelor noastre este de a se rupe de o parte dintre datini și obiceiurile din străbuni, fiecare dintre noi avem o mare datorie, aceea de a ne cunoaște originile, rădăcinile, trecutul. Încă de la cea mai fragedă vârstă trebuie să-i familiarizăm pe copii cu datinile și obiceiurile acestui popor. Prin multe din activitățile desfășurate la noi în grădiniță am încercat să sădesc în sufletul pur al copiilor dragostea și respectul față de aceste sărbători creștine.

Bibliografie:

1. Marian S. Fl., Sărbătorile la români, vol. 1, Editura Grai și suflet- Cultura Națională., București, 2001;
2. Nicolau I., Credințe și superstiții românești, Editura Humanitas, București, 2001

“VIN FLORIILE CU SOARE ȘI SOARELE CU FLORII”

**Profesor învățământ preșcolar: CERBU CARMEN,
Grădinița nr. 185, Sector 5, București**

Sărbătoarea intrării lui Hristos în Ierusalim este cunoscută în popor sub denumirea de Florii.

Biserica vede în această sărbătoare înaintarea lui Hristos spre jertfa de pe cruce. El putea evita moartea, însă, o primește de bună voie pentru a o învinge. Lui nu-i este impusă moartea ca o necesitate, așa cum ne este impusă nouă. De aceea El moare pentru alții, nu pentru Sine. El nu avea păcatul imprimat în firea Sa, ca noi toți, pentru că S-a născut ca om prin voia Sa.

Intrarea în Ierusalim reprezintă o prefigurare a intrării în Ierusalimul ceresc.

Astfel, nu întâmplător se cânta în noaptea de Paști: "Luminează-te, luminează-te noue Ierusalim". În legătură cu acest eveniment, evanghelistul Matei notează: "Spuneți fiicei Sionului: Iată împăratul tău vine la ține blând și șezând pe mânz, fiul celei de sub jug" (Matei 21, 5).

Sfântul Ignație afirmă că acest mânz îl descoperă pe omul animat de instincte, lipsit de libertatea sa duhovnicească, legat de împătimitate și de obișnuința vieții trupesti. Invățătura lui Hristos desface asinul de iesle, adică de împlinirea vocii păcătoase și trupesti. După aceea, Apostolii aduc asinul la Hristos, își pun pe asin hainele: pe el Se așază Domnul și înfăptuiește pe el intrarea în Ierusalim.

Extrapolând, putem spune că, după ce omul părăsește viața păcătoasă, este adus la Evanghelie și îmbrăcat, ca în niște haine apostolești, în cunoașterea lui Hristos și a poruncilor Lui. Atunci Se așază pe el Domnul, arătându-i-Se duhovnicește și sălășluind duhovnicește în el, precuma promis că va face. Astfel, Hristos Se așază pe însușirile firești ale omului care s-a supus Lui, care și-a însușit învățătura Lui și îl aduce, țezând pe el, în cetatea sfântă a lui Dumnezeu, în Ierusalimul al cărui ziditor este Dumnezeu, nu omul.

Mulțimea îl primește pe Mântuitorul în Ierusalim cu aceste cuvinte: "Osana Fiului lui David; binecuvântat este Cel ce vine întru numele Domnului! Osana întru cei de sus!"(Matei 21, 9).

Invierea lui Lazăr era cauza căreia i se datora, în cea mai mare măsură, această primire însuflețită. Înainte de a intra în Ierusalim, Hristos l-a inviat pe Lazăr. Invierea lui Lazăr este simbolul învierii viitoare a neamului omenesc. Profesorul Ion Ghinoiu afirmă că în ajunul sau sâmbăta Floriilor, se efectua un ceremonial complex, numit Lăzărița, care era structurat după modelul colindelor.

Ion Ghinoiu afirmă că Lăzărița era un ceremonial la care participau numai fetele. "Una din fete, numită Lăzărița, se îmbrăca în mireasă și colinda împreună celelalte fete în fața ferestrelor caselor unde au fost primite. Lăzărița se plimba cu pași domoli, înainte și înapoi, în cercul format de colindătoarele care povestesc, pe o melodie simplă, drama lui Lazăr sau Lăzărica: plecarea lui Lazăr de acasă cu oile, urcarea în copac pentru a da animalelor frunză, moartea neașteptată prin căderea din copac, căutarea și găsirea trupului neînsuflețit de către surioarele lui, aducerea acasă, scăldatul ritual în lapte dulce, îmbrăcarea mortului cu frunze de nuc, aruncarea scaldei mortului pe sub nuci".

Să nu uităm că, același popor care-L slăvise și-L primise pe Hristos ca pe un împărat, peste câteva zile va striga, incitat de farisei și de cărturari: "Răstignește-L! Răstignește-L!" Evreii care participau la această sărbătoare, așteptau de la Hristos să fie un conducător care să modifice situația politică în folosul lor, și nu un Dumnezeu coborât printre oameni, spre a-i izbăvi de păcatul cu care s-au împovărat odată cu încălcarea poruncilor date de Dumnezeu în Grădina Eden.

Floriile și ramurile de salcie

Sărbătoare sincretică, în duminica ce precede Paștele, această sărbătoare, numită și a Stălpărilor, este dedicată zeiței romane Flora peste care creștinii au suprapus sărbătoarea Intrării Domnului în Ierusalim. Această zeiță Flora, care domnea asupra tuturor florilor și semințelor, dăruise oamenilor mierea și alinase mânia Junonei, ajutând-o să-l conceapă – din mireasma unei flori miraculoase – pe zeul Mars, patronal celei dintâi luni de primăvară.

Importanța sărbătorii Floriilor este sporită și de interdicțiile de muncă și sacrificiul ritual al peștelui numit Dezlegarea la pește.

La semnificația de reînviere a naturii, când înfloresc florile, salcia și pomii fructiferi, s-au adăugat semnificații noi, legate de cultul moșilor și strămoșilor. Ramurile de salcie, simbol al fertilității și vegetației de primăvară, se duc la biserică pentru a fi sfințite, cu ele fetele se încing peste mijloc.

În ziua de Florii se spune că se scot măștișoarele făcute cadou la 1 Martie și se agață într-un măceș, sau într-un copac înflorit, de asemenea se scorb hainele și zestrea la aerisit.

Întrucât se crede că la Florii înfloresc urzicile, acestea nu mai sunt folosite în alimentație, iar sărbătoarea se numește chiar Sărbătoarea Urzicilor, celebrată, cu unele diferențieri locale, pretutindeni în România.

După modelul mulțimii din cetatea Ierusalimului care l-a întâmpinat pe Mântuitor cu ramuri de finic, Biserica Ortodoxă a stabilit ca, în această zi, să împartă credincioșilor ramuri de salcie binecuvântate. Ramurile de salcie simbolizează biruința asupra morții.

O legendă întâlnită în Bucovina și Maramureș, spune că salcia a fost aleasă și binecuvântată pentru că și-a plecat crengile, oferindu-I o ramură Maicii Domnului, care mergea spre Golgota și voia să îi ducă Fiului Ei răstignit o cunună fără spini.

În seara acestei duminici, încep deniile din săptămâna Sfințelilor Patimi.

Poate că încă, în casele noastre, cununița de salcie sfințită este așezată la icoana. Știați că în satele românești se mai păstrează încă obiceiul de a colinda de Florii?

Pe meleaguri ialomițene, în comuna Drăgoești, se mai păstrează și astăzi ***un obicei unic în țară, acela al colindatului fetelor în duminica Floriilor.***

În fiecare din cele cinci cătune din comuna ialomițeană Drăgoesti, Măenei, Deleni, Olar, Ungureni și Snagov în sâmbăta Floriilor copiii colindă cu crenguțe de salcie, sfințite în biserică de preotul satului, merg la fiecare casă, cântă și urează de bine și sănătate printr-un colindu, redat an de an prin glasuri curate de copii, care povestesc peste “vremi” despre Iisus, Cel primit cu slavă și ramuri de finic în Ierusalim, de aceleasi mulțimi care, peste doar o săptămână, aveau să-L răstignească.

Ca de fiecare dată când vin colindători, gazdele primesc copiii cu drag. Îi ascultă, își împodobesc împreună casa cu salcie sfințită, se bucură și speră. Speră și spun cu credință “Vă așteptam și la anul!”

Așa cum își amintesc bătrânii, plata pentru colindători erau oușoarele nefierte, tocmai bune de pregătit pentru Sfintele Paști.

Împletire de sacru și profan, de ritualuri religioase, păgâne și creștine, de practici magice și pur gospodărești, sărbătoarea Floriilor rămâne în tradiția poporului nostru un moment încărcat de bogate semnificații spirituale, închinare, toate, miracolului vieții și bucuriei de a trăi. Iar odată cu trecerea acestei sărbători, întreaga creștinătate pășește, cu sfială și evlavie, în timpul pascal, care se încheie în Duminica Tomei. Este o perioadă sacră, în țesătura căreia sunt împletite toate semnificațiile esențiale ale vieții sufletului, iar dincolo de valorile religioase propriu-zise, Paștile pot fi considerate eternul scenariu ritual care transfigurează, în mod simbolic, reînnoirea anuală a lumii.

SEMNIFICAȚIA OUĂLOR DE PAȘTE

**Profesor învățământ preșcolar: CERNEA IULIA ROXANA,
Grădinița Nr.185, București - Sector 5**

Cea mai mare, mai însemnată, mai sfântă și mai îmbucurătoare sărbătoare de peste an, după spusele românilor de pretutindeni, e sărbătoarea Paștelui sau Învierea Domnului. Ea cade întotdeauna la începutul primăverii, anotimpul cel mai frumos și mai plăcut, când în natura se trezește la viață. Românii așteaptă sărbătoarea aceasta, după un post îndelungat, cu mare dor și bucurie, și caută în același timp ca locuințele lor să fie curate și cu toate pregătirile făcute în cea mai bună rânduială

În joia mare sau în sâmbăta mare toate gospodinele pregătesc pasca, ouă roșii și bineînțelese friptura de miel. De multe ori ne-am întrebat de ce se vopsesc ouăle roșii de Paște, în prezent ouăle se vopsesc și alte culori, dar ne gândim de unde obiceiul acesta de a se vopsi ouăle de Paște.

O legendă spune că : “Zice că pe când se afla Domnul nostru Iisus răstignit pe cruce, Maica Domnului a luat o cosarca plină de ouă și se duse cu dânsa la jidovi și închinându-le-o îi ruga să înceteze a-l chinui și necăji pe Iisus. Maica Domnului puse coșarca cu ouă lângă cruce și începu a plânge. Stând cosarca lângă cruce și curgând din mâinile și picioarele lui Iisus sânge, în scurt timp o parte din ouă se înroșiră, ca și când ar fi fost vopsite. Domnul Iisus văzând ouăle umplute de sânge, își aruncă privirile către cei de față și le zise : - De acum înainte să faceți și voi ouă roșii întru aducere aminte de răstignirea mea, după cum am făcut și eu astăzi ! După ce a înviat Domnul nostru Iisus, Maica Domnului a fost cea dintâi care a făcut ouă roșii și pască și a dat fiecărui om pe care l-a întâlnit câte un ou roșu și câte o păscuță și i-a zis “Hristos a înviat!” Ouăle sunt alese cu grijă, numai de gaină, se fierb, se pun în culoare, apoi se lasă la uscat și se șterg cu grăsime de porc ca să aibă luciu. Când cântă cocoșii de miezul nopții, românii

curati și îmbracați, după ce spun rugăciunile, iau pasca pentru sfințire și ouă roșii și pornesc spre biserică.

Ciocnitul ouălor de Paște se face după reguli bine știute. Persoana mai în vârstă ciocnește prima oul ținut în mână de o persoană mai tânără, și rostește "Hristos a Înviat", iar celălalt îi răspunde cu "Adevărat a Înviat". În unele zone ale țării, există tradiția ca în dimineața de Paște, întreaga familie să își spele fața cu apa nouă, în care se pune un ou roșu. Există astfel credința că cel care se spală în această apă va fi tot anul frumos și sănătos ca un ou roșu. Cojile ouălor mâncate de Paște sunt păstrate și puse apoi în brazdă pentru ca pământul să fie roditor.

Cine mănâncă în ziua de Paște prima oară ouă, va fi ușor peste an.

Bibliografie:

1. Niculiță-Vorocan, Elena, *Datinile și credințele poporului român adunate și așezate în ordine mitologică*, Editura Polirom, Iași
2. Simion, Victor, *Jilavele, leagăn străbun de cultură și civilizație*, Editura Ialress, 2006

CONTRIBUȚIA EDUCAȚIEI RELIGIOASE ÎN EDUCAȚIA PREȘCOLARILOR

**Profesor învățământ preșcolar: CIOLPAN IRINA,
Grădinița nr. 69, Sector 3, București**

Educația religioasă sau mai bine zis educația creștină, ocupă un loc deosebit de important în formarea umană. Factorul religios a dus la cele mai profunde reflecții ale omului și la dorința de a descifra cele mai tainice lucruri, despre existența unei puteri cu mult mai presus de firea umană. Fără o educație creștină, fără o rânduială în viața omului, ar fi un haos. Omul este creat după chipul și asemănarea Lui Dumnezeu, deci trebuie să se ridice la un nivel superior de trăire, prin ceea ce a fost sădit în el, de însuși Creatorul. Cu siguranță, educația creștină ar trebui începută de la cea mai fragedă vârstă și prima care trebuie să o înceapă este familia, iar grădinița, școala și însăși societatea în care trăim să o continue. Felul și caracterul părinților vor influența, în mod clar, conștiința religioasă a copiilor.

Prin toate tipurile de educație pe care le facem, trebuie să vedem o "creștere" a persoanei umane, o schimbare ce se va petrece gradual, cu atât mai mult în educația de tip creștin care atinge, în modul cel mai profund, ființa umană. Educat fiind, în spiritul creștin, copilul, va începe să înțeleagă, cu pași mici, la nivelul și capacitatea sa, specifice vârstei, ce înseamnă credința, iubirea, adevărul, dreptatea, binele față de cei din jur, ajutorul dat cuiva la nevoie, mila, și toate celelalte virtuți creștine.

Prin sensibilitatea și afectivitatea crescute la această vârstă, copiii devin foarte receptivi la învățăturile de credință pe care le transmitem prin intermediul activităților din grădiniță. Preșcolarii sunt învățați rugăciuni, semne și simbloluri creștine, li se transmit cunoștințe despre marile sărbători ale creștinătății, cum ar fi Crăciunul și Paștele, despre tradițiile și obiceiurile specifice cu ocazia acestora. Făcând o astfel de educație copiilor, vom scoate la iveală cele mai nobile sentimente pe care le poate exprima un om. De fapt, la această vârstă, noi facem o educație moral-creștină, dar reprezintă un început pentru ceea ce va urma în viața respectivilor copii, asupra cărora se răsfrânge tot ceea ce noi le transmitem și care va da roade în timp.

Este necesar, ca cei mici să cunoască faptul că ne raportăm unui Creator, să le insuflăm dragostea de Dumnezeu și de aproapele și să le arătăm direcția spre care este bine să meargă, cu dragoste și bunăvoință. Noi suntem datori să le arătăm drumul, iar când vor crește și vor

deveni conștienți de realitatea lumii în care trăim, de existența Lui Dumnezeu, atunci își vor face alegerile personale, dar, cred că ceea ce le vom fi sădit în minte și în inimă va deveni lucrător pentru ei, în anumite momente ale existenței lor. În consecință, familia, educatorii au această datorie morală față de copii, dar și față de ei înșiși, să sădească sămânța cea bună, pe un pământ curat, cum este sufletul unui copil. Fără o transcendere spre absolut, omul va rămâne închisat propriilor sale limite, iar printr-o cunoaștere și intensificare a valorilor spirituale, acesta se va elibera.

Educația religioasă are un sens formativ extraordinar prin faptul că ajută să descifreze cele mai adânci sensuri ale existenței, iar pe de altă parte, valorifică, în cea mai mare măsură, substratul moral al omului.

Bibliografie:

Lolita Tătaru, Adina Glava, Olga Chiș "Piramida cunoașterii, Repere metodice în aplicarea curriculumului preșcolar";

Ioan Nicola "Tratat de pedagogie școlară"

OBICEIURI ȘI TRADIȚII DE PAȘTE ÎN ROMÂNIA

Profesor învățământ preșcolar: COJOCARU GINA
Grădinița nr. 69, Sector 3, București

Sărbătoarea Pascală este probabil cea mai mare sărbătoare creștină. Din punct de vedere religios, aceasta semnifică Învierea Domnului Iisus din morți. Deoarece coincide cu primăvara, este o sărbătoare mult așteptată, asociată o dată în plus cu trezirea la viață. În lumea tradițional românească, oamenii se pregăteau cu mult atenție și stăruință, atât din punct de vedere spiritual (prin post) cât și din punct de vedere lumesc; toate pregătirile pentru întâmpinarea Sfintei Sărbători se definitivau în Săptămâna Patimilor.

-----9Câteva tradiții de Paște sunt:

În Transilvania și Banat se credea că în Joia Mare n-ai voie să dormi în timpul zilei. Cel care va dormi va fi „puturos, leneș și netrebnic” tot anul.

Tot omul avea pentru ziua de Paște- cel puțin un articol de îmbrăcăminte nou.

În vinerea mare se ține post negru, nu se mănâncă, nu se bea apă și nu se lucrează.

Obiceiuri și tradiții culinare de Paște: pe lângă bucatele coapte la cuptor (pască, cozonaci), majoritatea țăranilor pregăteau pentru masa de Paște friptura și dropul de miel. Pasca este cea care a dat numele sărbătorii; aceasta reprezintă coptura din făină de grâu, din aluat dospit, cu sare și lapte de vacă, de formă circulară, cu împletituri pe margine sau chiar pe mijloc, sub forma crucii pe care a fost răstignit Iisus. Pasca se duce de sâmbătă în Biserică, pentru a fi sfințită în dimineața Sărbătorii Pascale. Pasca se coace în joia mare sau sâmbăta, dinainte de Paște. În Transilvania pasca se cocea miercură și se sfințea la biserică în Joia Mare.

Tradiția ouălor de Paște provine dintr-un obicei premergător creștinismului. A fost prezent atât la popoarele europene cât și la cele asiatice. "Oul se zice că reprezintă Creatorul lumii. Oul era emblema universului, opera divinității supreme." Ouăle colorate, în special cele roșii, erau oferite cu ocazia Echinocțiului de Primăvară, încă de pe vremea romanilor.

Pentru români, încondeierea ouălor de Paște are o importanță deosebită. Nu există gospodărie unde să nu fie înroșite ouă de Paște.

Despre proveniența religioasă a ouălor de Paști sunt multe legende. Una dintre ele povestește despre "Maria care s-a dus la Iisus când acesta era răstignit pe cruce. În marea ei

durere, Maria începu să plângă și puse un coș cu ouă la picioarele lui Iisus. S-a scurs sânge pe ouă, așa că ele s-au înroșit”. Văzând ouăle roșii Iisus a spus: „de acum să faceți și voi ouă roșii împeștritate în aducere aminte despre răstignirea mea”. Se zice că după învierea Mântuitorului, Maria a făcut ouă roșii și Pască pe care le-a împărțit fiecărui om pe care îl întâlnea pe stradă și-i zicea „Hristos a înviat!”.

Obiceiuri și tradiții de Paște referitoare la încondeierea ouălor de Paște: acestea se vor pregăti în Săptămâna Patimilor, de cele mai multe ori în Joia Mare. Se zicea că ouăle încondeiate în această zi nu se vor strica tot anul. În Muntenia, ouăle încondeiate se duceau joia la biserică și se lăsau acolo pînă în duminica Paștelui. Alegerea ouălor care vor fi încondeiate este un proces important. Se aleg cele mai proaspete și frumoase ouă din fiecare gospodărie. Încondeierea acestora presupune două faze: procesul decorativ și înroșirea ouălor. Decorarea ouălor începe cu spălarea și stergerea acestora. Motivele decorative folosite la încondeierea ouălor sunt multiple. Găsim o varietate mare de brâuri care se desenează împrejurul oului. Alte motive sunt: crucea, furca, bradul, frunza stejarului, motive florale sau zoomorfe. Ouăle de Paște pot avea și alte culori, precum galben, albastru, verde sau negru. Culoarea neagră semnifică chinul și durerea pe care a suferit-o Iisus Hristos pe cruce. Ouăle care au multe decorații și mai multe culori se spune că sunt „muncite”.

Din motive tehnice, aceste ouă se fierb mai puțin. Ele nu se mănâncă și au doar rol decorativ. Uneori ouăle se găuresc și se scoate albușul și gălbenușul. Se zice însă că nu-i bine să ții aceste ouă goale în casă, pentru că „se ascunde dracul într-nsele”. Aceste practici se regăsesc mai mult în Bucovina.

Bibliografie: “Simion Florea Marian – Sărbătorile la români”

TRADIȚII ȘI OBICEIURI PASCALE

**Profesor învățământ preșcolar: COSTĂCHEL NICOLETA,
Grădinița Nr. 269, Sector 5, București**

Paștile sau Învierea Domnului este cea mai mare și îmbucurătoare dintre toate sărbătorile de peste an, întâi pentru că în această zi Hristos a înviat din morți, și în al doilea rând pentru că ea cade întotdeauna la începutul primăverii, anotimpul cel mai frumos și mai plăcut, când natura reînvie. Ciclul Sărbătorilor de Paști începe cu Lăsatul Secului, urmat de 40 de zile de post. Odată cu sărbătorile de Paști începe perioada de bucurie care durează 50 de zile și se sfârșește cu sărbătoarea de Rusalii. În legătură cu originea cuvântului german Ostern (Paști), au existat și mai există și astăzi diferite interpretări. Prima se referă la sărbătoarea primăverii, numită Ostarum, cea de-a doua denumire provine de la numele zeiței germanice a primăverii, Ostra. O altă interpretare ar fi aceea legată de cuvântul Ost (est) ca punct cardinal de unde răsare soarele.

Cunoscut la mai toate popoarele lumii, obiceiul vopsirii sau încondeierii, închistririi (împistririi) ouălor cu variate semne și simboluri are o vechime considerabilă. Oul apare ca simbol care ilustrează renașterea periodică a naturii, revigorarea. El este socotit a fi posesorul unor virtuți speciale, iradiind în juru-i viață, vigoare și sănătate, stimulând rodnicia și prosperitatea. Oul, ca simbol, se explică prin el însuși – este sursa primordială a vieții pe pământ, a pământului însuși și chiar a întregului univers.

Vituțiilor enumerate, cu care era investit oul, li se adaugă încă una : aspectul oului, indicând imaginea limitării spațiale de tipul cercului magic. Proprietățile sale magico-rituale s-au amplificat în momentul asocierii culorii, care inițial a fost roșie. Culoarea roșie reprezintă focul, puterea lui purificatoare, dar și sângele, adică viața. „Frumos și sănătos ca un ou roșu” este sintagma ce domină încă spiritualitatea satului românesc. Faptul că ouăle roșii sau cele încondeiate sunt investite cu atribute miraculoase nu este câtuși de puțin întâmplător. După cum bine se știe, obiceiul este legat de începutul anului nou agrar, perioadă în care vrăjile, urările, practicile și ritualurile de tot felul, înfăptuite cu anumit scop, au cele mai mari șanse de a se îndeplini.

Ouăle simbolizează mormântul lui Iisus Hristos, care s-a deschis la învierea Sa din morți. De aceea, când sparg ouăle prin ciocnire, dar și când se salută, creștinii își spun: „Hristos a înviat!, Adevărat a înviat!”. Culoarea roșie a ouălelor simbolizează sângele lui Iisus care s-a scurs pe cruce pentru mântuirea lumii. Există credința că cei care ciocnesc se întâlnesc pe lumea cealaltă. Ouăle, simbolizează și reîntinerirea, primăvara.

Bibliografie :

1. „Obiceiuri și tradiții la români” - București, ed. Trend, 2018.

PAȘTELE ÎN INIMA MOLDOVEI

**Profesor învățământ preșcolar: DARIE ALINA MARIA,
Școala Gimnazială „Liviu Rebreanu” Sector 3, București**

Sărbătoarea Învierii Domnului este păstrată cu strictețe în Moldova, unde tradițiile și obiceiurile sunt transmise din generație în generație.

Un element central al acestor sărbători Pascale la moldoveni îl reprezintă pasca. Gospodinele fac pasca dis de dimineață, după care o duc la Biserica pentru a fi sfințită în noaptea de Înviere. Dimineața, credincioșii manâncă din sfânta pască în loc de anafură sau cunoscutul paști.

Tot aici este o tradiție sfântă, ca după slujba de la biserică, preotul să treacă pe la fiecare mormânt să citească o rugăciune alături de familia celor adormiți. Bucatele tradiționale pregătite și aduse de gospodine sunt sfințite și date de pomană pentru sufletul celor plecați pe lumea de dincolo. Aceasta este un obicei prin care sătenii își amintesc de cei dragi care au plecat de lângă ei, pomenindu-i.

Odată cu această tradiție, a doua zi de Paște este un bun prilej pentru cei care au plecat din acest sat, să se reîntoarcă la origini, să se întâlnească cu prietenii din copilărie și să depene amintiri.

Lumânarea de la Înviere trebuie păstrată în casă și aprinsă în caz de boală, calamități naturale sau supărări.

În dimineața următoare după noaptea Învierii se pune un ou roșu și unul alb într-un bol cu apă ce trebuie să conțină monezi; copiii trebuie să-și clătească fața cu apă și să-și atingă obrazii cu ouăle pentru a avea un an plin de bogății.

Sunt multe tradiții frumoase transmise din generații în generații și multe emoții simțim atunci când ne adunăm cu toții, căci o altă tradiție în Moldova, este ca toți membrii familiei să se întâlnească cu prilejul acestei sfinte sărbători.

Sunt mândră că am trăit și mi-am însușit aceste tradiții și că pentru mine și familia mea această sfântă sărbătoare ne oferă atâta liniște și mereu un nou început.

TRADIȚII ȘI OBICEIURI ROMÂNEȘTI DE PAȘTE

**Profesor învățământ preșcolar: DINULESCU BEATRICE
,Grădinița, Nr.273, Sector6,București**

Învierea Domnului este cea mai importantă sărbătoare în calendarul creștin, fiind însoțită, în România, de numeroase tradiții și obiceiuri, unele moștenite din generație în generație. Prin și pentru aceste tradiții, unele dintre cele mai frumoase din lume, sărbătoarea Învierii este prilej de reunire a familiei în jurul mesei cu preparate tradiționale, este motiv de bucurie și de optimism.

O credință larg răspândită în România este aceea că cei care pleacă din această lume în ziua de Paști merg direct în rai, porțile acestuia fiind deschise în această zi, și, de asemenea, având în vedere că cerurile se deschid, sufletele răposaților se întorc acasă, pentru a-i proteja pe cei dragi.

De asemenea, cei născuți în ziua de Paște se spune că vor avea o viață luminată și plină de noroc.

Se spune că de Înviere nu este bine să se doarmă, fiindcă restul anului va aduce somnolență, ghinion sau recolte slabe.

În ziua de Paști se mai spune că nu e bine să se consume oul cu sare, fiindcă autorul va transpira tot anul, iar Pasca, sau anafura sunt considerate tămăduitoare dacă se păstrează peste an bucățele din acestea.

Tot legat de ou, se spune că masa de Paști trebuie să se înceapă cu consumul unui ou, existând credința că astfel trupul va fi sănătos întreg anul, apoi pește – pentru a fi sprinten precum acesta – și mai apoi pasăre – pentru a fi ușor ca aceasta.

O altă tradiție arată că dacă în ziua de Paști prima persoană care intră în gospodărie este bărbat, acolo va exista noroc peste an.

Acestea sunt tradiții și obiceiuri larg răspândite la nivelul țării în comunitatea creștin-ortodoxă.

În afara acestora există tradiții particulare întâlnite în anumite regiuni geografice sau în anumite comunități.

Spre exemplu, în Moldova, în noaptea de Înviere, după slujba de la miezul nopții, credincioșii obișnuiesc să însoțească momentul Învierii prin pocnitori care semnifică alungarea spiritelor rele.

Coșul de bunătați care se duce la sfințit la biserică este pregătit strict după cele transmise din moși-strămoși: aici sunt așezate, alături de bucate, semințe de mac, sare, zahăr, făină, ceapă și usturoi – simbolurii ale bucuriei de peste an. Deasupra acestei farfurii se așează pasca, șuncă, bani, flori, sfeclă roșie cu hrean și ouăle roșii. De asemenea, coșul este acoperit un pled cusut cu modele specifice zonei.

Există o simbolistică specifică pentru sfințirea celorlalte componente ale coșului cu bunătați: macul este aruncat în râu pentru a alunga seceta, sarea aduce belșug peste an, zahărul sfințit este element tămăduitor pentru vitele bolnave, ceapa și usturoiul au rol de protecție împotriva insectelor, făina se presară pe câmp pentru ca rodul grâului să fie cel așteptat.

Tot în Moldova există tradiția ca fetele nemăritate să meargă la biserică și să spele clopotnița cu apă neînceptută, iar dimineața trebuie să se spele cu aceasta pe față existând credința că astfel vor fi curtate de băieții „de însurat” din localitate. La rândul lor, flăcăul care iubește o fată nemăritată trebuie să meargă la casa acesteia și să-i ofere un ou roșu.

În unele zone din Moldova există tradiția ca în dimineața Învierii, preotul să meargă el pe la casele oamenilor – așezați în formă de cerc, cu lumânări aprinse – pentru a sfinți coșul cu bucatele pascale.

În zona Bihorului, există o tradiție care arată că oul împodobit de Paște prevestește norocul: dacă după 40 de zile acesta nu se strică, atunci persoana va fi norocoasă.

Tot în această zonă, în Joia Mare, se aprind focurile sacre ale Învierii în cimitire și tot în această zi există obiceiul de a arunca ouă la țintă.

La încondeierea ouălor în Joia Mare, bihoreni folosesc un instrument specific numit „bijorca”.

În Apuseni, femeile merg la cimitir în noaptea Învierii să aprindă lumânări la morminte, iar prima zi de Paște începe cu împărțășania cu pască, după ce credincioșii se spală cu apă în care a fost pus un ou roșu, o monedă de aur și urzică.

Tot în Apuseni, în noaptea de Paști se ia toaca de la biserică, se duce la cimitir și este păzită de feciori. Este simbolul luptei între „hoți” și „păgubași”, iar cei care pierd sunt datori cu un „ospăț”, pregătit fie de cei care au încercat să fure toaca și nu au reușit, fie de cei care nu au fost în stare să o păzească.

În Țara Bârsei, există obiceiul – din Duminica Tomii – „Junilor Brașovului” – în care grupuri de tineri, asemănătoare colindătorilor sau călușarilor, strâng ouă de la tinerele fete, după care, la Pietrele lui Solomon – aflate în zona Șcheii Brașovului – la picnic, încep diferite concursuri.

În zona Valea Arieșului există obiceiul „rostogolitului ouălor” care sunt lăsate să cadă spre o gaură din pământ.

În zona Lăpușului din Maramureș, în duminica Paștelui copiii merg la prieteni și la vecini – iar pragul casei trebuie trecut mai întâi de un băiat, pentru că în acea gospodărie să nu fie discordie tot restul anului – și anunță Învieria Domnului, iar fiecare gazdă dăruiește câte un ou roșu.

În satele din Transilvania, în prima zi de Paște, băieții merg la udat cu parfum la casele fetelor de măritat, „ca să nu se veștejească” – obicei care semnifică înflorirea și fecunditatea – , iar fetele îi răsplătesc cu ouă roșii, sau cozonac.

În zona județului Călărași, coșul pascal pentru sfințit conține, pe lângă bucate, și un cocoș alb, existând tradiția ca atunci când cocoșul cântă să însemne că Hristos a Înviat, iar cel mai norocos este acela al cărui cocoș cântă primul. După slujbă există obiceiul ca toți cocoșii să fie dăruiați oamenilor săraci.

PAȘTELE, ZIUA ÎNVIERII DOMNULUI!

Profesor învățământ preșcolar: DOBRIN MARIA MIHAELA

,Grădinița „Zâna Florilor”, Sector 6, București

Profesor învățământ preșcolar: BROTAC DANIELA

Grădinița „Zâna Florilor”, Sector 6, București

Părinților , creșteți-vă copiii voștri în temerea, învățătura și înțelepciunea Domnului!
SF.APOSTOL PAVEL.

De la cea mai fragedă vârstă trebuie să-l facem pe copil să ajungă la valorile esențiale ale umanității: binele, frumosul, morala, credința și iubirea. Și cum anume: chiar urmând învățăturile Mântuitorului, ale celui ce a fost numit de apostolii Săi și, apoi, de o întregă istorie creștină, **Învățătorul**, acel pedagog prin excelență, care ne-a predat materiile fundamentale ale

școlii vieții: „ Lăsați copiii să vină la Mine și nu-i opriți pentru că unora ca acestora este Împărăția cerurilor. ”

Astfel prin educația religioasă cu participarea noastră, a educatorilor, a preotului care colaborează cu grădinița, a familiei, reușim să- i apropiem și să- i educăm pe preșcolari, virtuțile creștinești, astfel încât să se formeze în sufletul acestuia impresii, deprinderi de conduită și sentimente cu ajutorul cărora să devină o adevărată persoană deschisă comuniunii cu Dumnezeu.

Dacă educația morală reprezintă acea latură a procesului de pregătire a copilului pentru viață, care are în vedere cunoașterea , înțelegerea și practicarea binelui în viața socială și adaptarea la viața societății, educația religioasă este în strânsă legătură cu aceasta, acordându- i fundament divin.

Mi- am propus încă de la grupa mică, copiii să- l cunoască pe Dumnezeu și iubirea acestuia pentru oameni, cunoașterea unor obiceiuri creștinești specifice sărbătorilor religioase, dezvoltarea virtuților creștinești și cultivarea comportamentului moral-religios.

Toate aceste elemente de educație religioasă le- am dezvoltat copiilor prin diverse activități de învățare : observări și comentarea unor imagini cu conținut religios, audierea unor texte religioase- povestiri, rugăciuni, ghicitori..; învățarea de colinde și datini creștine etc.

În urma acestor activități de educare religioasă, copiii au învățat iubirea de aproapele tău, respectarea bătrânilor, bucuria de a face fapte bune, să nu mintă, să nu fure, să fie generoși, să ierte și să nu urască, să fie cinstiți. Ziua Învierii Domnului , cunoscută și sub numele de Paști este cunoscută și așteptată de copii.

Această sărbătoare începe, din punct de vedere liturgic, în noaptea dinainte, la miezul nopții, când se spune că mormântul s- a deschis și a înviat Hristos.

Vopsirea ouălelor de Paște este cel mai cunoscut obicei creștin și are legătură cu scena în care Iisus a fost răstignit pe cruce în Vinerea Mare. Venind să- și vadă fiul răstignit, fecioara Maria avea în mână un coș cu ouă, care s- au înroșit de la sângele Mântuitorului.

În tradiția populară ouăle roșii sunt purtătoare de noroc. Tocmai de aceea, în dimineața zilei de Paște este bine să ne spălăm pe față cu apă dintr- un vas în care sunt puse ouă roșii și monede de argint.

De asemenea, ouăle roșii se ciocnesc la masa de Paște alături de binecunoscuta replica "Hristos a Înviat! - Adevărat a înviat!". Și se spune că cei care ciocnesc ouă în ziua de Paște și rostesc simultan "Hristos a înviat! - Adevărat a Înviat!" vor fi iertați de un păcat greu.

Vopsirea ouălelor din cadrul activității practice- Ouă de paște – a fost o activitate dorită și plăcută de copii, mai ales că lucrările lor au fost expuse la vedere, să fie admirate de părinți, musafiri și colegi. Cu această ocazie, ei vor cunoaște semnificația obiceiului creștin, înroșirea ouălelor de paști și dăruirea lor în amintirea Patimilor și Învierii Domnului, vestind cu toții marea bucurie: **Hristos a înviat!**.

BIBLIOGRAFIE

R. Vulcanescu, Mitologie romana, Ed. Academiei R.S.R., Buc., 1987

M. Pop, Obiceiuri traditionale romanesti, Buc., 1976

S. Fl. Marian, Sarbatorile la romani, vol. 1, Ed. Grai si suflet - Cult. nat., Buc., 2001

VÂNĂTOAREA OUĂLOR DE PAȘTI

**Profesor învățământ preșcolar: DONA CRISTINA MIHAELA,
Grădinița nr.191, Sector 3. București**

Activitățile extracurriculare influențează în mod semnificativ educația elevilor. Pentru că pandemia a afectat organizarea activităților extracurriculare, parteneriatul cu părinții pentru realizarea acestora este foarte important. În mod normal aria de desfășurare a activităților extracurriculare este greu de delimitat, în context pandemic acestea se desfășoară mai ales în jurul casei, sub supravegherea părinților, respectând sarcinile transmise on-line de cadrul didactic. Pot fi vizionate filme de desene animate cu subiectul sărbătorilor pascale, copiii pot participa alături de mămici la vopsirea ouălor de Paști, participă alături de colegii din clasă la activități organizate în mediul on-line pentru clasa de elevi.

„Vânătoarea ouălor de Paști” este o activitate pe care elevii și părinții lor o desfășoară în perioada sărbătorilor pascale. Li se poate propune părinților să organizeze o vânătoare de ouă de Paști împreună cu elevii, frații acestora, prietenii apropiați ai familiei. Sarcinile activității le sunt transmise de profesor părinților, stabilindu-se regulile ce urmează să fie respectate. Sunt situații în care părinții pot interveni în funcție de specificul familiei, de dizabilitatea copilului. Părinții ascund în iarbă și în jurul casei ouă de Paști și copilul pornește împreună cu frații, prietenii și cu părinții la vânătoarea de ouă. Această activitate are valențe educative și distractive, mai ales că este implicată toată familia.

Pentru a organiza o vânătoare de ouă de Paști în familie, este bine ca părinții să țină cont de următoarele aspecte transmise părinților de cadrul didactic în mediul on-line:

Alegerea unui loc potrivit din grădina casei. Ouăle sunt ascunse în iarbă, în gardul viu, sau pot fi atârinate de pomi. Pentru ca elevii să nu se îndepărteze de locurile în care sunt ascunse ouăle, este bine ca părinții să delimiteze clar perimetrul zonei în care se desfășoară jocul.

Alegerea ouălor pe care urmează să le găsească copiii: părinții ascund ouă de ciocolată și ouă vopsite, ouă de plastic, pe care urmează să le picteze copiii împreună cu părinții, după vânătoarea propriu-zisă. Condițiile pandemiei nu permit ca să se strângă mai mulți copii de aceea pot participa și adulții din cadrul familiei. Poate fi stabilit un cod al culorilor: copiii vor căuta numai ouă albastre, adulții ouă roșii și galbene.

Părinții au o listă cu ascunzătorile pentru a se asigura că vor fi găsite toate ouăle ascunse. Este important să nu rămână ouă rătăcite prin ascunzători, pentru a nu fi consumate ulterior.

Selectarea accesoriilor pentru o vânătoare reușită pot fi folosite coșulețe din carton sau din rafie, mai mititele, ouăle pe care urmează să le descopere copiii și părinții, indicatoare pentru delimitarea zonei de căutare, recompensele de la finalul vânătorii.

Evitarea competiției! Dacă participă mai mulți copii, li se cere copiilor să găsească anumite culori, vor fi împărțite ouăle în mod egal, pentru a nu se certa.

La sfârșit, premiarea copiilor! Chiar dacă este evitată competiția, la sfârșit sunt oferite recompensele, care țin cont de faptul că fiecare copil a respectat regulile stabilite și s-a implicat în activitatea desfășurată.

La acest tip de activitate pot participa cu succes copiii cu dizabilități alături de prietenii și frații lor, rolul principal în supravegherea și dirijarea desfășurării jocului îl au părinții, ca parteneri în desfășurarea activităților extracurriculare. Activitățile bine pregătite sunt 203 atractive pentru elevii cu cerințe educative speciale, facilitează acumularea de cunoștințe, asigură implicarea familiilor, dezvoltă spiritul practic, manualitatea, dând posibilitatea fiecărui elev să se implice și să se exprime în limita dizabilității.

Elevii respectă regulile stabilite, se implică activ în activitatea propusă, se autodisciplinează, își asumă responsabilități, imită comportamentul fraților, prietenilor sau adulților implicați în desfășurarea activității „Vânătoarea ouălor de Paști”.

OBICEIURILE ȘI TRADIȚIILE PASCALE

**Profesor învățământ preșcolar: DONCU ELENA CRISTINA,
Grădinița Nr.35, Sector 5, București**

Paștele rămâne cea mai importantă sărbătoare religioasă a creștinătății. Are o încărcătură spirituală deosebită și este indicat să o transmitem și preșcolariilor, cât mai pe înțelesul lor. De Paști sărbătorim în primul rând învierea lui Iisus Hristos, fiul lui Dumnezeu, a treia zi după răstignire (în Joia Mare). Acesta este evenimentul fundamental al creștinismului. Este destul de dificil să explicăm unui copil de câțiva anișori de ce anume a fost crucificat Iisus Hristos și cum a "înviat din morți", precum și multe alte informații strict religioase.

Este important că ei să știe că acesta a suferit și a murit, dar nu foarte detaliat. "Biblia pentru copii" poate fi folosită cu succes pentru a li se citi câteva pasaje cu întâmplările cele mai importante fiind scrisă într-un limbaj simplu și coerent adecvat capacităților de înțelegere ale copilului.

Cel mai important lucru pe care preșcolarii trebuie să îl știe și să îl înțeleagă din ceea ce înseamnă Paștele este momentul Învierii. Ei trebuie să știe că înrositul ouălor nu este numai o activitate distractivă, ci că are și o semnificație spirituală. Există mai multe legende legate de acestea.

Pe de-o parte se vestește că atunci când Iisus a fost răstignit, sângele lui a curs peste câteva ouă pe care mama Să, Sfânta Fecioara Maria, le avea într-un coș și acestea s-au înroșit. Alte legende spun că acestea sunt roșii pentru că simbolizează patimile și suferința lui Iisus. Lumina din noaptea de Înviere este un alt simbol de care cei mici trebuie să știe.

Pe măsură ce ei vor crește vor putea merge cu întreaga familie la slujba de Înviere din noaptea de Sâmbătă spre Duminică Paștilor și vor vedea că la un moment dat toate persoanele de acolo vor urmă îndemnul preotului "Veniți de luați lumina" și vor aprinde lumanările din jur. Fiecare lumanare aprinsă în acea noapte la Biserica reprezintă simbolul Învierii Domnului Iisus Hristos sau, mai pe înțelesul lor, reprezintă momentul în care binele învinge răul, așa cum au învățat ei din povești. Fie că e vorba de curățenie, gătit sau vopsit ouă ori de jocuri și jucării cu specific, toate reprezintă ocazii minunate pentru că preșcolarii să învețe semnificația acestei sărbători și să fie implicați și ei în diferitele activități.

De aceea, în grădiniță sunt organizate în săptămâna premergătoare sărbătorilor pascale activități care să îi facă pe preșcolari să conștientizeze importanța acestei mari sărbători creștine: "La Paști"-memorizare, "Viață și minunile lui Iisus"-lectură educatoarei, "Hristos a înviat!"-interpretare, "Incondeiem ouă"-pictură, "Cum sărbătorim Paștele?"-convorbire, "De ce spunem rugăciuni?"-convorbire, "Coșul cu ouă"-aplicație, iar în cadrul activităților pe arii de stimulare pot fi desfășurate activități ca: "Biblia pentru copii"-lectură după imagini, "De ce vopsim ouăle?", "Suporturi pentru lumânări", "Scrisoare către iepuraș", "Oună roșii"-modelaj.

Pe lângă toate aceste obiceiuri, creațiile populare ne dau posibilitatea să îl educăm pe copil în spiritul dragostei pentru patria în care trăim, deoarece acestea sunt aspecte concrete pe care le poți intui fără prea mare efort, trezindu-le sentimente deosebite. Pentru a reține mai bine din ce se compune costumul național, am memorat în cadrul activității de educare a limbajului versurile din poezia „Portul românesc”:

„Portul meu cel românesc
E ușor că să-l ghicesc,
Față-i îmbrăcătă în ie,
Fota-i strânsă-n butelie,
La mijloc cu cingătoare
Și obrajii că o floare.”

Tot pentru trezirea interesului față de creațiile populare, în grădinițe poate fi amenajat un perete cu exponate cu obiecte de artizanat (prosoape țesute cu modele specifice, mici tablouri cu imagini din muncă mamei – țesut,) siluete „bătrân – bătrână” confecționate din linguri de lemn, îmbrăcați în costume naționale, , farfurii și cănițe din ceramică cu decorațiuni florale, farfuriuțe, lingurițe, furculițe din lemn frumos crestate.

Aceste obiceiuri și creații populare au o importanță educativă deoarece prin ele își îmbunătățesc vocabularul cu unele expresii populare, îi fac să pătrundă cât mai mult în comorile înțelepciunii populare dezvoltându-le dragostea și mândria pentru locul natal, ei însuși putând deveni purtătorii de mâine ai acestor obiceiuri și tradiții spre generațiile viitoare.

BIBLIOGRAFIE:

Revista învățământului preșcolar, nr.1-2/2009, București
Revista învățământului preșcolar, nr.1/2007, București

TRADIȚII ȘI OBICEIURI PASCALE – SIMBOLURI SPECIFICE SĂRBĂTORII PASCALE

**Profesor învățământ preșcolar: DRAGOMIR GEORGETA,
Grădinița nr 168, Sector 5, București**

Încă din cele mai vechi timpuri, Sărbătoarea Învierii Domnului a ocupat un loc esențial atât în societate, din punct de vedere religios, cât și în inimile și sufletele credincioșilor, care așteptau cu nerăbdare să sosească această sărbătoare. În fiecare an, înainte de acest eveniment, oamenii se pregătesc atât fizic, cât și spiritual, își pregătesc casele, realizând curățenia de Sfintele Paști, fiind pregătiți să-l primească pe Mântuitorul Iisus Hristos în casele curate, dar și în inimile mântuite.

Sărbătoarea Învierii Domnului reprezintă una din sărbătorile credincioșilor care le oferă prilej de bucurie, cu atât mai mult în această perioadă dificilă pe care o traversăm cu toții. Fie că este vorba despre pandemia Covid-19 sau despre evenimentele tragice care se petrec în Ucraina, în perioada aceasta, oamenii caută pace, bucurie și liniște, se roagă pentru zilele ce vor urma și mulțumesc pentru ceea ce au. De aceea, bucuria este sentimentul și starea sufletească care înconjoară toate spiritele și sufletele în această perioadă.

Sfintele Sărbători Pascale aduc în viața credincioșilor mesajul divin, anume mântuirea, bucuria și speranța într-un viitor mai bun. Printre semnificațiile acestei sărbători se pot înscrie anumite simboluri, cum ar fi: crucea, oul roșu, pasca, mielul, lumina oferită de lumânarea de Înviere.

Fiind una din simbolurile cele mai universale și des întâlnite, **crucea**, reprezintă crucificarea, sacrificiul și jertfa realizate de Mântuitorul Iisus Hristos pentru mântuirea omenirii, fiind desemnată simbolul oficial al creștinismului în urma Consiliului de la Niceea, care a avut loc în anul 325 î.H., și, totodată reprezintă mărturisirea credinței în Sfânta Treime. Cu alte cuvinte, crucea este un simbol de căpătâi al creștinătății, deoarece aceasta cuprinde patimile, moartea, respectiv Învierea Domnului, toate la un loc.

Un alt simbol specific sărbătorii Pascale este **oul roșu**. Oul, un simbol universal, în marea majoritate a cosmogoniilor lumii întruchipează imaginea clișeu din care lumea s-a născut. Din perspectivă creștină, oul simbolizează noua creație a lumii săvârșite prin jertfa mântuitorului Iisus Hristos. Astfel, din punct de vedere al construcției, coaja oului reprezintă mormântul, mai cu seamă piatra mormântului pe care Iisus a spart-o pentru a învia. Roșul,

culoarea oului, simbolizează sângele Mântuitorului, iar acțiunea de a ciocni oul evidențiază chiar Învierea Domnului.

Mielul un alt element definitoriu pentru perioada Sărbătorilor Pascale, îl simbolizează pe însuși Mântuitorul Iisus Hristos. Astfel, prin atributele sale, anume: puritate, inocență, simplitate și blândețe, acesta evidențiază însușirile Domnului, care poartă păcatele lumii. Realizând o paralelă, dacă ungerea cu sângele unui miel a ușilor reprezintă pentru creștinism salvarea de moartea biologică, în paralel, sângele Mântuitorului i-a scăpat și eliberat de moartea sufletească. Astfel, în viziunea creștinilor, Sfintele sărbători Pascale simbolizează o trecere de la moarte spre viață, mielul fiind simbolul lui Iisus Hristos care se jertfește pentru mântuirea întregii omeniri.

Printre simbolurile specifice Sfintelor Sărbători în această perioadă se înscrie și **pasca**, care se regăsește în ziua de Paște, pe fiecare masă creștină pentru a cinsti această zi a Învierii Domnului. Pasca, în tradiție creștină, simbolizează pâinea care a fost binecuvântată de Mântuitor la Cina cea de Taină. Apariția acestui simbol, pasca, este legată de o legendă populară în care se precizează că pe vremea când apostolii alături de Iisus mergeau să predice, aceștia au fost găzduiți de un om bun și primitiv, care le-a dăruit la plecarea acestora o pâine pe care le-a pus-o în traistă, fără ca aceștia să știe. Când apostolii L-au întrebat pe Iisus când va fi Paștele, Acesta le-a răspuns că atunci când vor căuta în traistă și vor găsi pâine. De îndată ce au auzit aceste vorbe, apostolii au căutat și au găsit pâinea. De atunci, se spune că se realizează pasca de către creștini.

Lumânarea de Înviere este un alt simbol specific Sărbătorilor Pascale deoarece prin intermediul acesteia, creștinii primesc Lumina Învierii de la preot în ziua de Paște. Atât lumânarea, cât și lumina acesteia simbolizează învierea, biruința vieții asupra morții, respectiv lumina Mântuitorului asupra întunericului întruchipat de păcatele oamenilor. O tradiție veche din popor, păstrată și în zilele noastre, spune că resturile lumânării de Înviere sunt păstrate, iar atunci când un membru apropiat are un necaz, acestea se aprind pentru a-l lumina pe cel aflat în primejdie.

Cu toate aceste simboluri, și multe altele, cert este că Sărbătoarea Pascală este un prilej de bucurie, piatra de temelie a credinței, deoarece doar alături de Hristos și pentru acesta vom învia și vom avea parte de o viață mai bună, în care păcatele nu vor exista. Cinstind aceste simboluri și transmițând din generație în generație taina acestora, spovedindu-ne și împărtășindu-ne, în ziua de Înviere vom spune cu adevărat „Hristos a Înviat!” și vom răspunde cert, onest și cu credință „Adevărat a Înviat!”.

Bibliografie:

- Pistolea, Vasile, Sărbători religioase și datini la români, Timișoara, Editura Marineasa, 2006, p.p. 231-237;
- Țoca, Ioan, Sărbători religioase, datini și credințe populare, București, Editura ALLFA, 2004, p.196;
- Marian, Simion, Sărbătorile la români, Studiu etnografic III, București, Editura „Grai și suflet – cultură națională”, 2001, p.p. 9-19;
- <http://www.crestinortodox.ro/sarbatori/duminica-sfintei-cruci/crucea-forme-semnificatii69773.html>

SĂRBĂTOAREA ÎNVIERII DOMNULUI ADUCĂTOARE DE LUMINĂ SFÂNTĂ

Profesor învățământ preșcolar: DUMITRACHE RODICA
Grădinița nr.191 Sector 3, București

Sărbătoarea Paștelui este pentru noi românii cea mai importantă sărbătoare din an. Cea mai mare, mai însemnată, mai sfântă și mai îmbucurătoare sărbătoare de peste an, după spusele românilor de pretutindeni, e sărbătoarea Paștelor, Paștele sau Învieria Domnului, pentru că în această zi „Hristos a înviat din morți cu moartea pe moarte călcând și celor din morminte viață dăruindu-le”, iar pe cei vii răscumărându-i de sub jugul păcatului și împăcându-i cu Dumnezeu.

Învieria Domnului este celebrată duminica atât de ortodocși, catolici și protestanți. Este sărbătoarea care a adus omenirii speranța mântuirii și a vieții veșnice, prin sacrificiul lui Iisus Hristos. Împreună cu duminica, sărbătoarea săptămânală a creștinilor, Paștele a fost sărbătorit încă din epoca apostolică.

Paște vine din ebraicul pesah- trecere. Paștele evreilor marca trecerea poporului ales prin Marea Roșie, din robia Egiptului în pământul făgăduinței, Canaan. Paștele creștinilor este, în primul rând, sărbătoarea Învierii Domnului.

Ea cade totdeauna la începutul primăverii, anotimpul cel mai frumos și mai plăcut, când toate în natură învie. Românii așteaptă sărbătoarea aceasta, după un post îndelungat, cu mare dor și bucurie și caută în același timp ca locuințele lor să fie curate și cu toate pregătirile făcute în cea mai bună rânduială.

Sărbătoarea Paștelui este considerată sărbătoarea bucuriei date de vestea Învierii Mântuitorului. O veste care, până la Înălțarea Domnului, respectiv timp de 40 de zile, se regăsește în salutul "Hristos a înviat!", la care se răspunde cu "Adevărat a înviat!".

De Paște, nimeni nu trebuie să fie trist sau să plângă, bucuria fiind sentimentul care domină Învieria. Oamenii își pun haine noi, de culori deschise și pregătesc bucate tradiționale - pasca, ouă vopsite, cozonac și miel.

Învieria Mântuitorului este proclamată în afara bisericii pentru că ea îi privește pe toți oamenii – credincioși sau necredincioși. La miezul nopții, preotul iese din biserică având lumânarea aprinsă și îi îndeamnă pe cei prezenți: "Veniți de luați Lumină!".

După ce lumânările oamenilor sunt aprinse, alaiul avându-l în frunte pe preot, dascăl și cântăreți înconjoară biserica de trei ori, cântând "Hristos a înviat din morți, cu moartea pe moarte călcând, și celor din morminte viața dăruindu-le". Apoi, se intră din nou în biserică, unde continuă slujba de Înviere, care durează până în jurul orei 03:00 dimineața

Credincioșii care au postit în toate cele șapte săptămâni se pot împărtăși în Noaptea de Înviere. După slujbă, este tradiția că preotul să dezlege bucatele pe care le aduc credincioșii la biserică - ouă vopsite, cozonac, pască sau friptură - și să le sfințească, astfel că prima masă "de dulce" se ia în biserică.

Una dintre tradițiile străvechi de Paște o reprezintă ouăle vopsite. Prezența în creștinism a ouălor roșii este una simbolică și reprezintă o altă mărturie clară a vechimii acestui mare praznic. În multe dintre mormintele vechi ale creștinilor au fost descoperite și coji de ouă și se pare că acest aliment nu lipsea de la agapele ce se făceau în acele vremuri. În antichitate, în special la egipteni, oul era simbol al lumii și al eternității, din moment ce forma lui pare a fi una perfectă.

Pentru iudei, dar și pentru păgâni, ouăle erau simboluri ale creației și ale învierii. Creștinii, încă de la început, au legat de ouăle roșii simbolismul învierii neamului omenesc prin

Mântuitorul Iisus Hristos, dar și pe cel al creării din nou a lumii, culoarea roșie însemnând sângele Domnului curs pe Cruce.

Ouăle simbolizează mormântul purtător de viață al Domnului nostru Iisus Hristos, care s-a deschis la Învierea Sa din morți. De aceea, când sparg ouăle prin ciocnire, dar și când se întâlnesc unii cu alții, creștinii își spun: „Hristos a înviat! Adevărat a înviat”, Aceste formule se folosesc numai patruzeci de zile, până la Înălțarea Domnului. Culoarea roșie a ouălor simbolizează sângele lui Iisus care s-a scurs pe cruce pentru mântuirea lumii. Ciocnitul ouălor se face „cap” la „cap” și „dos” la „dos”. Există credința că cei care ciocnesc se întâlnesc pe lumea cealaltă. Cel care sparge oul celui alt are voie să i-l ia. Dacă acesta refuză, se spune că îl va mânca pe lumea cealaltă stricat și uns cu păcură.

Ouăle pot avea diferite „modele”, pot fi deasemenea pictate. În funcție de zona în care se fac ele se numesc ouă încondeiate, închistrate, muncite, pictate (cu ceară) etc. Ouăle muncite nu se dau de pomană căci nu le primește Dumnezeu.

"Oul pascal" reprezintă, pe de altă parte, simbolul văzut al învierii morților, a cărei garanție este însăși Învierea cea din morți a Domnului. Din tradiția creștină mai știm că Maria Magdalena s-ar fi înfățișat împăratului Tiberiu cu un ou roșu și i-ar fi spus: "Hristos a înviat!". Există opinii potrivit cărora acest fapt ar fi generat introducerea ouălor roșii în cadrul sărbătorii Paștilor.

Un alt obicei de Paști este acela ca după slujbă credincioșii să meargă la cimitir, unde aprind lumânări pe mormintele celor dragi. Tot acolo, se aduc bucate care sunt date de pomană celor sărmani. Duminica, spre prânz, credincioșii sunt așteptați la biserică pentru slujba cunoscută ca "A doua Înviere", la care vor fi citite în 12 limbi versetele 19-25 din capitolul XX al Evangheliei după Ioan.

În slujba Bisericilor Ortodoxe Orientale (necalcedoniene), serbarea Sfințelor Paști se bucură de aceeași cinste ca și în Bisericile Ortodoxe Răsăritene, fiind foarte dezvoltate din punct de vedere liturgic. Din această familie de Biserici, în prima grupă sunt Biserica Ortodoxă din India și Biserica Ortodoxă Siriană din Antiohia, care au același tipic pentru slujba Învierii. În unele din aceste biserici, preotul, cu crucea în mână, însoțit de diaconi cu luminări aprinse și cu cadelnițe, spune: "Fraților, vă spun o veste nouă: Hristos a Înviat din morți și a doborât pe dușmanii Săi la spatele Lui". Credincioșii răspund: "Noi credem că adevărat a Înviat". Acest ritual se rostește de trei ori, în timp ce sună clopotele.

Biserica Ortodoxă Etiopiană, care face parte din același grup de Biserici necalcedoniene, are de asemenea un ritual dezvoltat în ceea ce privește sărbătoarea Învierii Domnului. Preotul citește Evanghelia de la Matei, Marcu și Luca, după care, cu o cruce în mână, le spune credincioșilor: "Hristos a Înviat din morți", iar aceștia răspund: "Cu marea putere dumnezeiască". În Biserica Ortodoxă Armeană, Sfânta Liturghie începe în jurul orei 20:00, după care are loc procesiunea în timpul căreia se cântă "Astăzi a înviat din morți".

Sărbătoarea Paștelui este sărbătorită și în grădinită prin activitățile desfășurate atât la nivel de grupă cât și la nivel de unitate. Încondeiatul ouălor, mersul la biserică, colorare, pictură, povestirea patimilor Mântuitorului, amenajarea clasei sunt doar unele acțiuni prin care copiii se bucură de aceasta minunată și binecuvântată sărbătoare.

BIBLIOGRAFIE

- Îndrumător „Elemente de educație religioasă pentru învățământul preșcolar ” Vol II, București 1999
- www.doxologia.ro

PAȘTELE LA ROMÂNI

**Profesor învățământ preșcolar: DUMITRU GEORGIANA CRISTINA,
Grădinița Nr. 269, Sector 5, București**

Educarea copiilor în spiritul calităților moral- creștine trebuie să înceapă de timpuriu, o datorie sfântă având-o atât părinții cât și educatoarele, aceea de a forma copiilor un ritm de viață spirituală creștină și anumite deprinderi morale și civice, ce le vor fi de folos pe parcursul vieții.”Baza educației creștine o constituie formarea religioasă...iar religia are o puternică dimensiune moralizatoare. Ea este legea care stă în noi, este morala aplicată la cunoașterea lui Dumnezeu. Dacă religia nu se unește cu moralitatea, ea nu rămâne decât un simplu mod de a solicita pronia cerească. Religia se împlinește doar în acele inimi însuflețite de ideea datoriei morale”.

Ultima mare sărbătoare a creștinilor a fost aceea a Paștelui, sărbătoare sfântă ce semnifică Învierea Domnului Iisus Hristos. Săptămâna mare am realizat cu grupa pregătitoare pe care o conduc un proiect tematic intitulat „Paștele la români”.

Obiectivele urmărite la derularea proiectului au fost:

- cunoașterea unor simboluri pascale;
- însușirea logică și rațională a evenimentelor specifice Săptămânii Patimilor;
- înțelegerea semnificației vopsirii ouălor roșii;
- realizarea de lucrări artistico- plastice proprii, utilizând tehnici de lucru variate;
- mânuirea cu interes a materialelor folosite;
- memorarea și redarea corectă a poeziilor și rugăciunilor învățate;
- respectarea regulilor de conviețuire socială, manifestând un comportament adecvat în relațiile cu cei din jur.

Colaborând frumos cu părinții, aceștia m-au ajutat la dotarea mediului educațional aducând la grădiniță diverse materiale: ouă, capace, lumânări, deșeuri textile , iar eu am îmbogățit centrul tematic cu imagini de pe Internet, cărți de poezii, cărți de colorat, și o planșă ilustrând Paștele, realizată din materiale refolosibile.

Pe parcursul acestei săptămâni, prin activitățile comune desfășurate, am reușit să transmit copiilor cunoștințe despre obiceiurile creștine specifice acestei sărbători religioase.

Prin activitatea de cunoaștere a mediului desfășurată la începutul săptămânii, am reușit să descopăr ceea ce știau deja copiii legat de tema propusă, și ceea ce doreau să afle mai nou.

Ce știau copiii:

- despre sărbătorile ce se desfășoară în anotimpul de primăvară;
- cum se pregătesc oamenii pentru Paște;
- cine vine de Paște la copiii buni, harnici și cumiți;
- rugăciunile tradiționale învățate în familie.

Ce nu știau copiii:

- care sunt obiceiurile legate de Paște;
- că Iisus a înviat a treia zi de la punerea în mormânt;
- istoricul ouălor roșii;
- legende, povestiri, cântece și poezii legate de această sărbătoare.

Ce doreau să afle:

- ce reprezintă crucea;
- ce reprezintă oul;
- care este simbolul iepurașului și al mielului.

Alte activități ce s-au derulat pe parcursul acestei săptămâni au fost:

- Educație muzicală: „Hristos a înviat!”- audiție muzicală;
- Educație pentru societate: „A venit un iepuraș!”- memorizare;
- Educație plastică: „Încondeiem ouă de Paște”- ornarea ouălor cu semne grafice;
- Activitate practică: „Iepurașul cu ouă roșii”- lipire, îmbinare, desen;
- Activitate matematică: „Ce a găsit iepurașul?”- joc didactic;

Prin aceste activități am reușit să trezesc interesul copiilor spre orizontul cunoașterii, să le clarific anumite lucruri pe care erau dornici să le cunoască.

Au aflat că:

- sfânta cruce reprezintă simbolul crucificării, al credinței;
- oul este semnul nașterii, al învierii, pentru că el conține sămânța din care apare viața, reprezentată de un puișor; nu numai roșul sângelui sugerează viața ci și alte culori: verdele frunzelor, galbenul soarelui, albastrul cerului și al apelor;
- iepurașul este simbolul rodniciei, pentru că el naște cel mai mulți pui. Acest semn al iepurelui este foarte vechi, fiind legat de muncile câmpului. Se spune că iepurașul aducător de ouă roșii provine de pe meleaguri germane și simbolizează fertilitatea. Germanii au dus cu ei simbolul pascal al iepurașului și în America;
- mielul simbolizează victoria vieții asupra morții și îl reprezintă pe Cel care trebuie sacrificat pentru propria mântuire. Mieii sunt membrii turmei lui Dumnezeu. De Paște se sparg ouă roșii și se taie mieii, sugerând sacrificiul lui Iisus. Acesta însă este făcut pentru o cauză deosebită ca oamenii să fie mai buni, mai generoși, mai prietenoși.

Jocurile și activitățile alese au avut un rol deosebit și dintre cele realizate amintesc:

Jocuri de rol: „De-a magazinul”, „De-a gospodinele”;

Jocuri de masă: „Jocul umbrelor”, Puzzle (Iepurașul de Paște, Coșul cu ouă roșii, Micii gospodari).

Construcții: „Biserica din cartier”, „Drumul spre biserică”, cu materiale din natură;

Biblioteca: „Spune ce vezi”(Citire de imagini din Biblia pentru copii), Poveste după ilustrații- „Familia iepurașilor”, lectura educatoarei – „Tradiții populare de Paște”.

Artă: Desen „Imagini despre Paște: iepurași cu daruri, ouă roșii”, „Confecționăm singuri jucării”.

Un rol important l-a avut și vizita la biserica din sat în vinerea mare, unde copiii s-au închinat frumos și au ascultat explicațiile date de preotul paroh cu privire la Sfântul Aer (Epitaf).

Pe ansamblu, toate activitățile desfășurate în cadrul acestui proiect, au condus copiii spre explorarea și descifrarea unor necunoscute.

Metodele tradiționale, dar mai ales cele activ – participative, au dat posibilitatea fiecărui copil să se manifeste, să-și spună părerea, să descopere singur, să pună întrebări și să găsească răspunsuri.

Cu ocazia derulării acestui proiect, sala de grupă s-a schimbat: am pus noile ornamente, iepurași, colaje, desene, cununa de ouă, am realizat decorul pentru expoziția care urma, tot cu ajutorul lor am realizat un afiș prin care am invitat preșcolarii de la alte grupe să vadă expoziția.

Evaluarea finală s-a făcut prin realizarea unui album cu fotografii din timpul derulării proiectului, o expoziție cu lucrări sub genericul „Hristos a înviat!”, și prin prezentarea unei șezători cu același titlu.

Bibliografie

- Elena-Fâcă, Podolianu, Maria „Jipa Popa *Mugur de lumină*, Piatra-Neamț, Editura Alfa, 2004
- Alexandra, Vidu *Sărbătoarea Paștelui*, București Erc Press, 2007
- Băncilă, Vasile *Inițierea religioasă a copiilor*, București, Ed. „Anastasia, 1996”
-

PAȘTELE LA ROMÂNII

Profesor învățământ preșcolar: Dumitru Georgica Cristina
Grădinița Nr. 269, Sector 5, București

Educarea copiilor în spiritul calităților moral- creștine trebuie să înceapă de timpuriu, o datorie sfântă având-o atât părinții cât și educatoarele, aceea de a forma copiilor un ritm de viață spirituală creștină și anumite deprinderi morale și civice, ce le vor fi de folos pe parcursul vieții.”Baza educației creștine o constituie formarea religioasă...iar religia are o puternică dimensiune moralizatoare. Ea este legea care stă în noi, este morala aplicată la cunoașterea lui Dumnezeu. Dacă religia nu se unește cu moralitatea, ea nu rămâne decât un simplu mod de a solicita pronia cerească. Religia se împlinește doar în acele inimi însuflețite de ideea datoriei morale”.

Ultima mare sărbătoare a creștinilor a fost aceea a Paștelui, sărbătoare sfântă ce semnifică Învierea Domnului Iisus Hristos. Săptămâna mare am realizat cu grupa pregătitoare pe care o conduc un proiect tematic intitulat „**Paștele la români**”.

Obiectivele urmărite la derularea proiectului au fost:

- cunoașterea unor simboluri pascale;
- însușirea logică și rațională a evenimentelor specifice Săptămânii Patimilor;
- înțelegerea semnificației vopsirii ouălor roșii;
- realizarea de lucrări artistico- plastice proprii, utilizând tehnici de lucru variate;
- mânuirea cu interes a materialelor folosite;
- memorarea și redarea corectă a poeziilor și rugăciunilor învățate;
- respectarea regulilor de conviețuire socială, manifestând un comportament adecvat în relațiile cu cei din jur.

Colaborând frumos cu părinții, aceștia m-au ajutat la dotarea mediului educațional aducând la grădiniță diverse materiale: ouă, capace, lumânări, deșeuri textile , iar eu am îmbogățit centrul tematic cu imagini de pe Internet, cărți de poezii, cărți de colorat, și o planșă ilustrând Paștele, realizată din materiale refolosibile-le.

Pe parcursul acestei săptămâni, prin activitățile comune desfășurate, am reușit să transmit copiilor cunoștințe despre obiceiurile creștine specifice acestei sărbători religioase.

Prin activitatea de cunoaștere a mediului desfășurată la începutul săptămânii, am reușit să descopăr ceea ce știau deja copiii legat de tema propusă, și ceea ce doreau să afle mai nou.

Ce știau copiii:

- despre sărbătorile ce se desfășoară în anotimpul de primăvară;
- cum se pregătesc oamenii pentru Paște;
- cine vine de Paște la copiii buni, harnici și cumiți;
- rugăciunile tradiționale învățate în familie.

Ce nu știau copiii:

- care sunt obiceiurile legate de Paște;
- că Iisus a înviat a treia zi de la punerea în mormânt;
- istoricul ouălor roșii;
- legende, povestiri, cântece și poezii legate de această sărbătoare.

Ce doreau să afle:

- ce reprezintă crucea;
- ce reprezintă oul;
- care este simbolul iepurașului și al mielului.

Alte activități ce s-au derulat pe parcursul acestei săptămâni au fost:

- Educație muzicală: „ Hristos a înviat!”- audiție muzicală;

- Educație pentru societate: „A venit un iepuraș!”- memorizare;
- Educație plastică: „Încondeiem ouă de Paște”- ornarea ouălor cu semne grafice;
- Activitate practică: „Iepurașul cu ouă roșii”- lipire, îmbinare, desen;
- Activitate matematică: „Ce a găsit iepurașul?”- joc didactic;

Prin aceste activități am reușit să trezesc interesul copiilor spre orizontul cunoașterii, să le clarific anumite lucruri pe care erau dornici să le cunoască.

Au aflat că:

- sfânta cruce reprezintă simbolul crucificării, al credinței;
- oul este semnul nașterii, al învierii, pentru că el conține sămânța din care apare viața, reprezentată de un pușor; nu numai roșul sângelui sugerează viața ci și alte culori: verdele frunzelor, galbenul soarelui, albastrul cerului și al apelor;
- iepurașul este simbolul rodniceii, pentru că el naște cel mai mulți pui. Acest semn al iepurelui este foarte vechi, fiind legat de muncile câmpului. Se spune că iepurașul aducător de ouă roșii provine de pe meleaguri germane și simbolizează fertilitatea. Germanii au dus cu ei simbolul pascal al iepurașului și în America;
- mielul simbolizează victoria vieții asupra morții și îl reprezintă pe Cel care trebuie sacrificat pentru propria mântuire. Miei sunt membrii turmei lui Dumnezeu. De Paște se sparg ouă roșii și se taie miei, sugerând sacrificiul lui Iisus. Acesta însă este făcut pentru o cauză deosebită ca oamenii să fie mai buni, mai generoși, mai prietenoși.

Jocurile și activitățile alese au avut un rol deosebit și dintre cele realizate amintesc:

- Jocuri de rol: „De-a magazinul”, „De-a gospodinele”;
- Jocuri de masă: „Jocul umbrelor”, Puzzle (Iepurașul de Paște, Coșul cu ouă roșii, Micii gospodari).
- Construcții: „Biserica din cartier”, „Drumul spre biserică”, cu materiale din natură;
- Biblioteca: „Spune ce vezi”(Citire de imagini din Biblia pentru copii), Poveste după ilustrații- „Familia iepurașilor”, lectura educatoarei – „Tradiții populare de Paște”.
- Artă: Desen „Imagini despre Paște: iepurași cu daruri, ouă roșii”, „Confecționăm singuri jucării”.

Un rol important l-a avut și vizita la biserică din sat în vinerea mare, unde copiii s-au închinat frumos și au ascultat explicațiile date de preotul paroh cu privire la Sfântul Aer (Epitaf).

Pe ansamblu, toate activitățile desfășurate în cadrul acestui proiect, au condus copiii spre explorarea și descifrarea unor necunoscute.

Metodele tradiționale, dar mai ales cele activ – participative, au dat posibilitatea fiecărui copil să se manifeste, să-și spună părerea, să descopere singur, să pună întrebări și să găsească răspunsuri.

Cu ocazia derulării acestui proiect, sala de grupă s-a schimbat: am pus noile ornamente, iepurași, colaje, desene, cununa de ouă, am realizat decorul pentru expoziția care urma, tot cu ajutorul lor am realizat un afiș prin care am invitat preșcolarii de la alte grupe să vadă expoziția.

Evaluarea finală s-a făcut prin realizarea unui album cu fotografii din timpul derulării proiectului, o expoziție cu lucrări sub genericul „Hristos a înviat!”, și prin prezentarea unei șezători cu același titlu.

Bibliografie

Elena-Fâcă, Podolianu	<i>Mugur de lumină</i> , Piatra-Neamț, Editura Alfa, 2004
-----------------------	---

Maria ,Jipa Popa	
Alexandra, Vidu	<i>Sărbătoarea Paștelui</i> , București Erc Press, 2007
Băncilă, Vasile	<i>Inițierea religioasă a copiilor</i> , București, Ed. „Anastasia, 1996”

SIMBOLURILE PASCALE PRIN OCHI DE COPIL

Profesor învățământ preșcolar: DUMITRU LUIZA CAMELIA
Școala Gimnazială Nr.81, Sector 3, București

La vârsta preșcolară ,cele mai iubite simbolurile pascale sunt tradiționalele ouă roșii , transformate astăzi în ouă multicolore, cu desene, în ouă de ciocolată si drăgălașul iepuraș de Paște ,personaj mitic ce aduce mici daruri. Cei mici sunt atrași în mod logic de iepurașul darnic și de ouăle colorate, însă prin activități deosebite făcute in familie sau la grădiniță , aceștia vor putea intelege mai ușor ,simbolul acestei sărbători creștine, **precum lumina Învierii, crucea, mielul.**

Paștele și simbolurile pascale semnifică învierea, victoria binelui și a vieții asupra răului și morții. Sărbătoare creștină care aduce aminte omului de supremul sacrificiu făcut de divinitate pentru el, pentru om. Omul este purificat și iertat prin acest act suprem care arată nemărginita iubire a divinității, iubire pe care omul nu poate decât să încerce să o simtă el însuși pentru semenii săi.

Lumina Învierii primită la slujba religioasă este simbolul prim al victoriei luminii asupra întunericului, al darului lui Iisus pentru om: salvează omul și îi dăruiește lumina iertării și a bunătații. **Lumânarea aprinsă la biserică în noaptea Învierii, lumina sa adusă în casă reamintește de iubirea lui Dumnezeu.**

Crucea, simbol prim al creștinismului și însemn al credinței, amintește omului de sacrificiul prin care Iisus l-a salvat din întuneric (moartea sa pe cruce mântuiește omul). Mielul, un simbol străvechi, chiar dinaintea creștinismului, este simbolul pascal care vorbește tot despre sacrificiul celui pur și inocent. Sacrificiul mielului este o repetare în aducere aminte a sacrificiului suprem.

Copiii nu pot pătrunde semnificațiile sacrificiului suprem și ale Învierii, pentru ei este o poveste atât tristă, cât și frumoasă, iar sărbătoarea trebuie înfrumusețată pentru copii cu simboluri pascale vesele .Copiii au nevoie de elemente care fac din sărbătoarea pascală o sărbătoare iubită și plină de bucurie ,iar acestea sunt ouăle colorate și iepurașul.

Paștele este legat de iepurașul ce dăruiește ouă roșii, legenda provenind din regiunea germană. **Simbolul iepurelui, însă, este unul cu mult mai vechi:** iepurele alb înseamnă puritate, inocență, însă și vitalitate, victoria vieții. **Așadar, deși nu este o tradiție veche religioasă, sărbătoarea pascală poate fi înfrumusețată pentru copii cu acest simbol al bunătații, darniciei și purității.** Nimic mai distractiv pentru cei mici decât să caute prin casă toate ouăle și iepurașii de ciocolată, ascunse în locuri bine alese

Copilașii vor înțelege esența spirituală a Paștelui și symbolismul sacrificiului pentru binele altuia într-o zi, însă până atunci, iepurașul de Paște îi înveselește și le oferă o frumoasă poveste a copilăriei.

Ouăle colorate și decorate reprezintă un alt simbol pascal frumos și este o activitate de familie frumoasă și distractivă pentru toți, cei mari și cei mici. Deși tradițional ouăle se vopsesc doar în culoarea roșie, roșul simbolizând sângele, deci amintind de moarte și de înviere, nu este nimic rău în a le oferi copiilor o distracție colorând și decorând ouă în diferite culori și modele. Pentru credincios, oul roșu amintește de sacrificiul divinității, care îl purifică.

Pentru copii, **vopsirea și decorarea ouălor în culori atractive**, ascunderea ouălor prin casă și căutarea lor entuziastă și ciocnirea ouălor sunt tradiții familiale de păstrat, clipe vesele și frumoase ce oferă celor mici bucurie.

Bibliografie:

6. I. Ghinoiu, Sărbători și obiceiuri românești, Ed. Elion, Buc., 2003
7. <https://familist.ro/pastele-simbolurile-pascale-si-copiii>

TRADIȚII ȘI OBICEIURI PASCALE

Profesor învățământ preșcolar: DURA MARILENA AURELIA
Grădinița Nr.268, Sector 3, București

Paștele este cea mai importantă sărbătoare creștină. În această duminică sărbătorim înviererea lui Iisus Hristos, fiul lui Dumnezeu, după ce a fost răstignit în Vinerea Mare.

Este o sărbătoare plină de obiceiuri și tradiții care diferă de la o zonă la alta a țării. De asemenea, în ziua de Paște sărbătorim și trezirea la viață a naturii după iarna grea.

Poate cel mai cunoscut obicei, vopsirea ouălelor de Paște are legătură cu scena în care Iisus a fost răstignit pe cruce în Vinerea Mare. Venind să-și vadă fiul răstignit, fecioara Maria avea în mână un coș cu ouă care s-au înroșit de la sângele Mântuitorului.

În tradiția populară ouăle roșii sunt purtătoare de noroc. Tocmai de aceea, în dimineața zilei de Paște este bine să ne spălăm pe față cu apă dintr-un vas în care sunt puse ouă roșii și monede de argint. De asemenea, ouăle roșii se ciocnesc la masa de Paște alături de binecunoscuta replică "Hristos a Înviat! - Adevărat a înviat!". Și se spune că cei care ciocnesc ouă în ziua de Paște și rostesc simultan "Hristos a înviat! - Adevărat a înviat!" vor fi iertați de un păcat greu. Iar descoperirea unui ou cu două gălbenușuri e semn de căsătorie în curând. Ouăle colorate în alte culori (galben, verde, albastru) vestesc bucuria primăverii.

În prima zi de Paște există obiceiul de a se purta haine noi în semn de respect pentru această sărbătoare, dar și pentru ca ea semnifică prinenirea trupului și a sufletului, așa cum se întâmplă cu întreaga natură odată cu venirea primăverii.

Pentru ziua de Paște, femeile pregătesc pască. Ea se frământă din făină, la care se adaugă lapte și ouă. Pasca are formă rotundă pentru că, în popor, se crede că scutecele lui Hristos au fost rotunde. Pe margini se pune un colac împletit în trei, iar la mijloc se face o cruce din aluat, simbolizând crucea pe care a fost răstignit Hristos. Între împletituri se pune brânza sărată sau dulce, frământată cu ou și stafide. Pasca se împodobeste cu ornamente din aluat. Pasca este dusă la biserică în Noaptea de Înviere pentru a se sfinți. Astfel, ea dobândește puteri purificatoare

În a doua zi de Paște s-a păstrat (în special, în Transilvania) obiceiul udatului, având semnificația unui act de purificare. De obicei, feciorii stropesc cu apă sau cu parfum persoanele ieșite în cale, în special fetele. Ele trebuie să le ofere daruri sau câte ceva de băut. Dacă vreo fată scapă nestropită îi va merge prost și va avea ghinion tot anul.

O importanță foarte mare o au lumânarea și lumina de la Înviere.

Lumânarea se păstrează șapte ani și se aprinde în caz de grindină, furtuni sau mari primejdii. În noaptea Învierii, la miezul nopții, când oamenii merg la slujbă, aprind lumânări la mormintele celor morți din neamul lor. În Bucovina e obiceiul ca, în noaptea Învierii, să se lase luminile aprinse în toată casa și în curte, ca să fie luminată gospodăria, în cinstea luminii pe care a adus-o Hristos în lume, prin Învierea Sa.

În tradiția ortodoxă, începutul sărbătorii e marcat odată cu postul de șapte săptămâni. O semnificație foarte importantă o are Joia Mare din Săptămâna Patimilor. Din această zi, țărani încetează lucrul la câmp și se concentrează asupra casei și curții, pentru ca totul să fie curat. Tot în Joia Mare, femeile încep să pregătească pasca și să vopsească ouăle.

Potrivit tradiției, la miezul nopții între zilele de sâmbătă și duminică, oamenii se trezesc din somn în bătaia clopotelor. Se spală cu apă curată, își pun straie noi, iau câte o lumânare și pornesc către biserică unde preotul, cu Sfânta Evanghelie și crucea în mână, urmat de alaiul de credincioși, iese cu lumânarea aprinsă și înconjoară biserica de trei ori. Când preotul rostește „Hristos a înviat!” toți cei prezenți la acest serviciu religios spun: „Adevărat a înviat!”, răspunsul fiind recunoașterea tainei Învierii. Cu lumânarea aprinsă, fiecare se întoarce acasă și face o cruce mică pe peretele dinspre răsărit, afumându-l cu lumânarea, pe care o va păstra tot restul anului. Oamenilor le este permis să mănânce bucatele (pasca/pâinea, ouăle roșii, carnea de miel, sarea și vinul) abia după ce acestea se sfințesc și după ce fiecare persoană participă la Liturghie.

Bibliografie:

<https://ziarulunirea.ro/obiceiuri-traditii-si-superstitii-romanesti-de-paste>

DE PAȘTI

**Profesor învățământ preșcolar: ENE CARMEN-MONICA,
Grădinița Nr.35, Sector 5, București,**

Sărbătorile pascale sunt în general asociate cu masa de paști, însă mai jos m-am gândit să vă propun câteva activități diverse, ce vă vor crea o stare bună de spirit și vă vor duce în atmosfera plăcută de sărbătoare indiferent de situație.

Iepurașul de Paști este unul dintre cele mai simpatice personaje tradiționale asociate sărbătorilor pascale. Acesta vine la pachet cu decorarea mesei de paști, cu legume proaspete, cu activități relaxante și multe alte surprize plăcute.

Chiar dacă sărbătorile în vremurile de acum ne surprind într-un moment dificil sau diferit de ceea ce ne doream, putem să ne construim niște activități de paști care să ne bucure și relaxeze, care să ne ofere timp liniștit alături de familie.

Idei de a petrece un Paști „altfel”

Gătitul mesei de Paști împreună cu familia

Gătitul nu are nevoie să fie o activitate solitară, în care în mod tradițional o persoană se epuizează în bucătărie pentru nenumărate feluri de mâncare. Putem găti împreună cu altcineva, de exemplu cu o persoană alături de care petreci Paștele: astfel petreceți timp de calitate împreună, vă veți simți mult mai relaxați, deoarece sarcinile vor fi împărțite.

Paștele are avantajul unei sărbători primăvăratice, astfel, după savurarea mesei de paști putem trece la alte activități relaxante, în aer liber.

Activități cu familia

Chiar dacă conceptul de Easter Hunting este preluat din alte culturi, tot poate fi suficient de distractiv atunci când îl introduci ca pe o nouă tradiție. Activitățile cu familia sau cei dragi pot fi și din sfera sporturilor, a jocurilor sau a planurilor de viitor.

Jocuri indoor/ outdoor. Jocurile indoor, precum boardgames sau cele de societate sunt un sport al minții foarte relaxant, dar și energizant. În același fel, și sporturile pe care le putem practica atunci când vremea este frumoasă (tenis, badminton , biciclete, alergari) pot aduce o atmosferă nouă sărbătorilor. Astfel, una dintre mese se poate muta afară, sub forma unui picnic, la care se pot juca și jocurile de societate.

Citit, vizionat filme

Cinefilii sau iubitorii de cărți se pot bucura și de un Paști petrecut, singuri, căci se pot conecta cu o poveste captivantă sau o formă de artă care îi interesează mult. Această fascinație sau pasiune poate fi împărtășită și cu cei dragi, sau poate fi un mod perfect de a ne bucura de zilele libere, pentru a citi îndelung sau a vedea suficient de mult filme.

Paștele este sărbătoarea creștin-ortodoxă, care anunță Învierea Domnului Iisus Hristos, biruința omenirii, triumful asupra suferinței și spălarea păcatelor. Pentru creștini, această sărbătoare comemorează Învierea lui Iisus Hristos, fiul lui Dumnezeu. Rolul lui Iisus este semnificativ pentru sărbătoarea pascală, el devenind simbolul binecuvântării pentru oameni prin sacrificiul său. Odată cu reînvierea lui Hristos, creștinii sărbătoresc începerea unui nou an liturgic, agrar și sufletesc. Creștinii țin cel mai lung post al anului, cel de 40 de zile, pentru a se curăța de păcatele trupești și de cele sufletești, pentru a se ruga la cele sfinte și pentru a comemora moartea, sacrificiul și mai apoi învierea Mântuitorului Iisus Hristos.

OBICEIURI DE SFINTELE PAȘTI IN JUDEȚUL BUZĂU

**Profesor. învățământ preșcolar:ENE NICOLETA ROXANA,
Grădinița,„Căsuța Fermecată”,Sector 5, București**

În Săptămâna Patimilor, de cu cinci zile înainte de Paști, gospodinele încep și strâng ouăle într-un coș pe care îl pun bine într-o camera unde nu intra nimeni. Mai întâi ouăle se aleg, căutându-se de „bănuți”. Cele care au bănuț se păstrează pentru prașilă, iar celelalte vor fi înroșite.

În Săptămâna Patimilor, gospodarii și gospodinele se asigură ca au cea mai curată și îngrijită casă și curte din sat: dau pomii cu var pentru a-i proteja de insecte, greblează grădinile, sădesc flori și multe alte. Toate aceste munci sunt realizate de consăteni nu doar la casele lor, ci și în curtea Parohiei de care aparțin. Femeile spală covoarele, șterg geamurile, sădesc și îngrijesc florile. În toate aceste activități sunt implicați și copiii de la cel mai mic la cel mai mare.

În Joia Mare, oamenii din sat se strâng la biserică. În această sera copiii vin cu 12 luminări și cu un fir lung de ață mai groasă sau chiar cu un șiret pe care le folosesc după ce ascută liniștiți toate cele 12 Evanghelii. La ascultarea fiecărei evanghelii, se îngenunchează, se aprinde o lumânare, care se ține aprinsă atâta timp cât ține o evanghelie, la sfârșit se va face cate un nod și se va stinge lumina care va fi reaprinsă la următoarea citire. Nodurile simbolizează patimile Domnului Nostru Iisus Hristos, iar după fiecare nod, copiii își pot pune o dorință sau se pot ruga pentru sănătatea celor dragi sau pentru reușita la examene. În timpul anului aceste noduri sunt păstrate lângă o icoana în casa fiecăruia, iar când se întâmpină un necaz, se poate desface un nod și se va putea pune o dorință.

În Vinerea Mare, se trece pe sub Masa Sfântă.

Sâmbătă dimineață oamenii se spovedesc și se împărtășesc.

Duminică dimineață în zori, oamenii merg la Biserică pentru a primi Sfânta Paască.

În dimineața de Sfintele Paști, creștinii obișnuiesc să se spele pe față într-un lighean în care se afla oua roșii și bănuți. Oul roșu semnificând sănătatea, iar bănuțul- bogăția, belșugul. Întorși de la biserică, membrii familiei se așază la masă, gustând mai întâi din ouăle și pasca sfințite.

În tradiția ortodoxă, ouăle se ciocnesc după un anumit ritual: persoana mai în vârstă (de obicei bărbatul) ciocnește primul, cu capătul mai ascuțit al oului, în timp ce rostește: Hristos a înviat!, la care se răspunde cu: Adevărat a înviat! Întâi ciocnesc soții, apoi copiii cu părinții și părinții cu celelalte rude, prieteni. Cel mai mic dintre copii tine oul cu capătul mai ascuțit în sus, în timp ce copilul cel mai mare ciocnește.

După credința populară, e bine de ținut mine cu cine ai ciocnit, pentru că, dacă din întâmplare te rătăcești în pădure, n-ai decât să-ți amintești despre asta și imediat găsești drumul pe unde ai venit.

Se crede că toți cei care ciocnesc unul cu altul se vor vedea pe lumea cealaltă. Totodată, mai există credințele ca persoana căreia i s-a spart prima oul înroșit, fie este mai slabă, fie are sa moara mai degrabă, fie i se iartă păcatele.

PAȘTELE- SĂRBĂTOAREA CREȘTINILOR PE PLAIURILE NATALE

**Profesor. învățământ preșcolar: FLEANCU VICTORIȚA,
Grădinița Nr. 168, Sector 5, București**

**Profesor. învățământ preșcolar: ALBU CĂTĂLINA,
Grădinița Nr. 168 Sector 5, București**

Paștele, una dintre cele mai importante sărbători pe care românii creștin-ortodox o respectă cu mare dăruire sufletească și bucurie îmbracă multe forme datorate obiceiurilor specifice zonelor geografice ale țării. Vopsitul ouălelor, pasca și sacrificatul mieilor sunt reperate de bază de la care pleacă toți enoriașii iar diferențele zonale, înzestreză aceste tradiții cu obiceiuri specifice.

Am ales astăzi să prezint obiceiuri din zona natală, obiceiuri ce au marcat copilăria și au sădit în suflet fiorul credinței. Activitățile premergătoare și pregătirile intense din satul cu așezământ pe malul Dunării s-au păstrat întocmai și transmis de generații: Sărbătoarea Paștelui are o semnificație aparte în comunitatea dobrogeană și începe cu mult înaintea sărbătorii propriu zis, încă de la lasatul secolui, intrarea în cel mai mare post pe care creștinii îl țin pentru curățirea sufletescă, oamenii impart bunătate, încearcă să facă pace cu toate rubedeniile, să mențină liniștea în familie și comunitate. Pregătesc casele și gospodăriile de sărbătoare, nuuită însă nici pe cei trecuți în veșnicie, merg și „luminează” mormintele acestora, sădind flori .

Și Săptămâna Patimilor are reperate ei temporale: Luni se face curățenia, marți nu se lucrează, pentru a nu seca grânele și laptele vacilor. Se spune că, dacă se lucrează în marțea din Săptămâna Patimilor, vor apărea dureri de cap și boli tot timpul anului.;

În ziua de miercuri se încheie lucrul de mână (torsul cânepei), nu se mai coase, nu se mai croiește, nu se mai împletește. Potrivit legendei, o ființă supranaturală, asemănătoare cu Muma Pădurii, „Joimarița”, pedepsește femeile leneșe, care nu termină până miercuri seara treburile ce implică (țesut, tors), împletit cusut, croit etc. Apoi, în Joia Mare, se curăță locurile de veci și se aprind lumânări, pentru ca celor de *dincolo* să le fie cald. Rudele impart „călăvi” pâine caldă înmuiată în vin cu zahăr iar în Vinerea Mare nu se lucrează și nici nu se consumă oțet și

untdelemn, cine poate, ține post negru Singura activitate permisă este pregătirea pascăi. În ziua de sâmbătă, se finalizează treburile rămase, iar cei care nu au apucat să vopsească ouăle, o pot face în această zi. După orânduiri bisericești, merg la denii și la datul pe sub masa.

În noapte de Înviere, la ora 12, se sting sursele de lumină din biserică, iar sătenii iau Lumină de la preot. Tot în această noapte, se oferă pască.

În zorii zilei de Paște, creștinii se spală pe mâini și pe față, după care fac semnul crucii de trei ori și iau o bucată de pască înmuiată în vin. După aceea, ciocnesc ouă roșii. A doua zi de Paște, finii își vizitează nașii și le oferă cadou o sticlă de vin și cozonac.

Un alt obicei specific zonei Dobrogei este „Paparuda”sau Sânzienele altor regiuni ce are loc în a treia zi de Paște și constă în stropirea cu apă a unui grup de tinere sau de femei bătrâne, împodobite cu flori și ramuri verzi. Femeile, înfășurate în ghirlande de brusture sau fag, colindă din casă în casă. Se crede că această tradiție este aducătoare de ploaie și se repeat ori de câte ori localitatea se confruntă cu secetă îndelungată

„Scaloianul”sau Caloianul altor regiuni este o altă tradiție de Paște din Dobrogea. Copii sătenilor fac o păpușă din lut o împodobesc cu coji de ouă colorate, o plimbă prin sat jelind-o până la malul apei și ii dau drumul ca pe o plută astfel ca valurile să o poarte în zare sau o îngroapă apoi merg în gospodăria unuia și servesc plăcintă cu brânză dobrogeană. După câteva săptămâni este dezgropată, se rupe în bucăți și se împrăștie pe câmp. Se crede că acest ritual aduce belșug, fertilitate și ajută la regenerarea vegetației.

Bibliografie: <https://incotro.olx.ro/cele-mai-frumoase-traditii-de-paste-in-romania/>,14.04.2022,14:04h

TRADIȚII ȘI OBICEIURI PASCALE

**Profesor învățământ preșcolar: GHOEGHE DIANA-ELENA
Grădinița „Căsuța Fermecată” Sector 5, București**

Paștele este o sărbătoare creștină anuală prăznuită cu drag de români. În calendarul creștin este considerată ca fiind cea mai importantă sărbătoare. De Paște ne bucurăm de Învierea Domnului prin slujba de Înviere, cântece, poezii și diferite tradiții și obiceiuri. Bucuria Învierii ne aduce totodată bucurie în suflet și se spune că „lumina biruiește întotdeauna întunericul”.

În fiecare seară din Săptămâna Sfințelor Pătimiri, în toate bisericile ortodoxe se săvârșesc slujbe speciale, denumite denii. La Paști și în următoarele patruzeci de zile creștinii se salută rostind „Hristos a înviat!” și răspunzând cu „Adevărat a înviat!”. Prin acest salut se mărturisește adevărul Învierii Domnului, dar totodată ne mărturisim și credința. În același timp transmitem acest adevăr și când ciocnim ouă roșii cu cei dragi.

Tradițiile și obiceiurile pascale diferă de la o zonă la alta. Bihoreni încep tradițiile pascale prin sfințirea ramurilor de salcie în Duminica Floriilor. Ramurile de salcie simbolizează renașterea anuală a vegetației, dar în același timp sunt și ramurile cu care Iisus a fost întâmpinat la intrarea Sa în Ierusalim. După ce au fost sfințite aceste ramuri sunt păstrate de către români fiind folosite la tămăduirea diferitelor boli. Transilvănenii au probabil cel mai glorios obicei, cunoscut sub numele de „stropit”. „Stropitul” este preluat de la maghiari, băieții merg în familiile în care există fete pe care să le stropească ca să nu „se ofilească”. În Bucovina este un obicei ca în noaptea de Înviere fetele să spele limba clopotului cu apă curgătoare dintr-o fântână sau dintr-un izvor și următoarea zi să folosească acea apă să se spele cu aceasta pe față pentru că se spune că vor fi frumoase tot anul. În Moldova în Ziua de Paști, după slujba de Înviere, se pun într-un castron un ou alb și unul roșu și câteva monezi, iar copiii vor trebui să se spele cu

acea apă din castron pe față și să își pună pe față cele două ouă ca anul lor să fie unul plin de bogății. În Oltenia este un obicei în care nu au voie românii să intre în casă cu lumina adusă de la slujba de Înviere până nu culeg iarba din grădină și o așază pe treptele casei. În Muntenia obiceiul de Paști este acela ca oamenii să se îmbrace în haine noi, acest lucru simbolizând schimbarea trupului, dar și a sufletului. Pe de altă parte, locuitorii din Muntenia păstrează lumânările aprinse de Paști.

Alte obiceiuri sunt ouăle roșii, Lumina Sfântă, mielul și pasca. An de an credincioșii înroșesc și ciocnesc ouă, acestea sunt nelipsite de la masa de Paște. Ouăle se vopsesc în Joia Mare din Săptămâna Patimilor. Se spune că Maica Domnului a așezat un coș cu ouă lângă crucea Domnului, iar acestea s-au înroșit din sângele curs din rănilor Sale. Mulți dintre românii creștini aleg astăzi să vopsească ouă și în alte culori în afară de culoarea roșie ca un simbol al veseliei pentru această sărbătoare. În noaptea de Înviere, credincioșii merg la biserică de unde iau Lumina Sfântă pe care o duc în casele lor ca să îi ferească de rău și ca să le lumineze și să le păzească casa. Multe familii în ziua de Paști servesc carne de miel, aceasta fiind simbolul Mântuitorului care a fost sacrificat pentru a salva omenirea. Creștinii în ziua de Paști mai au pe masă și pască, aceasta era un preparat de femeile din familie.

Bibliografie:

- https://www.divahair.ro/timp_liber/obiceiuri_de_paste_la_romani_in_functie_de_zona
- <https://www.huntercastle.ro/blog/obiceiuri-si-traditii-de-paste-in-transilvania>

ACTIVITĂȚI CU CONȚINUT RELIGIOS

**Profesor învățământ preșcolar: GHEORGHITA FILIP,
Grădinița „Prichindel”, Sector 6, București**

Paștele este o sărbătoare religioasă anuală cu semnificații diferite, întâlnită în creștinism și iudaism. Unele obiceiuri de Paști se regăsesc, cu semnificație diferită, în antichitatea anterioară religiilor biblice.

În calendarul creștin este considerată cea mai importantă sărbătoare. Creștinii sărbătoresc Învierea Domnului în ziua de Paști sau Duminica Paștelui. Săptămâna dinaintea Paștelui se numește Săptămâna Mare.

Durata

Paștele creștin are o durată de 40 de zile, cuprinse între sărbătoarea Învierii Domnului și sărbătoarea Înălțării Domnului, care se celebrează la 40 de zile de la Înviere, într-o joi. Primele 3 din cele 40 de zile pascale sunt zile de mare sărbătoare.

Obiceiuri de Paști

De Paști se vopsesc ouă în special roșii, unii oameni vopsesc și alte culori, ca de exemplu: verzi, albastre, galbene, violet... Creștinii se duc în Săptămâna Mare (ultima săptămână înainte de Paști) să se spovedească și să se împărtășească. Cu ocazia sărbătorilor Pascale gospodinele prepară pască, cozonac, drob și alte mâncăruri tradiționale.

Folclorul conservă mai multe legende creștine care explică de ce se înroșesc ouăle de Paști și de ce ele au devenit simbolul sărbătorii Învierii Domnului. Una dintre ele relatează că Maica Domnului, care venise să-și plângă fiul răstignit, a așezat coșul cu ouă lângă cruce și acestea s-au înroșit de la sângele care picura din rănilor lui Iisus.

Activități religioase în grădiniță

Și Hristos a fost odată copil. De dragul Lui, să respectăm copiii. Să-i privim ca pe o însărcinare sfântă, nu pentru a-i răsfăța și idolatriza, ci pentru a-i învăța să trăiască o viață pură

și nobilă. Ei sunt ai lui Dumnezeu, El îi iubește și ne cheamă să cooperăm cu El în a-i învăța să-și formeze caractere desăvârșite.

În copilărie, mintea este impresionantă și modelată cu ușurință și atunci este timpul ca toți copiii să fie învățați să-l iubească și să-l respecte pe Dumnezeu. Așa cum grădinarul se apleacă asupra florilor sale cu migală, dragoste și răbdare, pentru a le urmări creșterea, tot așa și educatoarele, au înalta responsabilitate de a sădi în sufletele copiilor mugurii bune – cuviințe prin:

- Formarea unor deprinderi morale: respectarea regulilor de purtare, formându-se atitudinea conștientă;
- Formarea unor trăsături pozitive de voință și caracter: hărnicia, cinstea, modestia, curajul;
- Formarea unor sentimente morale: dragostea, prietenia.

Noi suntem cei care oferim copiilor noștri un model de umanitate perfect. Orice copil își dorește și își făurește un erou din familie, din filme, din însăși viața plină de iubire și umanitate a Domnului Iisus Hristos. În cadrul activităților cu conținut religios desfășurate la grădiniță, s-a căutat ca cei mici să fie învățați ca să fie mai buni, mai cinstiți, mai iubitori, mai prietenoși, pentru că așa trebuie să fie un bun creștin.

TRADIȚII SI OBICEIURI DE PAȘTE ÎN ARGES

Profesor învățământ preșcolar: GHEORGHIULESCU EMANUELA ELENA
Grădinița Nr.191, Sector 3, București

Paștele reprezintă una dintre cele mai importante sărbători anuale creștine, care comemorează evenimentul fundamental al [creștinismului](#), [Învierea](#) lui [Isus Hristos](#), Fiul lui [Dumnezeu](#) în religiile creștine, în a treia zi după răstignirea Sa din [Vinerea Mare](#).

Paștele înseamnă pentru fiecare dintre noi un moment de reîntoarcere la tradiții, la origini și la obiceiurile vechi de sute de ani. Deși trăim în secolul vitezei și nu mai avem răbdare sau timp să ne conformăm vechilor tradiții, există și zone unde acestea au rămas neschimbate, și anume, la sat. Ca și în alte zone ale țării și aici există tradiții specifice, care sunt moștenite de sute de ani și încă se respectă de către bătrâni, mai ales în Săptămâna Mare sau Săptămâna Patimilor.

Satul nostru păstrează câteva tradiții deosebite pentru joia mare și anume: în această zi oamenii merg la biserică pentru a se spovedi și împărtăși, iar copiii merg să se grijească. Noi mergem cu copiii de la grădiniță la biserică, unde asistă la slujbă, apoi se grijească. Tot joi este și ziua de pomenire a Morților (ultima din Postul Mare), iar oamenii duc la biserică mâncare și băutură (pachete) pentru a se sfinți și a se da de pomană. În această zi se dau de pomană pentru morți pahare sau căni cu vin și colac, iar de cană se prind flori din grădină. Seara, la denie, femeile duc la biserică căni care se umplu cu vin și se sfințesc de preot, apoi se dau de pomană pentru morți. La denia de joi lumea îngenunchează de 12 ori, fiindcă se citesc 12 evanghelii. După isprăvirea fiecăreia, țârcovnicul stinge câte o lumânare dintre cele 12 aprinse. Femeile au la ele o sfoară și la sfârșitul fiecărei evanghelii fac câte un nod pe sfoară. La sfârșitul slujbei sunt 12 noduri. Cu ea se încingeau copiii bolnavi de friguri și femeile însărcinate, când nu puteau să nască.

Vinerea mare, este numită și Vinerea Paștilor sau Vinerea Seacă deoarece în această zi, oamenii țin post negru cu credință că vor fi feriți de toate bolile și necazurile. În Argeș, vinerea din Săptămâna Patimilor se numește Vinerea Patimilor (sau seacă), deoarece Vineri a fost răstignit Domn Iisus Hristos. Se vopsesc ouăle strânse în Postul Mare și apoi erau puse în pelin verde.

În această zi este interzisă orice fel de muncă (casnică sau fizică), spunându-se că totul se va usca, va seca. Dar mai presus de toate aceste interdicții această zi este deosebită prin Denia Prohodului, una dintre cele mai spectaculoase denii și ducerea de flori la biserică pentru Iisus Hristos. După ora 18 se merge la biserică cu flori, se cântă Prohodul. Tineri și bătrâni cântă laolaltă, apoi se ia lumină și se înconjoară biserica cu Sfântul Epitaf având lumânarea aprinsă. După procesiunea din jurul bisericii, se împart flori pe care oamenii le pun acasă la icoane. Sfântul Epitaf este așezat pe Sfânta Masă din altar, unde rămâne până la Înălțare. La Purcarenii, dar și în alte sate, în timp ce stăteau în genunchi la înconjurarea bisericii, cu lumânările aprinse, date de pomană pentru aceia care au murit fără lumânare, femeile smulgeau iarbă să o dea la găinile de acasă, în speranța că nu se vor îmbolnăvi și vor avea ouă mai multe.

Pe Valea Argesului, de la biserică oamenii se întorceau acasă cu lumânările aprinse și nimeni nu intra înăuntru până nu înconjurau casa, ca să fie ferită de boli, să fie bine tot anul și să se prăsească vitele, păsările, etc. Aceste lumânări se păstrează la icoană, aprinzându-se de câte ori e pericol de furtună, ori de trăsnet, ori pentru a feri casa și gospodăria de boli. Acest obicei al păstrării lumânării (după ce se stinge în pragul ușii) este prezent în toate satele județului, etc.

În Vinerea Patimilor era bine să ții post negru oamenii ajunau și în ziua de sâmbătă, sâmbăta Paștelor nu se mânca usturoi, nici ceapă să nu se împută Paștele.

În Sâmbăta Mare, femeile pregătesc cea mai mare parte a bucatelor tradiționale (miel, drob, cozonaci, sarmale, piftie, etc) și cel mai important ouăle roșii care nu pot lipsi de pe masa nici unui român și bun creștin. Încă mai sunt femei care vopsesc ouăle cu foi de ceapă, cu flori de tei și nu folosesc vopselele din comerț. După ce se vopsesc ouăle se ung cu grăsime de rață ca să lucească. Tot astăzi se sacrifică mieii. Sâmbăta seara fiecare gospodină își pregătește coșul ce urmează a fi dus la biserică pentru sfințire. La Purcarenii mijlocul bisericii se umple de coșuri. Fiecare coș are o lumânare aprinsă tot timpul slujbei de Paște. Preotul sfințește fiecare coș, apoi fiecare familie își așterne un ștergar lângă mormântul unde își are morții și aici dă pachete de pomană, ciocnesc ouă cu vecinii și mănâncă prima dată pește. Pentru a fii iute ca peștele.

În Duminica Învierii, obiceiul este ca să purtăm haine noi, dimineața să ne spălăm pe față cu apa din vasul în care s-a pus un ban de argint. La ieșirea din casă se pun brazde de iarbă pe care trebuie să calci încălțat pentru a fii sănătos tot anul.

Înainte de a merge la slujba de Înviere (care începe la doisprezece noaptea), oamenii merg la morminte pentru a da lumină și celor adormiți, iar crucile și tot cimitirul este luminat de candelă și lumânări. Apoi toți oamenii intră în biserică pentru a participa la slujba de Învierea Domnului și a lua sfintele Paști. În Arges este obiceiul ca să mănânci prima dată în dimineața de Paște, după slujbă, pește pentru a fi tot anul iute și puternic (ca și peștii). Se ciocnesc ouă spunându-se “Hristos a înviat!”, “Adevărat a înviat!”, se dau colaci de pomană, apoi fiecare merge acasă pentru a mânca bunătățile pregătite. Femeia nu mănâncă până nu dă de pomană din toate bunătățile pregătite pentru morții casei. În ziua de Paște nu se doarme. Cine doarme în ziua de Paște i se fură sfintele Paște și după-amiaza trebuie să meargă la biserică să ia iar Paște.

Din ziua de Paște și până la Înălțare salutul devine “Hristos a înviat!” – “Adevărat a înviat!”

Este bine ca preșcolarii să cunoască toate aceste tradiții și obiceiuri, deoarece își îmbogățesc orizontul de cunoștințe, își dezvoltă emoții și sentimente puternice, contribuie din plin la educarea sentimentelor de dragoste și admirație, mândrie și respect față de comorile creației populare. Totodată le cultivă trăsăturile de personalitate caracteristice omului nou de care are nevoie societatea noastră de astăzi. Copiii trebuie să continue tradițiile, datinile și obiceiurile păstrate cu sfințenie de poporul român. În Săptămâna Mare, la grădiniță planific activități dedicate obiceiurilor și tradițiilor de Paște, avem activități cu preotul, mergem la biserică, realizăm lucrări și felicitări specifice sărbătorii de Paște, învățăm poezii, colinde, în

cadrul parteneriatului cu biserica avem o acțiune umanitară în care copiii dăruiesc copiilor neajutorați din comună jucării, haine pentru Paște și altele în funcție de posibilitățile fiecărei familii. Copiii desenează, pictează, confecționează felicitări pe care le dau părinților, rudelor, prietenilor cu ocazia Paștelui. Seara, la Denii ei merg cu părinții sau bunicii la biserică și sunt foarte impresionați de atmosfera din biserică, de tot ceea ce se întâmplă la biserică. Copiii mai mari cântă Prohodul.

Bibliografie :

- Mihai Pop, Pavel Ruxandoiu, "Folclorul literar românesc", București, Editura Didactică și Pedagogică, 1990.
- Maria Cioară-Bâtcă, Vlad Bâtcă, "Zona etnografică", București, Editura Sport Turism, 1985.
- Al. Doru Șerban, Dan Ilie Morega, Obiceiuri și tradiții din Gorj, Tg-Jiu, Editura Măiastra,

TRADIȚII ȘI OBICEIURI PASCALE ROMÂNEȘTI

**Profesor învățământ preșcolar: GÎSĂ GABRIELA
Grădinița 232, Sector 3, București**

Învierea Domnului este cea mai importantă sărbătoare în calendarul creștin, fiind însoțită, în România, de numeroase tradiții și obiceiuri, unele moștenite din generație în generație.

Prin și pentru aceste tradiții, unele dintre cele mai frumoase din lume, sărbătoarea Învierii este prilej de reunire a familiei în jurul mesei cu preparate tradiționale, este motiv de bucurie și de optimism.

O credință larg răspândită în România este aceea că cei care pleacă din această lume în ziua de Paște merg direct în rai, porțile acestuia fiind deschise în această zi, și, de asemenea, având în vedere că cerurile se deschid, sufletele răposaților se întorc acasă, pentru a-i proteja pe cei dragi.

În noaptea de Înviere, credincioșii obișnuiesc să meargă la biserică, să ia lumină și să cânte Învierea Domnului. Oamenii aduc acasă „lumina” – lumânarea aprinsă direct de la cea aprinsă de părinte în Altar – , unii obișnuiesc să facă o cruce mică pe pragul de sus al ușii gospodăriei sau pe peretele dinspre răsărit, afumându-l cu lumânarea, iar cei mai mulți păstrează lumânarea de la Paște și o aprind peste an, în cazul unor mari necazuri, boli sau în situația unor feneomene meteo extreme.

Masa de Paște este construită în jurul preparatelor din carne de miel – ciorbă, friptură sau drob – simbolul Mântuitorului Iisus, care a fost sacrificat pentru a salva omenirea.

Un alt simbol al sărbătorii îl reprezintă Pasca preparată de obicei sâmbăta dimineața, care este dusă spre sfințire la biserică la slujba de Înviere, alături de coșul bucatelor preparate pentru sărbătoare. A doua zi dimineața, unii credincioși, mănâncă din sfânta Pască în loc de anafură sau Sfintele Paști.

Se spune că de Înviere este bine ca oamenii să fie îmbrăcați cu o haină nouă, care ar simboliza purificarea.

De asemenea, nu este bine ca de Înviere să se doarmă, fiindcă restul anului va aduce somnolență, ghinion sau recolte slabe.

În ziua de Paști se mai spune că nu e bine să se consume oul cu sare, fiindcă autorul va transpira tot anul, iar Pasca, sau anafura sunt considerate tămăduitoare dacă se păstrează peste an bucățele din acestea.

Tot legat de ou, se spune că masa de Paști trebuie să se înceapă cu consumul unui ou, existând credința că astfel trupul va fi sănătos întreg anul, apoi pește – pentru a fi sprinten precum acesta – și mai apoi pasăre – pentru a fi ușor ca aceasta.

O altă tradiție arată că dacă în ziua de Paști prima persoană care intră în gospodărie este bărbat, acolo va exista noroc peste an.

Acestea sunt tradiții și obiceiuri larg răspândite la nivelul țării în comunitatea creștin-ortodoxă.

În afara acestora există tradiții particulare întâlnite în anumite regiuni geografice sau în anumite comunități.

Spre exemplu, în Moldova, în noaptea de Înviere, după slujba de la miezul nopții, credincioșii obișnuiesc să însoțească momentul Învierii prin pocnitori care semnifică alungarea spiritelor rele.

Coșul de bunătați care se duce la sfințit la biserică este pregătit strict după cele transmise din moși-strămoși: aici sunt așezate, alături de bucate, semințe de mac, sare, zahăr, făină, ceapă și usturoi – simbolurii ale bucuriei de peste an. Deasupra acestei farfurii se așează pasca, șuncă, bani, flori, sfeclă roșie cu hrean și ouăle roșii. De asemenea, coșul este acoperit un pled cusut cu modele specifice zonei.

Există o simbolistică specifică pentru sfințirea celorlalte componente ale coșului cu bunătați: macul este aruncat în râu pentru a alunga seceta, sarea aduce belșug peste an, zahărul sfințit este element tămăduitor pentru vitele bolnave, ceapa și usturoiul au rol de protecție împotriva insectelor, făina se presară pe câmp pentru ca rodul grâului să fie cel așteptat.

Tot în Moldova există tradiția ca fetele nemăritate să meargă la biserică și să spele clopotnița cu apă neînceptută, iar dimineața trebuie să se spele cu aceasta pe față existând credința că astfel vor fi curtate de băieții „de însurat” din localitate. La rândul lor, flăcăul care iubește o fată nemăritată trebuie să meargă la casa acesteia și să-i ofere un ou roșu.

În unele zone din Moldova există tradiția ca în dimineața Învierii, preotul să meargă el pe la casele oamenilor – așezați în formă de cerc, cu lumânări aprinse – pentru a sfinți coșul cu bucatele pascale.

În zona Bihorului, există o tradiție care arată că oul împodobit de Paște prevestește norocul: dacă după 40 de zile acesta nu se strică, atunci persoana va fi norocoasă.

Tot în această zonă, în Joia Mare, se aprind focurile sacre ale Învierii în cimitire și tot în această zi există obiceiul de a arunca ouă la țintă.

La încondeierea ouălor în Joia Mare, bihoreni folosesc un instrument specific numit „bijorca”.

În Apuseni, femeile merg la cimitir în noaptea Învierii să aprindă lumânări la morminte, iar prima zi de Paște începe cu împărțășania cu pască, după ce credincioșii se spală cu apă în care a fost pus un ou roșu, o monedă de aur și urzică.

Tot în Apuseni, în noaptea de Paști se ia toaca de la biserică, se duce la cimitir și este păzită de feciori. Este simbolul luptei între „hoți” și „păgubași”, iar cei care pierd sunt datori cu un „ospăț”, pregătit fie de cei care au încercat să fure toaca și nu au reușit, fie de cei care nu au fost în stare să o păzească.

În Țara Bârsei, există obiceiul – din Duminica Tomii – „Junilor Brașovului” – în care grupuri de tineri, asemănătoare colindătorilor sau călușarilor, strâng ouă de la tinerele fete, după care, la Pietrele lui Solomon – aflate în zona Șcheii Brașovului – la picnic, încep diferite concursuri.

În zona Valea Arieșului există obiceiul „rostogolitului ouălor” care sunt lăsate să cadă spre o gaură din pământ.

În zona Lăpușului din Maramureș, în duminica Paștelui copiii merg la prieteni și la vecini – iar pragul casei trebuie trecut mai întâi de un băiat, pentru că în acea gospodărie să nu

fie discordie tot restul anului – și anunță Învierea Domnului, iar fiecare gazdă dăruiește câte un ou roșu.

În satele din Transilvania, în prima zi de Paște, băieții merg la udat cu parfum la casele fetelor de măritat, „ca să nu se veștejească” – obicei care semnifică înflorirea și fecunditatea – , iar fetele îi răsplătesc cu ouă roșii, sau cozonac.

În zona județului Călărași, coșul pascal pentru sfințit conține, pe lângă bucate, și un cocoș alb, existând tradiția ca atunci când cocoșul cântă să însemne că Hristos a Înviat, iar cel mai norocos este acela al cărui cocoș cântă primul. După slujbă există obiceiul ca toți cocoșii să fie dăruiți oamenilor săraci.

BIBLIOGRAFIE:

- Radio România Cultural

TRADIȚII ȘI OBICEIURI PASCALE ROMÂNEȘTI

**Profesor învățământ preșcolar: GUGIU VERONICA,
Grădinița nr.35, Sector 5, București**

Sărbătoarea Paștelui a existat cu mult înainte de venirea lui Iisus Hristos. Din dorința de a avea cât mai multă prosperitate, sănătate sau noroc, românul urmează anumiți pași bine stabiliți în urma cu câteva zeci, poate sute de ani, de înaintașii noștri. Unele obiceiuri își au rădăcinile în latura creștină a sărbătorii, iar celelalte s-au născut la sat din dorința de a alunga spiritele rele și energiile negative din viața țaranului român. Conform tradiției, evreii sărbătoreau în fiecare primăvară Paștele și aduceau jertfe prin sacrificarea unui miel. Sacrificarea mielului se păstrează încă și în zilele noastre în majoritatea locurilor din România, fiind principalul animal din care se prepară bucatele de Paște. Printre cele mai cunoscute mâncăruri tradiționale făcute din carnea de miel se găsesc friptura de miel, borșul de miel, ruladă de miel și drobul de miel.

Tăierea mielului nu este singura tradiție care e respectată cu sfințenie din vremuri atât de îndepărtate. Cea mai populară tradiție de Paști este cu siguranță înroșirea ouălor în zilele de joi sau sâmbătă dinaintea mării sărbători. Tradiția vopsirii ouălor a luat naștere după ce Iisus Hristos a fost răstignit. Conform legendei, Maria Magdalena a adus un coș cu ouă pe care l-a pus sub crucea lui Iisus Hristos în timp ce acesta sângera din cauza rănilor. Sângele a colorat ouale și această întâmplare se crede că a dat naștere tradiției. Totuși, pentru români ouăle înroșite, care ulterior au devenit și galbene, verzi, albastre sau indigo, mai au un rol. În ziua de Paști locuitorii satelor încă mai pun un ou roșu în apa în care se spală pe mâini și pe față pentru a avea parte de noroc încă un an.

De departe cel mai așteptat eveniment din ziua Paștelui este ciocnirea ouălor. Decorarea lor a avansat foarte mult din vremurile în care tradiția a luat naștere. Dacă la început ouăle se vopseau numai roșii și nu prezentau niciun model pe suprafața lor, astăzi ouăle sunt vopsite în toate culorile și sunt decorate fie cu o frunză ținută în loc în timpul fierberii de un ciorap, fie cu picturi manuale.

În preajma sărbătorilor de Paști se organizează numeroase festivaluri sau concursuri de ouă încondeiate. Oul vopsit este simbolul Mântuitorului, care părăsește mormântul și se întoarce la viață, precum puiul de găină ieșit din găoace. Ouăle roșii sunt numite în Bucovina merișoare, iar cele cu ornamente sunt numite încondeiate, închistrite sau împistrite.

Bătrânii satului spun că toți oamenii cu care vei ciocni ouă roșii de Paște te vei întâlni în viața de apoi. Totuși, în momentul ciocnirii cel mai important aspect este legat de cine câștigă. În trecut existau reguli bine stabilite în ceea ce privește ciocnirea ouălor: Prima persoană care ciocnește este cea care este mai bătrână și de fiecare dată se ciocneau aceleași părți ale oului, fie partea mai ascuțită la ambele, fie cea plată. La finalul întrecerii, cine reușea să spargă cele mai multe ouă era declarat câștigător.

Tot din bătrâni se știe că în săptămâna de după sărbătoarea Paștelui, adesea numită și "săptămâna luminată", sufletele tuturor celor care mor merg în rai deoarece porțile iadului sunt închise. Biblia spune ca odată cu învierea fiului Domnului, ușile raiului se deschid pentru toți creștinii și oricine își da ultima suflare în ziua de Paște sau în săptămâna de după va merge direct în rai. În tradiția creștină, după moarte sufletul este trimis la Judecata de Apoi unde i se cântăresc toate gândurile, faptele și vorbele din timpul vieții. Dacă cele bune sunt mai numeroase decât cele rele, creștinul merge în rai alături de îngeri și de Dumnezeu. Dacă cele mai numeroase sunt cele rele, sufletul creștinului se va îndrepta spre iad unde va suferi chinuri cumplite.

Un alt obicei păstrat din vremuri de mult apuse este cel al Iepurașului de Paști. Iepurașul este un simbol păgân care este cunoscut pentru noroc și prosperitate. Rolul inițial al iepurașului era să aducă ouale vopsite de Paști, însă cu timpul acest "personaj" a capatat și alte sarcini. Astăzi, Iepurașul de Paști este în România echivalentul lui Moș Crăciun. Dacă de Crăciun cei mici îl așteaptă pe moșul cu barba albă încărcat cu cadouri, de Paști cel care trebuie să premieze copiii cuminiți este iepurașul.

Pe lângă aceste obiceiuri care se respectă în toate zonele țării, există o serie de tradiții interesante care încă se respectă în unele sate din Transilvania. Unul dintre acestea este împodobirea porților fetelor nemăritate cu crenguțe de brad. Băieții tineri din satele Ardealului obișnuiesc în sambata dinaintea Paștelui să meargă din casa în casa și să pună crenguțe de brad la poarta celor în care locuiesc tinere nemăritate. Aceștia sunt răsplățiți de fete cu bani sau bucate tradiționale în ziua de Paști. Un alt obicei prezent în Ardeal în perioada Sărbătorilor Pascale o reprezintă Udatul Fetelor. În cea de-a doua zi de Paști, feciorii merg și stropesc cu apă toate fetele și femeile din sat pentru ca acestea să rămână frumoase toată viața.

Bibliografie:

- Simion Florea Marian, (1994), Sărbătorile la români, vol.II, Editura Fundației Culturale Române, București;
- Maria și Nicoale Zahacinschi, (1992), Ouăle de Paști la români, Editura Sport-Turism, București.

TRADIȚII DE PAȘTE

**Profesor învățământ preșcolar: GUSATU ANA-MARIA
Grădinița „Prichindel”, Sector 6, București**

Pastele inseamna pentru fiecare dintre noi un moment de reintoarcere la traditii, la origini si la obiceiuri vechi de sute de ani. Desi traим in secolul vitezei si nu mai avem rabdare sau timp sa ne conformam vechilor traditii, exista si zone unde acestea au ramas neschimbate, si anume la sat.

De aceea, în fiecare an fiii satului plecați în restul anului din localitate, se întorc la acasă să petreacă Paștele în mediul rural, pentru a trăi cu adevărat bucuria Învierii, nu doar ca un prilej de petrecere, distracție, ci și din punct de vedere spiritual.

De Sfintele Paști, în satele și comunele din nordul Sucevei se pregătesc diferite dulciuri, în mod special "Babele", prăjitura făcută din cozonac, ce se toarnă în forme speciale. Umplutura se pregătește din nucă, rahat și stafide. "Babele" sunt duse la slujba de Înviere.

După terminarea acesteia, credincioșii merg la cimitir, cu lumânările aprinse, pentru a duce lumină celor dragi, plecați la viața veșnică.

Tradiția din noaptea de Sfintele Paști este continuată prin participarea la slujba de la ora 4 dimineața.

În Bucovina, fetele se duc în noaptea de Înviere în clopotniță și spală limba clopotului cu apă neînchepută. Cu această apă se spală pe față în zorii zilei de Paști, ca să fie frumoase tot anul și așa cum aleargă oamenii la Înviere când se trag clopotele la biserică, așa să alerge și feciorii la ele.

În zona Câmpulung Moldovenesc, datina se deosebește prin complexitatea simbolurilor, a credinței în puterea miraculoasă a rugăciunii de binecuvântare a bucatelor. În zorii zilei de duminică, credincioșii ies în curtea bisericii, se asază în formă de cerc, purtând lumânările aprinse în mână, în așteptarea preotului care să sfințească și să binecuvânteze bucatele din coșul pascal.

În părțile Sibiului, există obiceiul ca de Paști să fie împodobit un pom (un arbust) asemănător cu cel de Crăciun.

Singura deosebire constă în faptul că în locul globurilor se agață ouă vopsite (golite de conținutul lor).

Pomul poate fi așezat într-o vază frumoasă și farmecul sărbătorii sporește cu o podoabă de acest fel.

La Călărași, la slujba de Înviere, credincioșii aduc în coșul pascal, pentru binecuvântare, ouă roșii, cozonac și cocoși albi.

În Banat, la micul dejun din prima zi de Paști, se practică tradiția tămâierii bucatelor. Apoi, fiecare mesean primește o linguriță de paști (vin+pâine sfîn țite). În meniul acestei mese festive se include ciolanul de porc fiert, ouă albe și mâncăruri tradiționale, după acestea se continuă masa, cu friptură de miel.

Tradiția vopsirii ouălor în roșu este des întâlnită. Ouăle simbolizează mormântul purtător de viață al Domnului nostru Iisus Hristos, care s-a deschis la Învierea Sa din morți.

De aceea, când sparg ouăle prin ciocnire, dar și când se întâlnesc unii cu alții, creștinii își spun: "Hristos a înviat! Adevărat a înviat!".

Aceste formule se folosesc numai patruzeci de zile, până la Înălțarea Domnului. Culoarea roșie a ouălor simbolizează sângele lui Iisus care s-a scurs pe cruce pentru mântuirea lumii.

Pasca se coace de către gospodinele creștine numai o dată pe an, de Sfintele Paști.

Ea are o formă rotundă pentru că se crede că scutecele lui Hristos au fost rotunde. Având la mijloc o cruce, pasca este împodobită, pe margini cu aluat împletit. În momentul în care se pune în cuptor, femeile de la țară fac semnul crucii. Despre originea pâstii există o legendă care spune că, în timp ce predica împreună cu apostolii, Iisus a fost găzduit la un om foarte primitor care le-a pus în traistă, la plecare, pâine pentru drum fără știrea lor. Întrebându-l pe Hristos când va fi Paștele, Mântuitorul le-a spus că atunci când vor găsi pâine în traistă. Căutând, apostolii au găsit în traistă ce le pusese acel om. De atunci, fac femeile pasca. După tradiție, în familiile creștine se mănâncă în zilele de Paști carne de miel.

Mielul îl simbolizează pe Mântuitorul nostru Iisus Hristos, care S-a jertfit pentru păcatele lumii și a murit pe cruce ca un miel nevinovat. Învierea lui Iisus este pentru noi creștinii o certitudine, un adevăr de credință și totodată, un adevăr istoric, un adevăr suprarational devenit

o realitate. Este o minune a lui Dumnezeu demonstrată istoric, un miracol înscris cu martori în filele istoriei, pentru eternitate.

BIBLIOGRAFIE

- Kiseleff, Beatrice, -1998, „Paștele, obiceiuri, legende și mâncăruri tradiționale” - Editura Elis, București, 56p.
- Crăciun, Boris, -1998, “Sfintele Paști - Fascinanta sărbătoare a creștinilor mici și mari”, Editura Porțile Orientului, București, 160p.
- Szabo, Lucian Vasile - 2009, „Tradiții și credințe de Paști” , Editura Bastion, Colecția Amalgam, 90p

- Ghinoiu, Ion -2008, „Mica enciclopedie de tradiții românești - Sărbători. Obiceiuri.

POVEȘTEA IEPURAȘULUI „VÂNĂTOR”

**Educatoare Ilinca Irina,
Grădinița Prichindel, nr. 195, Sector 6, București**

Iar în lume-i sărbătoare și de această dată, fără să mă mai păcălescă, bunicul mi-a spus o întâmplare cu un iepure tare priceput pentru neamul lui uituc.

Iată că încep a vă povesti cum într-o zi, pe la patru după-masă, când gospodina era în casă, conașul Iepurașul a plecat la vânătoare. Dar și ce mai vânătoare...căuta pe la găini ouă mii pentru planul lui trăsniț. Și așa, precum Grivei, fura ouă din cuiabar, iar găina revoltată se ducea repede după cumnată să-i istorisească asemenea trăsnaie.

Ei, și pornind cu ouăle-n desagă, o lua Iepurele pe lângă ogradă, direct în ascunziș, la scorbura din luminiș. Dar acolo ce să vezi, o mare bucătărie, parcă era la băcănie. Însă, pe masă, se vedeau diverse boluri, spatule și strecurătoare, cărți turnuri de rețete, toate despre... ciocolată.

Și se-apucă Iepurele, fără de năduf, să golească ouăle de gălbenuș. El păstra doar coaja pentru forma lui ovală. Și se apucă el vânjos să mestece în jos până ce reușește și ciocolata isprăvește.

Pune mâna pe o pâlnie adâncă și toarnă ciocolata în coaja de ou, pe care o pune la congelator. O oră pe ceas stă conașul nostru în oraș, să găsească învelitoare de sărbătoare.

Ouăle s-au și făcut. El le-a luat, le-a pregătit, le-a și zugrăvit și pe loc a și pornit.

În ziua de Paște, când gospodina era în sat, la biserica din deal, Iepurașul coconașul a-mpărțit miile de ouă din ciocolată pe la toată ograda. I-a dat unul lui Grivei, unul chiar ei, găinei îmbufnate, chiar și la cumnate. De copii nu mai vorbesc.

Și uite așa, Iepurașul cofetar le-a făcut un dar în plină sărbătoare celor din sat.

Iar dacă mă credeți pe cuvânt, el vă va vizita, cu un ou de ciocolată vă va felicita.

Paște fericit, copii!

CREDINȚA ȘI COPIII

**Profesor învățământ preșcolar: ION ELENA,
Grădinița nr. 209, Sector 6, București**

Practica educativă ne-a demonstrat că educația moral-religioasă constituie o coordonată importantă a formării personalității.

Este un proces complex, dar care va avea efectul scontat, atâta vreme cât demarează de la vârste fragede.

Succesul nu vine de la sine; este muncă în echipă multidisciplinară, educatoare, părinții, consilier școlar, comunitate.

Educația moral-religioasă încă de la vârsta preșcolară presupune, ca prim aspect, cunoașterea particularităților psihice de vârstă și individuale, iar al doilea aspect ar fi cunoașterea mediului familial și a culturii sale.

În pedagogie am învățat că „educația morală reflectă valorile pedagogice ale binelui moral”.

Experiența desfășurării unor opționale la decizia școlii cu tematică religioasă, mă îndreptățesc să consider că educația moral-religioasă începută la grădiniță, este bine venită.

Copilului trebuie să i se cultive calitățile morale gradual. Fără îndoială, rolul cel mai greu îi revine profesorului pentru învățământ preșcolar. El trebuie să-i modeleze pe cei mici, indiferent cu ce bagaj de cunoștințe moral-civice și religioase vin, să conviețuiască armonios în colectiv, să respecte valori specifice precum: binele, cinstea, hărnicia, dragostea de muncă, îndrăzneala, empatia, curajul, într-ajutorarea, omenia ș.a.

Lui îi revine sarcina de a structura dezvoltarea corelată a competențelor sociale: comunicarea cu ceilalți, relaționarea, rezolvarea de probleme.

J. Piaget caracterizează toată perioada preșcolară ca fiind începutul construirii unei conștiințe morale primare, care reprezintă „vocea părinților interiorizată”.

Copilul vine din familie cu o serie de manifestări religioase, dar pe a căror semnificație nu o înțelege.

Educatoarea trebuie să lucreze la latura afectivă a copilului și prin strategii specifice să explice cu răbdare semnificația unor simboluri, dar mai ales exemplificarea unor modele creștine.

Consider că aici este cheia spre sufletul lor. Să le arătăm modelele, nu să impunem, să lăudăm și încurajăm faptele bune și să-i sprijinim cu multă blândețe pe cei care reușesc să discearnă mai greu binele de rău. La grădiniță avem pârghiile, avem conținuturile din basme și povești, avem pilde ușoare care pot insufla aspectele morale. De asemenea putem organiza vizite la biserici și mănăstiri, putem avea invitați care să le vorbească despre oiceiuri creștine și strămoșești. Dintre valorile moralei creștine care se pot transmite cu ușurință preșcolarilor pot exemplifica: iubirea aproapelui, respectarea bătrânilor, bucuria de a face fapte bune, dorința de a fi cinstit, modest, altruist, empatic, generos, să învețe să ceară iertare când greșește, să fie optimist, să aibă încredere în sine etc.

Subliniez faptul că la alegerea textelor trebuie să avem foarte multă grijă. Acestea nu trebuie să aibă întindere foarte mare, să fie accesibile ca informație și conținut, eventual chiar transpus în povestioare simple și să mențină acel interes, să dezvolte emoția, astfel încât să conducă spre formarea acelor sentimente și deprinderi de conduită civică, bazată pe duhul prieteniei, al comuniunii și al bucuriei.

Mă las inspirată de titlurile unor activități opționale desfășurate de colegele noastre educatoare din toate colțurile țării și exemplific câteva, simbolice și foarte cuprinzătoare: Sfat bun, Rugăcinea la intrarea și ieșire din clasă, Semnul Sfintei Cruci, Dumnezeu iubește lumea și îi poartă de grijă, Fiți buni cu oamenii, dar și cu viețuitoarele, Să iubim florile și natura, Să ne iubim unii pe alții, Să-i cinștim pe părinți, Să ne păstrăm curați, Despre sărbătorile creștine la

români, Spune adevărul, Iartă-mă, Bine faci, bine găsești, Ce înseamnă să fii un bun creștin? Fapte bune, Ei ne sunt modele, Cum sărbătorim, Micul creștin, Plicul cu fapte bune, Eu și ceilalți, Suflul credincios, Respectarea bătrânilor, Iubirea aproapelui, Icoana, fereastra spre cer, Îngerașul păzitor, Icoana din sufletul meu, Putere unui copil, Lumina divină din sufletul meu, Copiii iubesc și sărbătoresc, Cum ne comportăm în biserică?.

Contactul cu manifestările religioase, cu simboluri și chiar personaje biblice îi fac pe copii mai curioși. Ei încep ulterior să întrebe, să cerceteze.

Omul pentru a putea să se bucure pe deplin de cele create trebuie să fie format în spiritul credinței.

Să nu vă închipuiți că celor mici li se explică zilnic predici sau vor memora rugăciuni. Așa cum am exemplificat anterior, prin activități specifice (lecturi, convorbiri, povestiri, activități practice, predare cântec, pictură, modelaj), li se vor transmite valori ale moralei creștine:

Nu există nicio teorie dezvoltată prin care să se demonstreze că influența religiei este nefastă, ba dimpotrivă s-a constatat că influența religiei asupra copilului și a omului matur este benefică, îi face pe toți mai buni, mai darnici, mai apropiați de semenii lor, mai dornici de a-i ajuta.

Profesorul pentru învățământ preșcolar și nu numai trebuie să aibă în vedere și educarea atitudinii de toleranță între copiii care aparțin diferitelor culte religioase. Ar fi corect și este recomandat să nu se aleagă o activitate cu conținut religios sau un opțional cu temă religioasă fără o informare în prealabil a familiei care să manifeste interes față de această temă.

„Cum școala pregătește sistematic individul în perspectivă intelectuală, morală, civică, estetică, igienică etc., componenta religioasă se adaugă acestora în mod firesc, organic, urmărindu-se complementaritatea și continuitatea de ordin instructiv și formativ. Contează ca aceste laturi ale educației să fie vizate nu în chip autarhic, concurențial, ci ca un demers educațional global, integrator, realizat cu profesionalism și responsabilitate de către întreg corpul didactic. În favoarea ideii realizării educației religioase instituționalizate aducem următoarele argumente:

- argumentul cultural (Nu te poți considera persoană culturală dacă nu cunoști propriile referințe religioase sau pe cele ale persoanelor cu care coexiști în comunitate, dacă nu știi nimic despre istoria credințelor).

- argumentul psihologic (prin religie se vizează și palierele atitudinale, de credințe, de reprezentări, de sentimente ale persoanei umane).

- argument etic (educația religioasă poate aduce un suflu nou în ceea ce privește aspectele relaționale, comportamentale la nivel individual sau social).

- argument sociologic (Valorile religioase au virtutea de a aduce oamenii laolaltă, de a crea legături durabile, de a solidariza și a cimentea unitatea grupală, comunitară).

- argument istoric (Pentru spațiul românesc, credința creștină a acționat ca un factor de coagulare și de perpetuare comunitar, național).

- argument ecumenic (Numai în măsura în care suntem instruiți (și) religios și ne postăm bine în perimetrul religiei proprii, devenim mai generoși cu alții, nu mai suntem suspicioși și nu mai vedem în ceilalți virtuale „pericole”).

- argument teologic (fiecare religie își asumă și un program educațional, pedagogic, pe măsură, care să cultive și să propage adevărurile de credință. Unde există credința religioasă, există și educație).

- argumentul pedagogic (Educația religioasă potențează dorința și responsabilitatea îmbunătățirii de sine).

În concluzie, în rândurile expuse am dorit să scot în relief cu claritate faptul că activitatea cu conținut moral, civic, religios cu cei mici este de departe o activitate benefică în

cea ce privește influența ei asupra personalității , întrucât credința și practica religioasă răspund unor nevoi profunde ale sufletelor individuale și stârnesc un ecou semnificativ în viața acestora.

Dacă se realizează în acord, cu strategii atractive, oportun și prin implicare va avea rezultate scontate.

Inchei printr-un crez al meu pe care-l insuflu și copiilor „Nu mă costă nimic,să încerc mai mult, să las sufletul să se deschidă, să privesc spre cer, să mulțumesc pentru ce am și să sper, să visez, să cladească începând de la mine.

Bibliografie:

- C. Cuceș, *Educația religioasă. Repere teoretice și metodice*, ediția a doua, revăzută și adăugită, Editura Polirom, Iași, 2009, pp. 15-17.

SĂRBĂTORILE DE PAȘTI

Profesor învățământ preșcolar: ION LEONORA
Grădinița Prichindel Sector 6, București

Paștele este cea mai importantă sărbătoare creștină a anului. De **Paști** se sărbătorește Învierea lui Iisus, Fiul lui Dumnezeu. Biblia spune că la trei zile după moartea lui Iisus, mormântul Lui a fost găsit gol pentru că Hristos Înviase. Împotriva tuturor celor care L-au acuzat și batjocorit, numit în derâdere Regele Iudeilor, rege încoronat cu spini, al cărui tron era o Cruce, părăsit de ai Săi, păzit sub grea și rece lespede de piatră, Hristos a izbândit cea mai strălucită biruință ce s-a văzut vreodată: biruința asupra morții și asupra răutății omenești.

Prin Învierea lui Iisus înseamnă că și creștinii pot primi o nouă viață după moarte.

Sărbătoarea **Paștelui** poate fi asociată și cu primăvara. Retrezirea naturii la viață simbolizează tocmai noua viață pe care creștinii au câștigat-o prin răstignirea și învierea lui Iisus.

Aproape toate popoarele au avut o sărbătoare a primăverii. La începutul creștinismului, pentru ca oamenii să accepte mai ușor religia creștină, misionarii creștini au adaptat sărbătorii Paștelui elemente din festivaluri păgâne, festivaluri în care se sărbătorea venirea primăverii. Primii misionari creștini au transmis mesajele lor către populație ca să-și continue tradițiile păgâne, dar într-o manieră creștină. De exemplu, au preluat din tradiția evreilor ideea sacrificării mielului. De la această tradiție, a sacrificiului, Iisus a fost numit Mielul Lui Dumnezeu, pentru că așa cum mielul era sacrificat de către evrei pentru iertare, la fel Iisus s-a sacrificat pentru salvarea lumii.

Ceștinii sărbătoresc Paștele în amintirea răscumpărării neamului omenesc, prin Patimile, Moartea și Învierea lui Hristos, a Mielului nevinovat și preacurat, care a luat păcatele lumii, în amintirea mântuirii noastre din robia diavolului și a păcatului.

La Paști și în toată Săptămâna luminată, în cuprinsul slujbelor nu se face pomenirea morților, fiind o sărbătoare a bucuriei.

SIMBOLURILE PAȘTELUI

Crucea- Altar de jertfă a Mântuitorului, sfințită de El în momentul morții. Împărăteasa Elena, mama împăratului Constantin, în anul 327, după multe căutări, a descoperit crucea pe care a fost răstignit , Domnul Iisus Hristos, iar la 14 septembrie, același an, a fost înălțată în văzul tuturor credincioșilor, în Ierusalim. A fost cinstită încă din epoca primară a creștinismului.

Iepurașul- simbolizează fertilitatea, își are originea în antichitate este unul dintre cele mai vechi simboluri ale primăverii. În mitologia indo-europeană iepurele de câmp este

considerat sacru. Simbolul provine încă din vremea festivalurilor păgâne de Eastre, emblemă a fertilității, asociat de creștini cu aparițiile lui Iisus după Înviere.

Oul- simbolizează Învierea, mormântul purtător de viață a lui Iisus, care s-a deschis la Învierea Sa din morți. De aceea, când sparg ouăle prin ciocnire, dar și când se întâlnesc unii cu alții, creștinii își spun „Hristoa a înviat!”, „Adevărat a înviat!”. Aceste formule se folosesc numai patruzeci de zile, până la Înălțarea Domnului.

Originea colorării ouălor se pierde în negura epocii precreștine, din timpurile când Anul Nou se sărbătorea la echinocliul de primăvară. Ele erau date în dar, ca simbol al echilibrului creației.

Obiceiul colorării ouălor s-a transmis creștinilor și este încă practicat mai ales la popoarele Europei și Asiei. Spre deosebire de alte țări ale Europei, unde obiceiul s-a restrâns sau a dispărut, la români a înflorit, atingând culmile artei prin tehnică, materiale, simbolica motivelor și perfecțiunea realizării.

Ouăle încondeiate (impistrițe sau muncite) s-au constituit, la români, într-o mărturie a datinilor, credințelor și obiceiurilor pascale, integrându-se între elementele de o deosebită valoare ale culturii spirituale populare, care definesc particularitățile etnice ale poporului nostru.

Folclorul conservă mai multe legende creștine care explică de ce se înroșesc ouăle de Paște și de ce ele au devenit simbolul sărbătorii învierii Domnului. Cea mai răspândită relatează că Maica Domnului, care venise să-și plângă fiul răstignit, a pus coșul cu ouă lângă cruce și acestea s-au înroșit de la sângele care picura din rănilor lui Iisus. Domnul, văzând că ouăle s-au înroșit, a spus celor de față: „ De acum înainte să faceți și voi ouă roșii și împetrișate întru aducere aminte de răstignirea mea, după cum am făcut și eu astăzi”.

În tradiția populară de la noi, ouăle de Paști sunt purtătoare de puteri miraculoase vindecă boli, protejează animalele din gospodăria omului, sunt benefice în felurite situații etc. Culoarea roșie este simbol al focului purificator.

Mai demult, ouăle erau vopsite în culori vegetale, astăzi se folosesc mai mult cele sintetice, chimice. Culorile vegetale erau preparate după rețete străvechi, transmise din generație în generație, cu o mare varietate de procedee și tehnici. Plantele, în funcție de momentul când erau recoltate, de timpul de uscare sau modul în care erau combinate, ofereau o gamă extrem de variată de nuanțe. Extrem de diversificate și ingenioase sunt materialele și instrumentele folosite la decorarea ouălor. În funcție de regiunile țării, există procedee specifice pentru realizarea ouălor decorative. În unele părți sunt folosite ouă fierte, în alte zone cele golite de conținut. Ouă decorative se mai fac cu vopsele în relief (Vrancea, Putna Sucevei), împodobite cu mărgel (Bucovina), din lemn (zona Neamț), din lut (Corund-Harghita) sau chiar din material plastic (Bucovina).

Pasca- o singură dată pe an, de Sfintele Paști, gospodinele creștine fac un fel de cozonăcel din aluat dospit, umplut cu brânză de vaci, stafide și smântână. Aceasta are o formă rotundă, deoarece se crede că scutecele pruncului Iisus au fost rotunde.

Având pe centru o cruce, pasca este împodobită pe margini cu aluat împletit. În acele localități în care încă se mai păstrează obiceiurile și mai există cuptoare zidite, gospodinele respectă un ritual străvechi înainte de a pune pasca la copt fac semnul crucii cu lopata pe pereții cuptorului și spun „Cruce-n casă/ Cruce-n piatră/ Dumnezeu cu noi la masă/ Maica Precista pe fereastră”.

Și despre originea pascăi există o legendă, care spune că, în timp ce mergea să predice împreună cu apostolii săi, Iisus a fost găzduit de un om foarte primitiv. A doua zi, la plecare, omul le-a pus tuturor în traistă, fără știrea cuiva, pâine pentru drum. După ce au plecat, apostolii l-au întrebat pe Iisus când va fi Paștele, iar Mântuitorul le-a răspuns: atunci când veți găsi pâine în traistele voastre goale.

Sărbătoarea Învierii Domnului Iisus Hristos, revarsă din plin asupra sufletelor noastre un val de bucurie și de speranță. Dacă Paștele sau Învierea este o sărbătoare prin excelență a bucuriei, suntem datori să oferim copiilor ocazia de a cunoaște obiceiurile și tradițiile legate de acest eveniment.

Bibliografie

1. Sărbătorile la români, Tudor Pamfile, Editura Saeculum, 2004
2. Sărbători religioase, datini și credințe populare, Țoca Ioan, Editura ALLFA, 2004

PAȘTELE, MOMENT DE TRADIȚIE ȘI BUCURIE

**Profesor învățământ preșcolar: IONESCU ALINA-MARIA
Grădinița Nr.231, Sector 3, București**

Învierea Domnului este cea mai importantă sărbătoare în calendarul creștin, fiind însoțită, în România, de numeroase tradiții și obiceiuri, unele moștenite din generație în generație. Prin și pentru aceste tradiții, unele dintre cele mai frumoase din lume, sărbătoarea Învierii este prilej de reunire a familiei în jurul mesei cu preparate tradiționale, este motiv de bucurie și de optimism.

Fiecare copil trebuie să cunoască principalele tradiții și obiceiuri de Paste, deoarece îl ajută să perceapă partea spirituală a acestei perioade, nu doar pe cea materială, în care se primesc cadouri de la iepuraș și se ciocnesc oua roșii. Este important să ajutăm copiii preșcolari să pătrundă în spiritul sărbătorii pascale, explicându-le câteva tradiții și învățându-i să respecte câteva obiceiuri populare, pentru a trăi trup și suflet acest moment important din religia creștină.

Numai înțelegând obiceiurile populare și tradițiile acestei sărbători, copilul poate înțelege sensul înroșirii ouălor, a mersului la biserică după lumina sau a hăinuțelor noi pe care le poartă cu mândrie în Duminica Paștelui, lucruri pe care, în lipsa unor informații și explicații pe înțelesul lui, le acceptă și le tratează ca atare.

În noaptea de Înviere, credincioșii obișnuiesc să meargă la biserică, să ia lumină și să cânte Învierea Domnului. Oamenii aduc acasă „lumina” – lumânarea aprinsă direct de la cea aprinsă de părinte în Altar – , unii obișnuiesc să facă o cruce mică pe pragul de sus al ușii gospodăriei sau pe peretele dinspre răsărit, afumându-l cu lumânarea, iar cei mai mulți păstrează lumânarea de la Paște și o aprind peste an, în cazul unor mari necazuri, boli sau în situația unor fenomene meteo extreme.

În țara noastră sunt multe tradiții și obiceiuri de Paște, multe dintre ele sunt moștenire de la strămoșii noștri și transmise din generație în generație. Paștele este cea mai veche și importantă sărbătoare creștină. Ea are loc întotdeauna în anotimpul primăvara, când și natura renaște.

Paștele reprezintă sărbătoarea Învierii lui Iisus Hristos. Este o sărbătoare mult așteptată de toți creștinii, dar mai ales de către copii. Săptămâna premergătoare Paștelui se numește “Săptămâna Patimilor”, iar săptămâna de după Paști se numește “Săptămâna luminată”, deoarece Iisus a luminat lumea după înviere.

În tradiția ortodoxă, începutul sărbătorii e marcat o dată cu postul de șapte săptămâni. Postul reprezintă apropierea de Dumnezeu, dorința de a fi mai buni, mai toleranți, de a ne ajuta aproapele.

În Săptămâna Mare, credincioșii se ocupă de curățenie în case, în gospodării și în fiecare după-amiază merg la slujbele numite *denii*.

Joia Mare, este cea mai importantă zi dinaintea Paștelui. Specific deniei de joi seara este citirea celor 12 Evanghelii în care sunt relatate patimile lui Iisus. Joia Mare este cunoscută sub denumirea de joia morților sau cina cea de taină la care Hristos a prefigurat jertfa sa prin frângerea pâinii și prin oferirea vinului ce simbolizează sângele ucenicilor săi.

Vinerea Paștelui este cunoscută ca Vinerea Patimilor. Este ziua de doliu a creștinătății, întrucât atunci a fost răstignit Mântuitorul.

Sâmbăta seara, toți membrii familie merg la slujbă și iau Lumina Sfântă, care îi apără de rele.

Odată cu înnoirea naturii este obiceiul ca oamenii să-și înnoiască și îmbrăcămintea.

Simbolurile Paștelui sunt ouăle, mielul și pasca. Se vopsesc ouă în diferite culori. Roșul simbolizează sângele, verdele învierea naturii, galbenul soarele și albastrul cerul și apa. Ouăle se ciocnesc de Paște și oamenii spun: "Hristos a înviat!" și "Adevărat a înviat!" Oamenii uită de supărări, sunt mai buni, mai generoși și mai prietenoși.

Salutul "Hristos a înviat!" se adresează timp de patruzeci de zile până la sărbătoarea Înălțării Domnului la cer, când se încheie praznicul Învierii Domnului.

În lumea tradițional românească, oamenii se pregătesc cu mult sârg atât din punct de vedere spiritual (prin post), cât și din punct de vedere lumesc.

Sunt multe obiceiuri și tradiții de Paște în România. Ele diferă în funcție de zonă. În preajma sărbătorilor, în unele zone sunt multe festivaluri la care se promovează obiceiuri și tradiții de Paște din România. Aici, tinerii sunt încurajați să îmbrace portul național și să participe la concursuri de încondeiat ouă.

Indiferent din ce zona a țării facem parte, important este să transmitem copiilor noștri obiceiurile și tradițiile străvechi legate de anumite sărbători pentru ca aceștia să cunoască și să asimileze trăsături caracteristice poporului român: bucuria de a munci, înțelepciunea, istețimea, cinstea, demnitatea, modestia, simțul umorului, spiritul întrajutorării, al solidarității.

Bibliografie:

- Ghinoiu I., "Sărbători și obiceiuri românești", Editura Elion, București, 2003
- Simion Florea Marian, "Sărbătorile la români", vol.II, Editura Fundației Cultural Române, București, 1994.

VINEREA MARE

**Profesor învățământ preșcolar:ISTRATE DORINA
Grădinița Nr.209, Sector 6, București**

Cea mai mare sărbătoare a creștinilor, Învierea Domnului, este prilejul, pentru români, de a trăi clipe de bucurie sfântă, dar și de a sărbători în cadrul comunității.

Paștele, cum denumesc românii sărbătoarea Învierii, își are etimologia în cuvântul ebraic pesah, trecere.

Paștele evreilor marca trecerea poporului ales prin Marea Roșie, din robia Egiptului, în pământul făgăduinței, Canaan.

Paștele creștinilor este, în primul rând, sărbătoarea Învierii Domnului, după al cărui model vor învia toți creștinii.

În fiecare an, în Vinerea Mare, coborâm în mormânt, împreună cu Hristos, pentru ca mai apoi, să și înviem împreună cu El. Această coborâre și ridicare din groapa morții se face în chip simbolic, prin trecerea pe sub masa aflată în mijlocul bisericii, pe care stă întins trupul mort al lui Iisus Hristos, întipărit pe Sfântul Epitaf.

Sfântul Epitaf este un obiect de cult confecționat din pânză de in, mătase sau catifea, pe care se află imprimată sau pictată icoana punerii în mormânt a Domnului Iisus Hristos. Epitaf este un nume compus din doua cuvinte grecești, "epi tafos", care înseamnă "pe mormânt". El reprezintă un fel de pecete așezată pe Sfântul Mormânt al Domnului. Deci, trecerea pe sub el închipuie chiar intrarea în Sfântul Mormânt cel dătător de Viață. În Sfânta și Marea Vineri se face pomenirea "Sfintelor și Mântuitoarelor și înfricoșătoarelor Patimi ale Domnului și Dumnezeului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos", adică: scuipările, lovirile peste față, palmele, insultele, batjocurile, haina de porfira, trestia, buretele, oțetul, piroanele, sulita, crucea și moartea.

După slujba Ceasurilor Împărătești, în Vinerea Mare, în toate bisericile se săvârșește "Vecernia scoaterii Sfântului Epitaf". În cadrul acestei slujbe speciale se scoate în mijlocul bisericii Sfântul Epitaf. El este așezat pe o masă mai înaltă, care închipuie Mormântul Domnului. La rândul lui, Sfântul Epitaf aduce aminte de fapta de milostenie a Dreptilor Iosif din Arimateea și Nicodim, care, coborând de pe Cruce trupul Domnului Iisus, l-au pregătit pentru îngropare, mai înainte de a-l așeza în mormânt. Credincioșii sărută Sfânta Evanghelie și Sfânta Cruce, care sunt așezate pe Sfântul Epitaf, după care trec pe sub masă. De cealaltă parte a mesei se află Sfânta Cruce, așezată sub policandru cu o zi în urmă, în cadrul Deniei din Joia Mare. Unii credincioși trec pe sub masă o singură dată, închipuind unicitatea Jertfei Fiului lui Dumnezeu, iar alții trec pe sub masă de trei ori, în amintirea celor trei zile în care trupul lui Hristos a șezut în mormânt. Nu am găsit vreun temei care să întărească mai mult o părere sau alta. Fie o singură dată, fie de trei ori, important este ca atunci când faci acest gest al smereniei și al credinței, credincioșii să știe că, prin acest lucru, ei închipuie în trupul și viața lor moartea și punerea în mormânt a lui Hristos. Prezența mormântului Domnului și a Crucii Sale în mijlocul bisericii ne învață că, până să ajungă la Înviere, credincioșii trebuie să participe în chip simbolic și la Patimile, moartea și îngroparea Mântuitorului. Coborâm împreună cu El în moarte, pentru ca în noaptea Învierii să și înviem împreună cu El, după cum zice o cântare a slujbei: "Astăzi mă îngrop împreună cu Tine, Hristoase..." Așa cum Hristos a trecut prin mormânt, pentru a Se pogorâ în iad, cu scopul de a-i învia pe toți Dreptii care așteptau încă împlinirea făgăduinței lui Dumnezeu, tot așa, credincioșii trebuie să moară și să treacă prin mormânt, pentru a putea învia împreună cu Hristos și a dobândi viața cea veșnică în Împărăția Sa. Acestei zile i se spune și Vinerea Seacă, pentru că bătrânele posteau post negru, iar seara, la Denia Prohodului Domnului, luau anafură de la biserică. După cântarea Prohodului Domnului se înconjoara de trei ori biserica de tot soborul, cu Sfântul Epitaf, care apoi este așezat pe masa din mijlocul bisericii. La terminarea slujbei, femeile merg la morminte, aprind lumânări și-și jelesc morții. La sfârșitul slujbei, era obiceiul ca preotul să împartă florile aduse, care erau considerate a fi bune de leac. Lumea, în trecut, pleca acasă cu lumânările aprinse pe drum, ca să afle și morții de venirea zilelor mari. Ocoleau casa de trei ori și intrând, se închinau, faceau câte o cruce cu lumânarea aprinsă în cei patru pereți sau doar la grinda de la intrare și păstrau lumânarea pentru vremuri de primejdie.

În popor se crede că dacă plouă în Vinerea Mare anul va fi mănos, iar dacă nu, nu va fi roditor. Unii cred că, dacă se scufundă în apa rece de trei ori în această zi vor fi sănătoși tot anul. Femeile nu umplu borș în această zi, să nu se scalde Necuratul în el; nu coc pâine sau altceva, să nu ardă mâinile Maicii Domnului; nu cos, ca să nu orbească; nu țes, nu torc, nu spală, pentru a nu o supăra pe Sfânta Vineri; afumă casa cu tămâie, înconjurând-o de trei ori, în zorii acestei zile, pentru ca gângăniile și dihăniile să nu se apropie de casă și de pomi. Copiii adună flori de pe câmp și le duc la biserică.

Înălțătoare zi de doliu, tăcere și meditație, Vinerea Mare este cinstită mai ales prin participarea la slujba Prohodului Domnului.

Așa rămâne ea în conștiința românilor contemporani.

BIBLIOGRAFIE:

- S. Vrabie, De civitate Rustica. Studii si cercetari de etnologie si literatura populara romana, Ed. Grai si suflet-Cult. Nat.,Buc., 1999

TRADIȚII ȘI OBICEIURI PASCALE

Profesor învățământ preșcolar:ISTRĂTESCU IOANA MĂDĂLINA
Grădinița Nr.187, Sector 3, București

Tradițiile si obiceiurile de Paste reprezinta, alaturi de trezirea naturii la viata, o inviere a oamenilor dupa iarna grea si venirea primaverii. Mai jos poti citi despre cele mai indragite traditii de Paste.

Ouale rosii Inrosirea si ciocnirea oualor rosii este cel mai raspandit obicei crestin de Paste. Acestea sunt nelipsite de la masa incarcata din zilele de Paste si reprezinta o incantare pentru toata lumea, insa mai ales pentru cei mici. Legenda spune ca Maica Domnului a asezat un cos cu oua langa crucea Domnului, iar acestea s-au inrosit din sangele picurat din ranile Sale. Astazi, pe langa ouale rosii, multi crestini aleg si oua incondeiate sau colorate, ca un simbol al renasterii, veseliei si primaverii.

Ele se picteaza si/sau decoreaza in mod traditional, in Joia Mare din Saptamana Patimilor. Acestea se ciocnesc in zilele de Paste, alaturi de urarea „Hristos a inviat!”, la care se raspunde cu „Adevarat a inviat!”. Tot legendele spun ca ouale rosii din ziua de Paste ne feresc de boli, ne purifica si ne ofera frumuseti.

Lumina Sfanta In noaptea de Inviere, credinciosii merg la biserica, de unde iau Lumina Sfanta. Uneori, folosind o lumanare speciala adusa de acasa, crestinii o aprind de la Lumina scoasa de parinte din altar. Aceasta simbolizeaza Invierea si biruinta luminii in fata intunericului. Credinciosii pastreaza restul de lumanare ramasa dupa slujba si o aprind in timpul anului, atunci cand au un mare neaz.

Multe familii servesc, la masa de Paste, carne de miel pregatit in diverse moduri, dar mai ales sub forma de friptura sau drob. Mielul consumat este simbolul Mantuitorului, care a fost sacrificat pentru a salva omenirea. In traditia crestina, mielul de Paste este sacrificat inca din secolul al VII-lea.

Pasca este un preparat dulce, pregatit din aluat, branza si stafide, fiind printre favoritele celor mici. In mod traditional, era preparat de femeile din familie, uneori din familia extinsa, care se adunau special pentru aceasta activitate.

Iepurasul de Paste O traditie ceva mai recenta la romani, iepurasul de Paste este cel care aduce oua si cadouri in dimineata Invierii Domnului. Traditia iepurasului provine din cultura germanica, unde avea rolul unui Mos Craciun de primavara. Judeca faptele celor mici si le oferea oua colorate doar celor cuminti. Legenda spune ca iepurasul vine cu un cos mare de oua colorate si dulciuri. Alte traditii au inlocuit simpaticul ureheat cu alte animale. De exemplu, in Elvetia, cucul este cel ce cara ouale de Paste, iar in alte zone europene, vulpea.

De iepurasul de Paste se leaga si innoirea. Totusi, nu trebuie sa te limitezi la haine. Poti darui celor dragi un espresso performant sau un purificator de aer, in locul clasicei camasi. Cu toate acestea, nu uita ca, in noaptea de Inviere, sa porti macar o piesa vestimentara noua, ca simbolistica purificatoare.

Obiceiuri de Paste in regiunile Romaniei Obiceiurile de Paste sunt atat de variate precum sunt si regiunile Romaniei. Citeste mai jos ce obiceiuri de Paste sunt specifice diferitelor zone din Romania.

În Țara Motilor, în noaptea de Paște, se ia toaca de la biserică și se duce la cimitir, unde este pazită de tineri. Dacă nu au pazit-o bine sau dacă a fost furată, a doua zi sunt pedepsiți să dea o masă întinsă atât pentru „hoți”, cât și pentru „pagubasi”. Dacă cei care încearcă să fure toaca nu reușesc, ei sunt cei care se vor ocupa de ospaț.

Poate cel mai cunoscut obicei de Paște din Transilvania este „stropitul”. Obiceiul preluat de la maghiari spune că, în a doua zi de Paște, băieții, îmbrăcați în haine tradiționale, merg la familiile unde există fete și le stropesc cu parfum „ca să nu se vestească”. Acest „stropit” este păstrat și în zilele noastre și reprezintă un motiv de reîntâlnire cu prietenii. Se spune că fetele stropite vor avea noroc tot anul. În Evul Mediu, atunci când a fost introdus acest obicei, fetele se udau cu apă din fantană.

Un alt obicei inedit este păstrat în împrejurimile Sibiului. De Paște, se împodobesc un pom sau arbust, asemănător cu cel de Crăciun. În loc de globuri, se agăta ouă vopsite, dar fără continut. Pomul este așezat într-un ghiveci sau într-o vază, în funcție de dimensiunile sale, oferind un farmec aparte sărbătorii.

În unele zone din Transilvania, tinerii împodobesc bradul cu panglici colorate și le strecoară în curțile fetelor de maritat. Crengutele împodobite reprezentau, în trecut, un ritual de curtare.

Această crengută este împodobită cu bomboane și covrigi, după care este dusă la biserică, pentru a fi sfințită. Darurile sfințite sunt oferite copiilor și satenilor nevoiași, iar creanga este depusă pe mormant, simbolizând legătura dintre cele două lumi.

În Țara Barsei, în jurul Brașovului, se organizează o petrecere mare, la care participă întreaga comunitate. Tinerii se împart în grupuri asemănătoare cetelor de colindători și strâng ouă de la tinere, după care merg la Pietrele lui Solomon, unde se întrec, după care iau masa la iarba verde. Cea mai cunoscută competiție implică aruncarea buzduganului.

Pastele în Maramures, zona Lapusului În dimineața primei zile de Paște, copiii mai mici de 9 ani merg la vecini și prieteni, pentru a vesti Învierea Domnului. Gazdele oferă fiecărui urator un ou roșu.

TRADIȚII, OBICEIURI ȘI SUPERSTIȚII DE PAȘTE

**Profesor învățământ preșcolar: JOIȚA DIANA-ELISABETA,
Grădinița nr. 191, Sector 3, București**

Învierea Domnului este una dintre cele mai importante și mai frumoase sărbători ale creștinătății. În tradiția ortodoxă, începutul sărbătorii e marcat odată cu postul de șapte săptămâni. O semnificație foarte importantă o are Joia Mare, din Săptămâna Patimilor. Din această zi, țăranii încetează lucrul la câmp și se concentrează asupra casei și curții, pentru ca totul să fie curat. Tot în Joia Mare, femeile încep să pregătească pasca și să vopsească ouăle.

Potrivit tradiției, la miezul nopții între zilele de sâmbătă și duminică, oamenii merg la biserică pentru a lua lumină și paște. Când preotul rostește „Hristos a înviat!” toți cei prezenți spun: „Adevărat a Înviat!”, răspunsul fiind recunoașterea tainei Învierii. Cu lumânarea aprinsă, fiecare se întoarce acasă.

Cel mai răspândit obicei Paște este evident vopsirea de ouă roșii. Acestea sunt nelipsite de pe masa din prima zi de Paște și face deliciul celor mici, care abia așteaptă să le ciocnească. Pe vremuri nu se accepta ca ouăle să aibă altă culoare în afara de cea roșie, acum lucrurile s-au schimbat și vopsim ouă de culoare verde, galben sau albastru.

În noaptea de Înviere, merg la biserică și să ia lumină. Ei trebuie să aprindă lumânarea de la cea care o scoate preotul din altar. Lumina este simbolul Învierii. Cele mai multe familii păstrează restul de lumânare rămasă după slujbă și o aprind în cursul anului în cazul în care au un mare necaz. La sfârșitul slujbei de Înviere, preotul împarte tuturor Sfintele Paști și îi împărtășește pe cei mici.

În România, toate familiile servesc la masa de Paște carne de miel preparată sub diverse forme. Fie ca este vorba despre friptură sau drob. Mielul este simbolul Mântuitorului Iisus, care a fost sacrificat pentru a salva omenirea.

Acest preparat dulce obținut din aluat, brânză și stafide este printre felurile preferate ale celor mici.

Obiceiuri de Paște în regiunile României

În zona Transilvaniei, obiceiul cel mai cunoscut este „stropitul”. Potrivit acestuia, băieții merg în familiile în care există o fată sau mai multe, pe care le stropesc cu parfum, „ca să nu se veștejească”. „Stropitul” este păstrat și azi și reprezintă un bun prilej pentru o reîntâlnire cu rudele, prietenii.

În zona Câmpulung Moldovenesc, datina se deosebește prin complexitatea simbolurilor, a credinței în puterea miraculoasă a rugăciunii de binecuvântare a bucatelor. În zorii zilei de duminică, credincioși ies în curtea bisericii, se așează în formă de cerc, purtând lumânările aprinse în mână, în așteptarea preotului care să sfințească și să binecuvânteze bucățele din coșul pascal.

În Maramureș, zona Lăpușului, de dimineața în prima zi de Paști, copiii merg la prieteni și la vecini să le anunțe Învierea Domnului. Gazda dăruiește fiecărui urător un ou roșu. Pragul casei trebuie trecut mai întâi de un băiat, pentru că în acea gospodărie să nu fie discordie tot restul anului.

În Banat, la micul dejun din prima zi de Paști, se practică tradiția tămâierii bucatelor. Apoi, fiecare mesean primește o linguriță de paști (vin+pâine sfințite). În meniul acestei mese festive se include ciolanul de porc fiert, ouă albe și mâncăruri tradiționale, după acestea se continuă masa cu friptură de miel.

În Bucovina, fetele se duc în noaptea de Înviere în clopotniță și spală limba clopotului cu apă neîncepută. Cu această apă se spală pe față în zorii zilei de Paști.

În Moldova, în dimineața următoare după noaptea Învierii se pune un ouă roșu și unul alb într-un bol cu apă ce trebuie să conțină monezi, copii trebuie să își clătească fața cu apă și să își atingă obrajii cu ouăle pentru a avea un an plin de bogății. O altă tradiție de pe malurile Prutului cere ca oul de Paști să fie mâncat, iar cojile să fie aruncate neapărat pe drum.

Credințe și Superstiții de Paște

Din moși strămoși există câteva superstiții legate de sărbătorile pascale.

- este bine să te îmbraci cu o haină nouă, la fel ca și apa, are un rol purificator.
- este bine să te speli pe față cu apa neîncepută dintr-o cană nouă, în care ai pus un ou roșu, unul alb, un bănuț de argint și un fir de iarbă verde, semne ale sănătății, prosperității și sporului în toate.
- nu este bine să dormi, pentru că în restul anului vei fi somnoros, vei avea ghinion, recolta va fi distrusă și te va prinde ploaia ori de câte ori vei vrea să lucrezi câmpul.
- lumânarea de la Înviere trebuie păstrată în casă și aprinsă în caz de boală, supărări.
- este bine să privești prima dată într-o cofă cu apă neîncepută. Se spune că vei avea vederea bună în restul anului.
- nu se pune mâna pe sare, se spune că transpiri tot anul.

- pasca, crucea de pe ea sau anafura sunt considerate de leac, de aceea se păstrează bucăți din ele peste an.
- este bine să mănânci la masa de Paște mai întâi un ou, se crede că acesta aduce sănătate trupului pe parcursul anului, apoi pește și pasăre, pentru a fi sprinten precum peștele și ușor ca pasărea.
- de Paști, există credința că cerurile se deschid, permițând sufletelor celor morți să se întoarcă acasă, pentru a-și proteja rudele dragi.
- copii născuți de Paști sunt binecuvântați, având o viață luminată și presărată cu noroc toată viața.

Așadar, nu trebuie să uităm că Învierea Domnului este cea mai importantă sărbătoare în calendarul creștin, fiind însoțită, în țara noastră, de numeroase tradiții și obiceiuri, unele moștenite din generație în generație. Păstrarea acestor tradiții depinde de fiecare dintre noi, de înțelepciunea de a privi tradiția ca pe o moștenire, cu încrederea că ea face parte din rădăcinile noastre culturale și spirituale.

„TRADIȚII ȘI OBICEIURI PASCALE ÎN DIFERITE ȚĂRI”

Profesor învățământ preșcolar: LUPESCU ALINA EUGENIA
Grădinița 232, Sector 3, București

În **Italia**, Postul Paștelui este precedat de carnavaluri, baluri mascate, parade și jocuri de artificii. În timpul Postului, se pune grâu la încolțit. Astfel vor fi decorate bisericile în zilele dinaintea Paștelui. În Duminica Floriilor, oamenii duc la biserică ramuri de măslin și palmier pentru a fi sfințite. După ce toți oamenii intră în biserică, ușile se închid, ca și porțile Ierusalimului. Preoții bat de 3 ori, ușile se deschid, iar oamenii flutură ramurile de măslin, comemorând intrarea triumfală a lui Iisus în Ierusalim. În Vinerea Mare, în biserici se reconstituie ritualul spălării picioarelor lui Isus. Sunt aleși 12 bărbați săraci din parohie, simbolizându-i pe cei 12 apostoli, iar preotul, ca și Iisus Hristos, le spală picioarele.

Duminica de Paște este zi a fericirii și a speranței. La **Vatican**, în fața a mii de credincioși, Papa celebrează masa de Înviere, în Piața San Pietro. De la balconul basilicii, Suveranul Pontif rostește în zeci de limbi tradiționalul mesaj de Paște și binecuvântarea ”Urbi et Orbi”.

De Paști, aproape toate comunitățile au festivaluri. Familia se adună la masa de prânz și se mănâncă agnellino – miel fript, cu piper și salată de ouă fierte, iar copiii primesc oul pascal, cu o surpriză înăuntru.

Tot pentru copii se pregătește un cozonac în formă de coroană, acoperit cu bomboane colorate, ovale. Napolitanii pregătesc o plăcintă specială, umplută cu brânză și presărată cu fructe zaharisite.

În **Spania**, se respectă Postul Mare ca perioada de meditație și rugăciune pentru purificare. În Duminica Floriilor, oamenii merg la biserică, iar copiii duc ramuri și frunze de palmier pentru a fi binecuvântate de preot. În Sâmbăta Mare, toata lumea merge la biserică, iar duminică se ia masa în familie sau se merge în vizită la rude.

Cele mai multe dintre orașe și sate au propriile obiceiuri, păstrate de secole, care combină procesiunile religioase și festivalurile pline de culoare. Participă întreaga comunitate.

În nordul **Portugaliei**, în seara de Paști, un preot trece pe la casele oamenilor cu un crucifix, celebrând Învierea. În Ponte de Lima, în fiecare an se alege un "mordomo", care plătește masa de Paști pentru tot satul. În sud, în dimineața zilei de sâmbătă, păstorii își duc turmele de oi în centrul orașului pentru a fi binecuvântate. Între specialitățile culinare

tradiționale se numără frigănele de bacallao, un pește oceanic și folar, o prăjitură care are un on fiert în mijloc. În Duminica Paștelui se mănâncă miel.

În ziua de Paști, clopotele sună cu putere în toată **Franța**, vestind Învierea, iar oamenii se îmbrățișează și se felicitează. Copiii se trezesc dimineată și caută ouăle împrăștiate prin camere sau în grădină. Meniul tradițional de Paști include iedul cu garnitură de legume. Familiile se adună pentru masa de Paști, care durează cel puțin 5 ore.

În gospodăriile din **Germania** se face curățenia de primăvară și se decorează casele cu ramuri înmugurite, narcise, salcie și mlădițe de grâu, iar copacii sunt împodobiți cu ouă.

Copiii se întrec în rostogolirea ouălor colorate prin iarbă sau le ciocnesc la capetele ascuțite. Copilul al cărui ou nu s-a spart îl obține și pe cel spart.

În unele regiuni se crede că iepurașul aduce ouăle roșii în Joia Mare și pe cele colorate în noaptea dinaintea Paștilor. În casele fermierilor există obiceiul ca fetele tinere să ofere ouă roșii băieților care le plac.

În **Austria** se pregătesc ouă pentru decor – unele se agață la ferestre pe crenguțe de salcie, și ouă pentru consum. Potrivit tradiției, copiii trebuie să găsească ouăle, dulciurile și micile cadouri ascunse bine de iepurașul de Paști în casă sau în grădină și se organizează concursuri de ciocnit ouă. Se face o prăjitură în formă de miel, Osterlamm, pe care nașii o oferă copiilor.

În **Olanda**, la masa ceremonială din Duminica Paștelui, decorată cu ouă colorate și flori de primăvară, se servește Paasbrood, o prăjitură cu stafide. În estul țării, în fiecare sat se aprinde un foc pe un deal sau un loc mai înalt. Olandezii adună lemne cu multe săptămâni înainte și se întrec pentru cel mai mare foc. Luni, a doua zi de Paști, copiii caută ouăle colorate ascunse în jurul casei sau în grădină, iar cei mari fac întreceri de spart ouă, numite eiertikken.

În **Ungaria**, în Duminica Paștelui, copiii găsesc sub pat cadouri, urmează un mic-dejun tradițional cu ouă de Paște, șuncă și kalács – un fel de pâine dulce cu ouă, nuci și ciocolată. Credincioșii poartă prin parohie statuia lui Iisus și bannere religioase, intonând imnuri religioase. A doua zi de Paști, băieții stropesc fetele cu parfum sau cu apă parfumată și își urează noroc unii altora, iar fetele îi recompensează cu ouă vopsite.

În **Polonia** celebrarea Învierii Domnului începe în Joia Mare și continuă până a doua zi de Paște. Cel mai important moment este micul-dejun din dimineata Paștelui, când se consumă mâncarea binecuvântată sâmbătă. Coșul tradițional cuprinde câteva simboluri: mielul, ouăle, cărnații. Nu lipsesc sarea, hreanul și pâinea.

A doua zi de Paște se celebrează un obicei tradițional polonez, śmigus-dyngus, Lunea Umedă. Nimeni nu rămâne uscat în această zi, iar polonezii pot trăi surpriza unor dușuri neașteptate chiar pe stradă.

În **Finlanda**, Paștele este o culminare a unor succesiuni de festivaluri de primăvară cu date variabile.

În **Grecia**, Paștele este mare sărbătoare. Se fac ouă roșii, care pentru greci simbolizează sângele lui Iisus și sunt un simbol al belșugului.

În Sâmbata Mare se fac pregătirile acasă, iar bisericile sunt decorate de sărbătoare. Seara, oamenii merg la slujba religioasă, iar la miezul nopții iau lumina sfântă și își spun "Christos anesti!", ("Hristos a înviat!").

În prima zi de Paște, au loc diferite manifestări de bucurie pentru Învierea Domnului. Se consumă friptură de miel, ouă, salate și prăjituri speciale.

De asemenea, grecii mănâncă o pâine rotundă (lipie), ornată cu o cruce făcută din ouă roșii, care se numește Christopsomon.

În **Rusia** se merge la biserică în noaptea de Înviere. La miezul nopții se înconjoară locașul de cult și se intonează cântece religioase. După ce sunt binecuvântați de preot, oamenii se întorc acasă, unde servesc masa încărcată cu produse tradiționale.

În **Australia**, simbolul Paștelui este bilby, un mic rozător mic cu urechi lungi și nas lung, care seamănă cu iepurașul. Părinții ascund ouă de ciocolată și bilbies în curțile și grădinile lor, pentru

a fi găsite de copii în dimineața de Paști. La Perth și Sydney sunt organizate mari festivaluri de Paști.

În **Mexic**, sărbătoarea se concentrează pe aspectul religios.

În Săptămâna Mare, cele mai multe dintre comunități au procesiuni religioase și piese de teatru.

În Duminica Paștelui se merge la biserică și apoi se ia masa împreună cu familia.

În **Statele Unite ale Americii**, Paștele este sărbătorit în diferite moduri, în funcție de confesiunea religioasă. În marile orașe au loc parade vesele sau cu temă religioasă.

Bibliografie: TVR-info

PAȘTELE, SĂRBĂTOAREA CREȘTINĂ A ÎNVIERII

**Profesor învățământ preșcolar: MARIN IONICA,
Grădinița nr. 72, sector 5, București**

Paștele este o sărbătoare religioasă întâlnită, cu semnificații diferite, în creștinism și iudaism. Unele obiceiuri de Paști se regăsesc, cu semnificație diferită, în antichitatea anterioară religiilor biblice. Paștele și-a păstrat până în prezent farmecul și semnificația, fiind un moment de liniște sufletească și de apropiere de familie. Farmecul deosebit este dat atât de semnificația religioasă - întotdeauna mai există o șansă de mântuire - cât și de tradiții: oul pictat, iepurașul, masa cu mâncăruri tradiționale de paște - cozonac, pască, miel, slujba de sâmbătă seara cu luarea luminii.

Ultima săptămână a postului care precede sărbătoarea este săptămâna mare, care începe cu duminica Floriilor și se termină cu duminica pascală. Sărbătoarea începe de fapt cu duminica Floriilor, când se sărbătorește intrarea lui Hristos în Ierusalim. Săptămâna mare are menirea împărtășirii chinurilor lui Iisus. În această săptămână se termină postul de 40 de zile, și natura renaște. În ziua de joi a săptămânii mari clopotele încetează să mai bată, vor mai bate doar Sâmbăta Mare. Aceasta zi este totodată și începutul chinurilor Mântuitorului. Sărbătoarea Paștelui începe în după masa zilei de sâmbătă. Cel mai important moment al zilei este sfințirea apei botezătoare la biserică. Se spunea că prima persoana care urmează să fie botezată cu această apă "nouă" va avea noroc toată viața.

Apa prezintă un rol important și duminica. Creștinii mergeau la biserică ducând mâncarea și vinul pregătit pentru a fi sfințite. Postul se termina oficial prin consumarea acestor bucate. În unele regiuni această tradiție este vie și în zilele noastre. Se spunea că dacă găinile apucă să mănânce din rămășițele acestor mâncăruri vor oua mult. Se obișnuia ca oul sfințit să fie consumat în mijlocul familiei, pentru că în cazul în care cineva s-ar rătăci să își amintească cu cine a mâncat și să își regăsească calea spre casă. Mâncarea tradițională este carnea de miel pregătită după mai multe rețete specifice.

Înainte de anul 325 Î.H., Paștele se sărbătorea în diferitele zile ale săptămânii, chiar și vinerea, sâmbăta și duminica. În acel an, s-a convocat consiliul de la Nicaea de către împăratul Constantin. A emis legea pascală care stabilea ca această sărbătoare să aibă loc în prima duminică după luna plină de sau după echinoxul de primăvară sau prima zi de primăvară.

Un obicei care se practica numai în Bucovina în noaptea de Înviere este acela ca fetele să se ducă în clopotniță și să spele limba clopotului cu apa neîncepută. Apa neîncepută înseamnă că persoana care a scos-o din fântâna să nu vorbească până când va fi folosită la spălatul clopotului. Cu această apă se spală apoi fetele în zorii zilei de Paște ca să fie frumoase tot anul și să alerge feciorii la ele. În trecut, feciorii își alegeau un crai dintre cei mai harnici pentru a le judeca și pedepsi toate greșelile făcute de-a lungul anului. Cei găsiți vinovați erau purtați în

jurul bisericii și la fiecare latură erau loviți cu vergele de lemn la tălpi pentru a nu mai repeta greșelile.

În zona Câmpulung Moldovenesc, datina se deosebește prin complexitatea simbolurilor, a credinței în puterea miraculoasă a rugăciunii de binecuvântare a bucatelor. În zorii zilei de duminică, credincioșii ies în curtea bisericii, se așează în forma de cerc, purtând lumânările aprinse în mână, în așteptarea preotului care să sfințească și să binecuvânteze bucatele din coșul pascal. Fiecare gospodar pregătește un astfel de coș acoperit cu un șervet țesut cu model specific zonei, după orânduiala strămoșilor. În coș sunt așezate, pe o farfurie: semințe de mac (ce vor fi aruncate în râu pentru a alunga seceta), sare (ce va fi păstrată pentru a aduce belșug), zahăr (folosit de câte ori vitele vor fi bolnave), făina (pentru ca rodul grâului să fie bogat), ceapa și usturoi (cu rol de protecție împotriva insectelor). Deasupra acestei farfurii se așază pasca, șuncă, brânză, ouăle roșii, dar și ouăle încondeiate, bani, flori, peste afumat, sfecla roșie cu hrean, și prăjituri. După sfințirea acestui cos pascal, ritualul de Paști se continuă în familie. În părțile Sibiului, există obiceiul ca de Paști să fie împodobit un pom (un arbust) asemănător cu cel de Crăciun. Singura deosebire constă în faptul că în locul globurilor se agață ouă vopsite (golite de conținutul lor).

- **La Călărași**, la slujba de Înviere, credincioșii aduc în coșul pascal, pentru binecuvântare, ouă roșii, cozonac și cocoși albi. Cocoșii vestesc miezul nopții: datina din străbuni spune că, atunci când cocoșii cântă, Hristos a înviat! Cel mai norocos este gospodarul al cărui cocoș cântă primul. Este un semn că, în anul respectiv, în casa lui va fi belșug.

- **În Maramureș, zona Lăpușului**, dimineața în prima zi de Paști, copiii (pana la vârsta de 9 ani) merg la prieteni și la vecini să le anunțe Învierea Domnului. Gazda dăruiește fiecărui urător un ou roșu. La plecare, copiii mulțumesc pentru dar și urează gospodarilor 'Sărbători fericite'. La această sărbătoare, pragul casei trebuie trecut mai întâi de un băiat, pentru ca în acea gospodărie să nu fie discordie tot restul anului.

- **În Argeș**, printre dulciurile pregătite de Sfintele Paști se numără covrigii cu ou (numiți așa pentru ca în compoziția lor se adaugă multe ouă, 10-15 oua la 1 kg de făină). Fiecare gospodar se străduiește să pregătească o astfel de delicatasa, care este și simbolul belșugului.

- **În Banat**, la micul dejun din prima zi de Paști, se practica tradiția tămâierii bucatelor. Apoi, fiecare mesean primește o linguriță de paști (vin și pâine sfințite).

În meniul acestei mese festive se include ciolanul de porc fiert, ouă albe și mâncăruri tradiționale, după acestea se continuă masa cu friptura de miel. În dimineața zilei de Paște, copiii se spală pe față cu apa proaspătă de la fântână în care s-au pus un ou roșu și fire de iarbă verde.

- **În Tara Moților**, în noaptea de Paști se ia toaca de la biserică, se duce în cimitir și este păzită de feciori. Dacă nu au pazit-o bine, și a fost furată, aceștia sunt pedepsiți ca a doua zi să dea un ospăț, adică mâncăruri și băuturi din care se înfruptă atât 'hoții', cât și 'păgubașii'. Dacă aceia care au încercat să fure toaca nu au reușit, atunci ei vor fi cei care vor plăti ospățul.

- **Pe valea Crișului Alb, la Almaș**, toată suflarea comunei se adună în curtea bisericii. Femeile și fetele din localitate se găsesc în straie de sărbătoare, și vin în curtea bisericii unde vopsesc și 'impistresc' (încondeiază) ouă.

Lumânarea de Înviere - este cea care în noaptea învierii fiecare credincios o poartă în mână și pe care o va aprinde din lumina adusa de preot de pe masa Sfântului Altar. Această lumânare este simbolul Învierii, al biruinței vieții asupra morții și a luminii lui Hristos asupra întunericului păcatului. Mulți păstrează restul de luminare rămasă nearsă după slujba și o aprind în cursul anului în cazul în care au un mare necaz.

Bibliografie:

1. Ghinoiu, Ion, "Obiceiuri populare de peste an", Editura Fundației Culturale Române, București, 1997;

2. <http://ro.metapedia.org/wiki/Caloianul>"Categorii: Tradiții | Obiceiuri populare;

HRISTOS A ÎNVIAT !

**Profesor învățământ primar: MARINESCU-RIZEA MIRELA,
Colegiul Național Școala Centrală, Sector 2, București**

Pentru a noastră mântuire,
Pentru sufletul curat,
Dumnezeu, Tatăl, cel mare,
Chiar pe Fiul Său a dat.

O imensă suferință
Sus, pe cruce, a-ndurat
Pentru sufletele noastre
Ce căzuseră-n păcat.

O, Iisus al meu cel bun,
Tatăl te-a-nviat acum,
Dragostea a biruit,
Nu degeaba te-ai jertfit.

Împlinind tot ce s-a scris,
Ce Scriptura a prezis,
Azi, te-ai ridicat din morți,
Bucurându-ne pe toți.

TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE PAȘTI

**Profesor învățământ preșcolar: MARTIN MIHAELA
Grădinița Nr. 269, Sector 5, București**

Cuvântul Paști este de origine evreiască și vine de la cuvântul Pesah = trecere. El a fost moștenit de evrei de la egipteni. Termenul de Paști a trecut în vocabularul creștin pentru că evenimentele istorice care sunt comemorate în sărbătoarea noastră, adică patimile, moartea și Învierea Domnului au coincis cu Paștile evreilor din anul 33. Însă obiceiul sau motivul Paștilor creștine este cu totul altul decât al Paștilor evreiești.

Paștile sau Învierea Domnului este cea mai mare și îmbucurătoare dintre toate sărbătorile de peste an, întâi pentru că în această zi Hristos a înviat din morți, și în al doilea rând pentru că ea cade întotdeauna la începutul primăverii, anotimpul cel mai frumos și mai plăcut, când natura reînvie. Ciclul Sărbătorilor de Paști începe cu Lăsatul Secului, urmat de 40 de zile de post. Odată cu sărbătorile de Paști începe perioada de bucurie care durează 50 de zile și se sfârșește cu sărbătoarea de Rusalii. În legătură cu originea cuvântului german Ostern (Paști), au existat și mai există și astăzi diferite interpretări. Prima se referă la sărbătoarea primăverii, numită Ostarum, cea de-a doua denumire provine de la numele zeiței germanice a primăverii,

Ostra. O altă interpretare ar fi aceea legată de cuvântul Ost (est) ca punct cardinal de unde răsare soarele.

Ciclul Pascal include o perioadă de douăsprezece zile, Duminica Floriilor – Duminica Tomei, în care sunt concentrate cele douăsprezece luni ale anului. În primele șase zile anul îmbătrânește, se degradează treptat („Săptămâna Patimilor”), pentru ca odată cu Învierea lui Iisus Hristos toate și tot să intre sub cele mai bune auspicii, sub zodia recosmicizării timpului primordial („Săptămâna Luminată”).

Cunoscut la mai toate popoarele lumii, obiceiul vopsirii sau încondeierii, închistririi (împistririi) ouălor cu variate semne și simboluri are o vechime considerabilă. Oul apare ca simbol care ilustrează renașterea periodică a naturii, revigorarea. El este socotit a fi posesorul unor virtuți speciale, iradiind în juru-i viață, vigoare și sănătate, stimulând rodnicia și prosperitatea. Oul, ca simbol, se explică prin el însuși – este sursa primordială a vieții pe pământ, a pământului însuși și chiar a întregului univers.

Vituțiilor enumerate, cu care era investit oul, li se adaugă încă una : aspectul oului, indicând imaginea limitării spațiale de tipul cercului magic. Proprietățile sale magico-rituale s-au amplificat în momentul asocierii culorii, care inițial a fost roșie. Culoarea roșie reprezintă focul, puterea lui purificatoare, dar și sângele, adică viața. „Frumos și sănătos ca un ou roșu” este sintagma ce domină încă spiritualitatea satului românesc. Faptul că ouăle roșii sau cele încondeiate sunt investite cu attribute miraculoase nu este câtuși de puțin întâmplător. După cum bine se știe, obiceiul este legat de începutul anului nou agrar, perioadă în care vrăjile, urările, practicile și ritualurile de tot felul, înfăptuite cu anumit scop, au cele mai mari șanse de a se îndeplini.

Ouăle simbolizează mormântul lui Iisus Hristos, care s-a deschis la învierea Sa din morți. De aceea, când sparg ouăle prin ciocnire, dar și când se salută, creștinii își spun: „Hristos a înviat!, Adevărat a înviat!”. Culoarea roșie a ouălelor simbolizează sângele lui Iisus care s-a scurs pe cruce pentru mântuirea lumii. Există credința că cei care ciocnesc se întâlnesc pe lumea cealaltă. Ouăle, simbolizează și reîntinerirea, primăvara.

În Egiptul antic, oul era simbolul vieții și reprezenta, totodată, sicriul ori camera mortuară. În tradiția populară de la noi, ouăle de Paști sunt purtătoare de puteri miraculoase: vindecă boli, protejează animalele din gospodărie și te apără de rele.

Bibliografie :

1. ”*Obiceiuri și tradiții la români*” - București, ed. Trend, 2018.

OBICEIURI ȘI TRADIȚII ROMÂNEȘTI DE PAȘTI

**Profesor învățământ preșcolar: MAZILU SIMONA,
Grădinița Nr.35, Sector 5, București,**

Sărbătoarea Sfințelor Paști este marcată în tradiția poporului român de o primenire a caselor și gospodăriilor, de slujbe speciale săvârșite în cadrul Bisericilor Ortodoxe, dar și de o gamă largă de preparate tradiționale românești. De pe masa fiecărui român nu trebuie să lipsească ouăle roșii, cozonacul și friptura de mielul.

Multe dintre obiceiurile pascale sunt legate de ou. Obiceiul colorării ouălor s-a transmis creștinilor și este, din fericire, încă practicat, mai ales, la popoarele Europei și Asiei. Spre deosebire de alte țări ale Europei, unde obiceiul s-a restrâns sau a disparut, la români a înflorit, atingând culmile artei prin tehnică, materiale, simbolica motivelor și perfecțiunea realizării.

Simbolistica ouălor de Paști trebuie căutată înainte de nașterea lui Hristos, în timpuri străvechi. Oul era dat în dar, fiind considerat simbol al echilibrului, creației, fecundității, simbol al vieții și al reînnoirii naturii, obiceiul vopsirii lui fiind întâlnit la chinezi cu două mii de ani înainte de Hristos.

Ouăle de Paști, potrivit tradiției, erau adunate din cuiabar în miercurea din a patra săptămână a Postului Mare, numită și "miercurea Paresimilor". Există obiceiul ca de la această zi nu se stricau până la Paști. Acum se alegeau ouăle pentru masa de Paști și ouăle ce urmau să fie înroșite. Chiar dacă ele erau alese în această zi, vopsitul lor avea loc în joia din săptămâna de dinaintea Sfințelor Paști, însă, niciodată în Vinerea Mare.

Încondeierea sau "împistritul" ouălor reprezintă un obicei străvechi în tradiția românească. Ouale încondeiate sunt o mărturie a datinilor, credințelor și obiceiurilor pascale, reprezentând un element de cultură spirituală specific românească.

În cultura populară, ziua în care se înroșesc ouăle este joia din săptămâna patimilor, cunoscută și sub denumirea de Joia Mare. Se spune că ouale înroșite în această zi, nu se strică tot timpul anului. De asemenea, oamenii cred că ouăle roșii duse la biserică și sfințite, dacă sunt îngropate într-o gospodărie, aceasta este ferită de grindină și piatră.

Există o anumită procedură privind înroșirea ouălor: mai întâi, ouăle se spală cu detergent, se clătesc, se lasă la uscat și apoi se fierb în vopseaua pregătită. Pe lângă ouă roșii, românii contemporani, obișnuiesc să mai vopsească ouale și în galben, verde, albastru. Unele gospodine pun pe ou o frunză, apoi îl leagă într-un ciorap subțire și așa îl fierb, ca să iasă "cu model".

În tradiția populară de la noi, oul roșu de Paști simbolizează sângele Domnului și ar avea puteri miraculoase, de vindecare, de îndepărtare a răului, fiind purtător de sănătate, frumusețe, vigoare și spor. Ouăle colorate în alte culori (galben, verde, albastru) vestesc bucuria primaverii. Cele colorate în negru simbolizează chinul și durerea pe care le-a suferit Hristos pe cruce. Ouăle închistrite sunt simbolul Mântuitorului, care a ieșit din mormânt și a înviat, precum puiul din găoace.

Ciocnitul ouălor semnifică sacrificiul divinității primordiale și se face după reguli precise: persoana mai în vârstă (de obicei bărbatul) ciocnește capul oului de capul oului ținut în mână de partener, în timp ce rostește cunoscuta formulă "Hristos a înviat", la care se răspunde cu "Adevarat a înviat".

În Bucovina, cojile ouălor de Paști, sunt aruncate în râu, pentru ca apa să le poarte la "Blajini" (ființe imaginare, încarnări ale copiilor morți nebotezați, al căror loc de viață se află la "capătul lumii", aproape de Apa Sâmbetei). În felul acesta, și Blajinii știu că pentru toți creștinii a venit Sărbătoarea Sfințelor Paști.

În părțile Sibiului, există obiceiul ca de Paști să fie împodobit un pom (un arbust asemănător cu cel de Crăciun. Singura deosebire constă în faptul că în locul globurilor se agață ouă vopsite (golite de conținutul lor). Pomul poate fi așezat într-o vază frumoasă și farmecul sărbătorii sporește cu o podoabă de acest fel.

În Maramureș, zona Lăpușului, dimineața, în prima zi de Paști, copiii (până la vârsta de 9 ani) merg la prieteni și la vecini să le anunțe Învierea Domnului. Gazda dăruiește fiecărui urator un ou roșu. La plecare, copiii multumesc pentru dar și urează gospodarilor "Sărbători pascale fericite". La aceasta sărbătoare, pragul casei trebuie trecut mai întâi de un baiat, pentru ca în acea gospodărie să fie armonie tot restul anului.

În dimineața zilei de Paști, copiii se spală pe față cu apa proaspătă de la fântâna în care s-au pus un ou roșu și fire de iarbă verde.

Fie ca românii să-și amintească cu bucurie și plăcere de aceste frumoase tradiții românești, să le transmită generațiilor viitoare, pentru că unele dintre acestea au nu numai recunoaștere internă, ci sunt apreciate în Europa și în lume, cum este, de pilda, încondeiatul și închistatul ouălor.

Hristos a Înviat!

Bibliografie:

- Simion Florea Marian, (1994), Sărbătorile la români, vol.II, Editura Fundației Culturale Române, București;
- Maria și Nicoale Zahacinski, (1992), Ouăle de Paști la români, Editura Sport-Turism, București.

TRADIȚII ȘI OBICEIURI PASCALE

**Profesor învățământ preșcolar: MITRACHE ANA-GABRIELA
Grădinița Nr.191, Sector 3, București**

Paștele este cea mai veche și mai importantă sărbătoare creștină, fiind celebrat încă din epoca apostolică. Sfântul Apostol Pavel a fost primul care a vorbit despre Sărbătoarea Pesah, a evreilor, lui Iisus Hristos și i-a îndemnat pe creștini să-l omagieze pe Mântuitor. Numele de paști a fost rostit de creștini la comemorarea auală a Cinei de Taină. Farmecul deosebit este dat atât de semnificația religioasă, cât și de tradiții: oul pictat sau încondeiat, iepurașul, pasca, slujba de sâmbătă noapte unde primim Lumina Învierii.

Tradiția vopsirii ouălor în roșu este des întâlnită. Ouăle simbolizează mormântul Domnului Iisus Hristos, care s-a deschis la învierea Sa din morți. De aceea, când se sparg ouăle prin ciocnire, creștinii își spun „Hristos a înviat! Adevărat a înviat!”. Această expresie este folosită și ca formă de salut între creștini până la Înălțarea Domnului, timp de patruzeci de zile. În plus, culoarea roșie a ouălor simbolizează sângele lui Iisus care s-a scurs pe cruce pentru mântuirea lumii.

Tradiția de a participa la Urtenia Învierii din noaptea Sfințelor Paști este ținută în toate familiile creștine. Cu puțin timp înainte de miezul nopții (aproape de ora 12), preotul aprinzând, de la candela de deasupra sfintei mese, o facie mai mare și frumos împodobită, iese cu ea printre sfintele uși și, stand între sfesnicele împaratesti, înalța făclia cu ambele mâini și rostește cu glas mare chemarea: Veniți de luați lumina!. În final, creștinii cântă împreună cu preotul „Hristos a înviat din morți”

O altă tradiție pascală românească străveche este coacerea Pascăi. Pasca se coace numai o dată pe an, de Sfintele Paști. Ea are o formă rotundă pentru ca se crede că scutecele lui Hristos au fost rotunde. Având la mijloc o cruce, pasca este împodobită, pe margini cu aluat dulce împletit. În momentul în care se pune la cuptor, creștinul face semnul crucii. Există o legendă care spune că, în timp ce predica împreună cu apostolii, Iisus a fost găzduit de un om foarte primitiv care le-a pus în traistă pâine pentru drum, în secret. Întrebându-l pe Hristos când va fi Paștele, acesta a răspuns că atunci când va găsi pâine în traistă. Căutând, apostolii au găsit ce le pusese alcel om în traistă. După tradiție, pe mesele creștinilor români se află și carne de miel. Mielul îl simbolizează pe Mântuitorul nostru Iisus Hristos, care s-a jertfit pentru păcatele lumii și a murit pe cruce ca un miel nevinovat.

În familiile creștinilor s-au strecurat și tradiții moderne adoptate din alte culturi, de exemplu Căutarea oușoarelor lăsate de iepurașul de Paști („vînătoarea de ouă”). Acest obicei este unul de tradiție foarte probabil saxonă (Germania), atestat în unele țări europene încă din secolul XVI. La noi este ținut de multă vreme în comunitățile în care trăiesc sau au trăit sași (Sibiu, de exemplu) și în ultimii ani s-a răspândit în întreaga țară. Fără a fi un obicei tradițional

românesc este de departe unul din obiceiurile preferate de copii, cu atât mai mult cu cât ouăle fierte sunt înlocuite cu ouăle de ciocolată. Se spune că iepurașul de Paște vine și lasă în grădină aceste ouă, simboluri ale fertilității, pentru a fi găsite de cei care locuiesc în zonă. În fapt, adulții ascund ouăle (nu foarte bine pentru a putea fi găsite ușor de cei mici) în prima zi de Paști și apoi invită copiii să le găsească.

Tot legat de simbolistica Pascală este obiceiul de a purta, în prima zi de Paște, haine noi. Aceste sărbători, care simbolizează renaștere și înnoire, sunt o ocazie de înnoire a vestimentației.

Fascinanta sărbătoare de Paști este o bucurie pentru creștini de la mic la mare, o sărbătoare cu multă lumină în suflete, iar toți creștinii știu și cred în sufletul lor că Învierea lui Iisus este o certitudine, un adevăr de credință și un adevăr istoric, un adevăr suprarățional devenit realitate. Este o minune de la Dumnezeu demonstrată istoric, un miracol înscris cu martori în filele istoriei, pentru eternitate.

BIBLIOGRAFIE:

- Crăciun, Boris, -1998, "Sfintele Paști- Fascinanta sărbătoare a creștinilor mici și mari", Editura Porțile Orientului, București
-

TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE PAȘTE ÎN ARDEAL

Profesor învățământ preșcolar: MOCUȚA ANA-MARIA
Grădinița Nr. 191, Sector 3, București,

Pentru ardeleni, ca de altfel pentru toți românii pregătirea pentru Paste înseamnă în primul rând curățarea și primenirea caselor.

Preparatele tradiționale de Paste sunt :ouale roșii, drobul de miel, pasca și cozonacul. Ouale se vopsesc în Joia Mare. În Vinerea Mare nu se lucrează.

Se aleg ouale proaspete și se pregătesc uneltele pentru încondeiat. Uneltele tradiționale sunt lumanarea și pana de gasca. În ceara topită se pune puțin carbune pisat și, cu ajutorul penei de gasca, ouale se încondeiază cu motivele dorite. Sunt motive populare, care variază de la o zonă la alta.

Ciocnitul oualor în ziua de Paste se face după un ritual anume. Prima lovitură o are întotdeauna barbatul cel mai în vârstă din casă. Ciocnesc mai întâi soții între ei, apoi copiii cu părinții, apoi cu ceilalți rude, cu prietenii, vecinii etc. În unele locuri ciocnitul oualor se transformă într-o competiție. Este apreciat oul cel mai rezistent.

Cojile oualor se aruncă în câmp, în holde, livezi, vii pentru fertilizarea pământului. Pentru sănătatea și prosperitatea membrilor familiei, în prima zi de Paste se spală într-un lighean în care s-au pus oua roșii și câțiva banuți.

Iepurașul de Paste este un simbol al fertilității asociat cu aparițiile lui Iisus după Înviere. Există credința că iepurașul aduce ouale roșii în Joia Mare și pe cele colorate în noaptea dinaintea Pastelui. Aceasta credință este influența catolicismului în zonă.

Un alt obicei specific catolicilor, dar care se regăsește în Ardeal este Stropitul. Popoarele germanice îl practicau în amintirea zeiței fertilității și a primăverii. A doua zi de Paste, bărbații și băieții satului colinda prin sat pentru ca nici o fată să nu rămână nestropită. Scopul acestora

este ca fetele sa ramana frumoase tot timpul anului.La origini,se foloseau galeti cu apa de izvor,simbolul purificarii.Acestea au fost inlocuite cu sticlute cu parfum.

Pentru ca sarbatoarea Pastelui este una importanta pentru crestini,in prima duminica dupa Paste,se sarbatoreste Pastele Blajinilor sau Pastele Mortilor.Aceasta sarbatoare este dedicata in special spiritelor mosilor si stramosilor.

TRADIȚII ȘI OBICEIURI PASCALE

Profesor învățământ preșcolar: MOLDOVEANU ELENA-MANUELA
Grădinița nr. 185, Sector 5, București

Sărbătoarea Pascală este probabil cea mai mare sărbătoare creștină. Din punct de vedere religios ea semnifică învierea Domnului Iisus din morți. Deoarece coincide cu primăvara este o sărbătoare mult așteptată, după lunga iarnă.

Ziua de Paște este tot timpul duminica. Luni și marți este ziua a doua și a treia de Paște. Săptămâna de după Paște o numim „săptămâna Paștelui” sau „săptămâna luminată”. Luminată, deoarece înviind din morți, Iisus Hristos a luminat lumea. Săptămâna de dinaintea Paștelui se numește Săptămâna Patimilor.

Pregătirile pentru Sărbătoarea Paștelui. În lumea tradițional românească, oamenii se pregăteau cu mult sârg atât din punct de vedere spiritual (prin post) cât și din punct de vedere lumesc.

În Săptămâna Patimilor se definitivau pregătirile. Pentru sfintele Paști totul trebuia să fie în bună rânduială, locuințele să fie îngrijite și curate. Se termina curățenia, se împristeau ouăle, se făcea pasca, se tăiau mieii.

În mod tradițional până înainte de joia mare bărbații lucrau munca câmpului. Odată cu joia mare, începeau și lucrările de pe lângă casa. Se tăiau mieii sau după caz purceii, se mătura curtea și strada din fața casei și se pregăteau hainele de sărbătoare.

În Transilvania și Banat se credea că în Joia Mare n-ai voie să dormi ziua. Cel care va dormi va fi „puturos, leneș și netrebnic” tot anul.

Tot omul avea pentru ziua de Paște cel puțin o piesă de îmbrăcăminte nouă.

În vinerea mare se ține post negru, nu se mănâncă, nu se bea și nu se lucrează nimic.

Tradiția ouălor de Paște - provine dintr-un obicei premergător creștinismului. A fost prezent atât la popoarele europene cât și la cele asiatice. ”Oul se zice că reprezintă Creatorul lumii...Oul era emblema universului, opera divinității supreme.”

Ouăle colorate, în special roșii erau oferite cu ocazia Echinoxului de primăvară încă de pe vremea românilor.

Lumina Sfântă- Lumina din Noaptea de Înviere semnifică pentru credincioși victoria binelui asupra răului, învingerea întunericului și biruința vieții. La Sfântul Mormânt aceasta apare prin putere divină, fără nicio explicație, fără nicio sursă de aprindere. Miracolul cutremurător menține vie credința, iar puterile luminii sfinte variaza de la protecție și vindecare, la aducerea de belșug, noroc și armonie în case.

La români, lumânarea cu care s-a luat lumină în Noaptea de Înviere va fi adusă aprinsă pe drumul spre casă. Dacă aceasta nu se va stinge, atunci dorința purtătorului se va împlini.

Paștele este o sărbătoare plină de bucurie, o celebrare luminată, încărcată de semnificații, simboluri și tradiții. Lumina sfântă este cea dătătoare de speranță oamenilor, arătând că miracolele încă sunt posibile.

Despre Iepurașul de Paște- Personaj folcloric transformat în simbol al acestei sărbători, Iepurașul de Paște este cel care aduce ouă încă din dimineața celebrării Învierii Domnului. Provenind din credințele germanilor luterani, acest iepuraș a avut la început un rol similar cu al lui Moș Crăciun, el judecând copiii după nivelul acestora de obediență și doar aceluia cumiști lăsându-le ouă colorate. Legenda ni-l înfățișează transportând în coșul său ouă pictate, dar și numeroase dulciuri pe care le lasă pe la casele copiilor. Iepurașul de Paști este adesea înveșmântat cu haine colorate fiind și un simbol al renașterii naturii în anotimpul primăvara. Tradiție păgână îmbrățișată în mai toată lumea, iepurașul este substituit și de alte animale. De exemplu, în Elveția, responsabil cu căratul ouălor este nimeni altul decât cucul, iar în alte regiuni europene, vulpea le transportă cu succes.

Ideea unui iepure care să dăruiască ouă și dulciuri de Paște a fost preluată și îndrăgită rapid, iar astăzi, copiii din întreaga lume îl așteaptă pe personajul simpatic cu daruri, Iepurașul de Paște devenind una dintre cele mai iubite tradiții și datini pascale din rândul celor mici.

BIBLIOGRAFIE:

1. <https://edifica.ro/stil-de-viata/paste/traditii-si-datini-pascale/>
2. <https://www.travelguideromania.com/ro/traditii-de-paste/>

„TRADIȚII ȘI OBICEIURI PASCALE ÎN DOBROGEA”

Profesor învățământ preșcolar: MOTĂILĂ MIHAELA
Grădinița 232, Sector 3, București

Sărbătorile Pascale se apropie, motiv pentru care sunt multe lucruri de făcut în aceste zile.

Despre aceste sărbători în Dobrogea.

În Vinerea Mare a sărbătorilor Pascale se ține post negru

Vinerea Mare sau Vinerea Seacă este o zi în care se ține post negru, ca o formă de jertfă trupească și de recunoștință a oamenilor pentru sacrificiul Mântuitorului. În această zi nu se consumă oțet sau untdelemn și nu se lucrează, deoarece se spune că totul se va strica dacă se muncește în Vinerea Mare.

Doar pasca se poate prepara în această zi, nu se pregătesc alte preparate. Tot vineri se înconjoară casa de trei ori cu tămâie și cu lumânarea aprinsă, cu care se vine de la biserică. Vinerea are loc și Prohodul, acea slujbă impresionantă la care participă credincioșii.

Există obiceiul ca oamenii să treacă, pentru sănătate, pe sub ”Sfântul Aer”, o țesătură în care este recreată în biserică, scena punerii lui Isus în mormânt.

Sâmbăta se prepară mâncarea pentru Paște

Sâmbăta de dinaintea Paștelui este rezervată celorlalte activități care nu au fost îndeplinite până în acea zi. Cei care nu au reușit să vopsească ouăle în Joia Mare, le pot colora sâmbăta. Tot în ajunul zilei de Paște se prepară hrana, deoarece vineri nu se poate aprinde focul decât pentru a coace pasca.

Vopsitul și încondeiatul ouălor de Paște

Încondeiatul ouălor nu este un obicei specific Dobrogei, deși această tradiție străveche se întâlnește totuși în unele sate. În România, se folosesc două procedee pentru înfrumusețarea ouălor de Paște. Este vorba despre colorarea simplă, specifică Dobrogei și scrierea sau închistrarea cu ceară de albine, metodă obișnuită în Bucovina, Maramureș, Muscel.

În trecut, culorile folosite pentru vopsirea ouălor erau naturale. Se fierbeau frunzele, florile, coaja sau tulpina plantelor, pentru a se obține diferite culori. Și aceasta, deoarece coloranții chimici au fost folosiți abia după a doua jumătate al secolului XX. Astfel, culoarea roșie era dată de ceapa roșie și floarea de bujor. Verdele se obținea din secară crudă de primăvară și din izmă. Galbenul era dat de coaja de măr sau de florile galbene, iar albastrul din flori de viorele. Cu ani în urmă, la Oltina se obținea un kaki închis din frunza de boz, care era folosită și pentru vopsirea produselor textile.

Motivele folosite pentru încondeierea ouălor.

Fiind un simbol al Paștelui, cel mai des motiv întâlnit pe ouă este cel al crucii. În cultura tradițională românească, crucea este o amuletă, un talisman, care are menirea de a-i apăra pe creștini de tot ceea ce este rău.

Pe ouăle încondeiate, întâlnim și diferite alte motive care aveau legătură cu mediul înconjurător.

Motivul "bastonul ciobanului", are legătură cu păstoritul, ocupația locuitorilor din Bucovina. Spicul de grâu se întâlnește des pe ouăle încondeiate, grâul fiind un simbol al hranei esențiale. Se încondeiază chiar și biserica pe multe ouă din Bucovina. De asemenea, sunt folosite motive florale sau geometrice. "Cărarea rătăcită" este un motiv des întâlnit, ce simbolizează drumul anevoios pe care îl parcurge omul de-a lungul vieții. Și peștele este un simbol creștin folosit pe ouăle încondeiate. Sunt foarte variate motivele desenate pe ouăle închistrite sau muncite, cum se mai numesc cele din Bucovina.

Ținutele de sărbătoare ale dobrogenilor din mediul rural.

De Paște, atât oamenii din mediul rural cât și cei de la oraș se îmbracă cu ceea ce au ei mai frumos, în general cu haine noi. În trecut, ținutele erau special realizate pentru sărbătoarea de Paște.

Erau hainele tradiționale, care se purtau cu mândrie în Dobrogea. În Dobrogea, în satele de pe limesul dunărean, Oltina, Ostrov, Satu Nou, Seimeni, Capidava, Topalu, Negureni sau Viile, tradițiile românești s-au păstrat nealterate, chiar dacă Dobrogea s-a aflat pentru o perioadă îndelungată sub stăpânire otomană.

Tradiții în ziua de Paște

În mod tradițional, prima zi de Paște este dedicată familiei. Fiind o sărbătoare a reunirii, chiar și cei plecați departe de casă se întorc la familiile lor în această perioadă.

Revenind la tradiții, în dimineața zilei de Paște, există obiceiul ca membrii familiei să se spele în apa în care a fost ținut un ou roșu și un ban, câteodată și o frunză de busuioc. Se consideră că apa în care a stat acel ou capătă puteri miraculoase și îi asigură sănătate pe tot parcursul anului, celui care se spală cu ea.

Ceremonialul ciocnirii ouălor de Paște

De Paște, întotdeauna se începe ciocnitul cu ouăle roșii. Chiar dacă ne-am obișnuit să vopsim ouăle în diferite culori, oul roșu, care simbolizează sângele lui Isus Hristos este, de fapt, simbolul Paștelui. Astfel, ciocnirea începe cu ouăle roșii și se continuă și cu celelalte culori. Se spune că în ziua de Paște nu este voie să se mănânce niciun ou nevopsit. Există și un ceremonial al ciocnitului ouălor de Paște. Pentru început, se lovesc ouăle cu vârful, căruia i se mai spune și "cap", apoi se ciocnesc și cu cealaltă parte. Întotdeauna persoana care este mai în vârstă ciocnește oul celui mai tânăr.

Sunt multe obiceiuri de Paște, însă esențiale sunt cele care țin de biserică, de încondeierea ouălor sau de îmbrăcarea celor mai frumoase haine. Darurile care li se fac minorilor constau, în general, în îmbrăcăminte, deoarece orice copil își dorește ceva nou în ziua

de Paște. Important este să sărbătorim de această dată doar cu cei alături de care locuim și să punem mai puțin accent pe bunurile materiale.
Sărbători Luminate să aveți!

Bibliografie:

- Muzeograf: Cerasela Dobrinescu

TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE PAȘTE ÎN ZONA MUȘCEL

**Prof. Înv. Preșc. NAE-ANDREESCU SANDA PETRILENA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR.88, SECTOR 3, BUCUREȘTI**

În cultura populară tradițională, obiceiurile alcătuiesc un capitol important, fiindcă întreaga viață a omului, munca și ocupațiile sale, toate la un loc și fiecare în parte, relațiile cu semenii și cu întru chipările mitologice sunt întrețesute cu expresii artistice originale, alcătuind forme ample de desfășurare, în care vechile ritualuri se îmbină cu acte ceremoniale și cu o serie de manifestări cu conținut religios.

Folcloristica a grupat, în general, obiceiuri calendaristice derulate în cele patru cicluri ale anotimpurilor, în obiceiuri de primăvară, vară, toamnă și iarnă, iar obiceiurile care se mai practică și astăzi în teritoriul folcloric românesc, putem spune că prezintă forme interesante de integrare în cultura europeană, mai ales cele care sunt legate de venirea Anului Nou, cu sărbători ample și pline de semnificații pentru cultura noastră populară.

În procesul atât de complex privind formarea tinerei generații, care mereu își deschide larg ochii spre lume, noi avem întotdeauna menirea să introducem și să direcționăm copiii dumnezeavoastră în relațiile lor deosebite cu grădinița, cu școala, cu familia și mai ales cu comunitatea. Valorificând frumusețea tradițiilor și a obiceiurilor noastre populare, în cadrul serbărilor cu preșcolarii, prin eforturi constante, reușim să înfrumusețăm viața copiilor, îi ajutăm să cunoască tradițiile moștenite din străbuni și rolul important pe care-l au acestea în viața oamenilor încă din cele mai vechi timpuri, dar mai ales modul cum aceste simboluri ale dăinuirii noastre în spațiul carpato-danubiano-pontic s-au păstrat nealterate în timp.

Prin conținutul serbărilor, îi ajutăm pe copii să înțeleagă mesajul și conținutul acestor obiceiuri populare, adaptându-le forma de prezentare particularităților de vârstă și aptitudinilor artistice individuale. Cu acest prilej, introducem copiii într-o lume fascinantă a cântecului, dansului, poeziei, poveștilor, glumelor, proverbelor, zicătorilor și strigăturilor, a unor evenimente care fac parte din calendarul nostru creștin, cum ar fi: **Crăciunul, Boboteaza, Paștele, Moș Nicolae**, copiii având astfel ocazia să cunoască nestematele care alcătuiesc frumusețea și bogăția folclorului, marea diversitate a tradițiilor și a obiceiurilor românești, armonia „dulce și frumoasă” a limbii române. Textele cântecelor și poeziilor, ale colindelor, **Plugușorului** sau ale **Sorcovei**, de cele mai multe ori transmit urările de bine în legătură cu unele îndeletniciri străvechi ale românilor: aratul, semănatul și păstoritul. Cu aceste ocazii, copiii își îmbogățesc vocabularul cu expresii populare, proverbe, zicători, strigături, pătrund în tainele limbii materne și în comorile înțelepciunii populare. Serbările sunt un izvor de bucurii

și satisfacții care le creează copiilor o stare de bună dispoziție, favorabilă atât dezvoltării psihice, fizice, cât și estetice.

Copiii trebuie să interpreteze diferite roluri: solist, dansator, povestitor, creator de obiecte artizanale, formându-și sau perfecționându-și o serie de abilități artistice. Când bat la porțile sufletului sfintele sărbători, ne bucurăm împreună cu copiii de neasemuita frumusețe a datinilor strămoșești și scoatem din comoara inimii și din lada de zestre a neamului tezaurul folcloric românesc în care excelează cântecul, jocul și costumul popular specific sărbătorilor.

Costumele populare, ia și catrința, barnetele și opincile, cămașa și ȋtarii, traista și vălul sunt primenitoare și atent pregătite pentru spectacolul mult asteptat de la sfârșitul anului școlar. Atmosfera de sărbătoare din sala de festivități, prin ornarea și decorarea cu elemente specifice sărbătorilor (brăduț, globuri, fulgi de zăpadă, etc) constituie un alt prilej de bucurie pentru copii, alături de confecționarea costumelor și a măștilor pentru capră, urs, căluți sau cerb. Interpretând jocul caprei, jocul ursului, cântece și colinde, recitând versuri cu o conotație religioasă, copiii descoperă tradițiile și obiceiurile practicate în vremea sărbătorilor de iarnă, spre exemplu, iar astfel, ei simt și prețuiesc frumusețea obiceiurilor și a tradițiilor de **Crăciun** și de **Anul Nou**. A colinda înseamnă a merge din casă în casă cu diferite urări de belșug și sănătate, împliniri în fapte de viață. Obiceiurile practicate în zilele sărbătorilor de iarnă conțin: colindatul copiilor, Moș Ajun, colindatul cetei, cântece de stea, vicleimul, plugușorul, buhaiul, sorcova, diferite jocuri cu măști (ursul, capra), dansuri (călușari, piese de teatru scurt). Colindatul copiilor are loc în **Ajunul Crăciunului**, până după Anul Nou. Ceata de colindători are o gazdă unde repetă un timp, înainte de începerea colindatului. Colindele sunt variate: ale casei de gospodari, de tineri căsătoriți, de flăcăi, de fată tânără, de copil mic, de văduvă, de cioban, de pescar sau chiar de primar. Colindele se cântă în grup și putem spune că ele au contribuit, în decursul timpului, la unitatea și la perpetuarea spiritului românesc. Interesul oamenilor s-a îndreptat în ultimii ani spre obiceiurile folclorice, fenomenul acesta datorându-se încărcăturii valorice pe care o au tradițiile și obiceiurile noastre, precum și interesului tot mai mare pentru frumusețea și originalitatea lor. Fără îndoială, obiceiurile sunt manifestări folclorice pitorești, cu semnificații profunde asupra relațiilor omului cu natura, cu Dumnezeu, dar și cu sine însuși, dar, de cele mai multe ori ele reflectă esența vieții sociale, aspecte diverse ale rânduielilor acesteia.

În cultura populară tradițională, obiceiurile alcătuiesc un capitol important, fiindcă întreaga viață a omului, munca și ocupațiile sale, **Sărbătoarea Paștelui** este deci și sărbătoarea primaverii. Deja din secolul al II-lea avem date despre sărbătorirea Paștelui, tradiții pe de o parte creștine, pe de alta parte păgâne. Paștele este sărbătoarea creștina a Învierii Domnului. Ultima săptămână a postului care precede sărbătoarea este săptămâna mare, care începe cu duminica Floriilor și se termină cu duminica Paștelui. Sărbătoarea începe de fapt cu duminica Floriilor, când se sărbătorește intrarea lui Hristos în Ierusalim. Săptămâna mare are menirea împărtășirii chinurilor lui Iisus. În această săptămână se termină postul de 40 de zile, și natura renaste. În ziua de joi a săptămânii mari clopotele încetează să mai bata, vor mai bate doar Sambata Mare. Aceasta zi este totodată și începutul chinurilor Mantuitorului. Vinerea este ziua răstignirii lui Hristos, cea mai mare zi de post. Ziua de vineri era considerată mereu zi fără noroc. În această zi nu se obișnuiau muncile legate de cultivarea pământului sau de creșterea animalelor, nu se aprindea foc și nu se cocea pâine. Se obișnuia ca în ziua de vineri să se facă o baie în zori în parau. Cine păstra tradiția se spunea că va avea noroc tot anul.

Sărbătoarea Paștelui începe în după-masa zilei de sâmbătă. Se termină postul de 40 de zile și clopotele încep să bata din nou. Cel mai important moment al zilei este sfințirea apei botezătoare la biserică. Se spunea că prima persoană care urmează să fie botezată cu această apă "nouă" va avea noroc toată viața. Apa prezenta un rol important și duminică. Se spunea că prima persoană care apuca să ia apa de la fantană va avea noroc. Oamenii obișnuiau să pună oua roșii în apă și obișnuiau să se spele din aceasta pentru a se proteja de boli. Se obișnuia și sfințirea bucatelor. Creștinii mergeau la biserică ducând mâncarea și vinul pregătit pentru a fi

sfintite. Postul se termina oficial prin consumarea acestor bucate. In unele regiuni aceasta traditie este vie si in zilele noastre. Se spunea ca daca gainile apuca sa manance din ramasitele acestor mancaruri vor oua mult. Se obisnuia ca oul sfintit sa fie consumat in mijlocul familiei, pentru ca in cazul in care careva s-ar rataci sa isi aminteasca cu cine a mancat si sa isi regaseasca calea spre casa.

In noaptea de Inviere multime mare de popor vine la biserica. Fiecare credincios poarta in mina o lumina, pe care o va aprinde din lumina adusa de preot de pe masa Sfintului Altar. Aceasta lumina este simbolul Invierii, al biruintei vietii asupra mortii si a luminii lui Hristos asupra intunericului pacatului. Multi pastreaza restul de lumina ramasa nearsa dupa slujba si o aprind in cursul anului in cazul in care au un mare necaz in casa. La sfirsitul alujbei, preotul imparte tuturor sfintele pastii, adica pâine sfintita, stropita cu vin si cu aghiazma. Ouale rosii. Ouale simbolizeaza mormintul purtator de viata al Domnului nostru Iisus Hristos, care s-a deschis la Invierea Sa din morti. De aceea, cind sparg ouale prin ciocnire, dar si cind se intilnesc unii cu altii, crestinii isi spun: "Hristos a inviat! Adevarat a inviat!". Aceste formule se folosesc numai patruzeci de zile, pina la Inaltarea Domnului. Culoarea rosie a oualelor simbolizeaza singele lui Iisus care s-a scurs pe cruce pentru mintuirea lumii. Ciocnitul oualelor se face "cap" la "cap" si "dos" la "dos". Exista credinta ca cei care ciocnesc se intilnesc pe lumea cealalta. Cel care sparge oul celuilalt are voie sa i-l ia. Daca acesta refuza, se spune ca il va minca pe lumea cealalta stricat si uns cu pacura. Ouale pot avea si diferite "modele", pot fi pictate. In functie de zona in care se fac ele se numesc oua incondeiate, inchistrate, muncite, picate (cu ceara) etc.

Pasca se coace de catre gospodinele crestine numai o data pe an, de Sfintele Pasti. Ea are o forma rotunda pentru ca se crede ca scutecele lui Hristos au fost rotunde. Avind la mijloc o cruce, pasca este impodobita pe margini cu aluat impletit. In momentul in care se pune in cuptor, femeile de la tara fac semnul crucii cu lopata pe peretii cuptorului, spunind:

"Cruce-n casa,
Cruce-n piatra,
Dumnezeu cu noi la masa,
Maica Precista pe fereastră".

Despre originea pascăi exista o legenda care spune ca, in timp ce predica impreuna cu apostolii, Iisus a gazduit la un om foarte primitiv care le-a pus in traista, la plecare, piine pentru drum fara stirea lor. Intrebindu-l pe Hristos cind va fi paste, Mintuitorul le-a spus ca atunci cind vor gasi piine in traista. Cautind apostolii au gasit in traista ce le pusese acel om. De atunci fac femeile pasca.

Dupa traditie, in familiile crestine se manâncă în zilele de Pasti carne de miel. Mielul il simbolizeaza pe Mintuitorul nostru Iisus Hristos, care S-a jertfit pentru pacatele lumii si a murit pe cruce ca un miel nevinovat.

În prima zi de Paște **există obiceiul de a se purta haine noi**, în semn de respect pentru această aleasă sărbătoare, dar și pentru că ea semnifică primenirea trupului și a sufletului, așa cum se primenește întreaga natură odată cu primăvara.

Un alt obicei, **în prima zi de Paște**, este ca, după ce s-au întors de la Înviere și iau anafura, toți ai casei să mănânce un ou roșu, pască și o bucată de slănină: să fie curați ca pasca, sănătoși ca oul și grași ca porcul.

La întoarcerea de la slujbă, lumânarea Învierii se păstrează, pentru a fi la îndemână la vreo revărsare mare de apă, la grindină și la trăsnet.

În unele părți din Transilvania, în ziua de Paște, **fetele se spălau** cu apă de la moară, de pe roata morii, să fie frumoase. Tot prin aceste locuri feciorii țineau toaca pe un deal și o păzeau zi și noapte. Alții se străduiau să o fure. Dacă o furau, feciorii trebuiau să dea bani grei pentru răscumpărare. Toaca se păzea de joi până luni, la ieșirea din biserică iar, în timpul acesta, flăcăii erau cinstiți cu mâncare și băutură. Apoi se făcea joc și toți coborau în centrul satului. Înainte

mâncau pe câmp, în zilele noastre se duc la casele rudelor. Petrecerea ține până marți, când toți se întorc la casele lor.

În a doua zi de Paște, **finii merg la nași** cu dar de colaci, un covor țesut în casă și un ulcior. Flăcăii merg la fete cu stropitul și cu vâluritul, iar o năframă albă pusă într-o prăjină se poartă în fruntea alaiului care merge din casă în casă și face urări de Paște. Tradiția udatului, care s-a mai păstrat în Transilvania, are semnificația unui act de purificare, fetele fiind stropite cu apă sau parfum. De asemenea, flăcăii și fetele se uită în fântână pentru ca să fie curați și frumoși ca apa de izvor.

Există credința că **cine moare** în ziua de Paște sau în Săptămâna Luminată merge direct în Rai, fiindcă în această zi ușile Raiului sunt deschise, iar ale iadului închise. Tot așa, cel ce se naște în această zi va avea noroc toată viața.

Covrigii de ou: în Argeș, fiecare gospodar se străduiește să pregătească astfel de delicatese care este simbolul belșugului.

În tradiția populară, marcată de memoria ancestrală a neamului, se păstrează o seamă de obiceiuri și credințe, unele adaptate pe parcursul timpului și preluate în practica bunului creștin, altele persistând, chiar dacă nu au nimic de a face cu învățătura bisericii noastre ortodoxe strămoșești.

În circuitul științific se apelează de multe ori la un material de teren și de arhivă cu privire la cultura tradițională spirituală a celor care pot fi educați prin cultivarea tradițiilor și obiceiurilor populare. Uneori, e foarte adevărat, cercetarea privitoare la cultura tradițională spirituală a copiilor și a tinerilor din mediul rural este realizată pe baza procedurii regionale, care este larg folosită în știință (regionalismul). În multe studii de specialitate, pe parcursul cercetărilor științifice efectuate sunt depistate și analizate particularitățile regionale, caracteristice pentru diferite tipuri de comunități, care au apărut și s-au dezvoltat ca rezultat al proceselor istorice și contactelor interetnice, confesionale și sociale.

Asemenea actelor umane propriu-zise, obiectele lumii exterioare nu au valoare intrinsecă autonomă în descântece, iar un obiect sau o acțiune dobândesc o valoare și devin în același timp reale numai pentru că participă, într-un fel sau altul, la o realitate care le transcende. Obiectul tradiției și al obiceiului popular apare ca un receptacol al unei forțe exterioare care îl diferențiază de mediul său obișnuit și îi conferă sens și semnificație, conținut și valoare! Preocuparea se înscrie pe linia unei activități de cercetare și de generalizare, în care pe un suport de surse ample, pentru prima dată este studiată în complexitate cultura tradițională spirituală a celor care trăiesc în mediul rural, sub aspect istoric și etnografic, în timp și spațiu

TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE PAȘTI LA ROMÂNI

**Profesor învățământ preșcolar: NASTASASE EUGENIA
Grădinița "PRICHINDEL", Sector 6, București**

Paștele este cea mai veche și cea mai importantă sărbătoare creștină, fiind celebrat încă din epoca apostolică. Sfântul Apostol Pavel a fost primul care a vorbit despre Sărbătoarea Pesah, a evreilor, lui Iisus Hristos și i-a îndemnat pe creștini să-l omagieze pe Mântuitor.

Numele de Paști a fost rostit de primii creștini la comemorarea anuală a Cinei de Taină. Farmecul deosebit este dat atât de semnificația religioasă cât și de tradiții: oul pictat sau încondeiat, iepurașul, masa cu mâncăruri tradiționale, cozonac, pască, miel, slujba de sâmbata

seara cu luarea luminii. În seara de Înviere, conform tradiției, toată lumea merge la biserică pentru a participa la slujba și pentru a lua lumină.

De Sfintele Paști, în satele și comunele din nordul Sucevei se pregătesc diferite dulciuri, în mod special “*Babele*”, prăjitura făcută din cozonac, ce se toarnă în forme speciale. Umplutura se pregătește din nucă, rahat și stafide. “*Babele*” sunt duse la slujba de Înviere. După terminarea acesteia, credincioșii merg la cimitir, cu lumânările aprinse, pentru a duce lumină celor dragi, plecați la viața veșnică. Tradiția din noaptea de Sfintele Paști este continuată prin participarea la slujba de la ora 4 dimineața.

În Bucovina, fetele se duc în noaptea de Înviere în clopotniță și spală limba clopotului cu apă neîncepută. Cu această apă se spală pe față în zorii zilei de Paști, ca să fie frumoase tot anul și așa cum aleargă oamenii la Înviere când se trag clopotele la biserică, așa să alerge și feciorii la ele. În zona Câmpulung Moldovenesc, datina se deosebește prin complexitatea simbolurilor, a credinței în puterea miraculoasă a rugăciunii de binecuvântare a bucatelor. În zorii zilei de duminică, credincioșii ies în curtea bisericii, se asază în formă de cerc, purtând lumânările aprinse în mână, în așteptarea preotului care să sfințească și să binecuvânteze bucatele din coșul pascal.

În părțile Sibiului, există obiceiul ca de Paști să fie împodobit un pom (un arbust) asemănător cu cel de Crăciun. Singura deosebire constă în faptul ca în locul globurilor se agață ouă vopsite (golite de conținutul lor). Pomul poate fi așezat într-o vază frumoasă și farmecul sărbătorii sporește cu o podoabă de acest fel. La Călărași, la slujba de Înviere, credincioșii aduc în coșul pascal, pentru binecuvântare, ouă roșii, cozonac și cocoși albi.

În Banat, la micul dejun din prima zi de Paști, se practică tradiția tămâierii bucatelor. Apoi, fiecare mesean primește o linguriță de paști (vin+pâine sfin țite). În meniul acestei mese festive se include ciolanul de porc fiert, ouă albe și mâncăruri tradiționale, după acestea se continuă masa, cu friptură de miel.

Tradiția vopsirii ouălor în roșu este des întâlnită. Ouăle simbolizează mormântul purtător de viață al Domnului nostru Iisus Hristos, care s-a deschis la Învierea Sa din morți. De aceea, când sparg ouăle prin ciocnire, dar și când se întâlnesc unii cu alții, creștinii își spun: "Hristos a înviat! Adevărat a înviat!". Aceste formule se folosesc numai patruzeci de zile, până la Înălțarea Domnului. Culoarea roșie a ouălor simbolizează sângele lui Iisus care s-a scurs pe cruce pentru mântuirea lumii.

Pasca se coace de către gospodinele creștine numai o dată pe an, de Sfintele Paști. Ea are o formă rotundă pentru că se crede că scutecele lui Hristos au fost rotunde. Având la mijloc o cruce, pasca este împodobită, pe margini cu aluat împletit. În momentul în care se pune în cuptor, femeile de la țară fac semnul crucii. Despre originea păstii există o legendă care spune că, în timp ce predica împreună cu apostolii, Iisus a fost găzduit la un om foarte primitiv care le-a pus în traistă, la plecare, pâine pentru drum fără știrea lor. Întrebându-l pe Hristos când va fi Paștele, Mântuitorul le-a spus că atunci când vor găsi pâine în traistă. Căutând, apostolii au găsit în traistă ce le pusese acel om. De atunci, fac femeile pasca. După tradiție, în familiile creștine se mănâncă în zilele de Paști carne de miel. Mielul îl simbolizează pe Mântuitorul nostru Iisus Hristos, care S-a jertfit pentru păcatele lumii și a murit pe cruce ca un miel nevinovat. Învierea lui Iisus este pentru noi creștinii o certitudine, un adevăr de credință și totodată, un adevăr istoric, un adevăr suprarățional devenit o realitate. Este o minune a lui Dumnezeu demonstrată istoric, un miracol înscris cu martori în filele istoriei, pentru eternitate.

BIBLIOGRAFIE

- Kiseleff, Beatrice, -1998, „Paștele, obiceiuri, legende și mâncăruri tradiționale” - Editura Elis, București, 56p.
- Crăciun, Boris, -1998, “Sfintele Paști - Fascinanta sărbătoare a creștinilor mici și mari”, Editura Porțile Orientului, București, 160p.

- Szabo, Lucian Vasile - 2009, „Tradiții și credințe de Paști” , Editura Bastion, Colecția Amalgam, 90p.
- Ghinoiu, Ion -2008, „Mica enciclopedie de tradiții românești - Sărbători. Obiceiuri.

EDUCAREA PREȘCOLARILOR ȘI ȘCOLARILOR SPIRITUL

VALORILOR MORALE

Profesor înv. preșcolar: Neagu Lili-Elena Grădinița Nr.

187

Drumul în viață al omului este presărat de nenumărate valori. Printre acestea valorile morale au un rol deosebit atât în formarea caracterului și a stilului distinctiv al oamenilor unii față de alții, cât și în solidarizarea lor în adoptarea unor proiecte comune care le canalizează viața. Omul are multiple nevoi personale care îl determină să aleagă din realitate ceea ce este potrivit, dar trăiește totodată în diferite colectivități, care îi impun anumite criterii de alegere și decizie¹.

Nu putem avea o imagine a principalelor valori morale, dacă nu deținem datele principale despre societatea în care ele sunt cultivate după anumite reguli și obișnuințe, tradiții împărtășite de membrii, instituțiile principale, grupurile din acea societate.

Educația este concepută ca o activitate de formare și dezvoltare armonioasă a ființei umane, marii filosofi și oameni ai culturii arătându-se preocupați de “darul cel mai frumos care poate fi făcut omului”. (Platon). Dezvoltarea pleneră, armonioasă a omului presupune o modelare a acestuia, în planuri multiple: fizic, intelectual, moral, estetic și practic².

---

¹ Tănase Sârbu, Etică: valori și virtuți morale, Editura Societății Academice Matei Teiu Botez, Iași, 2005, p. 141

² I. Comănescu, Reconsiderări necesare în problematica educației morale, în Revista de pedagogie, nr. 61, 1991, p. 31

Educația exprimă o funcție excesiv umană și de natură pur spirituală la acțiune, educația pornește de la o persoană și se îndreaptă spre formarea altei persoane. Educația are în vedere viața personală a omului, mântuirea acestuia, relația lui cu Dumnezeu. O condiție indispensabilă a educației este modelul după care educatorul vrea să modeleze spiritul omenesc.

Educația morală este acea dimensiune a educației prin care se urmărește formarea și dezvoltarea conștiinței și conduitei morale a personalității umane. Paradigma contemporană a educației morale îmbină cunoașterea (morală) cu acțiunea (morală) în procesul formării profilului moral al personalității.

Rolul educației morale este de a-l apropia pe elev de spațiul eclesial.

“În religie copilul se trăiește pe sine în chip natural. Nu religia, ci lipsa de religie e o viață artificială și fără sens pentru copil ca și pentru om. De aceea, vârsta fragedă a copilăriei este cea mai potrivită pentru formarea moral – religioasă (...). A nu face educație religioasă copilului e a proceda la o operație caracterizată de infirmizare a sufletului, e a amputa ființa umană de ceea ce are mai de preț”³. “Scopul urmărit nu este doar să se mobilizeze sufletul cu un inventar de cunoștințe filosofice abstracte ci să le modeleze viața în Duhul lui Hristos”⁴.

Formarea profilului moral al personalității este un proces îndelungat care își are originea în familie, se continuă în școală și se consolidează pe tot parcursul devenirii umane. Cunoașterea procesului formării conștiinței și conduitei morale, a relației dintre latura morală și celelalte aspecte ale educației, a rolului diferiților factori în formarea convingerilor, sentimentelor și obișnuințelor morale trebuie să stea în atenția specialiștilor.

Perioada preșcolară reprezintă fundamentul personalității copilului. La grădiniță, copilul trebuie să intre în contact cu ceea ce înseamnă bazele unei educații diverse și care se va desfășura pe tot parcursul vieții.

Problema apropierii copilului de cunoaștere a normelor, regulilor de bază și conviețuire trebuie văzute prin prisma jocului și amenajării adecvate a spațiilor locative.

Educația morală formează copiilor o conduită morală bazată pe cunoașterea cotidiană a regulilor vieții sociale, urmărește inițierea copiilor în practicarea unui comportament activ,

---

³ C. Galeru, Lăsați copiii să vină la mine, Revista de pedagogie, nr. 6, 1991, p. 36

⁴ Ibidem

responsabil, capabil de toleranță și respect față de sine și față de ceilalți, conștient de drepturi și datorii, liber și deschis spre alte culturi.

Educatorul intervine la această vârstă în realizarea educației morale și sociale a copilului.

Faptul ca unii copii prezintă trăsături morale ca cele ale părinților (bunătate/răutate); altruism/egoism) nu se explică prin ereditate, ci mai degrabă prin influența exemplului exercitat de mediul familial asupra copilului care la vârstă mică are tendința de a imita.

Grija pentru conduita morală este un aspect foarte important al educației morale la această vârstă când imitarea este un mod de viață pentru preșcolar. Acum se pot forma ușor deprinderi de comportament civilizate ceea ce și fac factorii educaționali din grădiniță.

La intrarea în grădiniță, copilul are o experiență de viață, care poate fi valorificată, însă educatorul trebuie să-l introducă pe copil în universul valorilor reale, să-l ajute să înțeleagă semnificația acestora, să dobândească acea capacitate de a distinge ceea ce este frumos, bun, adevărat. Pentru ca aceste cunoștințe să se transforme în conduite trebuie însoțite de trăiri afective, componenta cognitivă și cea afectivă fiind indispensabile în formarea conștiinței morale.

Totuși formarea conștiinței morale este un proces lung și anevoios, iar transformarea acestuia în conduită presupune corelarea tuturor componentelor sale fundamentale: obiective, conținut, metode, mijloace, forme de organizare, metode de evaluare. Îmbinarea acestora într-un sistem, deprinderea elementelor de bază, unitatea dintre teorie și practică și fundamentarea actului educațional pe principii științifice reprezintă baza unei educații morale corespunzătoare.

La grădiniță, copiii deprind normele de conduită civilizată de a îndeplini diferite sarcini, de a avea un program regulat și astfel este ajutat să colaboreze mai bine cu cei din jurul său și să aibă inițiativă. Acum ei își îmbogățesc vocabularul, își dezvoltă gândirea, concentrarea, memoria, dorința de cunoaștere și atenția, comunică mai mult, își dezvoltă aptitudinile fizice, psihice, artistice.

O direcție importantă în educația morală o constituie cunoașterea și respectarea normelor de comportare civilizate, educarea comportamentului și a conduitei disciplinate. O disciplină conștientă pentru preșcolar înseamnă îndeplinirea conștientă a cerințelor educatoarei, ale părinților, abandonarea intereselor personale pentru cele colective.

Proverbele, zicătorile transmit prin valoarea lor estetică și învățăturile morale modele de acțiune în variate împrejurări cu care se confruntă omul. Prin intermediul lor, copiii înțeleg noțiuni cu conținut pozitiv: cinstea, hărnicia, răbdarea, bunătatea, curajul, modestia. Dar ei pot învăța și din cele cu conținut negativ pentru că mai repede omul învață din rău decât din bine, din situații identice trăite.

Proverbele și zicătorile pot fi folosite la orice activitate, deoarece dacă ele sunt explicate pe măsura puterii lor de înțelegere sau prin exemple concrete, copiii vor reuși să-și însușească valorile morale pe care ni le dorim.

Ghicitorile au și ele învățămintele lor. Prin intermediul lor, copiii pot să-și precizeze reprezentări asupra trăsăturilor caracteristice obiectelor și fenomenelor pe care le cunosc. Prin învățarea lor, exercițiul mintal devine antrenant și distractiv. Li se dezvoltă astfel istețimea, atenția, pricepera de a scoate în evidență trăsătura principală a unui obiect.

Școala reprezintă o necesitate. Copilul vrea să fie activ. Rolul dascălului acum nu mai este acela de a transmite cunoștințe, iar cel al elevului de a asculta și a asimila informațiile. Dascălul este mai mult decât un organizator al învățării și un element de legătură între elev și societate. Procesul de învățare a devenit dinamic și interactiv, iar elevii și dascălii sunt responsabili pentru practicile educaționale și pentru rezultatele acestora. Relația profesor – elev este una de colaborare, de încredere și de respect reciproc, elevul este sprijinit de profesor.

Încă din clasa I, copiii dezbat termeni ca: adevăr, prietenie, altruism, disciplina, supunere, răspundere (valori morale). Citind și povestind unele lecturi literare (Un om necăjit, M. Sadoveanu; Micul patriot padovan, Edmond de Amicis; Robinson Crusoe, Daniel Defoe), elevii vor beneficia de efectul educativ al unor lecții de etică morală. Se vor întâlni cu personaje pozitive și negative care se luptă și triumfă binele, întărind credința în Dumnezeu; cu personaje care reușesc datorită speranței și credinței.

Recitarea poeziilor este o plăcere pentru școlarii mici. Ele trezesc puternice sentimente de bucurie, dragoste de viață, de apreciere sau dezaprobare față de anumite comportamente.

Dramatizările au multe implicații benefice în realizarea comportamentului moral, schițele, glumele, scenetele satirice, de asemenea. Cunoașterea și utilizarea limbajului din sfera valorilor civice devine mai ușor de atins folosind forme activ participative, plăcute, cu accent pe spiritul de competiție.

Exemple:

- rebus – utilizând termenii : bine, sinceritate, adevăr, colaborare, altruism;
- concursurile – redactarea unui eseu, lucrarea plastică;
- proverbe, zicători

Educația ecologică este un obiectiv al educației morale și se exprimă prin atașament față de plante și animale, față de natură.

La nivelul ariei curriculare „Om și societate” prin intermediul disciplinelor: Istoria românilor, Religie, Educație civică, micul școlar află modele exemplare de comportament în spiritul valorilor morale care s-au impus în societate de-a lungul timpului. Astfel, din lecțiile de istorie, copilul află despre modul de organizare al societății din cele mai vechi timpuri și până în epoca modernă și contemporană. Cunoașterea formării și afirmării virtuților poporului din care fac parte generează în sufletul elevilor sentimentul de apreciere față de curajul și viteza înaintașilor.

Educația moral – civică se realizează prin lectura suplimentară unde vor identifica valori morale, virtuți și comportamente folosite drept exemple pentru sintagme „așa e bine”, „așa e rău”.

Educația moral – civică urmărește formarea acelu set de competențe civice necesare și suficiente; pentru a face din copil un locuitor al cetății, un bun cetățean, urmărind cultivarea integrității morale a micilor școlari sub aspectul conștientizării propriului Eu și – al modelării comportamentului ca viitori membrii ai comunității sociale. Cunoștințele pe care elevul le va asimila vor întregi aportul în formarea unor deprinderi și priceperi cu ajutorul cărora va deveni apt să se adapteze cu succes cerințelor și normelor pe care societatea le impune.

„Nu există artă mai frumoasă decât arta educației. Pictorul și sculptorul fac doar figuri fără viață, dar educatorul creează în chip viu; uitându-se la el se bucura și oamenii, se bucura și Dumnezeu și oricine poate fi dascăl, dacă nu al altora cel puțin al său”- Sf. Ioan Gură de Aur.

Educația este o acțiune care vizează întregul, armonia trup – suflet din om. Sufletul însă, ca esență spirituală și deci superioară, stăpânește corpul și-l conduce spre țintele sau idealurile făurite de el sau descoperite de Dumnezeu. Prin educație se poate nădăjdui realizarea unității morale, unitate ce dirijează în mod statornic viața și toate acțiunile omului. Astfel se realizează și caracterul moral.

În educația creștină a copilului este implicată întreaga societate. Copilul fiind ca o mlădiță în formare poate să copieze în sufletul său și exemple negative. Pentru cunoașterea gândurilor, sentimentelor copilului trebuie o colaborare strânsă între familie, școala și Biserică. Pentru aceasta, părinții trebuie să conștientizeze că faptul că ora de religie este decisivă pentru viața copilului.

Una din trăsăturile vieții creștine în lume este cea care ne spune că trebuie să fim generoși, primitivi, iubitori și atenți cu cei în nevoi. Aceste calități pot fi insuflate în sufletul copiilor încă din frageda pruncie. Dacă între copii, părinți și dascăl s-a stabilit o relație de dragoste, copilul are încredere și îi respectă.

Disciplina trebuie să fie cu rost și să slujească în scopul dreptății și scopul disciplinării copiilor este să-i învățăm ce e bine și ce e rău.

Iubirea noastră pentru copii trebuie să fie o icoană a iubirii lui Dumnezeu pentru umanitate. Asta înseamnă că dacă un copil își recunoaște greșeala și îi pare rău de ce a făcut, trebuie să ne stăpânim dorința de a-l pedepsi, încurajându-i în felul acesta pe copii să nu-și ascundă greșelile.

Educația religioasă se face în primul rând prin exemplul părinților, dascălilor, prin întreținerea unei atmosfere de dragoste și rugăciune. Dragostea, rugăciunea și exemplul sunt mult mai convingătoare decât cuvintele.

Din punct de vedere creștin ortodox, educația religioasă – morală caută să perfecționeze omul, creație a lui Dumnezeu, în, cu și prin Hristos, Dumnezeu – Omul ca și creația absolută. Educația se bazează pe dragostea dintre oameni. Din dragoste izvorăște încrederea, iar acolo unde este iubire și încredere izvorăște libertatea. Fără libertate nu poate exista viață morală.

Copiii de astăzi sunt cetățenii societății informatice. Ei trebuie să acționeze și să gândească altfel decât au făcut-o părinții lor. Asistăm la o transformare calitativă a societății omenești. Ea presupune (în termeni filosofici) că nu mai acordăm materiei rolul esențial în univers. Acest loc este ocupat acum de informații.

Procesul de construire a profilului moral – civic al elevului este complex și angajează nu numai cadrele didactice, ci și părinții, instituțiile culturale, biserica, mijloacele de comunicare în masă deci – societatea.

Bibliografie

1. Dumitrana Magdalena, Copilul, familia și grădinița, Editura Compania, București, 2000
2. Revista Învățământului Preșcolar nr. 3,4/1997, București 1997
3. Învățământul primar nr. 12/1996, Editura Discipol, București, 1996
4. Galeriu Constantin, Lăsați copiii să vină la mine, Revista de pedagogie, nr. 6, 1991
5. Comănescu I, Reconsiderări necesare în problematica educației morale, Revista de pedagogie, nr. 6, 1991
6. Sârbu Tănase, Etică: valori și virtuți morale, Editura Societății academice Matei Teiu Botez, Iași, 2005

„ TRADITII SI OBIOCEIURI PASCALE”

**Profesor învățământ preșcolar: NISTOR ROXANA,
Grădinița Nr.191, Sector 3, București**

Învierea Domnului este cea mai importantă sărbătoare în calendarul creștin, fiind însoțită, în România, de numeroase tradiții și obiceiuri, unele moștenite din generație în generație. Prin și pentru aceste tradiții, unele dintre cele mai frumoase din lume, sărbătoarea Învierii este prilej de reunire a familiei în jurul mesei cu preparate tradiționale, este motiv de bucurie și de optimism.

O credință larg răspândită în România este aceea că cei care pleacă din această lume în ziua de Paște vor merge direct în rai, porțile acestuia fiind deschise în această zi, și, de asemenea, având în vedere că cerurile se deschid, sufletele răposaților se întorc acasă, pentru a-i proteja pe cei dragi. În noaptea de Înviere, credincioșii obișnuiesc să meargă la biserică, să ia lumină și să cânte Învierea Domnului.

Oamenii aduc acasă „lumina” – lumânarea aprinsă direct de la cea aprinsă de părinte în Altar – , unii obișnuiesc să facă o cruce mică pe pragul de sus al ușii gospodăriei sau pe peretele dinspre răsărit, afumându-l cu lumânarea, iar cei mai mulți păstrează lumânarea de la Paște și o aprind peste an, în cazul unor mari neazuri, boli sau în situația unor feneomene meteo extreme.

Masa de Paște este construită în jurul preparatelor din carne de miel – ciorbă, friptură sau drob – simbolul Mântuitorului Iisus, care a fost sacrificat pentru a salva omenirea.

Un alt simbol al sărbătorii îl reprezintă **Pasca** preparată de obicei sâmbăta dimineața, care este dusă spre sfințire la biserică la slujba de Înviere, alături de coșul bucatelor preparate pentru sărbătoare. A doua zi dimineața, unii credincioși, mănâncă din sfânta Pască în loc de anafură sau Sfintele Paști. Se spune că de Înviere este bine ca oamenii să fie îmbrăcați cu o haină nouă, care ar simboliza purificarea. De asemena, nu este bine ca de Înviere să se doarmă, fiindcă restul anului va aduce somnolență, ghinion sau recolte slabe. În ziua de Paști se mai spune că nu e bine să se consume oul cu sare, fiindcă autorul va transpira tot anul, iar Pasca,

sau anafura sunt considerate t maduitoare dacă se păstrează peste an bucățele din acestea. Tot legat de ou, se spune că masa de Paști trebuie să se  ncep  cu consumul unui ou, existând credința că astfel trupul va fi sănătos întreg anul, apoi pește – pentru a fi sprinten precum acesta – și mai apoi pasăre – pentru a fi ușor ca aceasta. O altă tradiție arată că dacă în ziua de Paști prima persoană care intră în gospodărie este bărbat, acolo va exista noroc peste an.

Acestea sunt tradiții și obiceiuri larg răspândite la nivelul țării în comunitatea creștin-ortodoxă.  n afara acestora există tradiții particulare întâlnite în anumite regiuni geografice sau în anumite comunități. Spre exemplu, ** n Moldova**, în noaptea de  nvier, după slujba de la miezul nopții, credincioșii obișnuiesc să însoțească momentul  nvierii prin pocnitori care semnifică alungarea spiritelor rele.

Coșul de bunătăți care se duce la sfințit la biserică este pregătit strict după cele transmise din moși-strămoși: aici sunt așezate, alături de bucate, semințe de mac, sare, zahăr, făină, ceapă și usturoi – simbolurii ale bucuriei de peste an. Deasupra acestei farfurii se așează pasca, șuncă, bani, flori, sfeclă roșie cu hrean și ouăle roșii. De asemenea, coșul este acoperit un pled cusut cu modele specifice zonei.

Există o simbolistică specifică pentru sfințirea celorlalte componente ale coșului cu bunătăți: macul este aruncat în rău pentru a alunga seceta, sarea aduce belșug peste an, zahărul sfințit este element t maduitor pentru vitele bolnave, ceapa și usturoiul au rol de protecție împotriva insectelor, făina se presară pe c mp pentru ca rodul grâului să fie cel așteptat.

Tot  n Moldova există tradiția ca fetele nemăritate să meargă la biserică și să spele clopotnița cu apă neîncepută, iar dimineața trebuie să se spele cu aceasta pe față existând credința că astfel vor fi curtate de băieții „de însurat” din localitate. La rândul lor, flăcăul care iubește o fată nemăritată trebuie să meargă la casa acesteia și să-i ofere un ou roșu.  n unele zone din Moldova există tradiția ca în dimineața  nvierii, preotul să meargă el pe la casele oamenilor – așezați în formă de cerc, cu lumânări aprinse – pentru a sfinți coșul cu bucatele pascale.

 n zona Bihorului, există o tradiție care arată că oul împodobit de Paște prevestește norocul: dacă după 40 de zile acesta nu se strică, atunci persoana va fi norocoasă. Tot în această zonă, ** n Joia Mare**, se aprind focurile sacre ale  nvierii în cimitire și tot în această zi există obiceiul de a arunca ouă la țintă. La încondeierea ouălor în Joia Mare, bihoreni folosesc un instrument specific numit „bijorca”.

 n Apuseni, femeile merg la cimitir în noaptea  nvierii să aprindă lumânări la morminte, iar prima zi de Paște începe cu  mp rt șania cu pască, după ce credincioșii se spală cu apă în care a fost pus un ou roșu, o monedă de aur și urzică. Tot  n Apuseni, în noaptea de Paști se ia toaca de la biserică, se duce la cimitir și este păzită de feciori. Este simbolul luptei între „hoți” și „păgubași”, iar cei care pierd sunt datori cu un „osp t”, pregătit fie de cei care au încercat să fure toaca și nu au reușit, fie de cei care nu au fost în stare să o păzească.

 n Țara Bârsei, există obiceiul – din Duminica Tomii – „Junilor Brașovului” –  n care grupuri de tineri, asemănătoare colindătorilor sau călușarilor, strâng ouă de la tinerele fete, după care, la Pietrele lui Solomon – aflate în zona Șcheii Brașovului – la picnic, încep diferite concursuri.  n **zona Valea Arieșului** există obiceiul „rostogolitului ouălor” care sunt lăsate să cadă spre o gaură din pământ.  n zona Lăpușului din Maramureș, în duminica Paștelui copiii merg la prieteni și la vecini – iar pragul casei trebuie trecut mai  nt i de un băiat, pentru că în acea gospodărie să nu fie discordie tot restul anului – și anunță  nvierea Domnului, iar fiecare gazdă dăruiește câte un ou roșu. ** n satele din Transilvania**, în prima zi de Paște, băieții merg la udat cu parfum la casele fetelor de măritat, „ca să nu se veștejească” – obicei care semnifică înflorirea și fecunditatea – , iar fetele  i răsplătesc cu ouă roșii, sau cozonac.

BIBLIOGRAFIE:

- C. Poulidu, Traditii si obiceiuri, Ed. De Agostini, Bucuresti, 2008;

- Tilea, Povestiri si traditii de Pasti, Ed. Didactica si Pedagogica, Bucuresti, 2017.

OBICEIURI ȘI TRADIȚII DE PAȘTI

Profesor învățământ preșcolar: Alina Florina OGRIN JA
Grădinița P.P. „Ion Creanga,, Alexandria Jud. TELEORMAN

„Un popor fără cultură poate fi izvorul sau râul fără apă, o fântână seacă, o casă fără temelie, omul fără trecut, o țară cu tineri și copii sacrificați, bătrâni îngenunchiați, o populație fără viitor.”

Obiceiurile înrădăcinate în viața oamenilor, comunică o poezie netăgăduit de frumoasă. Obiceiul este o deprindere câștigată prin repetarea deasă a aceleiași acțiuni. Obiceiurile, datinile, cântecele, însoțesc viața omului de la naștere până la moarte.

Județul Teleorman este foarte bogat în obiceiuri și tradiții.

Folcloriștii împart obiceiurile după anotimpuri, concentrându-le în jurul sărbătorilor importante.

Paștele reprezintă sărbătoarea Învierii lui Iisus Christos. Începutul acestei sărbători e văzut chiar în Cina cea de Taină, pâinea și vinul simbolizând sacrificiul trupului și al sângelui, ca preț al răscumpărării.

În tradiția ortodoxă, începutul sărbătorii e marcat o dată cu postul de șapte săptămâni.

O semnificație foarte importantă o are Joia Mare din Săptămâna Patimilor. Din această zi, țărani încetează lucrul la câmp și se concentrează asupra casei, a curții, pentru ca totul să fie curat. Tot în Joia Mare, femeile încep să pregătească pasca și să vopsească ouăle. Potrivit tradiției, la miezul nopții dintre sâmbătă și duminică, oamenii se trezesc din somn în bătaia clopotelor. Se spală cu apă curată, își pun staie noi, iau câte o lumânare și pornesc către biserică. Acasă le e îngăduit să rămână doar celor foarte bolnavi.

La biserică, preotul – cu Sfânta Evanghelie și crucea în mână, urmat de alaiul de credincioși – iese cu lumânarea aprinsă (Lumina) și înconjoară biserica de trei ori. Serviciul divin se desfășoară afară, iar când preotul va rosti „Christos a înviat!” toți cei prezenți la acest serviciu religios vor spune „Adevărat a înviat!”. Răspunsul e recunoașterea tainei Învierii, iar aceasta va fi formula de salut timp de 40 de zile, până la Înălțarea Domnului.

Cu lumânarea aprinsă, fiecare se întoarce acasă și face o cruce mică pe peretele dinspre răsărit, afumându-l cu lumânarea, pe care o va păstra tot restul anului.

Oamenilor le este permis să mănânce bucatele (pasca/pâinea, ouăle roșii, carnea de miel, sarea și vinul) abia după ce acestea se sfințesc și după ce fiecare persoană participă la Liturghie.

Se spune că acei care ciocnesc ouă roșii în ziua de Paște se vor întâlni și pe lumea cealaltă.

Prima zi de Paște trebuie să fie petrecută liniștit, fiind interzisă orice activitate distractivă. În această zi, e interzis și somnul.

Luni, a doua zi de Paște, oamenii dau de pomană pentru cei morți, mergând, în cele mai multe cazuri, la cimitir. O credință răspândită printre români e că, timp de o săptămână de la Înviere, porțile Raiului sunt deschise larg. Tocmai de aceea se spune că sufletele celor care mor în Săptămâna Luminată ajung direct în Rai.

De Paști copiii sunt îmbrăcați frumos, cu lucruri noi, și merg la biserică în fiecare zi a săptămânii mari la denii și sfârșesc cu ziua în care se ia Paști, duminica. Vineri seara se merge la biserică, se ocolește biserica la ora 12, de trei ori cu Domnul Isus Hristos, apoi se ia lumină și se pleacă spre casă, făcând în așa fel încât să nu se stingă lumina până acasă. Duminică, după ce se ia Paști se ciocnesc ouă roșii. Tradiția populară spune ca de Paști cei mai mici să meargă la cei mai mari, adică fini la nași, copii la părinți cu ouă roșii, colăcei, prăjituri, toate preparate conform tradiției populare în ajunul Paștelui.

În funcție de zonele țării, există obiceiuri și obiceiuri diferite.

TRADITII SI OBIECIURI PASCALE

**Profesor învățământ preșcolar : OPRÎȚA ANDREEA, Grădinița
Nr,72, Sector 5, București**

Minunea Învierii este cea mai importantă sărbătoare pentru creștinii din întreaga lume și este marcată de o multitudine de tradiții și obiceiuri de Paște. Paștele este sărbătorit într-un mod foarte vesel, fiind și un semn al primăverii, un nou început, o speranță în bine și o reînnoire. De la ouă roșii și cozonac la slujbe religioase înălțătoare, la iepurașul colorat cu coșul plin de bunătăți, sau multe superstiții și obiceiuri, Paștele este sărbătorit într-un mod foarte vesel.

Simbolistica ouălor de Paște

Dacă ouăle roșii reprezintă sânge divin din răni, ouăle colorate sau împodobite reprezintă bucuria primăverii, a renașterii și a fericirii. În Joia Mare, în Săptămâna Patimilor, românii pictează, , În ziua de Paști, aceștia țipă: „Hristos a înviat!” la care răspunsul este: „Adevărat a înviat!” Ouăle roșii sunt considerate a avea abilități supranaturale. Ingerarea lor le menține sănătoase, le purifică și le face frumoase.

Comercializarea din ce în ce mai mare a sărbătorii de Paște a avut ca rezultat apariția ouălor de ciocolată, precum și a ouălor de lemn decorate cu teme tradiționale și vândute ca obiecte decorative.

Lumina sfântă

Pentru credincioși, lumina Noptii Învierii reprezintă triumful binelui asupra răului, cucerirea întunericului și triumful vieții. Apare la Sfântul Mormânt prin putere divină, fără explicație sau sursă de aprindere. Minunea uimitoare menține credința, iar abilitățile luminii sfinte variază de la protecție și vindecare până la aducerea de bogății, noroc și armonie în case.

Lumânarea care a fost aprinsă în Noaptea Învierii va fi aprinsă în drumul spre casă pentru români. Dacă nu se stinge, dorința purtătorului se va împlini.

Paștele este un festival vesel, luminat, bogat în semnificații, simboluri și obiceiuri. Lumina sfântă este speranța poporului, demonstrând că minunile se mai pot întâmpla.

Despre Iepurașul de Paște

Iepurașul de Paște, personaj mitologic devenit simbol al evenimentului, este cel care aduce ouă încă din dimineața Învierii Domnului. Bazat pe credințele germane luterane, acest iepure a avut un rol asemănător cu cel al lui Moș Crăciun, evaluând tinerii în funcție de nivelul lor de ascultare și lăsând doar ouă colorate pentru cei buni. Potrivit mitologiei, nu poartă doar ouă împodobite în coș, ci și multe dulciuri pe care le lasă prin casele copiilor. Iepurașul de Paște este un simbol al renașterii naturii în sezonul de primăvară și, în general, este îmbrăcat în culori strălucitoare.

Iepurașul este înlocuit de diferite creaturi într-o tradiție păgână care este practică în întreaga lume. În Elveția, de exemplu, nimeni altul decât cucul nu este responsabil pentru livrarea ouălor, în timp ce vulpea transportă cu succes ouă în alte regiuni europene.

Ideea unui iepure care livrează ouă și dulceață de Paște a fost rapid adoptată și îmbrățișată, iar astăzi, copiii din întreaga lume anticipează sosirea drăguței creaturi purtătoare de cadouri, iepurașul de Paște fiind unul dintre cele mai populare ritualuri și obiceiuri de Paște în rândul copiilor.

Tradiții și datini pascale la români

Mai avem tradiții și practici de Paște nealterate de secole pe care le-am respectat deliberat sau involuntar an de an, în ciuda faptului că interculturalismul și-a spus cuvântul și am „importat” multe obiceiuri noi.

În majoritatea caselor românești se ține postul de Paște, la fel ca și spovedaniile înainte de Duminica Paștelui, rugăciunile, curățenia casei și o reuniune de familie la masă în Duminica Paștelui.

În Maramureș, schimbarea ținutei în timpul postului este absolut interzisă, cu excepția zilei de Paște. Ținutele curcubeu care simbolizează bucuria în Săptămâna Pasiunii sunt aceleași.

Duminică dimineața, în Muntenia, creștinii se șterg la ochi cu apă rece care conține un ban de argint și un ou roșu. Se crede că oferă fericire și sănătate bună.

În orice colț al țării, decedați sunt amintiți. Credincioșii vor vizita cimitirele folosind lumina captată în Noaptea Învierii. Ouăle vor fi aruncate peste morminte și vase vor fi împărțite pentru pomana spiritelor căzute.

O altă tradiție românească care se menține este înroșirea ouălor pentru a reprezenta sângele lui Hristos. Paștele, mâncărurile de miel, plăcintele și produsele de patiserie pufoase se încadrează toate în această categorie.

Petrecerea Gospodăriei se mai ține în satele Bucovinei, unde oamenii se îmbracă în ținute tradiționale și sărbătoresc până dimineața cu preparate alese.

Decorarea ouălor este o adevărată formă de artă în Transilvania, iar gama de modele este absolut uluitoare. Tinerele sunt stropite cu apă și de băieții care le plac în a doua zi de Paște.

Lumânarea care s-a aprins în Noaptea Învierii se păstrează în unele părți ale țării ca o tradiție. Poate fi declanșată în orice moment al anului în perioade de neazuri, boală sau tulburări.

Bibliografie:

- <https://edifica.ro/stil-de-viata/paste/traditii-si-datini-pascale/>
- <https://www.rador.ro/2015/04/12/documentar-traditii-si-obiceiuri-romanesti-de-paste/>
- <https://www.travelguideromania.com/ro/traditii-de-paste/>

ÎN AȘTEPTAREA PAȘTELUI

**Profesor învățământ preșcolar PANĂ EMILIA
Grădinița nr.72, Sector 5, București,**

“Nimic nu-i mai frumos, mai nobil, decât meseria de educator, de grădinar de suflete umane, de călăuză a celor mai curate și mai line de energie mlădițe” .

Să-i îndrumăm pe copii și să-i învățăm să prețuiască, să respecte obiceiurile și tradițiile românești, să le sădim în suflete aceste sentimente definitorii ale identității neamului nostru, fără de care nu am ști de unde venim sau cine suntem, este o mare oglindă în care se reflectă cu cea mai mare intensitate frumusețea României.

Obiceiurile și tradițiile dezvăluie fața necunoscută a existenței celorlalți. Copiilor le conferă identitate și apartenență la poporul român, le creează o “unicitate pozitivă”, adică trăsăturile caracteristice poporului: cântece, dansuri, meșteșuguri, credințe, vorbire, costume, etc.

Folclorul reprezintă creația literară, plastic-muzicală, întreg ansamblul de tradiții și obiceiuri moștenite de la înaintași-zestrea culturală a strămoșilor noștri. Prin cunoașterea unor forme de folclor accesibile și prin aplicarea lor în activitatea la grupă, se manifestă prețuirea și admirația față de valorile culturale românești. Proverbele, zicătorile, colindele, dansul popular, scenetele de Crăciun, de Paște, fac parte integrantă din creațiile noastre populare .

Sărbătoarea Luminii, “Învieria Domnului” și sărbătoarea “Floriilor”, constituie pentru copii un prilej de a cunoaște valori spirituale creștin-ortodoxe care simbolizează biruința omenirii, triumful asupra suferinței, și a gândirii pozitive asupra viitorului. Multe tradiții de Paște sunt așteptate de copii cu multă bucurie. În această perioadă, ei învață cântece specifice, poezii, decorează ouă, pictează, colorează fișe de Paște cu iepurași și ouă roșii.

De la un capăt la altul al lumii, oul este prezent în majoritatea legendelor și a tradițiilor ca simbol al vieții, adesea perceput ca sămânța din care s-a născut omenirea.

În activitățile desfășurate la clasă, și în cele extra-curriculare, am găsit modalități și strategii pentru cultivarea sentimentelor de dragoste față de obiceiurile românești, prin cunoașterea datinilor și a obiceiurilor diferitelor sărbători.

Paștele, sărbătoarea Învierii Mântuitorului, a constituit din vechime un prilej de bucurie în care oamenii își trimiteau—ca simbol al afecțiunii, ouă colorate în diferite culori, de cele mai multe ori roșii. Și pentru copii, sărbătoarea Paștelui e un prilej de bucurie. Astfel, pentru sărbătoarea “Învierii Domnului”, alături de dansuri populare, copiii au mai pregătit și poezii, cântece specifice Floriilor, au încondeiat ouă, au confecționat felicitări și au pictat. La finalul zilei, rezultatul activității a fost oferit, sub forma unui cadou, părinților.

De asemenea, în ceea ce privește activitatea mea personală desfășurată alături de copii, se pot face următoarele mențiuni:

În săptămâna precedentă sărbătorii “Învierii Domnului”, am planificat mai multe activități care să-i ajute pe copii să înțeleagă semnificația acestei ocazii. Astfel, pentru activitățile liber alese, pentru sectorul Artă am folosit diverse fișe pe care copiii au desenat și au colorat ouă roșii sau de diferite culori, iepurași de Paște, coșulețe, cei mai talentați au reușit să deseneze liber copii fericiți care merg la biserică pentru a se împărtăși, ouă ascunse în iarbă, etc. Pentru sectorul Jocuri de Masă am realizat puzzle-uri cu ilustrații specifice, jocul: “Caută umbra iepurașului”, “Alege și potrivește”. La sectorul Nisip și Apă am modelat în nisip urmele iepurașului și am ascuns ouă colorate de plastic în nisip pentru a fi găsite de copii. La sectorul Bibliotecă am “citit” imagini ilustrative pentru Paște, iar la final am alcătuit un album cu acestea. La sectorul Știință am făcut un experiment “Ouă crude, ouă fierte”, iar la Construcții am confecționat din sârmă plușată “coșulețe pentru ouă”.

Mai departe, în ceea ce privește Tranzițiile am pregătit următoarele: “Sărim ca iepurașii”, “Numărăm ouăle din coș”, “Trecem peste coșulețul cu ouă”, “Iepurașii—joc muzical”.

Domeniul Științe i-a purtat pe copii într-o frumoasă lectură după imagini “În așteptarea sărbătorii Paștelui”, iar la Matematică am numărat și am grupat iepurașii în jocul-exercițiu: “Ce

ne-aduce Iepurașul?”. La Domeniul Limbă și Comunicare cei mici au învățat poezia: “Iepurașul de Paște”, iar în cadrul activității artistico-plastice, au încondeiat ouă pe care le-au păstrat ca amintire. Activitățile practice, îndrăgite de copii, au presupus o lucrare intitulată “Ajută iepurașul să facă un tablou!”. Totodată, deoarece copiii au o nevoie de mișcare, am pregătit la Domeniul psiho-motric un parcurs aplicativ pe care l-am numit “Ajută-l pe Rilă Iepurilă!”. Nu puteam uita nici de Domeniul Om Societate unde copiii au fost așteptați de o conversație interesantă despre cum îi putem ajuta pe părinți să aranjeze masa de Paște, și am avut un suport intuitiv pentru a-i ajuta pe copii să se poată exprima mai ușor.

Finalul fiecărei zile va fi încheiat cu câte un joc de mișcare sau muzical după cum urmează: “Iepurașii la morcovi”, “Iepurașul Țup”—joc muzical și “Dansul Iepurașilor”.

Deoarece avem încheiat un parteneriat cu Centrul de Copii “Sfânta Elena”, le vom pregăti, ca în fiecare an, un pachetel alături de gândurile noastre bune.

La finalul săptămânii, vom organiza și o expoziție cu lucrările copiilor, iar cele mai reușite vor participa atât la concursul: “Sărbătoarea Învierii”, cât și la concursul “L-ați văzut cumva pe Iepuraș?”.

Numai educându-i de mici pe copii, prin diverse activități desfășurate în grădiniță dar și în familie, să îndrăgească limba pe care o vorbesc și obiceiurile românești, ne putem asigura că tradițiile vor avea continuitate în generațiile viitoare.

Izvorul obiceiurilor și al tradițiilor este necesar pentru cel ce vrea să le cunoască și să le adune în mănunchi pentru a le dăruia din nou, cum spunea Anton Pann: “De la lume adunate / Și-napoi la lume date”, iar marele poet Vasile Alecsandri spunea că “Diferitele creații folclorice sunt pietre scumpe în sânul poporului” și “prin urmare e sfânta datorie de a le căuta și a le feri de noianul timpului și uitării”.

BIBLIOGRAFIE

- Berger, G. “Omul modern și educația sa “Psihologie și educație”, București, E.D.P., 1973
- Cucuș, C. “Educația. Dimensiuni culturale și interculturale “Editura Polirom, Iași, 2000
- Dottrens, R., “Institutori ieri, educatori mâine”, București, E.D.P 1970

TRADIȚII ȘI OBICEIURI PASCALE

**Profesor învățământ preșcolar PÂRVU MIRELA,
Grădinița Nr.196, Sector 3, București**

„În gura poporului se află pururea vie sublima sorginte a oricărei legături”. Așa spunea B.P.Hașdeu din nesecatul izvor al folclorului românesc.

Elementele care constituie specificul inconfundabil cu care poporul român se legitimează în fața lumii, tradițiile noastre vin de demult și-și cer dreptul de a fi, dacă nu îmbogățite măcar preluate și transmise.

Obiceiurile și tradițiile populare reprezintă o parte importantă a folclorului românesc. Cu o săptămână înainte de Paști celebrăm Floriile. Sărbătoarea Floriilor își are sorgintea în vechea sărbătoare creștină Floralia, dedicată zeiței romane a florilor și a primăverii, Flora, peste care creștinismul a suprapus sărbătoarea intrării lui Iisus Hristos în Ierusalim. Ramurile de salcie (substituente locale ale ramurilor de palmier din Ierusalim), simbol al fertilității și al renașterii naturii primăvara, se duc la biserică pentru a fi sfințite, după care se folosesc la

împodobirea icoanelor, a ușilor și a ferestrelor sau la tratarea simbolică a bolilor de-a lungul anului, uneori chiar și pentru vrăji și descântece.

Această sărbătoare rămâne în tradiția poporului nostru un moment încărcat de bogăție, semnificații spirituale, închinare miracolului vieții și bucuriei de a trăi.

După sărbătoarea Floriilor sărbătorim Pastele. Pastele este în ortodoxie sărbătoarea sărbătorilor, reprezintă Învierea Domnului nostru Iisus Hristos. Această sărbătoare creștină este precedată de o perioadă de 40 de zile de post. Ultima săptămână a postului mare, Săptămâna Patimilor sau Săptămâna Mare este inclusă în Sărbătoarea Paștelui, deși în această perioadă postul continuă chiar cu o mare intensitate. Din joia Mare până în ziua de Înviere bătrânii tin post negru. Cei mai tineri mănâncă în această săptămână doar pâine și fructe uscate și nu beau decât apă de izvor. Joia Mare, cunoscută în calendarul traditional și sub denumirea de joia morților sau cina cea de taină la care Hristos a prefigurat jertfa sa prin frângerea pâinii și prin oferirea vinului ce simbolizează sângele ucenicilor săi. Specific deniei de joi seara este citirea celor 12 Evanghelii în care sunt relatate patimile lui Iisus. Tot în joia Mare se practică un ritual închinat celor morți, Joimărița, se spune în tradiția populară ca este zeița morții, ea supraveghează focurile de joimari.

Este deschisă fie cu un animal respingător, fie cu o babă zmeoaică, o stafie sau un duh necurat cu un cap uriaș și părul despletit, ce pedepsește fetele și femeile leneșe. Potrivit credințelor populare, în această zi cerul s-ar deschide pentru ca morții să poată reveni temporar pe pământ, și pentru ca cei vii să le poată transmite anumite mesaje.

În zona din sudul țării, Olt, în zorii zilei, înainte de a merge la cimitir, femeile aprindeau în mijlocul curții focuri din ramuri de alun sau buruieni, în jurul cărora așezau scaune pentru morți. Se spunea ca morții vin acasă pentru a se încălzi și pentru a primi pomana, iar femeile ies la poarta și împart din pomana sfințită la biserică (colivă, colaci, sare). În Vinerea Mare se pomenesc sfințele și mântuitoarele și înfricoșătoarele Patimi ale Domnului nostru Iisus Hristos pe care le-a primit de bunăvoie pentru noi. Vinerea Mare se mai numește în popor și Vinerea Seacă, pentru că cei mai mulți români au obiceiul de a posti postul negru (nu mănâncă și nu beau nimic toată ziua). Este ziua de doliu a creștinătății, întrucât atunci a fost răstignit Mântuitorul, denia de vineri seara este a înmormântării lui Iisus.

Noaptea Invierii Domnului reprezintă, pe lângă simbolul sacru al jertfei lui Hristos pentru mântuirea noastră și un ritual de înnoire anuală a timpului. La slujba de Înviere se sfințesc bucate precum: ouăle curățate cine mănâncă ouă prima dată în ziua de Paști se zice că va fi ușor peste an. Alții usucă albuș de ou roșu sfințit și dacă un om sau sau vită face albeață, pisează albușul și i-l suflă în ochi. Slănina este folosită la ungerea rănilor, dacă se îmbolnăvește vreun om sau vită și mănâncă slănina aceasta, se vindecă. Făina este folosită la animale, iar usturoiul sfințit pus în pământ nu se strică. Acesta servește la alungarea strigoilor de la casă și de asemenea la ungerea ușilor de la grajdurile vitelor. Busuiocul este inspiratorul dragostei, de usturoi fug strigoii și de tăciune fuge diavolul.

O altă tradiție păstrată la sate este spălatul din dimineață Invierii. Într-un lighean se pune un ou roșu și o monedă de argint. Se toarnă apă proaspătă adusă de la fântână. Toți ai casei se spală pe rând, dându-si cu oul roșu peste obraz și zicând: ”Să fiu sănătos și obrazul să-mi fie roșu ca oul, toți să mă dorească și să mă aștepte așa cum sunt așteptate ouale roșii de Paști, să fiu iubit ca ouăle în zilele Paștilor”. După aceea se ia moneda și trecând-o peste față se zice: ”Să fiu mândru și curat ca argintul”. În unele sate, în lighean se pune și o crenguță de busuioc, deoarece se zice că dacă te speli cu dânsul vei fi onorat ca busuiocul. Gestul simbolic de celebrare a Paștelui este ciocnitul ouălelor roșii. Bucuria Pascală este cunoscută pe parcursul a 40 de zile de la Înviere până la Înălțare, timp în care se salută cu „Hristos a înviat” și „Adevărat a înviat”, mărturisind de fiecare dată prin aceste cuvinte adevărul nostru de credință.

Masa din prima zi de Paști este un prilej de reunire a familiei, decurgând după un adevărat ritual. De pe masa de Paști nu pot lipsi: ouăle roșii, cașul de oaie, salata cu ceapa verde și ridichi, drobul și friptura de miel, pasca umplută cu brânză sau smântână.

Cu siguranță tradițiile legate de această sărbătoare și în general legate de toate sărbătorile sunt mult mai numeroase și diferite în funcție de zona geografică dar toate au un punct comun în ceea ce privește raportarea lor la religie și legătura specială a acestora cu credința.

Bibliografie

- I.Ghinoiu. „Sărbători și obiceiuri românești”, București, Ed.Elion, 2002.
- I.Ghinoiu. „Mică enciclopedie de tradiții românești”, București, Ed.Agora, 200

TRADIȚII DE PAȘTE ÎN ROMÂNIA

– Vopsirea ouălor, înnoirea hainelor și cadourile de la Iepuraș

**Profesor învățământ preșcolar :PATRĂȘCANU COSMINA
Gădinița Nr. 191, Sector 3. București**

Vopsirea ouălor, primenirea casei, înnoirea hainelor, dar și cadourile aduse de Iepuraș sunt cele mai cunoscute obiceiuri de Paște la români, alături de tradiții locale, precum stropitul fetelor pentru a rămâne frumoase tot anul și împodobirea porților caselor în care locuiesc tinere nemăritate.

Pentru români, pregătirile pentru sărbătoarea Paștelui înseamnă mai întâi curățenia și bucatele care se fac în casă. De „curățenia de Paște” orice gospodină trebuie să se achite în timp util și să aibă casa lună pentru primirea musafirilor pe parcursul a trei zile de sărbătoare. Preparatele de Paște care în general nu lipsesc de pe masa creștinilor români sunt ouăle roșii, drobul de miel, pasca și cozonacul. Ouăle se vopsesc în Joia Mare, considerându-se un păcat mare orice lucru făcut în casă vineri, când la biserică are loc Prohodul.

La țară, românii aleg ouă proaspete de găină și rață și pregătesc uneltele de ornamentat. Cele mai vechi „condeie” au fost lumânarea – cu al cărui capăt încins la foc se desenau pe ou anumite semne – și pana de găscă. Oamenii topesc ceara de albine în care se adaugă puțin cărbune pisat, încondeiază ouăle cu motivele dorite și le pun apoi în vopsea pentru colorarea fondului. Local, se folosesc metode noi de decorare, mai mult sau mai puțin legate de încondeierea cu ceară: ouă pictate, decorate în relief, încondeiate cu frunze de plante, împodobite cu mărgel.

În comunitățile tradiționale, ciocnitul ouălor se face după reguli care diferă de la o zonă la alta, dar, oricum, respectarea lor este obligatorie: cine are prima lovitură (de obicei, bărbatul mai în vârstă), ce părți ale ouălor să fie lovite, ciocnitul să fie „pe luate”, „pe schimbate”, „pe văzute” sau „pe nevăzute”. Ciocnesc mai întâi soții între ei, apoi copiii cu părinții, după care părinții cu celelalte rude, cu prietenii și vecinii invitați la masă.

Și în Bulgaria, ca și în România, se obișnuiește ca ciocnitul ouălor să se transforme într-o competiție între meseni, cel mai rezistent ou fiind numit „borak” („luptător”, în bulgară – n.r.).

În unele zone, cojile ouălor sunt aruncate pe pământ pentru fertilizarea holdelor, viilor și livezilor, se păstrează pentru vrăji sau descântece sau se pun în hrana animalelor. După slujba de Înviere de la miezul nopții, are loc prima masă de Paște în familie. În prima zi de Paște, exista obiceiul ca toată familia să se spele într-un lighean în care au fost puse ouă roșii și bani de argint sau de aur, pentru ca toți să fie sănătoși și prosperi.

În zona Transilvaniei există o serie de obiceiuri specifice, unul dintre acestea fiind stropirea fetelor și femeilor de către băieți și bărbați, în a doua zi a Paștelui. Scopul este ca acestea să rămână frumoase tot timpul anului. Grupuri de săteni colindă prin sat până seara târziu, pentru ca nicio fată să nu rămână nestropită. La origine, pentru stropit se foloseau găleți cu apă de izvor, simbolul purificării încă din precreștinism, acestea fiind înlocuite în prezent cu sticlucțe de parfum. În unele sate există și obiceiul împodobirii fântânilor cu ouă colorate de Paște.

În Ardeal, tinerii obișnuiesc să împodobească, de sâmbătă noaptea, cu crengi de brad porțile caselor unde locuiesc fete nemăritate. Fetele care au pândit toată noaptea la ferestre știu pe cine să răsplătească, astfel că flăcăii primesc în ziua de Paște bucate sau bani.

În Cehia și Slovacia, stropitul femeilor poate fi înlocuit cu aplicarea unor lovituri ușoare, cu un bici special, împletit din opt, 12 sau chiar 24 de ramuri de salcie și decorat cu panglici colorate. Se crede, și în acest caz, că femeile „curtate” astfel vor rămâne frumoase și sănătoase, iar cele care au fost neglijate se pot simți jignite.

Obiceiurile de Paște nu diferă mult de la o zonă a lumii la alta, ci țin în special de specificul gastronomic. Peste tot se prepară mâncăruri tradiționale, cum ar fi pasca la ruși și români, Osterstollen în Germania, Baba Wielancona la polonezi. Cel mai des, aceste mâncăruri sunt binecuvântate la biserică, alături de ouă și carne.

În creștinismul timpuriu, cei care se botezau în timpul slujbei de Paște erau îmbrăcați în alb. Ei purtau aceste veșminte întreaga săptămână, ca pe un simbol al noii lor vieți. Cei deja botezați nu purtau haine albe, ci numai noi, pentru a arăta că împărtășesc noua viață a lui Hristos. În acest fel, obiceiul de a purta haine noi a devenit o tradiție de Paște. Iepurașul de Paște este un simbol păgân, emblemă a fertilității, asociat de creștini cu aparițiile lui Iisus după Înviere. Prima menționare a iepurașului ca simbol pascal apare în Germania, pe la 1590. În unele regiuni din această țară se credea că iepurașul aduce ouăle roșii în Joia Mare și pe cele colorate altfel în noaptea dinaintea Paștelui.

Printre alte simboluri ale Paștelui se mai numără liliacul, expresie a purității, și fluturile, a cărui ieșire din crisalidă în altă formă amintește de Învierea lui Iisus Hristos. Și pentru că românii Paștele li s-a părut foarte important, au mai imaginat și alte „feluri” de Paști. La o săptămână după duminica Paștilor, în prima zi de luni o parte din creștinii ortodocși obișnuiesc să sărbătorească Paștele Blajinilor. Această sărbătoare mai este numită și Prohoadele, Paștele Morților sau Lunea Morților, fiind dedicată spiritelor moșilor și strămoșilor.

Și tot așa a fost „inventat” Paștele Cailor, sărbătoare cu dată mobilă (ziua de joi din a șasea săptămână care urmează după Paște), când se crede că, pentru un ceas, o singură dată pe an, se satură caii de păscut iarbă. Importanța sărbătorii s-a diminuat treptat, căpătând un înțeles peiorativ: a nu înapoia ceea ce ai împrumutat, a amâna până la „Sfântul așteaptă”, a nu te ține de cuvânt.

SEMNIFICAȚIILE SĂRBĂTORILOR DE PAȘTE!

**Profesor învățământ preșcolar : PETRE ILEANA,
Grădinița nr 72, Sector 5, București**

Semnificația Sărbătorilor de Paște și-a păstrat până în prezent farmecul și semnificația, fiind un moment de liniște sufletească și de apropiere de familie. Farmecul deosebit este dat atât de semnificația religioasă – întotdeauna mai există o șansa de mântuire – cât și de tradiții:

oul pictat, iepurașul, masa cu mâncăruri tradiționale de Paște – cozonac, pasca, miel, slujba de sâmbăta seara cu luarea Luminii. Lumânarea de Înviere în noaptea de Înviere fiecare credincios poarta în mină o lumânare, pe care o va aprinde din lumina adusă de preot de pe masa Sfântului Altar. Această lumânare este simbolul Învierii, al biruinței vieții asupra morții și a luminii lui Hristos asupra întunericului păcatului. Oul pictat. Ouăle simbolizează mormântul lui Iisus Hristos, care s-a deschis la învierea sa din morți. De aceea, când sparg ouale prin ciocnire, dar și când se saluta creștinii își spun: “Hristos a înviat! Adevărat a înviat!”. Culoarea roșie a oualelor simbolizează sângele lui Iisus care s-a scurs pe cruce pentru mântuirea lumii. Există credința ca cei care ciocnesc se întâlnesc pe lumea cealaltă.

Ouale simbolizează și reîntinerirea, primăvara. În Egiptul antic, oul era simbolul legământului vieții și reprezenta, tot odată, sicriul ori camera mortuară. În tradiția populară de la noi, ouale de Paști sunt purtătoare de puteri miraculoase: vindeca boli, protejează animalele din gospodărie, te apăra de rele. Pasca se coace numai o dată pe an, de Sfintele Paști. Ea are o formă rotundă, la mijloc o cruce și este împodobită pe margini cu aluat împletit. Mielul îl reprezintă pe Iisus Hristos care s-a jertfit pentru păcatele oamenilor și a murit asemeni unui miel nevinovat. Iepurașul Acesta este un vechi simbol german care provine de pe vremea festivalurilor păgâne. El simbolizează fertilitatea, primăvara. Ultima săptămână a postului Paștelui este cea mai importantă perioadă. Ea trebuie folosită pentru cântă și comemorare. Tot atunci sunt pregătite și bucatele de Paști. Pană de Înviere toată casa trebuie să fie curată și bucatele să fie gata. În seara de Înviere, conform tradiției, toată lumea merge la biserică pentru a participa la slujba și pentru a lua lumina. La sfârșitul slujbei, preotul împarte tuturor Sfintele Paști, adică pâine Sfințită, stropită cu vin și cu Aghiazma. Familia se întoarce spre dimineață de la biserică și gusta mai întâi ouale și pasca Sfințite..

O credință larg răspândită în România este aceea că cei care pleacă din această lume în ziua de Paște merg direct în rai, porțile acestuia fiind deschise în această zi, și, de asemenea, având în vedere că cerurile se deschid, sufletele răposaților se întorc acasă, pentru a-i proteja pe cei dragi. În noaptea de Înviere, credincioșii obișnuiesc să meargă la biserică, să ia lumină și să cânte Învierea Domnului. Oamenii aduc acasă „lumina” – lumânarea aprinsă direct de la cea aprinsă de părinte în Altar – , unii obișnuiesc să facă o cruce mică pe pragul de sus al ușii gospodăriei sau pe peretele dinspre răsărit, afumându-l cu lumânarea, iar cei mai mulți păstrează lumânarea de la Paște și o aprind peste an, în cazul unor mari necazuri, boli sau în situația unor fenomene meteo extreme.

Masa de Paște este construită în jurul preparatelor din carne de miel – ciorbă, friptură sau drob – simbolul Mântuitorului Iisus, care a fost sacrificat pentru a salva omenirea.

Un alt simbol al sărbătorii îl reprezintă Pasca preparată de obicei sâmbăta dimineața, care este dusă spre sfințire la biserică la slujba de Înviere, alături de coșul bucatelor preparate pentru sărbătoare. A doua zi dimineața, unii credincioși, mănâncă din sfânta Pască în loc de anafură sau Sfintele Paști.

Se spune că de Înviere este bine ca oamenii să fie îmbrăcați cu o haină nouă, care ar simboliza purificarea.

De asemenea, nu este bine ca de Înviere să se doarmă, fiindcă restul anului va aduce somnolență, ghinion sau recolte slabe.

În ziua de Paști se mai spune că nu e bine să se consume oul cu sare, fiindcă autorul va transpira tot anul, iar Pasca, sau anafura sunt considerate tămăduitoare dacă se păstrează peste an bucățele din acestea.

Tot legat de ou, se spune că masa de Paști trebuie să se înceapă cu consumul unui ou, existând credință că astfel trupul va fi sănătos întreg anul, apoi pește – pentru a fi sprinten precum acesta – și mai apoi pasăre – pentru a fi ușor ca aceasta.

O altă tradiție arată că dacă în ziua de Paști prima persoană care intră în gospodărie este bărbat, acolo va exista noroc peste an.

Acestea sunt tradiții și obiceiuri larg răspândite la nivelul țării în comunitatea creștin-ortodoxă.

În afara acestora există tradiții particulare întâlnite în anumite regiuni geografice sau în anumite comunități.

Spre exemplu, în Moldova, în noaptea de Înviere, după slujba de la miezul nopții, credincioșii obișnuiesc să însoțească momentul Învierii prin pocnitori care semnifică alungarea spiritelor rele.

Coșul de bunătați care se duce la sfințit la biserică este pregătit strict după cele transmise din moși-strămoși: aici sunt așezate, alături de bucate, semințe de mac, sare, zahăr, făină, ceapă și usturoi – simbolurii ale bucuriei de peste an. Deasupra acestei farfurii se așează pasca, șuncă, bani, flori, sfeclă roșie cu hrean și ouăle roșii. De asemenea, coșul este acoperit un pled cusut cu modele specifice zonei.

Există o simbolistică specifică pentru sfințirea celorlalte componente ale coșului cu bunătați: macul este aruncat în râu pentru a alunga seceta, sarea aduce belșug peste an, zahărul sfințit este element tămăduitor pentru vitele bolnave, ceapa și usturoiul au rol de protecție împotriva insectelor, făina se presară pe câmp pentru ca rodul grâului să fie cel așteptat.

Tot în Moldova există tradiția ca fetele nemăritate să meargă la biserică și să spele clopotnița cu apă neîncepută, iar dimineața trebuie să se spele cu aceasta pe față existând credința că astfel vor fi curtate de băieții „de însurat” din localitate. La rândul lor, flăcăul care iubește o fată nemăritată trebuie să meargă la casa acesteia și să-i ofere un ou roșu.

În unele zone din Moldova există tradiția ca în dimineața Învierii, preotul să meargă el pe la casele oamenilor – așezați în formă de cerc, cu lumânări aprinse – pentru a sfinți coșul cu bucatele pascale.

Bibliografie

- Povești culese de la bătrânii din Moldova
- Poveste spusă de prof. de istorie Moșinoi Victoria, București

SĂRBĂTOAREA PAȘTELUI ÎN EUROPA

Profesor învățământ preșcolar: PÎNDĂRELU ȘTEFANA
Grădinița Nr. 191, Sector 3, București,

În Europa deși sunt și similitudini, Paștele se sărbătorește diferit. În unele părți din nord-vestul Europei se organizează focuri în aer liber de mari dimensiuni. Aceste focuri mai sunt numite și Focurile de Paști, ele sunt aprinse în duminică și luni Paștelui. Legenda spune că Paștele este momentul în care primăvara învinge prin bătălie anotimpul greu al iernii. Focurile sunt menite să alunge întunericul iernii departe. În ziua de astăzi, semnificația acestor focuri este cu totul și cu totul alta. Focurile de Paști adună laolaltă întreaga comunitate pentru a se bucura și a petrece odată cu trezirea la viață a naturii.

În Bulgaria de Paște gospodinele pun pe masă bucatele delicioase, primesc de la membrii familiei sau de la oaspeți lalele, iriși și narcise. Tradițiile bulgare de Paști seamănă foarte mult cu cele românești. Aici ciocnitul ouălor este considerat mai amuzant decât mâncatul lui și mesajul tradițional ortodox pascal: „Hristos a înviat!” cu răspunsul „Adevărat a înviat” se spune 40 de zile după ziua de Paște. De pe masa tradițională de Paște din Bulgaria nu poate să lipsească un desertul dulce numit „kolache” sau „kozunak” – o pâine dulce care se împletește înainte de coacere și în el se pun ouă vopsite, dar acestea trebuie să fie în număr impar. Această pâine este dusă la biserică sâmbătă seara. Apoi,

după slujba de Înviere, capul familiei trebuie să spargă un ou vopsit de peretele bisericii, iar acesta va fi primul mâncat la masa de Paște. La miezul nopții dintre sâmbătă și duminică, oamenii se adună la biserică cu ouă roșii și pâine. La masă, oamenii ciocnesc ouă iar cel care rămâne cu oul întreg este cel despre care se crede că va avea un an plin de noroc. În zilele dinaintea sărbătorilor de Paște, familiile creștine trimit pâinea și ouă vopsite ca daruri pentru prietenii lor turci. Persoana care transportă ouăle primește bani în semn de mulțumire. Astfel de daruri se fac și rudelor mai îndepărtate, părinților spirituali și altor apropiați. Tot de Paște, femeile sunt udate cu apă pentru a le merge bine tot anul.

În Germania, Paștele se numește „Ostern”, denumirea fiind legată de zeita anglo-saxonă a primăverii, Eostre. Copiii au aproximativ trei săptămâni de vacanță de Paște, nimeni nu lucrează în Vinerea Mare, Sâmbăta și Duminică. Aici oamenii mănâncă pește în Vinerea Mare și sâmbăta. În regiuni din nordul Germaniei se organizează un mare foc de Paște. O mulțime de oameni se adună și stau în focul de Paște care se crede că arde simbolic toate rămașițele iernii anihilând sentimentele rele.

În Franța, celebrarea Sărbătorilor Pascale pornește din Vinerea Mare, cu o notă solemnă. Clopotele nu sună timp de trei zile, începând din Vinerea Mare până în Duminică Paștelui. Acesta este un semn de doliu în amintirea faptului că Hristos a fost răstignit. De Paște, copiii trebuie să găsească ouăle de ciocolată ascunse de bătrâni în case.

Iepurașul aici este un simbol foarte important pentru Sărbătoarea Paștelui. Acesta „ascunde” ouă și cadouri prin casă, pe care copiii le caută în dimineața de duminică. Paștele este sărbătorit prin schimb de ouă, dar și de daruri. Acestea pot fi bani, haine, ciocolată, cosulețe cu flori. Aici prăjiturile dulci de fructe în forme de cruce sunt alimente populare în Vinerea Mare.

În Suedia Paștele este sărbătorit cu mese care conțin bunătăți ca ouă, hering, Jansson frestelse „Ispita lui Jansson” (cartofi, ceapă și sardine marinate, coapte în sos de smântână). În Joia Mare este perioada era legată de vrăjitoare, ce simbolizau ghinionul, astfel pentru a le alunga erau aprinse focuri, iar oamenii făceau zgomote ciudate și acestea zburau către „Billkulla”, copiii se costumează în vrăjitoare de Paște, poartă haine vechi și zdrențuite. Cu această costumație pornesc din casă în casă și dau picturi și desene la schimb, pentru dulciuri. Astăzi acest eveniment este sărbătorit pentru amuzamentul copiilor. În amintirea suferințelor petrecute de Iisus, în Vinerea dinaintea Paștelui, tinerii „se biciuiesc” cu nuiele de mestecăcăn decorate și împodobite.

Paștele în Olanda este marcat de carnavalurile care preced perioada de post și penitența. Pregătirile pentru carnavaluri încep încă din anul anterior în cea de-a 11 zi a celei de-a 11 luni, când un consiliu de 11 persoane se întâlnește pentru a pune la cale programul carnavalurilor. În timpul carnavalurilor, olandezii participă la diverse petreceri, parade și baluri mascate. În fiecare oraș o persoană este aleasă Prințul Carnavalului și îi sunt înmănat cheile urbei. În prima zi de Paște, olandezii obișnuiesc să ia masa în familie. Masa este atent decorată de gospodine cu ouă colorate și flori de primăvară. Nelipsită din meniul tradițional al olandezilor este „Paasbrood”, un fel de pâine dulce care conține struguri și stafide. Norvegienii petrec timpul într-o cabană în munți, norvegienii preferă să se joace Yahtzee, un joc extrem de popular în Peninsula Scandinava.

În Italia, clopotele bisericii sunt auzite pe parcursul întregului an, dar se opresc în Joia Mare și liniștea se așterne peste întreg ținutul. Oamenii sunt mai tăcuți și mai gânditori, amintindu-și de răstignirea lui Iisus. În dimineața zilei de duminică, se aud din nou clopotele, care-i anunță pe oameni că Iisus a înviat. Copiii găsesc ouă ascunse prin casă sau în grădină. În timpul Postului, femeile pun grâu la încolțit, într-un loc întunecat din casă. Firele de grâu vor fi folosite pentru decorarea bisericilor în zilele premergătoare Paștelui. Spre deosebire de alte țări, în Italia copacul care simbolizează victoria vieții asupra morții este măslinul nu palmierul. În duminica Floriilor, oamenii duc la biserică ramuri de măslin pentru a fi sfințite. După ce toți

oamenii s-au adunat în biserică, ușile se închid, simbolizând porțile Ierusalimului. Preoții ciocănesc de trei ori și ușile se deschid, muzica se revarsă în acorduri vesele, iar oamenii flutură ramurile, comemorând astfel intrarea triumfală a lui Iisus în Ierusalim. În Vinerea Mare, multe biserici reconstituie ritualul spălării picioarelor. Se aleg 12 bărbați săraci din parohie, care simbolizează cei 12 apostoli, iar preotul, acționând ca Iisus Hristos, le spală picioarele. Prima zi de Paște este o zi a fericirii și a speranței renăscute. Oamenii consumă produse tradiționale, dintre care cea mai importantă este friptura de miel, consumată împreună cu o salată de ouă fierte.

În Spania procesiunea tradițională, datând din secolul al XIII-lea, reiterează momentele fundamentale ce precedă minunea învierii și este respectată cu strictețe și bucurie de persoane de toate vârstele. Aproximativ 50 de oameni cu glugi (Costaleros) poartă pe umeri greutatea fiecărui cortegiu. Persoanele care însoțesc alaiul poartă doliu, bărbații fiind îmbrăcați în costume negre, iar femeile, învesmântate cu tradiționalele mantii din dantelă (mantilla) cu rozarii. Copiii negociază ceara de la lumânările înalte, purtate de Nazarenos, primind câteva picături în schimbul bomboanelor. Cu atât vor fi mai norocoși, cu cât în final, mingea lor de ceară va fi mai mare.

Iată că deși se sărbătorește diferit, Sărbătoarea Paștelui, este una dintre cele mai importante și mai coerente sărbători din lume demonstrând că deși suntem diferiți suntem atât de fideli unor evenimente ce au marcat profund omenirea.

Hristos a înviat!

BIBLIOGRAFIE:

- -Historia
- -Descoperă. Ro
- -Wikipedia.ro

OBICEIURI PASCALE PENTRU COPII

**Profesor învățământ preșcolar : PÎRVU – VOICA ADRIANA
Grădinița Nr.35, Sector 5, București**

Tradițiile și obiceiurile de Paște sunt multe și diverse. Fiecare zonă a țării noastre are diferite obiceiuri, dar câteva dintre acestea sunt comune în aproape toată țara; iar copii le pot înțelege semnificația dacă le explicăm într-o manieră accesibilă lor. Dintre aceste obiceiuri comune, le putem vorbi și explica copiilor despre următoarele:

- Curățenia generală

Le putem explica copiilor că orice sărbătoare, ca și ziua lor de naștere spre exemplu, trebuie celebrată frumos și cu respect; însemnând că vom începe prin a curăța casa. În această activitate casnică îi putem implica și pe cei mici, dându-le sarcini pe măsura puterilor lor.

- Vopsitul ouălor

Această tradiție este una dintre cele mai vechi și mai reprezentative tradiții pascale. Tradițional ouăle sunt roșii. Le putem explica copiilor că roșul simbolizează sângele Mântuitorului. Însă ele pot fi pictate în mult mai multe culori și cu desene sau imprimeuri. **Copiii adoră să participe la această activitate. Iar dacă sunt lăsați să dea frâu liber imaginației, aceștia vor fi foarte fericiți.**

- Pasca

Pasca este un dulce tradițional care se consumă numai cu ocazia sărbătorilor pascale, de unde și numele acesteia. Este realizată din aluat de cozonac, umplută cu brânză dulce și stafide, ornată, cu simboluri pascale, de obicei cu o cruce împletită tot din aluat. Copiii **sunt foarte încântați de bucătărit**. Așadar, implicarea lor în realizarea cremei de brânză, în frământarea aluatului, în împletirea baghetelor din aluat vor fi cu siguranță primite cu entuziasm.

- Primirea luminii.
Mersul la slujba din noaptea învierii și primirea luminii, ce simbolizează viața, renașterea, este un obicei îndrăgit și de copii. Aceștia prezintă un entuziasm crescut în a ține chiar ei lumânarea aprinsă și a o duce acasă.
- Ciocnitul ouălor
Este un obicei care nu mai are nevoie de prezentare. După ce fiecare membru al familiei s-a spălat pe mâini, față și dinți, mănâncă din pâinea sfințită și stropită cu vin, aduse de la biserică, începe masa de Paști, iar primul lucru este alegerea și ciocnirea ouălor. Fiecare participant la masă alege un ou pe care îl ciocnește cap în cap cu un vecin de masă, nu înainte de a spune "Hristos a înviat!" și răspunsul "Adevărat a înviat!".
- Vânătoarea de ouă. Căutarea oușoarelor lăsate de iepurașul de Paști
Acest obicei este unul de tradiție germană. La noi este ținut de multă vreme în comunitățile în care trăiesc sau au trăit sași (Sibiu, de exemplu) și în ultimii ani s-a răspândit în întreaga țară. Fără a fi un obicei tradițional românesc este de departe unul din obiceiurile preferate de copii, cu atât mai mult cu cât ouăle fierte sunt înlocuite cu ouăle de ciocolată. Se spune că iepurașul de Paște vine și lasă în grădină sau prin casă aceste ouă, simboluri ale fertilității, pentru a fi găsite de cei care locuiesc în zonă. În fapt, adulții ascund ouăle, nu foarte bine pentru a putea fi găsite ușor de cei mici, în prima zi de Paști și apoi invită copiii să le găsească.
- Purtarea de haine noi
Un alt obicei este, acela de a purta în prima zi de Paște haine noi. Acestea simbolizează renașterea și înnoirea.

Bibliografie:

1. <https://roatamare.com/2018/04/04/traditii-de-pasti-pe-care-copiii-le-indragesc/>
2. <https://acasa.ro/cresterea-copilului-365/invata-copilul-traditii-si-obiceiuri-de-paste-165684.html>

ÎNVIEREA DOMNULUI ,PAȘTELE

**Profesor învățământ preșcolar: POPA ADRIANA ,
Grădinița " Căsuța Fermecată "Sector 5, București**

Învierea Domnului este cea mai importantă sărbătoare în calendarul creștin, fiind însoțită, în România, de numeroase tradiții și obiceiuri, unele moștenite din generație în generație. Prin și pentru aceste tradiții, unele dintre cele mai frumoase din lume, sărbătoarea Învierii este prilej de reunire a familiei în jurul mesei cu preparate tradiționale, este motiv de bucurie și de optimism.

În noaptea de Înviere, credincioșii obișnuiesc să meargă la biserică, să ia lumină și să cânte Învierea Domnului. Oamenii aduc acasă „lumina” – lumânarea aprinsă direct de la cea aprinsă de părinte în Altar – , unii obișnuiesc să facă o cruce mică pe pragul de sus al ușii gospodăriei sau pe peretele dinspre răsărit, afumându-l cu lumânarea, iar cei mai mulți păstrează lumânarea de la Paște și o aprind peste an, în cazul unor mari necazuri, boli sau în situația unor feneomene meteo extreme.

Masa de Paște este construită în jurul preparatelor din carne de miel – ciorbă, friptură sau drob – simbolul Mântuitorului Iisus, care a fost sacrificat pentru a salva omenirea.

Un alt simbol al sărbătorii îl reprezintă Pasca preparată de obicei sâmbăta dimineața, care este dusă spre sfințire la biserică la slujba de Înviere, alături de coșul bucatelor preparate pentru sărbătoare. A doua zi dimineața, unii credincioși, mănâncă din sfânta Pască în loc de anafură sau Sfintele Paști.

Se spune că de Înviere este bine ca oamenii să fie îmbrăcați cu o haină nouă, care ar simboliza purificarea.

De asemenea, nu este bine ca de Înviere să se doarmă, fiindcă restul anului va aduce somnolență, ghinion sau recolte slabe.

În ziua de Paști se mai spune că nu e bine să se consume oul cu sare, fiindcă autorul va transpira tot anul, iar Pasca, sau anafura sunt considerate tămăduitoare dacă se păstrează peste an bucățele din acestea.

Tot legat de ou, se spune că masa de Paști trebuie să se începă cu consumul unui ou, existând credința că astfel trupul va fi sănătos întreg anul, apoi pește – pentru a fi sprinten precum acesta – și mai apoi pasăre – pentru a fi ușor ca aceasta.

O altă tradiție arată că dacă în ziua de Paști prima persoană care intră în gospodărie este bărbat, acolo va exista noroc peste an.

Acestea sunt tradiții și obiceiuri larg răspândite la nivelul țării în comunitatea creștin-ortodoxă.

În afara acestora există tradiții particulare întâlnite în anumite regiuni geografice sau în anumite comunități.

Spre exemplu, în Moldova, în noaptea de Înviere, după slujba de la miezul nopții, credincioșii obișnuiesc să însoțească momentul Învierii prin pocnitori care semnifică alungarea spiritelor rele.

Coșul de bunătați care se duce la sfințit la biserică este pregătit strict după cele transmise din moși-strămoși: aici sunt așezate, alături de bucate, semințe de mac, sare, zahăr, făină, ceapă și usturoi – simbolurii ale bucuriei de peste an. Deasupra acestei farfurii se așează pasca, șuncă, bani, flori, sfeclă roșie cu hrean și ouăle roșii. De asemenea, coșul este acoperit un pled cusut cu modele specifice zonei.

Există o simbolică specifică pentru sfințirea celorlalte componente ale coșului cu bunătați: macul este aruncat în râu pentru a alunga seceta, sarea aduce belșug peste an, zahărul sfințit este element tămăduitor pentru vitele bolnave, ceapa și usturoiul au rol de protecție împotriva insectelor, făina se presară pe câmp pentru ca rodul grâului să fie cel așteptat.

Tot în Moldova există tradiția ca fetele nemăritate să meargă la biserică și să spele clopotnița cu apă neînceptută, iar dimineața trebuie să se spele cu aceasta pe față existând credința că astfel vor fi curtate de băieții „de însurat” din localitate. La rândul lor, flăcăul care iubește o fată nemăritată trebuie să meargă la casa acesteia și să-i ofere un ou roșu.

În unele zone din Moldova există tradiția ca în dimineața Învierii, preotul să meargă el pe la casele oamenilor – așezați în formă de cerc, cu lumânări aprinse – pentru a sfinți coșul cu bucatele pascale.

În zona Bihorului, există o tradiție care arată că oul împodobit de Paște prevestește norocul: dacă după 40 de zile acesta nu se strică, atunci persoana va fi norocoasă.

Tot în această zonă, în Joia Mare, se aprind focurile sacre ale Învierii în cimitire și tot în această zi există obiceiul de a arunca ouă la țintă.

La încondeierea ouălor în Joia Mare, bihoreni folosesc un instrument specific numit „bijorca”.

În Apuseni, femeile merg la cimitir în noaptea Învierii să aprindă lumânări la morminte, iar prima zi de Paște începe cu împărțășania cu pască, după ce credincioșii se spală cu apă în care a fost pus un ou roșu, o monedă de aur și urzică.

Tot în Apuseni, în noaptea de Paști se ia toaca de la biserică, se duce la cimitir și este păzită de feciori. Este simbolul luptei între „hoți” și „păgubași”, iar cei care pierd sunt datori cu un „ospăț”, pregătit fie de cei care au încercat să fure toaca și nu au reușit, fie de cei care nu au fost în stare să o păzească.

În Țara Bârsei, există obiceiul – din Duminica Tomii – „Junilor Brașovului” – în care grupuri de tineri, asemănătoare colindătorilor sau călușarilor, strâng ouă de la tinerele fete, după care, la Pietrele lui Solomon – aflate în zona Șcheii Brașovului – la picnic, încep diferite concursuri.

În zona Valea Arieșului există obiceiul „rostogolitul ouălor” care sunt lăsate să cadă spre o gaură din pământ.

În zona Lăpușului din Maramureș, în duminica Paștelui copiii merg la prieteni și la vecini – iar pragul casei trebuie trecut mai întâi de un băiat, pentru că în acea gospodărie să nu fie discordie tot restul anului – și anunță Învieria Domnului, iar fiecare gazdă dăruiește câte un ou roșu.

În satele din Transilvania, în prima zi de Paște, băieții merg la udat cu parfum la casele fetelor de măritat, „ca să nu se veștejească” – obicei care semnifică înflorirea și fecunditatea – , iar fetele îi răsplătesc cu ouă roșii, sau cozonac.

Bibliografie :

www.radoromaniacultural.ro/documentar-traditii-si-obiceiuri-romanesti-de-paste
www.crestinortodox.ro - Ouăle roșii, tradiție și semnificații
[„Obiceiuri si traditii de Paste](#)

PAȘTELE-SĂRBĂTOAREA LUMINII ȘI A BUNĂTĂȚII

Profesor învățământ preșcolar: POPA CARMEN LILIANA
Inspectorat Școlar al Municipiului București

Din vremuri străvechi, noțiunea de spiritualitate are un ecou pregnant în conștiința poporului român. Am fost crescuți în spiritul creștin, cu obiceiuri religioase frumoase, de care suntem mândri .

Încă de copii aflăm că Paștele reprezintă Învieria Domnului, care s-a sacrificat pentru iertarea păcatelor, că sacrificiul aduce răsplata sufletului și mântuirea.

Începutul sărbătorii e marcat odată cu postul de șapte săptămâni. O semnificație foarte importantă o are Joia Mare din Săptămâna Patimilor. Începând cu această zi, țărani încetează lucrul la câmp și se concentrează asupra casei și curții, pentru ca totul să fie curat. Tot în Joia Mare, femeile încep să pregătească bucatele pentru masa de Paște.

Potrivit tradiției, la miezul nopții între zilele de sâmbătă și duminică, oamenii merg la biserică pentru a lua lumină și paște. Cu lumânarea aprinsă, fiecare se întoarce acasă.

De departe cel mai așteptat eveniment, mai ales de către copii, este **ciocnirea ouălor**. Decorarea lor a avansat foarte mult din vremurile în care tradiția a luat naștere. Dacă la

început ouăle se vopseau numai roșii și nu prezentau niciun model pe suprafața lor, astăzi ouăle sunt vopsite în toate culorile și sunt decorate fie cu o frunză în timpul fierberii într-un ciorap, fie cu picturi manuale.

Ouăle de Paști se vopsesc în Vinerea Mare (sau Vinerea Seacă), în această zi nu este voie să se lucreze prin casă sau să se gătească, se ține post negru până la amiază, după care se pot vopsi ouăle de Paste.

Acest obicei s-a păstrat mai mult în Ardeal. În Dobrogea și Moldova, ouăle se vopsesc în Joia Mare (sau Joia Neagră).

Cele mai frumoase ouă de Paște, care fac și acum faima Bucovinei, sunt ouăle închistrite, numite impropriu ouă încondeiate. Tehnica folosită este aceea a păstrării culorii de fond și constă în trasarea pe ou a unor desene, cu ceară de albine topită, scufundată succesiv în băi de culoare (galbenă, roșie și neagră).

Unealta folosită se numește chișită și este un betișor de lemn ce are fixată la unul din capete o pâlnie minusculă, confecționată din alamă, prin care este petrecut un fir de păr de porc.

La sfârșit, după “scriere” și “îmbăiere”, oul se încălzește puțin și, cu ajutorul unei cârpe, de asemenea ușor încălzită, se îndepărtează straturile de ceară, punându-se în evidență desenul.

În preajma sărbătorilor de Paște se organizează numeroase festivaluri sau concursuri de ouă încondeiate. Bătrânii satului spun că toți oamenii cu care vor ciocni ouă roșii de Paște, cu ei se vor întâlni în viața de apoi.

În trecut existau reguli bine stabilite în ceea ce privește ciocnirea ouălor: Prima persoana care ciocnește este cea care este mai bătrână și de fiecare dată se ciocneau aceleași părți ale oului, fie partea mai ascuțită la ambele, fie cea plată. La finalul întrecerii, cine reușea să spargă cele mai multe ouă era declarat câștigător.

Tot din bătrâni se știe că în săptămâna de după sărbătoarea Paștelui, adesea numită și “**Săptămâna luminată**”, sufletele tuturor celor care mor merg în Rai, deoarece porțile Iadului sunt închise.

Deși anumite obiceiuri de Paște diferă de la o zonă la alta a țării, în suflet ne unește sfințenia acestei sărbători.

Odată cu Învierea Domnului, toată natura renaște, gândurile noastre devin mai curate, noi devenim oameni mai buni! Îndemnul acestei sărbători este la simplitate, la aprecierea de care ar trebui să dăm dovadă pentru viața din jurul nostru, familia, prietenii sau, de ce nu, față de celelalte viețuitoare.

Fiind dascăli, menirea noastră este de a insufla și copiilor aceste sentimente nobile, nu doar cu ocazia acestei sfinte sărbători, ci mereu.

De asemenea, este important să cunoască tradițiile, obiceiurile, pentru că ele fac parte din identitatea și autenticitatea noastră, ca popor.

TRADIȚII, OBICEIURI, DATINI ȘI SUPERSTIȚII DE PAȘTI

Pr. Nicolae Popescu

Paștele este sărbătoarea luminii, a libertății și a bucuriei creștine împărtășite și exprimate printr-o serie de acte și evenimente care pomenesc Învierea Mântuitorului. Pe minunea Învierii se întemeiază credința creștinilor din întreaga lume.

Ca semn al nădejzii în făgăduința învierii tuturor celor ce cred în Hristos, această Taină este pomenită la toate soroacele cultului, dar cu cel mai mare fast și bucurie este săvârșită în slujbele de Paști, evenimentele sărbătorii fiind însoțite de numeroase tradiții, obiceiuri, datini și superstiții, pentru care familiile se adună și se bucură împreună, alături de cei apropiați lor, urmând astfel, porunca Mântuitorului care spune: *Bucurați-vă!* (Filipeni 4, 4-7).

Multe obiceiuri au dispărut, multe s-au păstrat și foarte probabil că multe se vor adăuga în viitor, iar Biserica socotește ca bună și folositoare diversitatea actelor care însoțesc Paștele fiindcă ea se naște ca exprimare liberă și cu bun simț a bucuriei ce vine din nădejdea învierii noastre.

În acest fel, unele elemente din timpuri străvechi au fost adăugate și au ajuns să fie incluse alături de cele firești în sărbătoarea Paștelui. Apoi, în ultimele secole s-au adăugat și componente moderne: iepurașul, cadourile și lucrurile care duc uneori, prin exces, la o comercializare excesivă a sărbătorii.

Aceste lucruri ne îndeamnă să nu uităm, că, evenimentele din Sărbătoarea Paștelui exprimă și împărtășesc lumina, libertatea și bucuria fiecărei persoane, într-o manifestare comună. Să ne bucurăm așadar, împreună, îngăduind diversitatea de exprimare cu bun simț care însoțește orice sărbătoare creștină, căci atunci când, cineva, se bucură cu sufletul de cele sfinte, el lucrează binele, deci chiar fără să își propună, el lucrează pentru Dumnezeu și implicit împotriva diavolului.

Mântuitorul a spus: „Nu-l opriți, pentru că cine nu este împotriva noastră este pentru noi” (Marcu 9, 38-40) îngăduind libertate de exprimare unor credincioși care însoțeau și repetau lucrarea ucenicilor, fără să fie la rândul lor ucenici. Această îngăduință ne cheamă pe toți să fim mai buni cu ceilalți și să răspândim bunătatea pretutindeni.

Când este vorba de tradiții pascale, mâncarea este la loc de cinste și, la fel cum la români pasca și drobul de miel sunt la loc de cinste, multe alte țări au bunătăți tradiționale de Paște. Francezii au tartă cu lămâie, spaniolii au o mulțime de gogoși glazurate, grecii au pâine cu mirodenii tradiționale, italienii au adevăratul panettone, iar rușii au plăcinte cu brânză. Din mulțimea acestor tradiții pascale vom încerca să prezentăm cu deosebire pe acelea care se referă la *Ouăle vopsite de Paște*. La noi se mai folosesc și ouă încondeiate, în locul celor vopsite.

Oul în sine are o simbolistică precreștină, ca orice lucru existent înainte de creștinism, fără ca această simbolistică să fie o cauză a simbolului creștin. Astfel, știm că în Joia Mare din Săptămâna Patimilor, creștinii ortodocși vopsesc un număr de ouă, de obicei, în roșu, ca amintire pentru viața Mântuitorului care s-a dat pentru păcatele lumii. Astăzi se folosesc și alte culori – galben, verde, albastru -, pentru a vopsi ouăle de Paște creștinii arătându-și astfel bucuria pentru primăvara care începe.

Ouăle simbolizează mormântul lui Iisus Hristos, care s-a deschis la Învierea Sa din morți. De aceea, când sparg ouăle prin ciocnire, dar și când se salută (40 zile de la Paște) creștinii își spun: „Hristos a Înviat! Adevărat a Înviat!”. Pentru copii, distracția este să se vadă al cui ou iese „campion” la ciocnit. În multe familii este tabu să ciocnești oul altfel decât cu partea ascuțită. O altă tradiție (îndrăgită de către copii) este să meargă din casă în casă în ziua de Paște și să ureze *Hristos a Înviat!* Li se răspunde cu *Adevărat a Înviat!*, și primesc ouă vopsite (și dulciuri).

Popoarele germane au născocit povești pentru copii în care se spunea că *Iepurașul de Paște* aduce, sau chiar „depune”! ouă roșii, de aceea și erau îndemnați să-i pregătească mici „cuibare” din frunze și flori de primăvară. Iepurașul simbolizează fertilitatea, primăvara, bucuria. În satele din Transilvania, sașii aveau acest obicei al iepurașului, pe care îl ascundeau în grădină, printre firele de iarbă, iar în Duminica de Paști, copiii trebuiau să îl caute și să îl găsească, pentru că el aducea primăvara și ouăle roșii, ascunse și ele prin iarbă.

La creștinii români există credința că:

- Prin consumul de ouă roșii la Paște persoana respectivă va ferită de boli și organismul i se va purifica.
- Cu cine ciocnești ouăle vopsite în ziua de Paști, te vei întâlni în lumea cealaltă.
- Dacă păstrezi un ou roșu 40 de zile după Paști și nu se strică, vei avea noroc tot anul.
- Oul sfințit se consuma în mijlocul familiei pentru ca cel ce îl mănâncă să găsească drumul înapoi, în cazul în care se rătăcește.

- Oul înroșit și sfințit are proprietăți energizante și protectoare: uneori un ou era îngropat în vie pentru a o feri de grindină. Fetele de măritat își așezau ouă de Paște sub pernă, în ideea că se vor căsători.
- Găinile vor face multe ouă dacă vor mânca din rămașițele mâncărilor de Paște.
- În Moldova, în dimineața următoare după noaptea Învierii se pune un ou roșu și unul alb într-un bol cu apă ce trebuie să conțină monezi, copiii trebuie să-și clătească fața cu apă și să-și atingă obrajii cu ouăle pentru a avea un an plin de bogății.
- O altă tradiție de pe malurile Prutului cere ca oul de Paști să fie mâncat, iar cojile să fie aruncate neapărat pe drum.
- În Bucovina, fetele se duc în noaptea de Înviere în clopotniță și spală limba clopotului cu apă neînceptută. Cu această apă se spală pe față în zorii zilei de Paști, ca să fie frumoase tot anul și așa cum aleargă oamenii la Înviere când se trag clopotele la biserică, așa să alerge și feciorii la ele. Pe de altă parte, flăcăii trebuie să se ducă cu flori la casele unde locuiesc fetele care le sunt cele mai dragi, iar ele, pentru a își arăta consimțământul la sentimentele lor, trebuie să le ofere un ou roșu.
- În ziua de Paști nu trebuie mâncat oul cu sare, altfel, se spune că transpiri tot anul.
- La masa de Paști e bine să mănânci mai întâi un ou, se crede că acesta aduce sănătate trupului pe parcursul anului, apoi pește și pasăre, pentru a fi sprinten precum peștele și ușor ca pasărea.
- În zona Bihorului, există o tradiție care arată că oul împodobit de Paște prevestește norocul: dacă după 40 de zile acesta nu se strică, atunci persoana va fi norocoasă. Tot în această zonă, în Joia Mare, se aprind focurile sacre ale Învierii în cimitire și tot în această zi există obiceiul de a arunca ouă la țintă.
- În zona Valea Arieșului există obiceiul „rostogolitului ouălor” care sunt lăsate să cadă spre o gaură din pământ.
- În părțile Sibiului, există obiceiul ca de Paști să fie împodobit un pom (un arbust asemănător cu cel de Crăciun, cu deosebirea că în locul globurilor se agață ouă vopsite (golite de conținutul lor). Pomul poate fi așezat într-o vază frumoasă și farmecul sărbătorii sporește cu o podoabă de acest fel.
- În Argeș, printre dulciurile pregătite de Paști se numără covrigii cu ou (numiți așa pentru că în compoziția lor se adaugă multe ouă, 10-15 ouă la 1 kg de făină). Fiecare gospodar se străduiește să pregătească o astfel de delicatessă, care este și simbolul belșugului.

Iar pentru cei ce caută înțelepciunea (din sărbători) amintim că în multe locuri din Europa au existat sărbători precreștine de primăvară, carnavaluri sau procesiuni menite să alunge spiritele rele și să „sperie” definitiv iarna și ele au furnizat multe elemente care au fost preluate și adaptate de creștini la sărbătoarea Paștelui, fără ca aceste sărbători să se confunde între ele.

Bibliografie:

- Narcisa Știucă, *Spirala sărbătorilor. Rosturi, tâlcuri și deslușiri*, Sibiu, Astra Museum, 2014.
- August Scriban, *Dicționarul limbii românești*, Iași, 1939.
- Radu Anton Roman, *Mese și obiceiuri românești*, Ed. Paideia, 2008.
- Ion Ghinoiu, *Zile și mituri – calendarul țaranului român*, Ed. Univers Enciclopedic, 2020.

COPIII ȘI TRADIȚIILE PASCALE

Profesor învățământ preșcolar RADU ANAMARIA

Peste tot, în perioada Sărbătorilor Pascale, putem observa cum ne-au invadat iepurașii și cum trăim, de o bună perioadă de timp, într-o cultură comercială din care foarte ușor se poate pierde informațiile despre ce înseamnă cu adevărat Sărbătorile de Paști.

Pentru copiii mici, Paștele înseamnă venirea iepurașului care le aduce dulciuri, cadouri, jucării sau hăinuțe noi.

Pe lângă ouă roșii și iepurași de ciocolată, Paștele este cea mai importantă sărbătoare creștină, fie că sărbătorim Paștele în rit ortodox sau catolic, nu se poate ca cei mici să nu pună întrebări despre aceste tradiții pascale.

Pentru început, noi, adulții trebuie să ne informăm, pentru a fi capabili să răspundem la întrebările copiilor urmând niște pași în a explica câteva concept esențiale pe înțelesul celor mici începând astfel

- Vom reaminti de bebelușul Iisus pe care l-am sărbătorit la Crăciun.
- Vom explica despre faptul că Iisus este Fiul lui Dumnezeu
- Vom vorbi despre dragostea lui Dumnezeu pentru oameni
- Vom pune accentul pe Înviere, fără a da detalii despre răstignire.
- Vom prezenta activitățile pe care le pot realiza împreună cu părinții (vopsitul ouălor, prepararea cozonacilor, bucatelor pentru masa de Sărbătoarea Pascală, mersul la biserică, ciocnitul ouălor etc.)

În concluzie, în loc să punem accent pe iepurașii de ciocolată sau pe cadourile de Paști, am putea să combinăm obișnuințele vieții noastre moderne cu a ne învăța copiii câte puțin din ce înseamnă cu adevărat Sărbătorile de Paști, considerate cele mai importante Sărbători creștine, pentru că este vorba despre Învierea lui Iisus, să vorbim cu cei mici despre Săptămâna Mare, Săptămâna Patimilor și astfel, este și un bun prilej să îi apropiem pe copiii noștri de Biserică și de Dumnezeu.

Bibliografie

<https://sfatulparintilor.ro/prescolari/comportament-si-dezvoltare/cum-sa-ti-inveti-copilul-ce-inseamna-pastele/>

FAMILIA CREȘTINĂ DE SĂRBĂTOAREA PAȘTELUI

**Profesor învățământ preșcolar :ADELINA-MIHAELA RĂDUCA,
Grădinița Prichindel, Sector 6, București**

„Familia este binecuvântare și lumină a iubirii Preasfintei Treimi, întrucât în ea omul trăiește taina și bucuria filiației, fraternității și paternității” (Părintele Patriarh Daniel).

Familia se definește prin căsătorie, moment de consacrare a iubirii dintre un bărbat și o femeie și a avut încă de la început binecuvântarea lui Dumnezeu. Familia este legătura dintre bărbat și femeie într-o uniune sfințitoare prin harul dumnezeiesc. Ceea ce Dumnezeu a unit, omul nu are voie să despartă, pentru că are pecete dumnezeiască.

Obiceiurile din familia creștină de Sărbătoarea Paștelui reprezintă un **mijloc simbolic de a comunica**, întrucât plăcerea oferită membrilor familiei este dată de repetarea lor, acestea fiind stabilite și repetate la anumite intervale de timp. Prin importanța și natura lor recurentă, ritualurile au dobândit un rol semnificativ în stabilirea și păstrarea unei legături între membrii familiei numită *identitatea familiei*.

Sensul identității de familie se concentrează de cele mai multe ori într-o singură frază *noi așa facem acasă* pe care oamenii o folosesc atunci când se confruntă cu cerințe noi la întrebări simple, ca de exemplu cum se gătește o rețetă, sau mai complexe, ca de exemplu, cum se procedează la o anumită sărbătoare.

Astfel, obiceiurile stabilesc identitatea familiei pe parcursul întregii vieți, precizează niște roluri anticipate, pun granițe atât în cadrul familiei cât și în afara acesteia și stabilesc niște reguli pe care toți membrii familiei le cunosc sub forma *așa se obișnuiește la noi în familie*.

Obiceiurile de familie sunt importante pentru fiecare grup de vârstă și au într-adevăr un sens aparte, aducând aportul lor de ajutor pentru funcțiile psihologice în funcție de vârsta membrilor săi. *În copilărie*, acestea sunt foarte importante pentru că ne oferă un simț al siguranței, al continuității și al consecvenței, care **este crucial pentru echilibrul emoțional al unui copil**.

Astfel de obiceiuri pot varia de la ceva foarte simplu, precum citirea de povești copiilor înainte de culcare, la ceva mai complex, ce se desfășoară an de an, precum cele asociate marilor sărbători cum sunt Paștile.

Pentru *adolescenți*, obiceiurile de familie reprezintă **o continuitate a copilăriei** pornind deja spre drumul vieții de adult. Prezența lor îi ajută pe adolescenți să lege din nou relațiile cu familia și rudele lor. Prin intermediul acestui proces psihologic se stabilesc anumite așteptări de la adolescenți, precum trecerea de la copilărie la viața de adult, dar și crearea unor condiții prielnice pentru a îi demonstra care este sensul vieții de familie și ce obligații presupune. Perioada sărbătorilor și obiceiurile de familie îl ajută pe adolescent, chiar și pe cel rebel și care trece prin anumite greutăți, să se reunească cu părinții și rudele, să simtă din nou căldura familiei și să își amintească de bucuria copilăriei împreună cu garanția că ele se vor repeta și în alte perioade ale vieții.

În cazul *adulților*, existența unor obiceiuri și tradiții păstrate în familie oferă acestui proces **o dimensiune emoțională**, întrucât adultul păstrează ceea ce a învățat în casa copilăriei și duce această învățătură în propriul cămin. Pe de altă parte, aceștia fac anumite schimbări la tradițiile pe care le-au moștenit de la generațiile anterioare, punându-și astfel propria amprentă asupra lucrurilor pe care le vor transmite următoarei generații, adică copiilor lor.

În acest fel, **viața de familie, tradiția și identitatea familiei este păstrată**.

Pentru persoanele *în vârstă*, existența obiceiurilor de familie reprezintă ocazia de a se uni cu generația mai tânără, cu nepoții, și să le împărtășească din înțelepciunea și experiența pe care au dobândit-o de-a lungul anilor contribuind în acest fel la întărirea relațiilor de familie.

Pe scurt, **existența unor obiceiuri de familie este importantă pentru continuitatea psihologică a familiei și pentru a uni generațiile între ele**. Stabilirea acestui tip de relații și tradiții subliniază importanța apartenenței la viața de familie și îndatoririle față de aceasta creează un izvor de iubire și un spirit de apartenență, lucruri care fac viața într-o lume agitată să pară mai frumoasă.

Bibliografie:

1. <https://radiorenasterea.ro/despre-familia-crestin-ortodoxa-cateheza/>
2. <https://doxologia.ro/familie/reflectii/obiceiurile-traditiile-familiei-de-sfintele-pasti>
3. <https://dexonline.ro/>

JUNII DIN ȘCHEII BRAȘOVULUI (fuziune între tradiție, legendă și realitate)

Profesor învățământ preșcolar :ROHRMANN SIMONA,
Grădinița “Scufița Roșie”Sector 4, București

Junii Brașoveni, Junii Brașovului, sau și mai corect spus Junii din Șcheii Brașovului și Brașovul Vechi sunt un grup de călărași din Șcheii Brașovului, astăzi cu funcție ceremonială, care, an de an, defilează pe străzile Brașovului.

Sărbătoarea lor reprezintă un complex de obiceiuri care combină practici pre-creștine cu manifestări creștine pentru a reda vechiul mit al morții și renașterii rituale a timpului calendaristic.

În fiecare an, în Șcheii Brașovului, în prima duminică de după Paștile Răsăritene — a Tomii — atât brașovenii cât și turiștii asistă la un spectacol cu elemente de mit, rit, ceremonial și magie. Este vorba despre defilarea junilor și manifestarea obiceiurilor pe care aceștia le-au moștenit din timpuri străvechi.

"Junii trebuie priviți ca un rest de epocă păgână, o străveche serbare de primăvară, care serbează reînvierea naturii, învingerea soarelui asupra asprimii și gerului iernii, începutul vieții noi... iar serbarea trebuie considerată ca un cult religios precreștin, confirmată și de împrejurarea că ea se petrece tot timpul pe dealuri, fiind un obicei cunoscut încă de la daci" (Julius Teutsch, cronicar sas).

Obiceiul junilor

În dimineața sărbătorii junii coboară călare în cetate, trec pe la vâtaf, armaș mare și armaș mic (serje), după care în jurul orei 10 se îndreaptă spre Piața Prundului (azi Unirii) din

fața Bisericii Sfântul Nicolae, unde se înconjoară statuia eroului necunoscut, nu înainte ca preotul paroh să le sfințească steagurile printr-o scurtă slujbă.

Urmează încolonearea grupurilor după o ordine bine stabilită și devenită tradițională: mai întâi Junii Tineri, urmași de Junii Bătrâni, Curcani, Dorobanți, Brașovecheni, Roșiori și Albiori. Coloana este deschisă de fanfară. Fiecare grup are în frunte vătaful, urmat de stegar, încadrat de cei doi armași. Vătaful poartă banderola roșie pe piept, iar armașii mare și mic, albastră și galbenă, formând astfel tricolorul, ca pe vremea când aceasta era interzis. Plecând din Prund, Junii fac un popas la Troița Căpitanului Ilie Birt, unde cântă "Hristos a înviat!", fiecare grup în parte, apoi coboară pe strada Mureșenilor până la Bulevardul Revoluției, după care urcă, ocolind pe strada Nicolae Bălcescu, trec de "Poarta Șchei", în sus pe strada Căpitan Ilie, strada Pe Tocile spre "Capul Satului" pe strada Podul Crețului și de aici la Pietrele lui Solomon.

Pe tot parcursul călătoriei, junii sunt întâmpinați de locuitorii Brașovului cu urale și aplauze, cărora junii le răspund prin a-i invita să-i însoțească "la Pietri" ca să petreacă în natura alături de ei.

Odată ajunși la Pietrele lui Solomon, într-un splendid amfiteatru natural, junii se răspândesc pe cele două platouri la locurile amenajate din moși strămoși, la mesele lor, care altădată erau niște ridicături de pământ (eminente romane), dar azi s-au așezat peste ele mese de lemn și metal. Petrecerea începe prin ieșirea la horă și aruncarea buzduganului, pe melodia cunoscută ca "Hora junilor". Urmează și alte jocuri: sârbă, brâul, breaza, bătuta ș.a., fiind invitate la joc și fetele. După o zi de petrecere cu jocuri, cântece și veselie grupurile se încolonează așteptând să coboare de pe platoul ce domină amfiteatrul.

Junii Tineri își ocupă locul de frunte, ca adevărați inițiați și păstrători fideli ai obiceiului. Alaiul părăsește locul plin de legendă de la Pietrele lui Solomon, reluându-și traseul de la urcare. Junii ajunși în Piața Prundului nu se mai opresc la Poarta Șchei (ca altădată), ci pătrund în Cetate, fiind primiți cu "porțile deschise", ocolesc Casa Sfatului (azi Muzeul Județean) și se îndreaptă spre cimitirul bisericii "Sfânta Paraschiva", în Groavei, unde se află mormântul marelui poet Andrei Mureșianu (ale cărui oseminte sunt aduse de Pe Tocile în anul 1925), și în fața mormântului cântă "Hristos a înviat!" și un pasaj din imnul "Deșteaptă-te Române". Aplaudați de mulțimea, care-i înconjoară, grupurile de juni se despart, îndreptându-se fiecare spre cartierul său pe străzi diferite, nu înainte ca mulțimea să le adreseze vătafilor urarea "Să ne trăiești, vătafe!".

Documentele atestă că în anul 1931 existau șapte organizații ale junilor, cea mai veche fiind cea a Junilor Tineri. Ultimul grup înființat este cel din 1924 grupul Junilor Brașovecheni, format numai din bărbați căsătoriți.

Obiceiul junilor este considerat drept unul din ritualurile de inițiere în rândul feciorilor, el fiind inclus în ciclul "cetelor". Înțelesul termenului de "june" în Transilvania este cel de "tânăr fecior neînsurat".

Bibliografie:

- https://ro.wikipedia.org/wiki/Junii_Bra%C8%99oveni

FIECARE ZI ESTE VIAȚA TA ÎN MINIATURĂ!

Profesor învățământ preșcolar și primar: RUS VERONICA-MIHAELA
Școala Gimnazială nr. 86, Sector 3, București

De cele mai multe ori așteptăm vacanța ca să ne odihnim, o sărbătoare ca să participăm la slujba de la biserică, un eveniment ca să petrecem timp cu familia, o anumită zi pentru a sta cu noi înșine. Totuși specialiști în psihologie susțin că fiecare zi reprezintă viața noastră în miniatură și ne recomandă să trăim zilnic conform valorilor noastre, să avem comportamente și să desfășurăm acțiuni care să fie în conformitate cu aceste valori, să le susținem, cu alte cuvinte să fie aliniate acțiunile, comportamentele și valorile noastre. În acest sens, cum ar fi să nu așteptăm Sfintele Paști ca să petrecem timp cu cei dragi, să sporim rugăciunea și meditația, să ne hrănim cu bucate mai deosebite, să fim mai buni, să (ne) dăruim, să (ne) iertăm, să acordăm mai multă grijă hainelor pe care le purtăm, ci să facem aceste lucruri **zi de zi de zi**?!

Dintr-o perspectivă teologică, dimineața trezirea poate fi asociată cu „învierea“, iar sfârșitul zilei poate fi asociat cu „moartea“; la rugăciunile de dimineață avem „*Din somn sculându-mă, mulțumescu-Ți Ție, Preasfântă Treime, că pentru multă bunătatea Ta și pentru îndelungă răbdarea Ta, nu Te-ai mâniat pe mine, leneșul și păcătosul, nici nu m-ai pierdut pentru fărâdelegile mele, ci ai arătat iubire de oameni, după obicei; și, întru deznădăjduire zăcând eu, m-ai ridicat, ca să mânc și să slăvesc puterea Ta*“ (***, Ceaslov, 2001, p. 11), iar la rugăciunile de seară apare și ideea de pat ca posibil mormânt în rugăciunea Sfântului Ioan Damaschin: „*Stăpâne, lubitorule de oameni, au doară nu-mi va fi mie acest pat groapă? Sau încă vei mai lumina cu ziua ticălosul meu suflet? Iată, groapa îmi zace înaintea și iată moartea îmi stă înaintea*“ (***, Ceaslov, 2001, p. 204). Între aceste două momente, ziua noastră poate cuprinde tot ceea ce reprezintă valoare în viața noastră: slavă lui Dumnezeu, mulțumire, apreciere și recunoștință pentru tot binele pe care îl avem, speranță că în ziua ce tocmai începe alegem binele, că vom putea să petrecem ziua în lumină, alegând să trăim în prezent, **aici** și **acum**, nici în trecutul dus, ce nu mai poate fi schimbat, nici în viitorul pe care nu știm dacă o să-l avem.

Tot în cadrul fiecărei zile ar putea să se realizeze și concentrarea efortului personal pe ceea ce ține de noi, pe a face ce stă în controlul și puterea noastră, acționând în conformitate cu valorile noastre. În același timp, alegerea aceasta înseamnă și renunțarea la a ne risipi energia și timpul pe lucrurile asupra cărora nu avem niciun control și pe care nu le putem schimba, fiind nevoie să le acceptăm ca atare. Astfel, recomandarea este a face maximum din ceea ce ține de noi, iar efortul acesta personal depus de întreaga comunitate va duce la un efect cumulativ pozitiv.

O altă activitate pe care o facem rar, probabil cei mai mulți dintre noi, este igiena emoțională care presupune și iertarea de sine care precede iertarea celorlalți. La slujba Învierii, glasul al 5-lea include „*Ziua Învierii! Și să ne luminăm cu prăznuirea și unul pe altul să ne îmbrățișăm. Să zicem: fraților și celor ce ne urăsc pe noi; să iertăm toate pentru Înviere. Și așa să strigăm: Hristos a înviat din morți, cu moartea pe moarte călcând și celor din morminte viață dăruindu-le.*“ (***, Slujba Învierii, 2002, pg. 59-60), iar **toate** include chiar și greșelile personale, făcute de noi înșine. Este important aici să deosebim comportamentul nepotrivit de persoana care manifestă comportamentul nepotrivit, să nu identificăm greșeala cu persoana: „*Când iertăm, iertăm pe oameni pentru ceea ce fac, nu pentru cine sunt*“ (Smedes, 1996). Dintr-o perspectivă psihologică, iertarea este un proces care are mai multe etape, iertarea celor din jur ne aduce beneficii în primul rând nouă și apoi în relația cu ceilalți. Astfel, „iertarea facilitează, de asemenea, restabilirea apropierii“ (McCullough, 2002).

Pe de altă parte, sărbătorile pascale aduc și pregătirea unor mese deosebite. Însă hrana noastră ar putea să fie zilnic un moment de bucurie și de apreciere a alegerilor culinare pe care le putem face. Ține doar de alegerile personale, asumate și conștiente, să ne respectăm și să ne onorăm corpul în care trăim întreaga viață, cu hrană potrivită și de calitate, cu nutrienții *necesari pentru a ne asigura energia și starea de bine atât pe termen scurt, cât și pe termen lung.

În cărțile sale, James Clear demonstrează cu exemple multiple din domenii variate precum biologie, psihologie și neuroștiințe că se pot forma obiceiuri bune și că o schimbare minoră, de doar 1%, realizată zi de zi, va genera acumulari aducătoare de rezultate remarcabile pe termen lung: „*Atomic Habits este ghidul despre modul de proiectare a unui sistem în care obiceiurile bune se instalează în mod natural și obiceiurile nedorite dispar*“ (Clear, 2022).

De asemenea, este tot o tradiție ca de sărbători să purtăm haine frumoase și noi. Dar de ce oare nu ne-am îmbrăca în fiecare zi doar cu haine în care ne simțim bine, potrivite fiecărei ocazii și de bună calitate, care să reflecte cu autenticitate stilul nostru? Dacă suntem în mod constant preocupați de a păstra în garderobă doar articole vestimentare potrivite, purtarea hainelor poate constitui o bucurie zi de zi.

În concluzie, cred că mare parte dintre tradițiile și obiceiurile pascale pot să fie aplicate zi de zi. Este de dorit să ne păstrăm starea de contemplare a minunii numită viață și să prețuim viața, atât pe a noastră, cât și pe a celorlalți. Să mă iubesc pe mine astfel încât să pot să-l iubesc și pe aproapele meu, să mă accept așa cum sunt astăzi (și să îmi doresc să mă schimb mâine) și în acest fel să îi accept și pe cei din jurul meu așa cum sunt. Să am curajul de a schimba lucrurile pe care le pot schimba, care stau în puterea și în controlul meu. Să-mi respect drumul pe care am ales să merg și ritmul în care progrez implică să le respect și celor din jurul meu drumul și ritmul lor.

Bibliografie

***. (2001). *Ceaslov*. București: Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române.

***. (2002). *Slujba Învierii*. București: Editura Evanghelistos.

Clear, J. (2022, 04 16). <https://jamesclear.com/books>. Retrieved from <https://jamesclear.com>: <https://jamesclear.com>

McCullough, M. &. (2002). The psychology of forgiveness. In C. R. Snyder, *The Handbook of Positive Psychology*. New York: Oxford University Press.

Smedes, L. B. (1996). *The art of forgiving: When you need to forgive and don't know how*. New York: Ballantine Books.

SĂPTĂMÂNĂ MARE A SFINTELOR PAȘTI

**Profesor învățământ preșcolar ȘCHEOPU PAULA BEATRICE,
GRĂDINIȚA "CĂSUȚA FERMECATĂ"
SECTOR 5, BUCUREȘTI**

În tradiția creștinilor ortodocși sărbătoarea Sfințelor Paști debutează cu postul. Postul reprezintă o poruncă dată din iubirea Domnului pentru oameni, prin care le oferă acestora posibilitatea să se izbăvească de păcate. Postul nu presupune doar înfrânarea de la anumite produse alimentare de origine animală (lactate, carne, ouă), ci și înfrânarea de la fapte, vorbe, gânduri păcătoase și înlocuirea acestora cu cât mai multe fapte bune. Prin post omul dovedește că are voință, pornind de la renunțarea la mâncare și ajungând la renunțarea la orice poftă care îl poate conduce spre păcat.

O însemnătate deosebită în postul Sfințelor Paști o are Săptămâna Mare sau Săptămâna Patimilor, ultima săptămână din post. Săptămâna Mare începe din sâmbăta de dinaintea Floriilor, sâmbăta închinată lui Lazăr. Creștinii care merg la biserică în aceste zile își vor aminti

în Lunea Mare și Marțea Mare despre ultimele sfaturi și îndrumări pe care le-a transmis Mântuitorul ucenicilor Săi. În Sfânta și Marea Miercuri se pomenește vinderea Mântuitorului Iisus Hristos de către ucenicul său, Iuda, pe 30 de arginți, iar la sfârșitul slujbei preotul îi unge cu mir pe credincioși, în amintirea ungerii cu mir a lui Hristos, în Betania. În Joia Mare se amintește despre momentul Cinei cele de Taină și are loc Denia celor 12 Evanghelii, prin care sunt transmise ultimele învățături ale Mântuitorului către ucenici, precum și înainte-vestirea Patimilor Sale. Începând cu această zi se încetează munca la câmp și oamenii se îngrijesc de casă și curte, pentru a primi în curățenie învierea Domnului. Gospodinele vopsesc ouăle și pregătesc pasca.

În după-amiaza Sfintei Vineri, preotul așază Sfântul Epitaf în mijlocul bisericii pe un suport de lemn, care simbolizează Mormântul lui Iisus Hristos. Credincioșii aduc flori la "mormânt". Seara, după Prohodul Domnului, preotul înconjoară cu Sfântul Epitaf de trei ori biserica, urmat de credincioșii cu lumânări aprinse. Credincioșii trec pe sub Sfântul Epitaf, procesiunea simbolizând coborârea Domnului în Iad.

În Sfânta și Marea Sâmbătă are loc Liturghia Sfântului Vasile cel Mare, când sunt citite binecuvântările Învierii, ce amintesc de coborârea Domnului Iisus Hristos la Iad, semnificând biruința asupra morții. Înainte de miezul nopții, credincioșii, îmbrăcați în haine noi, sosesc la biserică unde preotul citește Canonul Sâmbetei celei Mari. În biserică este întuneric. La miezul nopții, preotul împarte lumina sfântă credincioșilor rostind de trei ori: "Veniți de primiți lumină!". După citirea Sfinetii Evanghelii a Învierii de la Matei, preotul împreună cu credincioșii cântă Troparul Învierii: "Hristos a înviat din morți cu moartea pe moarte călcând și celor din morminte viață dăruindu-le!". După terminarea Sfintei Liturghii, credincioșii primesc dezlegarea postului printr-o rugăciune specială.

Din Duminica Paștilor și până la Înălțare, credincioșii se salută între ei cu "Hristos a înviat!" și răspund "Adevărat a înviat!".

OBICEIURI PASCALE

**Profesor învățământ preșcolar SMARANDA MIHAELA DENISA ,
GRĂDINIȚA NR.168,SECTOR 5, BUCUREȘTI**

Paștele este o sărbătoare veselă, o sărbătoare luminată, plină de semnificații, simboluri și tradiții. Lumina este speranța oamenilor, arătând că miracolele sunt încă posibile. Pentru români, lumânările aprinse în Noaptea Învierii vor fi aprinse în drum spre casă. Dacă nu se stinge, atunci dorința purtătorului va fi îndeplinită.

Lumina din Noaptea de Înviere semnifică pentru credincioși victoria binelui asupra răului, învingerea întunericului și biruința vieții. La Sfântul Mormânt aceasta apare prin putere divină, fără nicio explicație, fără nicio sursă de aprindere. Miracolul cutremurător menține vie credința, iar puterile luminii sfinte variază de la protecție și vindecare, la aducerea de belșug, noroc și armonie în case.

Postul Paștelui este urmat în majoritatea caselor de români, la fel și deniile premergătoare duminicii Învierii, rugăciunile, curățenia în locuințe și reunirea familiei la masă în ziua de Paște. Cei trecuți în neființă nu sunt uitați în niciuna dintre zonele țării. Din lumina luată în Noaptea de Înviere, credincioșii vor duce și la cimitire. Printre morminte se vor ciocni ouă și se vor împărți bucate pentru pomana sufletelor apuse.

Înroșirea ouălor ce amintește de sângele lui Hristos e o altă tradiție respectată la români. La fel și pasca, felurile de mâncare din carne de miel, plăcintele sau cozonacii pufoși. De Paști, la români, există obiceiul ciocnirii ouălor. Se ciocnesc numai ouă roșii după un anumit

ceremonial, care în comunitățile rurale se păstrează fără abatere. Ca regulă generală, primul care ciocnește este cel mai vârstnic bărbat de la masă sau o persoană mai în vârstă, care ciocnește capul oului de capul oului ținut în mână de un comesean, în timp ce rostește formula „Hristos a Înviat!”, la care se răspunde cu: „Adevărat a înviat!”.

TRADIȚII ȘI OBICEIURI PASCALE

-ÎNCONDEIEREA OUĂLOR -

Profesor învățământ preșcolar: STAN GABRIELA MĂDĂLINA
Grădinița nr. 3, Sector 3, București

Sfintele Sărbători Pascale, reprezintă una dintre cele mai importante sărbători creștine. Indiferent de regiune, Învierea Domnului aduce obiceiuri dintre cele mai interesante dar și un prilej prin care oamenii își arată dragostea față de semenii lor. Natura se trezește la viață, insectele ies după amonșirea din timpul iernii, păsările călătoare se reîntorc din țările calde, puișorii gălbiori își fac apariția iar animalele alături de puii lor zburdă pe câmpii. Paștele este momentul în care oamenii își fac ordine în propriile case dar și în suflete, emanând mai multă milostenie și mai multă bunătaie sufletească. Vopsitul ouălor, dar și încondeiatul lor, pasca și mielul sunt doar câteva tradiții și obiceiuri Pascale.

Însă cel mai vechi obicei și o tradiție specifică românilor rămâne încondeierea ouălor. Încondeierea (“scrisul”, “închestrarea” sau “împestrarea”) ouălor – apanajul femeilor – este o tradiție ale cărei origini se pierd în negura vremilor. Arta încondeierii ouălor, impresionantă prin tematică și culoare, se transmite de la o generație la alta. Astfel, banalul ou, depășind granițele bucătăriei, a devenit o adevărată mândrie a populației din cătunele și satele din diferite regiuni ale țării precum Harghita, Maramureș, Suceava și altele.

De regulă, încondeierea ouălor începe în prima zi a postului Sfintelor Paști și se încheie înainte de Săptămâna Patimilor. Bazându-se pe îndemânare, gust și cu multă răbdare, meșterii locului realizează adevărate opera de artă. În mod obișnuit se folosesc ouăle de rață, dar se încondeiază și ouăle de găină și chiar cele de gâscă. Astăzi, unii artizani, înainte de a se apuca de “închestrare” golesc oul de conținut, cu ajutorul unei seringi. În felul acesta, el se păstrează mai bine peste ani. Pentru încondeiere sunt necesare următoarele instrumente și materii prime:

- “chișnița” sau “chișița” ori “condeiul de scris” care, deși rudimentar, este indispensabil. În fapt, este vorba de un bețișor care măsoară circa 10 cm, în vârful căruia se montează un fel de ac (de 5-6 mm lungime), ac gol pe dinăuntru, tocmai pentru a menține ceara lichefiată;

- ceara de albine topită care, în timpul lucrului, se păstrează într-o ulcică de lut introdusă în nisip înfierbântat. Ceara are rostul de a acoperi acele părți ale oului care nu trebuie atinse de culoare atunci când se introduce oul într-o baie de culoare;

- vopseaua de diferite culori, în jur de zece, dominante fiind roșu, maro, galben, portocaliu și verde.

Pentru început se realizează “desenul” oului, adică un fel de compartimentare a porțiunilor ce urmează să fie diferit colorate, cu ceara eliberată de chișniță. Oul, ținut în mână stângă, se învârteste sub vârful chișniței care trasează liniile de ceară. Apoi se introduce succesiv în baia de culoare. Stratul de ceară se adaugă sau se înlătură în funcție de culoarea pe care vrem să o obținem. Formele desenate pe ou sunt diferite modele de pe prosoapele cu motive tradiționale sau de pe diferite țesături, chiar și inspirate din modelele costumelor tradiționale românești sau pur și simplu din creativitatea persoanei ce le încondeiază. Pot fi desenate pe ou și diferite forme geometrice: romburi, zigzaguri, linii drepte, triunghiuri etc.; forme fitomorfe: cu deosebire, ramuri de brad, forme de frunze; forme zoomorfe: mai ales, păstrăvul și cerbul. Indiferent de motivele scrise, simetria obținută este aproape perfectă. O dată lucrarea săvârșită, se îndepartează și ultimul strat de ceară, se usucă oul iar la final pentru a i se asigura luciul se aplică o peliculă de lac.

Având în vedere că fiecare zonă geografică are specificul ei, tematica motivelor de pe oul încondeiat vor fi diferite și reprezentative zone ice o reprezintă, astfel pe unele ouă vor predomina motivele zoomorfe, pe altele vor predomina motivele fitomorfe, fiecare meșter are stilul său, personalitatea sa cât și propria originalitate și creativitate.

Din coșul plin de bucate, coș cu care fiecare gospodar al satului merge la biserică în noaptea Învierii Domnului, spre a primi binecuvântarea preotului, nu lipsesc ouăle închestrute, încondeiate. Apoi, în prima zi de Paște, tinerii din sat, potrivit unui străvechi tradiții, oferă domnișoarelor câte un ou încondeiat, semn al prețuirii frumuseții și al respectului pentru semenii.

Bibliografie:

- ATLAS Super magazin – enciclopedie 1998

TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE PAȘTI

**Profesor învățământ preșcolar : STANCU PAULA
Grădinița cu P.P. Ion Creanga, Alexandria, Jud. Teleorman**

Cuvântul Paști este de origine evreiască și vine de la cuvântul Pesah = trecere. El a fost moștenit de evrei de la egipteni. Termenul de Paști a trecut în vocabularul creștin pentru că evenimentele istorice care sunt comemorate în sărbătoarea noastră, adică patimile, moartea și

Învierea Domnului au coincis cu Paștile evreilor din anul 33. Însă obiceiul sau motivul Paștilor creștine este cu totul altul decât al Paștilor evreiești. Evreii serbau ieșirea din robia egipteană și trecerea ca pe uscat prin Marea Roșie, între cele două Paște nefiind altă legătură decât una de nume și de coincidență cronologică.

Paștile sau Învierea Domnului este cea mai mare și îmbucurătoare dintre toate sărbătorile de peste an, întâi pentru că în această zi Hristos a înviat din morți, și în al doilea rând pentru că ea cade întotdeauna la începutul primăverii, anotimpul cel mai frumos și mai plăcut, când natura reînvie. Ciclul Sărbătorilor de Paști începe cu Lăsatul Secului, urmat de 40 de zile de post. Odată cu sărbătorile de Paști începe perioada de bucurie care durează 50 de zile și se sfârșește cu sărbătoarea de Rusalii. În legătură cu originea cuvântului german Ostern (Paști), au existat și mai există și astăzi diferite interpretări. Prima se referă la sărbătoarea primăverii, numită Ostarum, cea de-a doua denumire provine de la numele zeiței germanice a primăverii, Ostra. O altă interpretare ar fi aceea legată de cuvântul Ost (est) ca punct cardinal de unde răsare soarele.

Ciclul Pascal include o perioadă de douăsprezece zile, Duminica Floriilor – Duminica Tomei, în care sunt concentrate cele douăsprezece luni ale anului. În primele șase zile anul îmbătrânește, se degradează treptat („Săptămâna Patimilor”), pentru ca odată cu Învierea lui Iisus Hristos toate și tot să intre sub cele mai bune auspicii, sub zodia recosmicizării timpului primordial („Săptămâna Luminată”).

Duminica Floriilor este cunoscută și sub numele de Florii. Duminica Vlăstarilor, Staulele Florilor sau Staurile Floriilor. Deși astăzi prezintă o puternică componentă creștină, sărbătoarea Floriilor păstrează remiscențele din timpuri mult mai vechi. Prin însăși denumirea ei amintește de Floralia (Florilia), festivitate închinată zeiței Flora, „Mama primăverii”. Există credință că ramurile de la Florii aduc rodire și belșug oriunde ar fi așezate – în grădini, pe ogoare, în livezi, în staule, cotețe, stupi etc. Crengile de răchită sau de salcie aduse de la biserică se păstrează la icoane ori sub streșinile caselor și se aprind când trebuie alungați norii aducători de grindină. Tinerele fete culeg diferite flori și rămurele de măr înflorit pentru a fi ferite de rele și iubite de feciori.

Zilele din „Săptămâna Patimilor” prilejuiesc variate interdicții, unele fiind raportate aproape exclusiv la suferințele Mântuitorului. Tot acum se săvârșesc numeorase treburi gospodărești (zugrăvirea caselor și a staulelor, curățenie în curți și livezi) în scopuri profilactice și purificatoare, dar și cu evidente aderențe la străvechiul cult al morților (aprinderea focurilor pentru ca sufletele celor adormiți să nu sufere de frig sau să nu se rătăcească pe cale).

În Joia mare se păstrează, încă obiceiul încondeierii ouălor. În prezent majoritatea zonelor etnografice nu reprezintă spații de referință în acest sens, însă conservă procedee arhaice de realizare și motive ornamentale. Cunoscut la mai toate popoarele lumii, obiceiul vopsirii sau încondeierii, închistririi (împistririi) ouălor cu variate semne și simboluri are o vechime considerabilă. Oul apare ca simbol care ilustrează renașterea periodică a naturii, revigorarea. El este socotit a fi posesorul unor virtuți speciale, iradiind în juru-i viață, vigoare și sănătate, stimulând rodnicia și prosperitatea. Oul, ca simbol, se explică prin el însuși – este sursa primordială a vieții pe pământ, a pământului însuși și chiar a întregului univers.

Vituțiilor enumerate, cu care era investit oul, li se adaugă încă una : aspectul oului, indicând imaginea limitării spațiale de tipul cercului magic. Proprietățile sale magico-rituale s-au amplificat în momentul asocierii culorii, care inițial a fost roșie. Culoarea roșie reprezintă focul, puterea lui purificatoare, dar și sângele, adică viața. „Frumos și sănătos ca un ou roșu” este sintagma ce domină încă spiritualitatea satului românesc. Faptul că ouăle roșii sau cele încondeiate sunt investite cu atribute miraculoase nu este câtuși de puțin întâmplător. După cum bine se știe, obiceiul este legat de începutul anului nou agrar, perioadă în care vrăjile, urările, practicile și ritualurile de tot felul, înfăptuite cu anumit scop, au cele mai mari șanse de a se îndeplini.

Ouăle simbolizează mormântul lui Iisus Hristos, care s-a deschis la învierea Sa din morți. De aceea, când sparg ouăle prin ciocnire, dar și când se salută, creștinii își spun: „Hristos a înviat!, Adevărat a înviat!”. Culoarea roșie a ouălelor simbolizează sângele lui Iisus care s-a scurs pe cruce pentru mântuirea lumii. Există credința că cei care ciocnesc se întâlnesc pe lumea cealaltă. Ouăle, simbolizează și reîntinerirea, primăvara.

În Egiptul antic, oul era simbolul vieții și reprezenta, totodată, sicriul ori camera mortuară. În tradiția populară de la noi, ouăle de Paști sunt purtătoare de puteri miraculoase: vindecă boli, protejează animalele din gospodărie și te apără de rele.

Bibliografie : Locuitorii satelor Agârbiciu și Veștem.

PAȘTILE QUARODECIMAN ȘI DISPUTELE PASCALE

Profesor : STĂNESCU VIOREL
Școala Liviu Rebreanu, Sector 3, București

Aspecte privind istoria datei sarbatoririi Sfintelor Pasti

Istoria datei sarbatoririi Sfintelor Pasti se identifica cu insasi istoria crestinismului. Invierea Domnului, fiind evenimentul cel mai sfant care sta la temelia credintei crestine, a polarizat de la inceput atentia generala in vederea posibilitatii praznuirii ei in aceeasi zi de catre toti crestinii. Este o nazuinta de o importanta primordiala si priveste religia crestina in genere pe fiecare ramura a crestinismului in parte si, cu atat mai mult, Biserica Ortodoxa, pastratoarea si traitoarea adevarului evanghelic, in spiritual viu si curat al traditiei apostolic bimilenare. Daca celelalte sarbatori crestinești cu data fixa, praznice impartite sau in cinstea Maicii Domnului si a sfintilor nu au prezentat dificultati in stabilirea datei lor, fiind acceptate de comun acord, data sarbatoririi Sfintelor Pasti a constituit o problema.

Neputand face dintr-un inceput obiectul unei hotarari apostolice sau canonice, precise si autoritare, valabile pentru toate Bisericile, data serbarii Pastilor a fost supusa unor variatii legate de traditii locale, care au constituit cu timpul deosebiri mai mult de ordin practic privind cultul si disciplina. Acele deosebiri s-au mentinut, fara a se rupe cu aceasta unitatea Bisericii, dar creandu-se o stare de lucruri suparatoare, care putea da nastere la curente eretice tulburatoare pentru unitatea acesteia. Ceea ce a determinat solutionarea problemei impuse de data sarbatoririi Sfintelor Pasti au fost cele doua traditii si practice pascale constatate in secolul al II-lea, “cvartodecimani”, care serbau Pasha iudaica (Pasha incepea in seara zilei de 14 nisan¹) si ceilalti crestini care serbau ca Pasti Invierea Domnului. Desi evenimentul cel sfant al Invierii Domnului s-a petrecut intr-un anumit moment din istoria omenirii, atunci cand s-a pus problema praznuirii lui, a trebuit sa se aiba in vedere nu numai ziua istorica ca atare, ci sa se tina cont si de ziua saptamanii cand a inviat Domnului, adica “Ziua intai a saptamanii”, aceasta fiind ziua saptamanii evreiesti (duminica), dupa precizarea Sfintilor Evanghelisti Matei si Marcu.

De la inceput, in constiinta crestinilor si a bisericii crestine in genere, a intrat praznuirea acestei zile a saptamanii, Praznicul Invierii Domnului trebuind sa devina nu numai o sarbatoare anuala, dar si saptamanala. Din punct de vedere religios, aceasta zi trebuia sa inlocuiasca ziua sambetei, caci Domnul, prin invierea Sa, S-a dovedit cu adevarat a fi “Domn al Sambetei” si, din acest considerent, Pastile, “Sarbatoarea sarbatorilor”, are multiple valente, fiind praznicul

tuturor creștinilor. De aceea, a prezentat dificultăți atunci când s-a pus problema fixării lui, tocmai pentru că este o sărbătoare nu numai anuală, dar și săptămânală. Trebuia în mod obligatoriu fixat într-o zi de duminică, iar de aici rezulta că el nu poate fi decât o sărbătoare cu data mobilă, iar mobilitatea trebuie supusă unor norme care să o încadreze în perimetrul cel mai apropiat al timpului respectiv, ținându-se cont și de împrejurările istorice în care s-a petrecut Învierea Domnului.

Controversele pascale consemnate de Eusebiu de Cezareea.

Biserica primelor veacuri lupta împotriva ereziilor, combatându-le și condamnându-le; împotriva acțiunilor schismatice se apăra prin solidarizarea față de ambițiile particulariste. Însa, în cazul deosebiriilor de ordin practic, cum au fost cele care au dat motiv controverselor pascale, principala problemă era că ele se motivau și cu tradiții socotite apostolice, ceea ce îngreuna discuția și acordul. Începutul acestor deosebiri nu este bine cunoscut. Cvartodecimanii, numeroși în Asia preconsulară, au constituit motivul controverselor pascale din secolul II², care au pus în discuție pasnica pe episcopii Policarp al Smirnei și Anicet al Romei. Irineu scrie că Policarp s-a dus la Roma în timpul lui Anicet și ar fi avut unele neînțelegeri privitoare la serbarea Paștilor. Niciunul din ei nu a putut să-l convingă pe celălalt că “să țină” sau “să nu țină”, fiecare din ei bazându-se pe o tradiție veche: Policarp pe cea a Sf. Ioan și de la alți Apostoli, Anicet pe obiceiul paștrat de la înaintașii săi.

Deși n-au căzut de acord, cei doi episcopi au rămas în raporturi bune și în comuniune bisericească. Anicet a îngăduit lui Policarp să savarsească Sf. Euh. La Roma și creștinii au avut pace: “Și cei care ținau și cei care nu țineau”³. Eusebiu de Cezareea prezintă într-o notă obiectivă motivul sărbătoririi Paștelor, diferit de data de Pașă iudaică, susținând că Mantuitorul n-a serbat Pașă iudaică la cină, ci s-a jertfit pe Sine, în ziua Pașai.

Importanța acestor controverse se face tot mai vădită la sfârșitul secolului al II-lea, când are loc un conflict între episcopii Victor al Romei și Policrat al Efesului. Pe la 190 sau curând după acest an, când deosebirile privitoare la data serbării Paștilor produceau discuții pasionante la Roma, unde se gaseau și creștinii kvartodecimani din Asia, episcopul Victor s-a hotărât să condamne practica lor și să pună astfel capăt deosebirilor și controverselor pascale. Gestul intempestiv al împăratului Victor al Romei putea să coste o dezbinare bisericească periculoasă, dacă nu era stavilită de înțeleptul Irineu, Episcopul Romei, ierarh autoritar, vorbind în numele episcopatului italic, a scris episcopilor mai însemnați din afară, lui Policrat al Efesului și alora din Asia, invitându-i să se întrunească în sinod și să adopte practica pascale romane, care era a celor mai multe biserici. Deși încercarea lui Victor al Romei de a forța pe creștinii kvartodecimani să serbeze Paștele duminică după 14 nisan n-a reușit, intervenția lui și atitudinea lui Policrat și a sin. de la Efes au dat prilej să se pronunțe și alți episcopi din provinciile Asiei Mici, care au luat poziție împotriva serbării la 14 nisan și pentru serbarea învierii în duminică următoare.

Adunări de episcopi ținute în Palestina, în Pont, în Orsoene, în Italia, precum și scrisori primite de la alți episcopi (Vakhyllos, Corint), dovedeau că majoritatea Bisericilor erau pentru despartirea Paștilor de Pașă iudaică. În sprijinul practicii Bisericii sale, Policrat aducea numele Apostolului Filip care ar fi murit în Hierapolis, în Frigia, numele Sfântului Evanghelist Ioan, ucenicul cel mai iubit al Domnului, pe al lui Policarp al Smirnei și Sagaris, episcopi martiri, pe al lui Papirus și Meliton de Sardes⁴, care toți au socotit ziua de 14 nisan ca adevărată zi de Paști, conformându-se preceptelor evanghelice, fără a schimba nimic și urmând cu aceasta “regulile de credință” și adevărând pentru sine “că a trăit totdeauna în Hristos”⁵. Ceea ce îi lipsea lui Victor al Romei, pentru a avea dreptate și succes, era metoda înțelegerii cu asiaticii.

În loc să-l încredințeze că nu este în interesul general creștin ca biserica lor să aibă alta practică pascale decât celelalte din Rasarit și din Apus, el a vrut să facă un act de autoritate și de amenințare, pe când Policrat îl asigură pe episcopul Romei că kvartodecimanii nu se abat de la credința Bisericii, episcopul Bisericii Romei, Victor, a căutat să excludă repede din

comuniunea unitara a Bisericii toate comunitatile din intreaga Asie, socotindu-le eterodoxe⁶. Era prima data cand un episcop lua o asemenea masura grava, “dar aceasta n-a placut tuturor episcopilor”. Victor a fost muștrat și indemnăt prin scrisori, între care cea mai însemnata era a Sfantului Irineu, vorbind în numele fratilor din Galia, sa nu excomunică “toate bisericile lui Dumnezeu care tin din traditie un obicei vechi”. Din scrisoarea lui Irineu aflam ca deosebirea privea nu numai ziua Pastilor, ci și durata postului premergator.⁷ Nu se știe dacă Victor și-a retras excomunicarea, dar cei din Asia și-au paștrat obiceiul conform canonului I al Sinodului din Arelate (314), ca toti creștinii să țină Pastile “într-o zi și un timp în toata lumea”.

Necesitatea realizării unității de opinie. Sinodul I Ecumenic.

Aceasta stare de lucruri anticipase Sinodul I Ecumenic, constituind un motiv serios pentru hotărârarea niceeană în problema sărbătoririi Sfințelor Paști, istoricul bisericesc Eusebiu considerând această situație “un rău “ pe care numai Dumnezeu putea să-l îndrepte și împăratul Constantin (Viata lui Constantin, III, 5). Cu ajutorul lui Dumnezeu, episcopii și împăratul au avut grija ca în marele sinod de la Niceea să ia o hotărâre pentru îndreptarea unei asemenea situații. Sinodul nu a formulat, de fapt, o regulă precisă, strict tehnică, pentru determinarea datei Pastilor. Aceste principii stabilite de Sinod au un caracter diriguitor și orientativ.

Cunoaștem măsura sinodului din documente contemporane și mărturii istorice privitoare la măsurile sinodului: Epistola către Biserica Alexandriei⁸ și Epistola circulară a împăratului Constantin către episcopi⁹. Importanța sinodului de la Niceea o prezintă Eusebiu ca vitală pentru întreaga comunitate creștină, împăratul hotărând “să adune întreaga oaste a lui Dumnezeu într-un sinod ecumenic” pentru a-l înfrunța pe “nevazutul vrăjmas” într-o bătălie hotărâtoare¹⁰. Acest sinod al sobornicității ecumenice s-a ocupat “de potrivirea mersului prin vreme a lucrării mântuirii noastre- marcat prin sărbători anuale- cu crugul anual al corpurilor cerești”, în centru fiind sărbătoarea Sfințelor Paști.¹¹

Dar în ce constă această potrivire între lucrarea de mântuire ce a avut loc într-un anumit timp și praznuirea ca atare a Sfințelor Paști depinde și de fixarea corectă a echinocțiului și a lunii pline. Iar acest lucru era posibil prin respectarea cu regularitate a unor fenomene cerești, după anumite grupe de ani, fixarea Pastilor fiind în funcție de cursul celor doi luminatori ai cerului, Soarele și Luna, mersul Soarelui dând posibilitatea de a prevedea data echinocțiului, iar mersul Lunii dând posibilitatea de a determina ziua primei luni pline de după echinocțiul de primăvară.¹² În funcție de aceste reguli a fost stabilită la Sinodul I Ecumenic serbarea Pastilor. Hotărârea luată nu a făcut obiectul unui canon sau a unei decizii care să aibă formula calculului pascal pentru asigurarea acordului și uniformizării datei Pastilor. Epistola sinodului către Biserica din Alexandria da creștinilor din Egipt, Libia și Pentapole, “vestea cea bună”: ca s-a stabilit unitatea cu privire la serbarea Pastilor, iar epistola circulară a împăratului către episcopi da acestei necesități caracterul unei obligații creștine, morale, imperioase, ca o poruncă dumnezeiască, sub ambele aspecte ale ei: serbarea de către toti creștinii în aceeași zi și nu o dată cu iudeii.

Acțiunea făcută de împăratul Constantin cel Mare în vedea convocării unui sinod care să clarifice data sărbătorii Sfințelor Paști are o cauză profund spirituală, întrucât, afirmă împăratul, “vrăjba ascunsă în sânul Bisericii lui Dumnezeu este mai înspăimântătoare decât războiul sau decât o bătălie, oricât ar fi ea de grea”. Indemnătul către episcopi de “a face cunoscut ceea ce s-a hotărât” avea un temei în virtutea căruia Pastile trebuiau sărbătuite numai duminică, niciodată în aceeași zi cu iudeii și nu de două ori în același an, căci “Mântuitorul ne-a deschis noua alt drum, preasfintei noastre credințe îi s-a deschis o cale daruită cu lege și măreție”.

Problema stabilirii datei Pastilor – între istorie și actualitate

Istoria divergențelor pascale ne convinge cu toate argumentele ca se impune bisericilor un acord în serbarea Învierii lui Hristos. Dintru început și până azi, creștinii au fost criticați ca să se deosebească în comemorarea marelui fapt creștin. Principiile pascale ale Sinodului I Ecumenic

nu s-au tinut intocmai, calculele pascale erau diferite, s-au unificat tarziu si greu, s-au diferentiat iarasi si au ramas asa pana azi. Fixarea datei Pastilor la inceputul lunii aprilie, in prima sau a doua duminica, se pare a fi cea mai apropiata si de hotararea niceeana, si de adevarul istoric al Invierii Domnului. Din experienta istoriei, reiese posibilitatea mult-dorintei impreuna-praznuiri a Sfintelor Pasti. Dar problema cea mai mare si mult mai dificila decat tehnica stabilirii duminicii pascale este cea legata de duhul intelegerii, al fraternitatii si iubirii crestine.

Se cunosc actiunile de impacare ale Sfantului Atanasie al Alexandriei, atunci cand intre Roma si Alexandria au aparut neintelegeri pe aceasta tema, ele fiind aplanate de conducatorul spiritual al Alexandriei, care, de dragul pacii, a renuntat de mai multe ori la calculele astronomilor alexandrini, corecte, de altfel, in favoarea Apusului si traditiilor lui, pentru ca toti crestinii sa sarbatoreasca impreuna Sfintele Pasti. Iar episcopul Irineu al Galiei, desi vedea erori pascale ale crestinilor iudaizanti din Rasarit, se opunea intransigentei episcopului Victor al Romei de a-i excomunica, punand mai presus pacea si intelegerea ce trebuia sa existe intre ei. Astfel, praznuirea la aceeasi data, in aceeasi duminica, contribuie la consolidarea unitatii crestine, iar unitatea este dovada graitoare a Adevarului.

Note:

1. La 14 Nisan se comemora rastignirea si moartea Mantuitorului
2. Cca. 155 Dintr-o scrisoare a Sfantului Irineu citata de istoricul Eusebiu.
3. Eusebiu, Istoria bisericeasca, V, 24, 15-17
4. Eusebiu, Istoria bisericeasca, V, 24, 2-6
5. Eusebiu, Istoria bisericeasca, V, 24, 6-8
6. Eusebiu, Istoria bisericeasca, V, 24, 9
7. Pe vremea Sfantului Irineu, postul Pastilor era foarte scurt: unii tineau numai o zi, altii – doua, altii – mai multe, iar unii ramaneau 40 de ceasuri nemancati (L.Duchesne, Origines du culte chretien, ed. 2, Paris, 1898, pag. 230)
8. Apud Teodoret, Istoria bisericeasca, II, 8
9. Eusebiu, Viata lui Constantin cel Mare, III (7), 18-20
10. Eusebiu, Viata lui Constantin cel Mare, III 6.1
11. Preot prof. Stan, Liviu, Pentru serbarea Sfintelor Pasti la aceeasi data de intreaga crestinatate, in rev. Studii Teologice, nr 5-6 / 1970, pag. 371
12. Preot prof. Braniste, Ene, Problema unificarii calendarului liturgic in Bisericile Ortodoxe, in rev. Ortodoxia, nr 2 / 1955, pag. 188

TRADIȚII ȘI OBICEIURI PASCALE

Profesor învățământ preșcolar : STĂNICĂ VASILICA
Grădinița nr. 191, Sector 3, București,

Luna aprilie poartă o încărcătură deosebită pentru toți creștinii care sărbătoresc Învierea Mântuitorului Iisus Hristos. După Postul Mare – perioadă în care se impune multă strictețe din punct de vedere alimentar și mai ales duhovnicesc, Paștele ce urmează este o adevărată sărbătoare, din care nu poate lipsi scenariul ritual al oului de Paște. Credința în renașterea simbolică a timpului și spațiului există din timpuri străvechi, specialiștii observând chiar un model preistoric de renaștere prin jertfa divinității adorate.

Paștele se încadrează în scenariul ritual de înnoire anuală a Lumii, marcat prin trei momente: Duminica Floriilor, noaptea Învierii Mântuitorului Iisus și Duminica Tomii. Din perspectiva etnologică, tăiatul mielului și spartul ouălor - sacrificii violente – coptul de pască și colaci – alimente rituale, aprinderea luminii, cumulate cu credințele asociate Paștelui sunt scenarii de înnoire sezonieră sau anuală a timpului calendaristic. Totodată, oul de Paște reprezintă la creștini noua creațiune a lumii care a început în momentul când Fiul lui Dumnezeu – Iisus Hristos a făcut jertfa supremă pe Golgota și s-a reîntors din moarte. Imaginea arhetipală a oului împodobit și colorat a fost preluată de creștinism și simbolizează Mântuitorul care înlătură piatra de mormânt și iese la lumină, la viață, asemenea puiului de găină ce sparge coaja oului.

Tradiția înroșitului și a încondeiatului ouălor cunoaște variații în spațiu și timp și prilejuiește adevărate demonstrații de meșteșuguri populare. OUL DE PAȘTE, substitut al divinității primordiale, e pregătit în Săptămâna Patimilor, jertfit și mâncat sacramental în ziua de Paște. Ouăle roșii constituie cel de-al doilea simbol pascal al Învierii, alături de colacul ritual, denumit pască.

O legendă povestește despre calvarul lui Hristos, în drum spre Golgota, purtând crucea pe umeri. Necredincioși l-au bătut cu pietre, care se transformau în ouă roșii. Simon – agricultor – l-a ajutat pe Iisus și i-a dus crucea până în dreptul ogorului său. Când a vrut să mănânce, a găsit în traistă o pască și ouă roșii, în locul pâinii și a ouălor albe ce le avea de acasă. Simon a înțeles minunea și a îndemnat ca Învierea lui Iisus Hristos să fie celebrată și prin pască și ouă roșii. Se spune că sub crucea pe care era răstignit Iisus, Maica Domnului a pus un coș cu ouă, și ele s-au înroșit de la sângele ce curgea din rănilor Domnului.

Conform altei legende, patru copilași i-au dus coșuri cu ouă lui Pilat, pentru a-l îndupleca să permită creștinilor să-l îngroape pe Hristos. Ouăle s-au înroșit ca dovadă a sângelui nevinovat al lui Hristos, vărsat pentru păcatele omenești, iar de atunci la Paști se fac ouă roșii și se dăruiesc copiilor. Deosebită este și legenda care povestește că după Înviere, Maica Domnului, împreună cu mai multe femei, au vopsit ouă roșii și le-au împărțit oamenilor de pe stradă. Această legendă explică, de asemenea, salutul de la marea sărbătoare a Învierii " Hristos a înviat!" și răspunsul: " Adevărat, ca a înviat!", datină păstrată până în zilele noastre.

Se constată astfel, că spiritualitatea românească păstrează variate legende referitoare la înroșirea ouălor, iar oul este privit fie ca substitut al pietrei, fie ca amintire a patimilor și răstignirii în ultima săptămână a vieții pe pământ sau ca un miracol al mărturiei Învierii lui Iisus Hristos. La început ouăle se vopseau cu plante în galben — culoarea Soarelui pe bolta Cerului, și în roșu — culoarea discului solar la Răsărit și Apus. Ulterior, ouăle au fost decorate cu chipul lui Hristos, cu figuri de îngeri, cu un miel, cu motive astrale, fitomorfe, zoomorfe, antropomorfe. Se colorează doar ouă de găină, care se fierb în apă cu coji de ceapă, în Joia Verde.

Cultura populară actuală consideră Joia Mare drept ziua în care se înroșesc ouăle, conform credinței că ouăle înroșite sau împistrite în această zi nu se strică tot anul. Dacă nu apucau să vopsească toate ouăle joi, se mai făceau ouă de Paște sâmbăta dimineața, fiindcă Vinerea Mare nu era voie să umbli cu oțet. În ceea ce privește ciocnirea ouălor, există câteva norme ce sunt respectate cu strictețe indiferent de zona etnografică: nu ai voie să le ciocnești sau să le mănânci decât după slujba de Înviere; ouăle se ciocnesc după un anumit ritual: primul spune HRISTOS A ÎNVIAT! și dă cioc cu vârful oului în vârful celuilalt ou, dar nu înainte de a primi răspunsul ADEVĂRAT C-A ÎNVIAT! Salutul „Hristos a Înviat!” se folosește până la Înălțare Din perspectiva micului creștin, sărbătorile pascale sunt un prilej de bucurie și de încântare, deoarece ei sunt cei care se bucură acum de cadourile și de minunatele culori ale ouălor care împodobesc masa de sărbătoare. Totodată, obiceiurile și credințele legate de ouăle încondeiate sau înroșite sunt practic nelimitate ca semnificație și varietate zonală.

De exemplu, în unele sate de pe Valea Hârtibaciului, la Înviere, sătenii mergeau cu câte un ou roșu în buzunar, pe care îl ciocneau după slujba religioasă și primirea Paștilor. Primul ciocnea cu popa, apoi toți cei prezenți ciocneau ouă și se bucurau de Învierea Mântuitorului. În prima zi de Paști, în jurul amiezii, copiii, îmbrăcați în haine noi, mergeau la neamuri și vecini ca să vestească miracolul Învierii și să primească ouă: te vorbea de rău dacă țineai poarta încuiată, c-ai fi sărac. Ouăle roșii se dădeau copiilor care veneau cu urarea HRISTOS A ÎNVIAT! Gazda răspundea ADEVĂRAT C-A ÎNVIAT! și dăruia fiecăruia câte un ou roșu.

Copiii adunau ouăle roșii în trăistuțe țesute, colorate, care aveau urzeală ca de covor. În zona Sibiului există obiceiul să fie împodobit un Pom cu ouă frumos decorate. Această tradiție este păstrată de la comunitățile sașilor din Transilvania, iar în zilele noastre e preluată și în familiile mixte sau chiar în familii românești.

Oul crud este golit de conținut prin două orificii făcute cu un ac de cusut în cele două capete; prin suflare, gălbenușul și albusul sunt eliminate, rămânând doar coaja oului. Prin orificii se trece un fir cu ață, ce se înnoadă apoi la un capăt, și astfel oul poate fi agățat. Dar mai întâi oul este pictat și colorat sau decorat cu abțibilduri. Mai presus de toată însemnătatea și simbolistica acestei sărbători creștine, rămâne an de an în mintea și în sufletul fiecărui copil bucuria sinceră a redescoperirii tradițiilor și obiceiurilor de la bunici.

Bibliografie:

-Bocșe Maria, Obiceiuri tradiționale românești din Transilvania: sărbători, credințe, rituri, mituri, Turda, Hiperborea, 2006, pag. 314 Eliade Mircea, Traite d' histoire des religions, Paris, Editura Pazot, 1970 Ghinoiu Ion, Obiceiuri populare de peste an

-Dicționar, București, Editura Fundație Culturale Române, 1997, pag. 147 Gorovei Artur, Ouăle de Paști – studiu de folclor, București, Paideia, 2001, pag.54 Murgoci Agnes, Murgoci Beveridge Helen

-<http://mjurnal.blogspot.com/2007/04/ouăle-de-paști-semnificațiile-ouălor.html> Julia Maria Cristea – Viena Scriitoare si jurnalista independenta,

TRADIȚII ȘI OBIECEIURI ÎN SFÂNTA ZI DE PAȘTE

**Profesor învățământ preșcolar STOENESCU CARMEN- GEORGIANA,
Grădinița „Căsuța Fermecată”Sector 5, București**

„Hristos a înviat din morți
Cu moartea pe moarte calcând
Și celor din morminte,
Viață dăruindu-le.”

Consider că nu există persoană care să nu fi simțit lacrimi în ochi sau fiori când a auzit în noaptea din înviere aceste versuri. Noaptea învierii este o sărbătoare specială pentru toți oamenii, aceasta ne oferă speranță și puterea de a trece peste obstacole, ne aduce mai aproape de Dumnezeu și ne învață să iubim să fim iertători.

Una dintre sărbătorile cele mai importante este Paștele care reunește întreaga familie în jurul mesei îmbelșugate. Un motiv în plus pentru care tuturor le place această perioadă a anului, îl reprezintă mulțimea de tradiții de Paște din România, care dau Sărbătorii Învierii Domnului un farmec aparte.

O tradiție ceva mai recentă la români, iepurașul de Paște este cel care aduce ouă și cadouri în dimineața Învierii Domnului. Tradiția iepurașului provine din cultura germanică, unde avea rolul unui „Moș Crăciun de primăvară”. Judecă faptele celor mici și le oferă ouă colorate doar celor cuminiți. Legenda spune că iepurașul vine cu un coș mare de ouă colorate și dulciuri. Alte tradiții au înlocuit simpaticul urecheat cu alte animale, de exemplu, în Elveția, c*ucul este cel care cară ouăle de Paște, iar în alte zone europene, vulpea.

Oricât de simpatic este iepurașul de Paște pentru cei mici, precum în cazul lui Moș Crăciun, copiii nu trebuie să uite valoarea religioasă a acestei sărbători. Sărbătoarea Învierii trebuie celebrată atât în familie cât și la școală/grădiniță, fiind prezentată însemnătatea adevărată a Paștelui. Precum Crăciunul și alte mari sărbători, Paștele este o zi specială pentru suflet, iar asta trebuie să le inspirăm și copiilor.

În România, de Paști, exista mai multe credințe și superstiții, printre care: la Înviere, trebuie să te îmbraci cu o haină nouă, în ziua de Paște, nu trebuie să dormi, deoarece restul anului vei fi somnoros și vei avea ghinion, lumânarea de la Înviere trebuie păstrată în casă, pentru a fi aprinsă în caz de calamitate naturală, boală sau supărări. De asemenea, în zorii zilei de Paște, trebuie să te speli pe față cu apă „neîncepută”, pusă într-o cană nouă, în care ai pus un ou roșu, un ban de argint și un fir de iarbă, simboluri ale sănătății, prosperității și norocului. La masa de Paște, se mănâncă prima oară un ou, se crede că acesta aduce sănătate pe tot parcursul anului, la prânz, se consumă pește și pasăre, pentru a fi sprinten ca peștele și ușor ca puiul. Bucățile de pască și anafură de la Înviere se păstrează tot anul, deoarece sunt considerate leacuri, se spune că dacă păstrezi un ou roșu 40 de zile după Paște și nu se strică, vei avea noroc tot anul.

Copiii născuți în ziua de Paște sunt binecuvântați având noroc toată viața și se mai spune că cei care mor în prima zi de Paște sunt scutiți de judecata divină, iar sufletele lor ajung direct în paradis. Se spune că, în nopți de Înviere, se deschid cerurile, iar cei dispăruți se întorc pentru câteva clipe la rudele lor, de aceea, cât familia este la biserică, se lasă acasă, la vedere, un ou roșu și un covrig, pentru ca spiritele să își potolească foamea. Pentru a avea familia unită tot anul, este bine ca primul ou ciocnit să fie consumat de toți.

Paștele este una dintre cele mai dragi sărbători creștine, iar tradițiile și obiceiurile ajută la întregirea familiei. Învierea Domnului aduce cu sine trezirea naturii la viață și înnoirea sufletelor.

Bibliografie:

- Sărbătorile la români, vol. II, Ed. Fundației Culturale Române, București, 1994.
- Sfintele Paști în datini și obiceiuri, Ed. Porțile Orientului, Iași, 1994.

CELE MAI CUNOSCUTE OBICEIURI DE PAȘTE

Profesor învățământ preșcolar STOICESCU ALEXANDRA
Grădinița Nr. 191, București, Sector 3

Vopsirea sau încondeierea ouălor, înnoirea hainelor și oferirea de cadouri aduse de Iepuraș sunt cele mai cunoscute obiceiuri de Paște, alături de datini din unele regiuni, cum ar fi stropitul fetelor pentru a rămâne frumoase tot anul și împodobirea porților caselor în care sunt fete nemăritate.

Pentru români, pregătirea Paștelui înseamnă mai întâi curățenia și bucatele care se fac în casă. De „curățenia de Paște” orice gospodină trebuie să se achite în timp util și să aibă casa lună pentru primirea musafirilor pe parcursul a trei zile de sărbătoare.

Preparatele de Paște care în general nu lipsesc de pe masă sunt ouăle roșii, drobul de miel, pasca și cozonacul. Ouăle se vopsesc în Joia Mare, considerându-se un păcat mare orice lucru făcut în casă vineri, când la biserică are loc Prohodul.

La țară, românii aleg ouă proaspete de găină și rață prin scufundarea lor în apă (ouăle proaspete cad la fund, cele vechi se ridică la suprafață) și pregătesc uneltele de ornamentat. Cele mai vechi „condeie” au fost lumânarea – cu al cărui capăt încins la foc se desenau pe ou anumite semne – și pana de găscă. Oamenii topesc ceara de albine în care se adaugă puțin cărbune pisat, încondeiază ouăle cu motivele dorite și le pun apoi în vopsea pentru colorarea fondului. Local, se folosesc metode noi de decorare, mai mult sau mai puțin legate de încondeierea cu ceară: ouă pictate, decorate în relief, încondeiate cu frunze de plante, împodobite cu mărgel.

În comunitățile tradiționale, ciocnitul ouălor se face după reguli care diferă de la o zonă la alta, dar, oricum, respectarea lor este obligatorie: cine are prima lovitură (de obicei, bărbatul mai în vârstă), ce părți ale ouălor să fie lovite, ciocnitul să fie „pe luate”, „pe schimbate”, „pe văzute” sau „pe nevăzute”. Ciocnesc mai întâi soții între ei, apoi copiii cu părinții, după care părinții cu celelalte rude, cu prietenii și vecinii invitați la masă.

Și în Bulgaria, ca și în România, se obișnuiește ca ciocnitul ouălor să se transforme într-o competiție între meseni, cel mai rezistent ou fiind numit „borak” („luptător”, în bulgară – n.r.).

În unele zone, cojile ouălor sunt aruncate pe pământ pentru fertilizarea holdelor, viilor și livezilor, se păstrează pentru vrăji sau descânțece sau se pun în hrana animalelor.

După slujba de Înviere de la miezul nopții, are loc prima masă de Paște în familie.

În prima zi de Paște, exista obiceiul ca toată familia să se spele într-un lighean în care au fost puse ouă roșii și bani de argint sau de aur, crezându-se că toți vor fi astfel sănătoși și prosperi.

În zona Transilvaniei există o serie de obiceiuri specifice, unul dintre acestea fiind stropirea fetelor și femeilor de către băieți și bărbați, în a doua zi a Paștelui. Scopul este ca acestea să rămână frumoase tot timpul anului. Grupuri de săteni colindă prin sat până seara târziu, pentru ca nicio fată să nu rămână nestropită. La origine, pentru stropit se foloseau găleți cu apă de izvor, simbolul purificării încă din precreștinism, acestea fiind înlocuite în prezent cu sticlute de parfum. În unele sate există și obiceiul împodobirii fântânilor cu ouă colorate de Paște.

În Ardeal, tinerii obișnuiesc să împodobească, de sâmbătă noaptea, cu crengi de brad porțile caselor unde locuiesc fete nemăritate. Fetele care au pândit toată noaptea la ferestre știu pe cine să răsplătească, astfel că flăcăii primesc în ziua de Paște bucate sau bani.

În Cehia și Slovacia, stropitul femeilor poate fi înlocuit cu aplicarea unor lovituri ușoare, cu un bici special, împletit din opt, 12 sau chiar 24 de ramuri de salcie și decorat cu panglici colorate. Se crede, și în acest caz, că femeile „curtate” astfel vor rămâne frumoase și sănătoase, iar cele care au fost neglijate se pot simți jignite.

Obiceiurile de Paște nu diferă mult de la o zonă a lumii la alta, ci țin în special de specificul gastronomic. Peste tot se prepară mâncăruri tradiționale, cum ar fi pasca la ruși și

români, Osterstollen în Germania, Baba Wielancona la polonezi. Cel mai des, aceste mâncăruri sunt binecuvântate la biserică, alături de ouă și carne.

În creștinismul timpuriu, cei care se botezau în timpul slujbei de Paște erau îmbrăcați în alb. Ei purtau aceste veșminte întreaga săptămână, ca pe un simbol al noii lor vieți. Cei deja botezați nu purtau haine albe, ci numai noi, pentru a arăta că împărtășesc noua viață a lui Hristos. În acest fel, obiceiul de a purta haine noi a devenit o tradiție de Paște.

Iepurașul de Paște este un simbol păgân, emblemă a fertilității, asociat de creștini cu aparițiile lui Iisus după Înviere. Prima menționare a iepurașului ca simbol pascal apare în Germania, pe la 1590. În unele regiuni din această țară se credea că iepurașul aduce ouăle roșii în Joia Mare și pe cele colorate altfel în noaptea dinaintea Paștelui.

Printre alte simboluri ale Paștelui se mai numără liliacul, expresie a purității, și fluturele, a cărui ieșire din crisalidă în altă formă amintește de Învierea lui Iisus Hristos.

Și pentru că românii Paștele li s-a părut foarte important, au mai imaginat și alte „feluri” de Paști. Peste o săptămână după duminica Paștilor, în prima zi de luni o parte din creștinii ortodocși obișnuiesc să sărbătorească Paștele Blajinilor. Această sărbătoare mai este numită și Prohoadele, Paștele Morților sau Lunea Morților, fiind dedicată spiritelor moșilor și strămoșilor.

Și tot așa a fost „inventat” Paștele Cailor, sărbătoare cu dată mobilă (ziua de joi din a șasea săptămână care urmează după Paște), când se crede că, pentru un ceas, o singură dată pe an, se satură caii de păscut iarbă. Importanța sărbătorii s-a diminuat treptat, căpătând un înțeles peiorativ: a nu înapoia ceea ce ai împrumutat, a amâna până la „Sfântul așteaptă”, a nu te ține de cuvânt. În legende și în unele colinde, sensul nou al sărbătorii este pus pe seama blestemului aruncat asupra cailor, animale nerumegătoare, în permanență nesătute, de către Maica Domnului, care a fost incomodată de tropotul, nechezatul, mâncatul și ronțăitul nutrețului în timpul nașterii lui Iisus, în ieslea din grajdul lui Crăciun. Cu variante și credințe locale, sărbătoarea a fost atestată pretutindeni în România.

OBICEIURI ȘI TRADIȚII PASCALE

**Profesor învățământ preșcolar STOICUȚ ALEXANDRA MARIA,
Grădinița Nr. 3, Sector 3, București**

În opinia mea, Învierea Domnului este cea mai importantă sărbătoare din calendarul creștin, fiind însoțită, în România, de numeroase obiceiuri și tradiții, unele moștenite din generație în generație.

În noaptea de Înviere, credincioșii obișnuiesc să meargă la biserică, să ia lumină și să cânte Învierea Domnului. Oamenii aduc acasă „lumina” – lumânarea aprinsă direct de la cea aprinsă de părinte în Altar – , unii obișnuiesc să facă o cruce mică pe pragul de sus al ușii gospodăriei sau pe peretele dinspre răsărit, afumându-l cu lumânarea, iar cei mai mulți păstrează lumânarea de la Paște și o aprind peste an, în cazul unor mari necazuri, boli sau în situația unor feneomene meteo extreme.

O credință larg răspândită în România este aceea că cei care pleacă din această lume în ziua de Paști merg direct în rai, porțile acestuia fiind deschise în această zi, și, de asemenea, având în vedere că cerurile se deschid, sufletele răposaților se întorc acasă, pentru a-i proteja pe cei dragi. De asemenea, cei născuți în ziua de Paște se spune că vor avea o viață luminată și plină de noroc. Masa de Paște este construită în jurul preparatelor din carne de miel – ciorbă, friptură sau drob – simbolul Mântuitorului Iisus, care a fost sacrificat pentru a salva omenirea.

Un alt simbol al sărbătorii îl reprezintă Pasca preparată de obicei sâmbăta dimineața, care este dusă spre sfințire la biserică la slujba de Înviere, alături de coșul bucatelor preparate pentru sărbătoare. A doua zi dimineața, unii credincioși, mănâncă din sfânta Pască în loc de anafură sau Sfintele Paști. Se spune că de Înviere este bine ca oamenii să fie îmbrăcați cu o haină nouă, care ar simboliza purificarea. De asemenea, nu este bine ca de Înviere să se doarmă, fiindcă restul anului va „ aduce somnolență, ghinion sau recolte slabe.

În ziua de Paști se mai spune că nu e bine să se consume oul cu sare, fiindcă autorul va transpira tot anul, iar Pasca, sau anafura sunt considerate tămăduitoare dacă se păstrează peste an bucățele din acestea. Tot legat de ou, se spune că masa de Paști trebuie să se înceapă cu consumul unui ou, existând credința că astfel trupul va fi sănătos întreg anul, apoi pește – pentru a fi sprinten precum acesta – și mai apoi pasăre – pentru a fi ușor ca aceasta.

O altă tradiție arată că dacă în ziua de Paști prima persoană care intră în gospodărie este bărbat, acolo va exista noroc peste an. Acestea sunt tradiții și obiceiuri larg răspândite la nivelul țării în comunitatea creștin-ortodoxă. În afara acestora există tradiții particulare întâlnite în anumite regiuni geografice sau în anumite comunități. Spre exemplu, în Moldova, în noaptea de Înviere, după slujba de la miezul nopții, credincioșii obișnuiesc să însoțească momentul Învierii prin pocnitori care semnifică alungarea spiritelor rele.

Coșul de bunătați care se duce la sfințit la biserică este pregătit strict după cele transmise din moși-strămoși: aici sunt așezate, alături de bucate, semințe de mac, sare, zahăr, făină, ceapă și usturoi – simboluri ale bucuriei de peste an. Deasupra acestei farfurii se așează pasca, șuncă, bani, flori, sfeclă roșie cu hrean și ouăle roșii. De asemenea, coșul este acoperit un pled cusut cu modele specifice zonei.

Există o simbolistică specifică pentru sfințirea celorlalte componente ale coșului cu bunătați: macul este aruncat în râu pentru a alunga seceta, sarea aduce belșug peste an, zahărul sfințit este element tămăduitor pentru vitele bolnave, ceapa și usturoiul au rol de protecție împotriva insectelor, făina se presară pe câmp pentru ca rodul grâului să fie cel așteptat.

Tot în Moldova există tradiția ca fetele nemăritate să meargă la biserică și să spele clopotnița cu apă neînceptută, iar dimineața trebuie să se spele cu aceasta pe față existând credința că astfel vor fi curtate de băieții „de însurat” din localitate. La rândul lor, flăcăul care iubește o fată nemăritată trebuie să meargă la casa acesteia și să-i ofere un ou roșu. În zona Bihorului, există o tradiție care arată că oul împodobit de Paște prevestește norocul: dacă după 40 de zile acesta nu se strică, atunci persoana va fi norocoasă.

În concluzie, prin aceste tradiții, sărbătoarea Învierii este un motiv de reunire a familiei în jurul mesei, cu preparate tradiționale, de asemenea este și motiv de bucurie și optimism.

BIBLIOGRAFIE:

1. Bruda A., Tradiții și obiceiuri de Paști, Editura Magister, 2013;
2. Cristea J. M., Sărbători, tradiții, ritualuri, mituri, Editura Oscar Print, 2007.

EDUCAȚIA PENTRU PACE

Profesor învățământ preșcolar TROCAN NICOLETA
Grădinița Nr. 269, Sector 5, București

Prin structură, obiective și conținut, educația trebuie să răspundă neconținut exigențelor cerute de evoluția realității naționale și internaționale. Eficiența actului educativ este dată de disponibilitățile educației de adaptare și autoreglare față de sfidările tot mai numeroase ale spațiului social.

Soluția rezolvării problemelor actuale trebuie să vină nu numai din partea educației instituționalizate. Astăzi, obiectivele educației și procesele educative sunt atât de complexe încât numai o concentrare a eforturilor întreprinse de mai multe instituții, concretizată în ceea ce unii au numit „cetate educativă”, ar putea crea acțiuni ale căror rezultate să fie mulțumitoare.

Din punct de vedere etimologic, termenul educație poate fi dedus din latinescul *educare* - educare „a alimenta, a îngrijii, a crește”. Cu înțelesuri similare întâlnim, la francezi, în secolul al-XVI-lea, termenul *education*, din care va deriva și cel românesc educație.

Numeroși pedagogi au definit educația în mod diferențiat. Voi exemplifica printr-o serie de definiții esența fenomenului discutat:

Educația este activitatea de disciplinare, cultivare, civilizare și moralizare a omului, iar scopul educației este de a dezvolta în individ toată perfecțiunea de care este susceptibil. – Kant.

A educa înseamnă a cultiva curățenia sufletească și buna-cuviința a copiilor și a tinerilor. – Ioan Hrisostom.

Educația este o integrare: integrarea forțelor vieții în funcționarea armonioasă a corpului, integrarea aptitudinilor sociale în vederea adaptării la grupuri, integrarea energiilor spirituale, prin mijlocirea ființei sociale și corporale, pentru dezvoltarea completă a personalității individuale. – Hubert.

Marile schimbări existențiale se produc pe baza unor viziuni inovatoare. Progresul se face nu prin respectarea tradițiilor, ci prin contestarea căii bătătorite. Istoria progresaază prin partea proastă a lucrurilor, spunea Hegel. În multe situații prezente, educația inovatoare este mai productivă decât cea de menținere.

Contextul social și cel global comportă numeroase modificări, structurale și funcționale. În condițiile libertății de expresie, ale democratizării vieții sociale, ale liberei circulații, educației îi revin sarcini inedite și dificile. Educația interculturală, în contextul migrației și al coexistenței în același spațiu a unor expresii culturale diferite, pare să fie de mare actualitate. Educația pentru și într-o Europă sau lume unită trebuie să cultive valori precum toleranța, respectul reciproc, credința în egalitate sau complementaritate culturală, universalizând diferențele spirituale în vederea unei bune comunicări sau conviețuiri.

Noile educații sunt definite în anii 1980 la nivelul programelor și al recomandărilor UNESCO ca răspuns la imperativele lumii contemporane. Procesul stimulează trecerea la abordările globale, interdisciplinare și permite aprofundarea unor probleme sociale care cer soluții concrete: democrația, pacea, mediul, alimentația sau sănătatea.

Se impune astfel ca noile educații să fie gândite în condițiile optimismului pedagogic, putând facilita descoperirea răspunsurilor la problemele cu care se confruntă fiecare generație.

Modul de a grupa sau prezenta noile tipuri de conținut variază, dar obiectivele lor sunt aceleași. Școala contemporană nu mai poate ocoli această problemă interdisciplinară care este a tuturor cetățenilor capabili să-și îndeplinească rolurile sociale, etice și politice care le revin.

Noile educații sunt:

Educația pentru drepturile omului.

Educația pentru democrație și participare.

Educația pentru pace.

Educația ecologică.

Educația economică și casnică modernă.

Educația demografică.

Educația pentru comunicare și mass-media.

Educația pentru schimbare.

Educația nutrițională.

Educația pentru timpul liber.

Educația pentru pace își propune promovarea dialogului și a cooperării, îmbunătățirea relațiilor dintre comunități, formarea persoanelor pentru apărarea și salvagardarea păcii și liniștii. Obiectivele educației pentru pace se înscriu pe următoarele direcții:

Achiziționarea unor concepte și cunoștințe specifice problematicii propensării păcii și buneii înțelegeri.

Formarea de aptitudini și însușiri de personalitate (toleranță, receptivitate, respectarea opiniilor celorlalți).

Structurarea unor atitudini responsabile față de propria comunitate și față de umanitate (iubirea față de aproape, solidaritatea umană, încrederea în semeni).

Educația pentru pace se referă: la combaterea ideilor și concepțiilor care favorizează atitudinile ostile agresive, xenofobe, rasiste, preocupare ce presupune o poziționare activă de anihilare a propagandei agresive și războinice; la promovarea și formarea unor conduite pașnice, de respect, înțelegere între indivizi, comunități, popoare, dimensiune ce presupune o centrare a atenției pe cultivarea empatiei, a dragostei, dăruirii față de celălalt.

Educația ar trebui să contribuie la înțelegerea internațională, la întărirea păcii mondiale și a luptei împotriva tuturor formelor de rasism, de fascism sau de apartheid, ca și a tuturor ideologiilor care inspiră ură națională sau rasială.

Elevii și studenții de astăzi au nevoie de o pregătire intelectuală și afectivă în domeniul păcii și de o cunoaștere a lumii în care trăiesc, lume care îmbină diversitatea cu unitatea. Întregul învățământ trebuie să contribuie la educarea sentimentului și ideii de solidaritate umană prin promovarea conținuturilor despre pace în cadrul curriculum-ului preuniversitar și universitar. Educația pentru pace este o educație socială și politică: educație socială ca transpunere a „principiului pedagogic”, de deconstrucție a „structurilor suverane” și de amplificare a participării și co-determinării a tuturor celor ce participă la viața școlară.

Educația politică (pentru pace) ar trebui structurată în jurul unor „probleme-cheie”.

„Nu există nici o cale către pace. Pacea este calea” - această deviză a lui Mahatma Gandhi indică o concepție pragmatică a păcii. Mai concret este citatul următor: „Îngrijește-te de mijloace, scopurile se vor îngriji ele însele de ele.” Importante pentru Gandhi sunt așadar mijloacele - non-violența -, și nu scopurile - căutarea unei păci (utopice) care să fie realizate.

Pentru că războaiele încep în mințile oamenilor, tot în mințile oamenilor trebuie să se nască și preocuparea pentru pace - Preambulul Constituției UNESCO din 1945.

Educația pentru pace trebuie să ofere unui număr cât mai mare de cetățeni (cetățeni cu slujbe și vieți de familie normale) ocazia de a se implica, și nu numai acelor puțini indivizi implicați în mod special și care își pot „permite” să se angajeze în acțiuni pentru pace datorită unei situații financiare sau personale avantajoase. Activitățile în spiritul păcii pot lua multe forme în viața de zi cu zi.

Acestea pot fi dorința de a se informa exact, precum și a avea curajul de se opune discuțiilor xenofobe la școală, la locul de muncă ori în baruri și restaurante, sau de a se opune fanteziilor violente în ceea ce privește eficiența unor intervenții militare.

Reiese așadar cât de strâns legate sunt competența pacifistă, stăpânirea artei păci și activitatea în spiritul păcii. Sunt la fel de evidente și eforturile care trebuie depuse în vederea dobândirii unei educații eficiente în spiritul păcii. într-un viitor îndepărtat.

Prin însușirea valorilor culturii naționale și universale, prin dobândirea de cunoștințe umaniste, științifice și tehnice și formarea de capacități intelectuale, elevii sunt pregătiți pentru

o integrare socio-profesională optimă, sunt formați în spiritul respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, al demnității și toleranței, li se dezvoltă sensibilitatea față de problematică umană și valorile morale.

BIBLIOGRAFIE

1. Cucuș, Constantin, Pedagogie, Ediția a-II-a, Iași, Editura Polirom, 2006.
2. Joița, Elena, Pedagogie și elemente de psihologie școlară, Craiova, Editura Arves, 2003.
3. Maciuc, Irina, Curs de Pedagogie, Craiova, 1999.
4. Pagina serverului educațional D@dalos, partea serverului internațional UNESCO, Curs - Educația pentru pace.

TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE PAȘTE

**Profesor învățământ preșcolar :TUTELIA OANA ELENA
Grădinița Nr. 268, Sector 5, Bucuresti**

Paștele este considerat „sărbătoarea sărbătorilor”, cea care aduce omenirii prin miracolul Învierii Domnului speranța mântuirii și a vieții veșnice. **Pregătirea spirituală pentru sărbătoarea Paștelui începe odată cu postul ce o precede, Marele Post.** Această denumire face referire atât la o serie de acte de daruire lui Dumnezeu pe care credincioșii trebuie să le respecte, la durata sa îndelungată ce numără șapte săptămâni și mai ales la semnificația lui în pregătirea pentru primirea Învierii Domnului. Acesta este un moment de purificare sufletească ce nu poate să aibă loc și fără curățirea concomitentă a corpului fizic. Credincioșii trebuie să se abțină de la consumarea unor alimente precum carnea, laptele, brânza sau ouăle, precum și de la anumite pofte trușesti. **Pe vremuri, această perioadă de post coincidea cu intensificare activităților casnice** din domeniul industriei textile: se torcea, se țesea și se cosea de zor.

Joia Mare este o zi cu simbolistică puternică și aparte. **La amiaza acestei zile, se vopsesc ouăle.** Joia Mare este totodată ziua în care, **credincioșii care au postit și au fost spovediți, se împărtășesc și asistă la slujba de seară,** cea care prezintă Denia celor 12 Evanghelii. În timpul acestei slujbe, se spune că fetele tinere obișnuiau să poarte cu ele o sfoară din care făceau câte un nod odată cu citirea fiecărei Evanghelii, sfoară pe care o strecurau apoi noaptea sub pernă ca și își viseze alesul.

Vinerea Mare, cunoscută și sub denumirea de Vinerea Patimilor, Vinerea Neagră sau Vinerea Seacă este **ziua care amintește de jertfa lui Iisus care a murit pe cruce pentru mântuirea omului.** În această zi, credincioșii țin post negru, iar în cazul în care acesta nu este cu putință, trebuie evitate oricum preparatele din urzici care evoca momentul în care trupul gol și răstignit al Mântuitorului a fost bătut cu aceste frunze înțepătoare. În aceeași ordine de idei, trebuie să ne ferim și de condimentarea mâncărilor cu oțet, care a fost turnat în dispreț pe buzele însetate ale lui Hristos.

În această noapte, tradiția religioasă mărturisește că se deschid cerurile, iar Dumnezeu poate vedea doar în sufletul celor treji, a căror cele mai arzătoare dorințe va căuta să le îndeplinească neîndoielnic. **Odată ajunși la biserică, asistăm la slujba cea mai importantă a creștinătății.** La miezul nopții, preoții cântă troparul pascal „Hristos a înviat”, credincioșii răspund într-un glas „Adevărat a înviat”, se face ocolul bisericii și se răspândește către toți cei prezenți lumina sfântă adusă de la Ierusalim. **Lumânarea ce a primit lumina sfântă trebuie să pătrundă aprinsă în casele noastre ca să o binecuvinteze,** iar după ce facem semnul crucii, o stingem de pragul de sus al ușii

de la intrare. Este important să nu o lăsăm să ardă până la capăt și să o punem la păstrare într-un loc de cinste în casele noastre.

Sacrificarea mielului apare în religia ortodoxă, sacrificarea mielului este **echivalentul jertfei Mântuitorului, care a murit pe cruce nu doar pentru salvarea unui popor, ci a întregii omeniri**. Dintre referințele biblice care vin în susținerea celor spuse, reținem pe următoarea: „ca un miel spre junghiere s-a dus” (Isaia 53, 7).

Pasca reprezintă trupul lui Hristos, iar consumarea acesteia în prima zi de Paște are rolul de a alunga bolile din trupului omenesc și de a păzi sufletul de necazuri. Forma tradițională în care se coace compoziția acesteia este rotundă, amintind de scutecele pruncului Iisus sau dreptunghiulară și decorată cu simbolul crucii.

Tradiția ouălelor vopsite își are originea în episodul biblic în care Maica Domnului a așezat la picioarele fiului răstignit un coș cu ouă, iar acestea s-au colorat în roșu de la sângele care picura din rănilor acestuia. Deși la începuturi, creștinii români vopseau doar în roșu ouăle, în zilele noastre, nu este o greșală să le vopsim în diferite alte culori precum galben, verde sau albastru. **Ciocnitul ouălelor este un un prilej de veselie și de distracție pentru cei care iau masa împreună**, dar importanța sa nu trebuie trecută cu vederea: se spune că ne vom întâlni în lumea cealaltă cu cei care ciocnim oul de Paște.

BIBLOGRAFIE:

<https://www.invietraditia.ro/editorial/traditii-obiceiuri-si-superstitii-legate-de-paste-2/>

TRADIȚII ȘI OBICEIURI PASCALE

**Profesor învățământ preșcolar: VASILACHE CRISTINA-IRINA,
Grădinița Nr.191, Sector 3, București**

Paștele este o sărbătoare religioasă anuală de primăvară cu semnificații diferite, întâlnită în iudaism și creștinism. Unele obiceiuri de Paști se regăsesc, cu semnificație diferită, în Antichitatea anterioară religiilor biblice, atingând astăzi o mare diversitate culturală, în funcție de particularitățile religiei adoptate. Reprezintă una dintre cele mai importante sărbători anuale creștine, care comemorează evenimentul fundamental al creștinismului, Învierea lui Iisus Hristos, considerat Fiul lui Dumnezeu în religiile creștine, în a treia zi după răstignirea Sa din Vinerea Mare.

Paștele o sărbătoare mobilă. El cade în prima duminică de după prima lună plină după echinocliul de primăvară. În ultimele două săptămâni înainte de Paști putem resimți, vedea împreună cu copiii pe cerul de seară, cum secera Lunii se umple de la o zi la alta cu mai multa lumină.

Paștele este precedat de cele 40 de zile de post, cu ultima perioadă Săptămâna Mare, Săptămâna patimilor. Aceasta se află sub semnul Calvarului și al morții pe cruce. Copiii învață

să înțeleagă abia mai tarziu, pe măsură ce se maturizează, istoria Patimilor și Învierii lui Hristos. Putem trăi împreună cu copiii mai mici Învieria în natura ce se trezește.

Atmosfera deosebită, specifică unei sărbători, este influențată de anotimpul corespunzător. Când sărbătorim Paștele, natura începe să se deschidă din nou. Germeii noii vieți, care în perioada de odihnă de iarnă se aflau ascunși, se îngheșuie înspre forțele luminii în creștere. Deja vara trecută se puteau vedea limpede la arbuști și la copaci mugurii pregătiți pentru primăvară. Care dintre ei s-au desfăcut deja? Unde ne privesc deja plămânărici, amenone, splinuțe și alți mesageri ai primăverii dinspre pământ?

Bucuria căutării și gășirii forțelor naturii ce renaște aparține de Paști pentru copii, la fel cum aparține descoperirea ouălelor de Paști.

Ouăle și Iepurașul care le aduce sunt simboluri ale Paștelui. Ele sunt imagini ale unui fundament Spiritual.

În mai multe culturi vechi oul era considerat sfânt. În mitologiile Creației diferitelor popoare a fost venerat drept sursă a vieții. Oul este văzut drept simbol pentru viața ce se formează. Adesea erau îngropate ouă în locurile pentru care se implora binecuvantarea, rodnicie sau însănătoșire.

Mesagerul pascal, cel ce aduce copiilor ouăle este Iepurele. Există interpretări care stabilesc o legătură între idealurile creștinismului și iepure. Ele rezultă din însușirile deosebite ale acestui animal. Iepurele poate fi simbolul unei ființe pașnice, care vede necazurile altora și adesea sare dezinteresat să le salveze.

Bibliografie:

- <https://ro.wikipedia.org/wiki/Pa%C8%99ti>
- Christiane Kutik, Eva – Maria Ott – Heidmann, CARTEA ANOTIMPURILOR

SĂRBĂTORI CREȘTINE

Profesor învățământ preșcolar: VASILE MIHAELA
Grădinița nr .168, Sector 5, București

La români, cea mai importantă sărbătoare anuală creștină, este Paștile, această sărbătoare comemorează evenimentul fundamental al creștinismului, Învieria Iisus Hristos, considerat Fiul lui Dumnezeu, în religiile creștine, în a treia zi după răstignirea Sa din Vinerea Mare.

Din unele cercetări rezultă că există și culte creștine care nu sărbătoresc Paștile. În Noul Testament se leagă Cina cea de taină și Răstignirea lui Iisus de Paștele evreiesc și exodul din Egipt. El a identificat pâinea ca simbolizând corpul său care va fi sacrificat curând, iar vinul - sângele său care urma să fie vărsat.

Evanghelia după Ioan, interpretează că Iisus este, ca un miel pascal, a fost răstignit aproape în același timp cu sacrificul ritual al mieilor în templu, în după-amiaza celei de a 14-a zi de Nisan.

Data în care noi putem sărbători Paștile se poate calcula astfel:

Această dată are la bază două fenomene astronomice: echinocțiul de primăvară și mișcarea de rotație a Lunii în jurul Pământului. Astfel, Paștile se serbează în duminica imediat

următoare primei Luni pline după echinocțiul de primăvară și are o durată de 40 de zile, cuprinse între sărbătoarea Învierii Domnului (prima duminică de Paști) și sărbătoarea Înălțării Domnului, care se celebrează la 40 de zile de la Înviere, într-o zi de joi. Primele 3 din cele 40 de zile Pascale, sunt zile de mare sărbătoare.

Românii, au obiceiul ca Sărbătoarea Paștilor să fie precedată de o lungă perioadă de post, în care se comemorează evenimentele premergătoare Învierii Domnului.

Ultima săptămână din Postul Mare, numită și Săptămâna Patimilor, începe în Duminica Floriilor, când se sărbătorește intrarea în Ierusalim a lui Isus Hristos și se sfârșește în Sâmbăta Mare .

Este săptămâna în care sunt commemorate patimile lui Iisus, răstignirea și moartea Sa din Vinerea Mare .

Cele mai răspândite obiceiuri pe care le au creștinii de Paști sunt :

- vopsirea de ouă roșii, a căror prezență este obligatorie pe masa de Paști, deși în prezent se vopsesc ouă și de alte culori . În folclorul românesc există o legend creștină care explică de ce se înroșesc ouă de Paști și de ce ele au devenit simbolul sărbătorii Învierii Domnului. Una dintre ele relatează că Maica Domnului care venise să-și plângă fiul răstignit, a așezat coșul cu ouă lângă cruce și acestea au fost înroșite de sângele care picura din rănilor lui Iisus.
- Gospodinele prepare bucate tradiționale precum cozonac, pască, drob, ciorba de miel, stufat
- Bătrânii spun că din primul ou ciocnit în ziua de Paști trebuie să mănânce toți membrii familiei, pentru a fi întotdeauna împreună;
- În mai multe sate din Moldova, tradiția cere să ne spălăm pe față cu apa dintr-un vas în care au fost puse flori, bani și un ou roșu. Se zice că astfel vom fi rumeni precum oul roșu, bogați și sănătoși. Potrivit aceluiași obicei, cel care se spală ultimul din acest vas ia banii;
- Bucovinenii ciocnesc ouăle încondeiate „cap cu cap” în prima zi de Paști. Apoi, a doua zi, le ciocnesc și partea cealaltă.
- O altă tradiție de pe malurile Prutului cere ca oul de Paști să fie mâncat, iar cojile să fie aruncate neapărat pe drum;
- La întoarcerea acasă, cel care aduce Lumina Sfântă de la slujba de Înviere trebuie să facă o cruce din fum pe grinda ușii, pentru ca toată gospodăria să fie protejată de rele;

Bibliografie

<https://ro.wikipedia.org/wiki/Paști>

OBICEIURI ȘI TRADIȚII OLTENEȘTI DE JOI MARI

Profesor învățământ preșcolar: VASILESCU TATIANA NICOLETA
Grădinița Nr. 191, Sector 3, București,

Sărbătoarea Paștelui este marcată în Oltenia de obiceiuri străvechi ce țin de curățenie și de bucatele care se prepară în casă. "Curățenia de Paști" este strâns legată de ideea de primenire și de revenire la viață. Astfel, orice gospodină trebuie, ca în timp util, să aibă casa lună pentru primirea musafirilor pe parcursul a trei zile de sărbătoare. Această cerință, adânc înrădăcinată în tradiția noastră, are menirea de a face din fiecare dintre noi, cel puțin o dată în an, un om curat

în fața lui Dumnezeu și a propriei conștiințe. Conform obiceiului, femeile nu au voi să doarmă în Joia Mare, pentru că vor dormi tot timpul anului.

Preparatele care în general nu lipsesc de pe masa oricărui creștin în ziua de Paști sunt ouăle roșii, drobul de miel, pasca și cozonacul. Ouăle se vopsesc în Joia Mare, considerându-se un păcat mare orice lucru făcut în casă vineri, când la Biserică se cântă Prohodul.

În unele zone din Oltenia, bărbații sunt cei care încondeiază ouăle, iar acestea sunt dăruite la masa de Paști. De asemenea, în dimineața de Paști, după ce oamenii se întorc acasă cu lumânarea aprinsă, nu au voie să intre în casă până nu culeg din grădină iarbă verde pe care o așează pe scările casei și pășesc pe ea înainte de a intra.

Oltenii respectă tradiția și în ziua de Paști îmbracă haine noi în semn de respect pentru această sărbătoare.

Obiceiuri de Joi Mari

Joia Mare este cunoscută în cultura populară ca ziua în care se înroșesc ouăle. Pentru că se spune că ouăle înroșite în această zi nu se strică tot timpul anului. Pe lângă ouă roșii, românii contemporani mai vopsesc ouăle și în galben, verde sau albastru. Unele gospodine pun pe ou o frunză, apoi îl leagă într-un ciorap subțire și îl fierb, ca să iasă "cu model". Mai demult, ouăle se vopseau cu coji de ceapă, cu sunătoare, cu coajă de crin roșu sau cu flori de tei; luciul li se dădea ștergându-le, după ce s-au fiert, cu slănină sau cu untură.

Se păstrează și câteva legende referitoare la înroșirea ouălor de Paști. Una dintre ele spune că sub crucea pe care a fost răstignit Hristos, Maria Magdalena a pus un coș cu ouă și ele s-au înroșit de la sângele ce cădea din rănile Domnului. Altă legendă spune că Maria Magdalena le-a spus că Hristos a înviat. Iar ei au răspuns că atunci va învia Hristos, când se vor înroși ouăle din coșul ei. Și pe dată, ouăle s-au făcut roșii. Ouăle colorate în alte culori (galben, verde, albastru) vestesc bucuria primăverii, iar cele colorate în negru simbolizează chinul și durerea pe care le-a suferit Hristos pe cruce.

Tot în Joia Mare, dimineața, oamenii merg la biserică să se spovedească și să se împărtășească. Tot acum se duce la biserică pâine, care va fi sfințită de preot, stropită cu vin și împărțită în noaptea de Înviere. Se spune că din Joia Mare nu se mai trag clopotele bisericilor, ci doar se bate toaca.

Joia Mare se mai numește Joi Mari, Joia Patimilor, Joia Neagră sau Joimărița. Conform legendei, Joimărița a fost la origini, o zeitate a morții, care supraveghea focurile din Joia Mare, dar ulterior a devenit un personaj justițiar, care-i pedepsește pe cei leneși. Până în această zi, gospodinele trebuie să termine torsul și țesutul de frica Joimăriței. Personajul este întruchipat, simbolic, de o femeie urâtă și puternică, deghizată într-o vrăjitoare rea, care poartă cu ea o serie de instrumente: o găleată cu jăratic, un clește, un ciocan, un cuțit, un vâtrai, un sac cu cenușă etc. Ea le arde degetele și mâinile fetelor leneșe, le pârlește părul și unghiile și dă foc fuioarelor de lână găsite netoarse.

Focuri pe morminte și strigatul morților la Salcia, în județul Dolj

În Oltenia obiceiurile străvechi se mai păstrează și astăzi. În Joia Mare se face ultima pomenire a morților din Postul Mare. Și astăzi oamenii fac în zori, în curți sau la morminte focuri, pentru morți, din boz sau nuiele.

La Salcia, în Dolj, de Joia Mare, femeile fac focuri pe morminte și îi strigă pe cei plecați din această viață, ca să găsească drumul spre lumină. Obiceiul acesta se păstrează și în alte locuri din țară, dar la Salcia ritualul este impresionant. Femeile din sat, cu câte un snop de boji în brațe, străbat ulițele până pe culmea dealului la cimitir. Acolo, fiecare mormânt este plâns, iar la crucea acestuia se aprinde focul care învăluie cimitirul cu mirosul apăsător de tămâie. Ritualul este impresionant, de peste tot se aud bocetele femeilor care-și plâng morții. Spre dimineață femeile se îndreaptă spre casă unde împart colaci pentru pomenirea morților.

Udatul fetelor, în a doua zi de Paști

În a doua zi de Paști, în Oltenia și nu numai, feciorii stropesc cu apă sau parfum fetele pe care vor să le ducă în fața altarului. Tradiția udatului spune că în a doua zi de Paști fetele trebuie stropite pentru a le merge bine și a fi frumoase și fertile tot anul. În semn de recompensă pentru feciorii, fetele trebuie să îi cinstească cu băutură și daruri, iar celor mai mici li se oferă ouă roșii și bănuți.

În zilele noastre, bărbații obișnuiesc să ude doamnele și domnișoare cu parfum, dar nu întotdeauna a fost așa. În trecut, stropitul se făcea cu apă proaspătă din fântână, iar povestea acestui obicei este cu mult mai frumoasă.

Se spune că, într-o zi, o fată creștină mergea la târg să vândă ouă. Pe drum s-a întâlnit cu o fată păgână, care dorea să le cumpere și au început să povestească. Din vorbă în vorbă, fata creștină i-a explicat celelalte despre credința în Dumnezeu, despre binele creștin și a îndemnat-o să se creștineze.

Răspunsul celei păgâne a fost că se creștinează numai dacă îi dovedește existența lui Dumnezeu, care să coloreze ouăle în roșu: „Atunci voi crede, când ouăle albe pe care mi le-ai vândut se vor face roșii”. Minunea s-a împlinit și cele două fete au leșinat de emoție. Niște trecători le-au văzut și le-au stropit cu apă. De la această legendă ar fi rămas obiceiul de udat, de Paști.

PAȘTELE PE ÎNȚELESUL COPIILOR

**Profesor învățământ preșcolar: VIȘAN CĂTĂLINA-MARIA
Grădinița Nr. 35, Sector 5, București,**

Pentru copiii, cu precădere pentru preșcolari, Paștele reprezintă mai mult obiceiul de a ciocni ouă roșii sau colorate, de a primi cadouri de la Iepuraș, de a porni în aventura “vânătorii de ouă de ciocolată” și mai puțin sau chiar deloc, ei cunosc, adevărata sa semnificație.

Pentru mine, care am sărbătorit de mică Paștele la țară, la bunici, semnificația Paștelui era una reală, nu o goană după ouă și iepurași de ciocolată. Cunoșteam semnificația morții și învierii lui Iisus, o celebrăm cu post, împărțășit, apoi mersul pe sub masa din biserică (trecerea pe sub masă, care reprezenta învierea și ieșirea din mormânt a Mântuitorului) unde se depuneau și flori din grădină, primirea luminii la miezul nopții, împrejmuirea bisericii cu toți creștinii aflați la slujbă și primirea Sfințelor Paști din partea bisericii.

O prezentare frumoasă, pe înțelesul celor mici, am întâlnit-o în Biblia pentru copii. Povestea morții și învierii este relatată într-o manieră accesibilă copiilor preșcolari, fiecare secvență fiind însoțită de imagini reprezentative.

O manieră în care le putem explica copiilor despre semnificația sărbătorii Paștelui o putem exemplifica în cațiva pași:

- În primul rând le vorbim despre Iisus, despre povestea nașterii sale pe care o sărbătorim de Crăciun.

- Le explicăm pe înțelesul lor, că Iisus este Fiul lui Dumnezeu, și le vorbim despre scopul venirii Lui pe pământ și cum dorește să ne apropie de Dumnezeu, fiind mai buni, miloși și generoși.
- Copiii, chiar și cei mai mici, pot face diferența între un comportament adecvat și unul neadecvat, între o faptă bună și una rea, așa că putem să le explicăm și conceptul de păcat. Le putem spune că păcatul e un zid între om și Dumnezeu, iar în vechime oamenii nu puteau să își ceară iertare pentru faptele lor rele fără să aducă un animal ca jertfă, de cele mai multe ori un miel. Hristos a luat locul mielului pentru ca noi să ne putem cere iertare fără acel sacrificiu animal.
- Le vorbim despre dragostea lui Dumnezeu pentru oameni, care L-a trimis pe Iisus pe pământ să vindece și să mântuiască; să ne învețe despre milă/ compasiune, răbdare, dragoste și iertare.
- Le explicăm că oamenii răi, nemiloși, L-au arestat și L-au ucis pe Iisus, deoarece regele Irod se temea că acesta, fiind atât de bun cu toți, va ajunge rege în locul său. Putem lăsa la o parte detaliile despre realitatea dură a crucificării, atunci când le vorbim preșcolărilor. Copiii foarte mici nu au bine definit în minte conceptul de moarte. Așadar, când le povestim copiilor sub patru-cinci ani istoria Paștelui vom pune accentul pe Înviere, fără a da detalii despre torturile răstignirii.
- Apoi, le relatăm că în a treia zi a înviat, și după puțin timp s-a înălțat la Cer, unde stă alături de Tatăl Său, Dumnezeu.
- Le putem vorbi în final, despre faptul că Dumnezeu îi iubește, iar rostul sacrificiului Său este ca ei să poată primi iertare pentru faptele rele/neadecvate atunci când îi muștră conștiința.

Pentru ca cei mici să înțeleagă mai ușor evenimentele, dar și să cunoască personajele biblice, le putem citi dintr-o biblie pentru copii cu ilustrații, putem folosi marionete confecționate din rolă de carton sau hârtie ori diferite păpuși confecționate din material textil.

Bibliografie:

1. Biblia mea cu ilustrații- de citit și de spus și altora , V. Glibert Beers
2. <https://totuldesprename.ro/copilul-tau/activitate-si-joaca/semnificatia-pastelui-pe-intelesul-copiilor>

TRADIȚII ȘI OBICEIURI PASCALE

Profesor învățământ preșcolar: VLAD ELENA-IRINA
Grădinița Nr. 69, Sector 3, București,

Sărbătoarea Sfințelor Paști reprezintă pentru creștini cel mai important moment de înnoire sufletească, luminare și bucurie. Cu alte cuvinte, pentru întreaga creștinătate, Sfintele Paști înseamnă cea mai mare sărbătoare.

Cum petrece un creștin-ortodox această sărbătoare?

Pentru a ne bucura, în mod desăvârșit de Lumina Învierii Domnului nostru Iisus Hristos, mai întâi este necesar să trecem prin Postul cel Mare, care durează 40 de zile, la care se adaugă Săptămâna Mare sau Săptămâna Sfințelor Patimi. În toată această perioadă, creștinii caută să așeze toate lucrurile într-o bună rânduială prin curățirea sufletească, adică spovedanie și împărtășanie, prin curățirea locuințelor (curățenia de primăvară) și în final prin prepararea bucatelor specifice Sărbătorilor Pascale: ouă roșii, cozonac, pască și mielul pascal. Aceste bucate tradiționale au o simbolică aparte în cultul nostru creștin-ortodox și anume:

-Vopsirea ouălelor cu roșu are o multitudine de simboluri, dar voi face referire la cele specifice poporului român. Astfel, coaja oului simbolizează piatra mormântului pe care Mântuitorul nostru Iisus Hristos ”a spart-o”, a dat-o la o parte prin Învierea Sa. Culoarea roșie cu care vopsim ouăle simbolizează sângele Domnului Hristos, iar ciocnitul acestora, la masa Pascală, reprezintă Învierea Mântuitorului Iisus Hristos;

-Cozonacul modelat în formă alungită simbolizează mormântul în care a fost pus Domnul Hristos, după ce a fost coborât de pe Cruce;

-Pasca este simbol al pâinii binecuvântate de către Mântuitorul Iisus Hristos la Cina cea de Taină, care s-a petrecut în Sfânta și Marea Joi. Mai înainte de patima Sa cea de bunăvoie, Domnul Hristos a voit să cineze împreună cu ucenicii Săi, pentru ultima dată. Dar, aici nu vorbim despre o simplă masă, ci vorbim de o mare taină, o jertfă de dragoste a Lui Hristos față de oameni. La Cina cea de Taină are loc prima Liturghie creștină săvârșită de Însuși Domnul nostru Iisus Hristos, unde auzim cuvintele: ”Iar pe când mâncau ei, Iisus, luând pâine și binecuvântând, a frânt și, dând ucenicilor, a zis: Luați, mâncați acesta este Trupul Meu. Și luând paharul și mulțumind, le-a dat, zicând: Beți dintru acesta toți, că acesta este Sângele Meu, Al Legii celei noi, care pentru mulți se varsă spre iertarea păcatelor.” (Matei 26, 26-28);

-Mielul, este animalul de sacrificiu al Sărbătorilor de Paști, de aceea el devine mielul pascal. Prin însușirile sale specifice: inocența, puritatea, blândețea și simplitatea, mielul devine o victimă și de aceea acesta îl simbolizează pe Însuși Mântuitorul nostru Iisus Hristos, purtător al aceluiași însușiri.

Sfânta sărbătoare a Paștilor, ca și sărbătoarea Crăciunului, trezește în sufletele oamenilor un sentiment de bucurie trăit diferit în funcție de semnificația fiecărei sărbători în parte. De Paști, bucuria este trăită într-un anumit fel, tainic și profund ”prin solemnitatea Săptămânii Patimilor, prin lumânările purtate de credincioși, prin sunetul clopotelor, precum și prin cadrul natural de verdeață și frumusețea florilor” de primăvară.

Pe lângă obiceiurile specifice sărbătorii Paștelui, care se desfășoară cu mici diferențe de la o zonă la alta, există și obiceiurile de familie, care reprezintă ”un mijloc simbolic de a comunica”. Întâlnirea membrilor unei familii la masa pascală a devenit un obicei, un ritual care se păstrează, încă, în multe familii de români, fapt care duce în timp la continuitatea legăturii, atât între membrii familiei, cât și la perpetuarea obiceiurilor și tradițiilor noastre românești.

Bibliografie:

- Biblia sau Sfânta Scriptură, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2008;
- <https://doxologia.ro/traditii-crestine-romanesti-de-sarbatoarea-pastilor>;
- <https://doxologia.ro/familie/reflectii/obiceiurile-traditiile-familiei-de-sfintele-pasti>

TRADIȚII ȘI OBICEIURI DE PAȘTI

Profesor învățământ preșcolar: VOINEA ELENA DANIELA
Școala Gimnazială Nr. 88, Sector 3, București

Învierea Domnului Iisus Hristos este cea mai mare sărbătoare a creștinătății, ea fiind întâlnită, cu semnificații diferite, inclusiv în iudaism. De altfel, unele obiceiuri pascale pot fi identificate încă din antichitatea anterioară religiilor biblice.

Ziua Învierii Domnului, cunoscută și sub numele de Paști începe, din punct de vedere liturgic, în noaptea dinainte, la miezul nopții, când se spune că mormântul s-a deschis și a înviat

Hristos. În biserică este obiceiul ca, în această noapte, să se sfințească pâinea numită paști, fie sub formă de anafură sau anafură amestecată cu vin (în Vestul țării). În Bucovina, această pâine, sub formă de prescuri, o aduc la biserică femeile, în Vinerea Mare, când se slujește Sfântul Maslu. Din Moldova s-a împrumutat obiceiul ca femeile să pregătească din grâu pasca. Ea se frământă din făina curată de grâu, la care se adaugă lapte, uneori și ouă. Pasca are formă rotundă pentru că, în popor, se crede că scutecele lui Hristos au fost rotunde. Pe margini se pune un colac împletit în trei, iar la mijloc se face o cruce din aluat, simbolizând crucea pe care a fost răstignit Hristos. Între împletituri se pune brânza sărată sau dulce, frământată cu ou și stafide. Pasca se împodobește cu ornamente din aluat - flori, spirale, frunze, etc.

Tradițiile populare ale românilor, dar și ale creștinilor, încă din cele mai vechi timpuri, sunt departe de tradiția iudaică, ce presupunea o sărbătoare a durerii, la care alimentele rituale, pasca și mielul, se consumau în grabă, însoțite de ierburi amare, după cum amară fusese și robia din țara Egiptului. Pasca primilor creștini era o pâine dulce, care se sfințea de către preoți, apoi se împărțea săracilor. Amintirea acesteia este pasca de astăzi. La biserică pasca este dusă într-un coș anume pregătit pentru Paște. După sfințirea din dimineața primei zile de Paște, pasca dobândește puteri purificatoare asemeni anafurei. Ea este sfințită și se consumă imediat după anafură. Tot în coșul care se duce la sfințit, femeile pun ouă roșii, colaci, brânză, pește, slănină, drob, usturoi, sare, cozonac, prăjituri și alte alimente. Acestor alimente, sfințite, li se atribuie puteri vindecătoare. Sarea era folosită la sfințirea fântânilor, iar azi e pusă în mâncare. Puteri deosebite i se atribuie și lumânării de la Înviere, care este păstrată șapte ani și aprinsă în caz de grindină, furtuni, sau mari primejdii.

Noaptea Învierii este deosebită, ea simbolizând noaptea luminii, a izbăvirii omului din iad, din păcat și din moarte. Spun sfinții că întreaga omenire va învia după modelul Învierii lui Hristos. De aceea, în zilele noastre, Învierea este privită ca o sărbătoare a luminii. Seara sau la miezul nopții, când oamenii merg la slujba Învierii, aprind lumânări la mormintele celor morți din neamul lor. Din acest moment salutul obișnuit este înlocuit cu cel de "Hristos a înviat!", la care se răspunde "Adevărat a înviat!", salut păstrat până la Înălțarea Domnului. Este o formă de mărturisire a Învierii și a credinței creștine.

La întoarcerea de la slujba de Înviere, creștinii pun într-un lighean un ou roșu și o monedă de argint, peste care toarna apă neîncepută. Există apoi datina de a se spăla, dându-și fiecare cu oul roșu peste obraz și zicând: "Să fiu sănătos și obrazul să-mi fie roșu ca oul; toți să mă dorească și să mă aștepte, așa cum sunt așteptat ouăle roșii de Paști; să fiu iubit ca ouăle în zilele Paștilor". Atunci când se da cu banul pe față, se spune: "Să fiu mândru și curat ca argintul". Iar fetele zic: "să trec la joc din mână-n mână, ca și banul", "să fiu ușoară ca și cojile de ouă, care trec plutind pe apă". În unele sate, în lighean se pune și o crenguță de busuioc existând credința că, dacă te speli cu el, vei fi onorat ca busuiocul.

Familia creștină se așază apoi la masa pascală. După această masă, capul familiei ciocnește ouă cu soția și la formula tradițională: "Hristos a Înviat!" adaugă: "Hai să ciocnim ouă, ca să ajungem și la anul Paști frumoase, iar după moarte să ne vedem iarăși în ceruri!" Apoi ciocnesc și ceilalți membri ai familiei. De obicei, cînștea de a ciocni oul mai întâi revine celui mai în vârstă. Se crede că, făcând acest lucru, membrii familiei se vor vedea și pe lumea cealaltă.

Spiritualitatea românească păstrează și câteva legende referitoare la înroșirea ouălor. Cea mai cunoscută spune că, întâlnindu-se cu iudeii, Maria Magdalena le-a spus că Hristos a înviat. Iar ei au răspuns că atunci va învia Hristos, când se vor înrosi ouăle din coșul ei. Și pe dată, ouăle s-au făcut roșii. Se mai spune că, după Înviere, iudeii au aruncat cu pietre în Maria Magdalena. Iar pietrele se prefăceau în ouă roșii. Altă legendă spune că, sub crucea pe care a fost răstignit Hristos, Maria Magdalena a pus un coș cu ouă și ele s-au înroșit de la sângele ce cădea din rănilor Domnului. Există și alte legende care povestesc despre originea acestei obiceiuri.

El este atât de răspândit pe teritoriul românesc, așa cum era și în trecut, ceea ce l-a făcut pe un călător turc din secolul al XVIII-lea să numească Paștele sărbătoarea de ouă roșii a ghiaurilor (creștini) valahi.

Săptămâna de după Paști (Săptămâna Luminată) era ținută de femei aproape toată: marțea pentru boala cea rea, miercurea pentru tunete și trăsnete, joia pentru grindină, vinerea pentru rodirea pământului. Cea mai mare sărbătoare din această săptămână este însă Izvorul Tămăduirii, ținută vineri. Sărbătoarea își are originea în a doua jumătate a primului mileniu creștin, pe la anul 450, când se spune că viitorul împărat Leon cel Mare a întâlnit prin pădure un orb, care i-a cerut apă. El a căutat și a găsit un izvor, cu apa căruia s-a vindecat orbul. Iar când a devenit împărat (așa cum îi proorocise Maica Domnului când căuta izvorul) a zidit o biserică lângă izvorul tămăduitor, la care s-au făcut multe vindecări și minuni. În prezent, sărbătoarea se ține în cinstea Maicii Domnului, considerată Izvorul Tămăduirii, ca Cea care L-a născut pe Hristos Dumnezeu, de la care vine tot darul.

În această zi se face, în toate bisericile, aghiazma, pentru tămăduirea de boli. În trecut, se făceau procesiuni cu icoana Maicii Domnului la câmp, pentru ploaie. Era ziua cea mai propice pentru sfințirea izvoarelor și a fântânilor, considerate sacre în tradiția populară. În unele locuri se crede chiar că toate izvoarele sunt sfințite și tămăduitoare în această zi. În zona Dâmboviței este obiceiul să se stropească, cu această apă, casa, animalele, păsările și fântâna.

În fiecare primăvară, se reaprinde în sufletul nostru flacăra speranței și încrederii în Învierea din veac, așa cum natura reînvie an de an, mai gingașă cu fiecare ghiocel, mai caldă cu fiecare mărțișor, mai plină de taine cu fiecare mugur și fiecare frunză.

Bibliografie:

1. Ghinoiu, Ion - "Obiceiuri populare de peste an. Dicționar" Editura Fundației Culturale Române, București, 1997;

2. Pop, Mihai – "Obiceiuri tradiționale românești", Institutul de Cercetări Etnologice și Dialectologice, București, 1976.

TRADIȚII ȘI OBICEIURI PASCALE

Profesor învățământ preșcolar: VRĂJITORU ALEXANDRA-ȘTEFANIA
Grădinița Nr. 191, Sector 3, București,

În tradiția ortodoxă, începutul sărbătorii e marcat odată cu postul de șapte săptămâni. O semnificație foarte importantă o are Joia Mare din Săptămâna Patimilor. Din această zi, țăranii încetează lucrul la câmp și se concentrează asupra casei și curții, pentru ca totul să fie curat. Tot în Joia Mare, femeile încep să pregătească pasca și să vopsească ouăle.

Obiceiuri de Paște în regiunile României

Ca orice mare eveniment creștinesc sărbătorit în țara noastră avem și de această dată obiceiuri moștenite din vremuri străvechi, în funcție de regiune:

În **Țara Bârsei**, în jurul Brasovului, se face o petrecere care adună întreaga comunitate – obiceiul Junii Brasovului. Grupurile de tineri, organizate asemeni cetelor de calusari sau de colindători, cu vătaf și casier, strâng ouă de la tinerele fete, după care se merge către Pietrele lui Solomon, la picnic, unde vor avea loc întreceri. Cea mai cunoscută și îndrăgită dintre ele este aruncarea buzduganului.

La **Călărași**, la slujba de Înviere, credincioșii aduc în coșul pascal, pentru binecuvântare, ouă roșii, cozonoc și cocoși albi. Cocoșii sunt crescuți anume pentru împlinirea acestei tradiții. Ei vestesc miezul nopții: datina din străbuni spune că, atunci când cocoșii cântă,

Hristos a înviat! Cel mai norocos este gospodarul al cărui cocos canta primul. Este un semn că, în anul respectiv, în casa lui va fi belșug. După slujbă, cocoșii sunt dăruți oamenilor săraci

În **Moldova**, în dimineața următoare după noaptea Învierii se pune un ouă roșu și unul alb într-un bol cu apă ce trebuie să conțină monezi, copiii trebuie să și clătească fata cu apă și să și atingă obrajii cu oualele pentru a avea un an plin de bogății. O altă tradiție de pe malurile Prutului cere ca oul de Paști să fie mâncat, iar cojile să fie aruncate neapărat pe drum.

Obiceiuri, Credințe și Superstiții de Paște

– La Înviere este bine să te îmbraci cu o haină nouă, îmbrăcămintea nouă, la fel ca și apa, are un rol purificator.

– Lumânarea de la Înviere trebuie păstrată în casă și aprinsă în caz de boală, calamități naturale, supărări.

– În dimineața Paștelui e bine să privești prima dată într-o cofa cu apă neîncepută. Se spune că vei avea vederea buna în restul anului.

– La masa de Paști e bine să mănânci mai întâi un ou, se crede că acesta aduce sănătate trupului pe parcursul anului, apoi pește și pasăre, pentru a fi sprinten precum peștele și ușor ca pasărea.

– Dacă păstrezi un ou roșu 40 de zile după Paști și nu se strică, vei avea noroc tot anul.

– De Paști se așează o bucată de fier sub prag, ca o protecție pentru casă.

– Dacă prima persoană care îți intră în casă este bărbat, vei avea noroc tot anul.

– Copii născuți de Paști sunt binecuvântați, având o viață luminată și presărată cu noroc toată viața.

BIBLIOGRAFIE :

- <https://ziarulunirea.ro/obiceiuri-traditii-si-superstitii-romanesti-de-paste-credinte-si-superstitii-de-paste-257440/>

